

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais **2023**

fisheriesireland.ie

Ráiteas misin

Acmhainní iascaigh intíre agus slatiascaireachta mara na hÉireann a chosaint, a bhainistiú agus a chaomhnú, a n-inbhuanaitheacht agus a mbithéagsúlacht nádúrtha a uasmhéadú dá réir.

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

Iascach Intíre Éireann

3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na
Cathrach, Baile Átha Cliath D24 CK66

Gréasán: www.fisheriesireland.ie

Ríomhphost: info@fisheriesireland.ie

Fón: + 353 (0)1 8842 600

Clár na nÁbhar

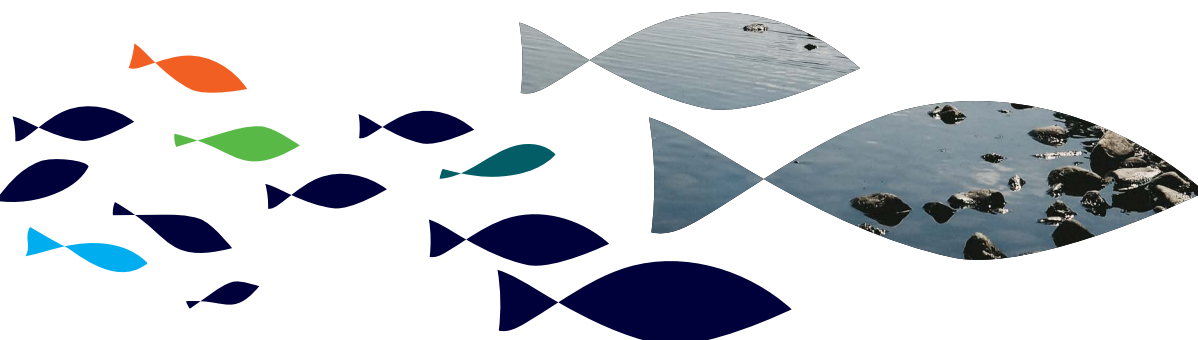
Réamhrá an Chathaoirligh	6
Réamhrá leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin	9
Foirne Bainistíochta Sinsearaí Iascach Infíre Éireann	10
Maidir linne & a ndéanamid	11
Forléargas	12
Cuspóirí Ardleibhéil	15

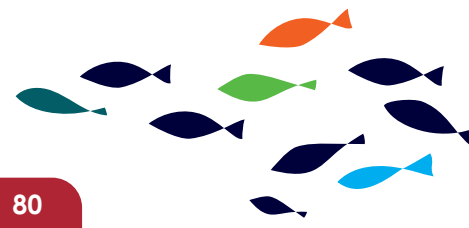
1 Cuspóir Ardleibhéil: Gnáthóga 18

1.1 Oibríochtaí	19
1.1.1 Oifig Bainistíochta Tionscadail	28
1.2 Taighde	36
1.2.1 Foireann Taighde Comhshaoil agus Aeráide	36
1.2.2 Foireann na Treorach maidir le Gnáthóga	44
1.2.3 An Clár Náisiúnta Bacainní	46

2 Cuspóir Ardleibhéil: Éisc 50

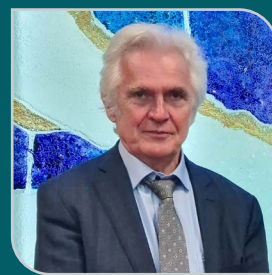
2.1 Oibríochtaí	51
Athbhreithniú ar Chosaint Iascach – Staitisticí Tábhachtacha in 2023	51
2.2 Bainistíocht Bradán	56
TEGOS	58
2.3 Taighde	64
2.3.1 Clár Suirbhé Náisiúnta Taighde	64
2.3.2 Bradán Atlantach	69
2.3.3 Clár Taighde um Chothabháil Draenála Comhshaoil	71
2.3.4 Clár Monatóireachta Eascann	73
2.3.5 Taighde, Sonraí agus Staitisticí um Breac Donn	75

3	Cuspóir Ardleibhéil: Páirtithe leasmhara	80
3.1	Oibríochtaí	81
3.1.1	Oifig Bainistíochta Tionscadail	85
3.2	Taighde	88
3.3	Seirbhísí Corparáideacha	92
3.3.1	Forbairt Gnó	92
3.3.3	Cumarsáid Chorparáideach	102
3.3.4	Rialachas	106
4	Cuspóir Ardleibhéil: Inbhuanaítheacht	110
4.1	Taighde	112
4.1.1	Foireann Éisc Muirí	112
4.2	Seirbhísí Corparáideacha	115
4.2.1	Seirbhísí Allamuigh	115
4.2.2	Lóistíocht	116
4.3	Foirne Glasa Iascach Intíre Éireann	117
5	Cuspóir Ardleibhéil: Ár bhFoireann	122
	Príomhéachtaí in 2023	123
6	Cuspóir Ardleibhéil: Bainistíocht Chorparáideach	128
6.1	Airgeadas	129
6.2	Seirbhísí Corparáideacha	131
6.2.1	Seirbhísí Allamuigh	131
6.2.2	Lóistíocht	132
6.3	Rialachas	134
	Príomhéachtaí in 2023	134
7	Cuspóir Ardleibhéil: An Nuáil	140
7.1	An Straitéis Nuálaíochta a chur i ngníomh	141
7.2	Feidhmiú na Straitéise TFC	142
7.3	Taighde	146
	Foilseacháin Eolaíochta in 2023	148
	Gluais	151
	Ráitis Airgeadais	156

Réamhrá an Chathaoirligh

Is cúis áthais dom Tuarascáil Bhliantúil 2023 a chur os bhur gcomhair thar ceann Bhord Iascach Intíre Éireann.

Ar dtús, is mian liom buíochas a ghlacadh leis an bhfoireann in Iascach Intíre Éireann as an obair agus an dúthracht atá léirithe acu i leith na ngnéithe ar fad de shainchúram na heagraíochta mar atá leagtha amach sa tuarascáil seo.

Na heagraíochtaí ar fad a bhfuil cúram orthu a bhaineann leis an gcomhshaol, mar atá in Iascach Intíre Éireann, is eol dóibh ar fad go bhfuil siad ag saothrú anois ar phointe iompaithe domhanda a mbeidh iarmhairtí móra ag baint leis go domhanda, go náisiúnta agus go háitiúil. Tá an t-athrú aeráide, cailliúint na bithéagsúlachta, ídiú gnáthóg agus an meath ar cháilíocht an uisce ag teacht le chéile agus na hiarmhairtí seo ann dá bharr:

- Tá bagairt an díothaithe ann do stádas caomhantais speiceas i ngach cúig speiceas anseo.
- D'éirigh stádas caomhantais don trian dár ngnáthóga a fhaigheann cosaint dlí faoi Threoir an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga ní ba mheasa idir 2007 agus 2013.
- Tá laghdú ollmhór tar éis teacht ar phobal an bhradáin Atlantaigh, na heascainne agus an bhráthar agus tá an diúilicín péarla fionnuisce, an t-ainmhí is faide a mhaireann in Éirinn, i mbaol a dhíothaithe.

- Tá bagairt ann don phiardóg liathbhán dhúchasach mar gheall ar theacht an phiá piardóige.

Tá éiceachórais fholláine fionnuisce riachtanach don duine agus don dúlra. Cuid lárnach de na héiceachórais seo iad pobail iasc, a thugann léiriú ar fholláine an chomhshaoil. Tá siad ríthábhachtach i gcomhthéacs na gcineálacha éagsúla ar fad de na héiceachórais seo in Éirinn, lena n-áirítear aibhneacha, lochanna, canálacha, riasca agus tailte portaigh. Bíonn fionnuiscí ag tacú le saibhreas na bithéagsúlachta agus tugann siad seirbhísí éiceachórais do dhaoine, cuir i gcás uisce glan, luach taitneamhachta agus cosaint ar thuille. Tá siad riachtanach chun aeráid chobhsaí a chaomhnú (linn charbóin náisiúnta atá i limistéir bhrúachánacha agus bogaigh).

Tá éiceachórais fionnuisce ag teacht faoi bhrú níos mó agus níos mó, mar atá le feiceáil thuas. Is iomaí speiceas éisc atá faoi an-bhrú ar fad agus atá i mbaol a ndíothaithe de dheasca meascán cúiseanna antrapaigineacha. Tá ceangal dlúth idir an meath agus an t-athrú aeráide, agus déanann an meath an t-athrú aeráide a ghéarú.

Cuireann Iascach Intíre Éireann seirbhís phoiblí ar fáil atá ag teacht le tosaíochtaí agus beartais náisiúnta um chosaint na bithéagsúlachta, d'fhonn an bhithéagsúlacht a normalú sa chinnteoireacht i ngach earnáil i gcomhréir leis an gComhaontú Glas don Eoraip chomh maith le Straitéis

Bhithéagsúlachta an Aontais Eorpaigh.

Caithfidh Iascach Intíre Éireann díriú amach anseo ar an gclár níos ginearálta um chosaint agus caomhantas an chomhshaoil. Beidh athmheasúnú leanúnach le déanamh mar sin ar obair agus ar thosaíochtaí na heagraíochta. Is gá go mbeidh an obair seo bunaithe ar fhianaise agus taighde i dtólamh.

Ba chóir díriú chomh maith, áfach, ar áille an dúlra. Is féidir leas a bhaint as an seanfhocal 'ní heolas go haontíos' mar spreagadh taobh thiar d'obair na heagraíochta. Ní mór do shaoránaigh na hÉireann, go speisialta

ar leibhéal an phobail agus ar scoileanna, éirí níos dúisithe ná riamh ar leochaileacht an dúlra nádúrtha, ar luach intreach an dúlra do shláinte shóisialta, chultúrtha agus mhothúchánach ghinearálta an phobail ar fad agus ar an ngéarghá práinneach atá ann an dúlra a chosaint do na glúnta atá ann anois agus a bheidh ann amach anseo. Tá sé riachtanach go dtuigfidh Iascach Intíre Éireann obair na heagraíochta mar chuid ríthábhachtach den tionscadal náisiúnta seo.

John Collins

An tOllamh Tom Collins
Cathaoirleach

Réamhrá leis an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin

Déanann foireann fhreagrúil lascach Intíre Éireann speicis fionnuisce in Éirinn, agus a ngnáthóga, a chosaint, a chaomhnú agus a bhainistiú, é sin ar fad i dtréimhse ar dothuartha agus síorathraitheach atá an comhshaol.

Tá freagracht reachtúil ar an ngníomhaireacht as an 74,000 km d'aibhneacha agus srutháin in Éirinn chomh maith le 128,000 heicteár de lochanna. Tá dlínse againn ar phatról imeallbhoird i limistéar ó Chionn Mhálanna go Loch Chairlinn agus chomh fada le 12 mhíle farraige amach ó na bonnlínte. Achar 40km ón gcalafort atá i gceist i gcásanna áirithe.

Tá dul chun cinn suntasach déanta in 2023 ag foireann cosanta agus forbartha, oifigigh chomhshaoil, foireann taighde agus foireann riaracháin lascach Intíre Éireann in iarrachtaí chun dul i ngleic le hiascaireacht neamhdhleathach, truailliú uisce, slad ar éisc agus léirscios gnáthóg, chomh maith le forbairtí ó thaobh athchóiriú gnáthóg de. Déanann comhairleoirí slatiascaireachta lascach Intíre Éireann Éire a chur i láthair go hidirnáisiúnta mar áit an-álainn don tslatiascaireacht, ar ról tábhachtach é sin ó thaobh gníomhaíocht gheilleagrach réigiúnach de.

Tá an-dúshlán le sárú in Éirinn i dtaca le bainistíocht chomhshaoil agus meath bithéagsúlachta in éiceachórais uisceacha agus talún trí chéile. An t-athrú aeráide, díghrádú cháilíocht an uisce agus léirscios gnáthóg in Éirinn, téann siad ar fad i bhfeidhm ar gach speiceas atá in éiceachórais fionnuisce agus chósta. Tá an-bhrú ar fad ar phobail bhradán an Atlantaigh agus na heascainne agus iad ag dul i ngleic le hiarmhairtí an athraithe aeráide. Táimidne dírithe mar eagraíocht ar ár n-iarrachtaí a leathnú chun idirghabhálacha bainistíochta fianaisebhunaithe agus forfheidhmiú na reachtaíochta a úsáid leis na timpeallachtaí uisceacha agus bruachánacha a athchóiriú agus a chosaint. Beidh lascach Intíre Éireann ag obair linn i gcomhar le gníomhaireachtaí eile,

ranna rialtais, páirtithe leasmhara agus bainisteoirí acmhainní leis an timpeallacht uisceach a chaomhnú, a athchóiriú agus a chur cinn, a chuimsíonn iarrachtaí ionas nach gcaillfear níos mó de réir mar a thiocfaidh athrú ar an aeráid.

Cuireadh de chúram ar lascach Intíre Éireann Clár Náisiúnta um Maolú Bacainní a chur i gcrích in 2023 chun tacú le feabhsú cháilíocht an uisce, clár a bheadh dírithe ar an tionchar atá ag bacainní ar aibhneacha a bhaint agus a mhaolú (go háirithe an tionchar ar imirce éisc) agus, dá bharr, chun gníomhú ar mhaithe le gealltanais an Stáit sa doiciméad 'Clár An Rialtais: Ár dTodhchaí le Chéile (2020)' a chomhlíonadh le go mbeifí ag cloí le Creat-Treoir Uisce an Aontais Eorpaigh agus ag tacú le feabhsú bithéagsúlachta agus iascaigh.

Ar deireadh, léirítear sa tuarascáil seo treallús na gníomhaireachta i gcónaí le go ndéanfaimid ár gcuid acmhainní nádúrtha a chaomhnú agus a chosaint do na glúnta atá le teacht. Tá foireann lascach Intíre Éireann an-dúthrachtach faoi chaomhantais na bpobal éisc agus na ngnáthóg a mbíonn siad ann. Creideann na baill foirne go bhfuil gné den ghairm ag baint leis na ról atá acu. Gné lárnach de na ról sin ná caomhantais gnáthóg agus speiceas. Tá lascach Intíre Éireann tar éis speicis agus gnáthóga fionnuisce a chosaint do glúnta na linne agus do na glúnta atá le teacht, mar a dhéanfaidh feasta. Tá sé de cheart ag na glúnta sin go mbeidh na deiseanna céanna acusan gach tairbhe a bhaint as ár n-acmhainní nádúrtha mar atá bainte astu againne.

An Dr Cathal Gallagher,
Leas-Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin

Foirne Bainistíochta Sinsearaí Iascach Intíre Éireann

Cinn Feidhme

An tUas. Francis O'Donnell

Príomhoifigeach Feidhmiúcháin (agus Comhalta boird ex officio)

An tUas. Pat Doherty*

Ceann Airgeadais & Oifigeach Feidhmíochta Fuinnimh

Róisín Bradley, Uas

Ceann Acmhainní Daonna

An tUas. Barry Fox

Ceann Oibríochtaí

An Dr Cathal Gallagher

Ceann Taighde

Suzanne Campion, Uas.

Ceann Airgeadais & Ceann Forbartha Gnó

An tUas. Ian Carroll

Ceann Gníomhach TFC

** d'éirigh sé as 2023*

Stiúrthóirí Ceantar Abhantraí

An tUas. Brian Beckett

IlÉ Bhaile Átha Cliath, Ceantar Abhantraí an Oirthir – CAO

Lynda Connor, Uas.

IlÉ Chluain Meala, Ceantar Abhantraí an Oirdheiscirt – CAOD

An tUas. Seán Long

IlÉ Mhaigh Chromtha, Ceantar Abhantraí an Iardheiscirt – CAID

An tUas. David McInerney

IlÉ Luimnigh, Ceantar Abhantraí na Sionainne – CAS

Follamh

IlÉ na Gaillimhe, Ceantar Abhantraí an Iarthair – CAI

Mary Walsh, Uas.

IlÉ Bhéal an Átha, Ceantar Abhantraí an Iarthair – CAI

An Dr Milton Matthews

IFI Bhéal Átha Seanaidh, Ceantar Abhantraí an Iarthuaiscirt – CAI

Maidir linne & a ndéanaimid

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

Is é Iascach Intíre Éireann an comhlacht reachtúil atá freagrach as na ceantair iascaigh intíre in Éirinn. Oibríonn sé faoi choimirce na Roinne Cumarsáide, Aeráide agus Comhshaoil (RCAC).

Tá príomhfheidhm Iascach Intíre Éireann leagtha amach faoi Alt 7(2) den Acht um Iascach Intíre 2010. An acmhainn iascaigh intíre a chosaint, a bhainistiú agus a chaomhnú is ea an fheidhm sin. Is iad feidhmeanna ginearálta Iascach Intíre Éireann:

- An tAire a chothú, a thacú, a éascú agus a chomhairliú maidir le caomhnú, cosaint, bainistíocht, margáíocht, forbairt agus feabhsú iascach intíre, lena n-áirítear an tslatiascaireacht mhara
- Beartais agus straitéisí náisiúnta a bhaineann le hiascaigh intíre, lena n-áirítear an tslatiascaireacht mhara, a fhorbairt agus comhairle a thabhairt don Aire maidir leo, agus
- A chinntiú go gcuirtear i bhfeidhm agus go seachadtar an beartas agus na straitéisí arna bhforbairt mar a comhaontaíodh leis an Aire.

FÍS

An acmhainn iascaigh intíre a chur sa **riocht inbhuanaithe is fearr is féidir** ar mhaithe leis na glúine atá le teacht.

BUNCHUSPÓIR

Acmhainní iascaigh intíre agus slatiascaireachta mara na hÉireanna **chosaint, a bhainistiú agus a chaomhnú, a n-Inbhuanaitheacht agus a mBithéagsúlacht Nádúrtha** a uasmhéadú.

LUACHANNA

Oibrímid i gcomhar a chéile ar bhonn gairmiúil

Bímid díreach, follasach agus freagrach

Táimid tiomanta don mhaoirseacht agus don inbhuanaitheacht

Gníomhaímid le hurraim agus le hionracas

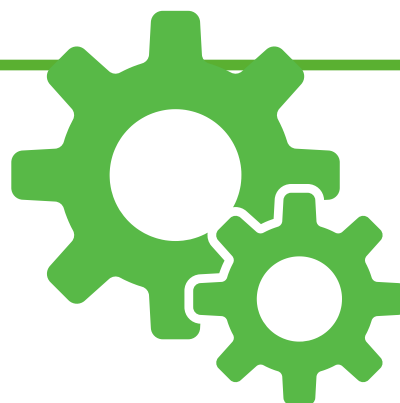
Forléargas

Dhá rannóg atá in lascach Intíre Éireann go príomha: Oibríochtaí agus Taighde, a fhaigheann tacaíocht ón Rannóg Airgeadais agus Seirbhísí Corparáideacha, Rannóg Acmhainní Daonna agus Rannóg Teicneolaíochta Faisnéise agus Cumarsáide.

Oibríochtaí

Tá os cionn 70,000 km d'aibhneacha agus sruthanna agus os cionn 144,000 heicteár de lochanna in Éirinn, iad ar fad faoi dhlíne lascach Intíre Éireann. Scaoiltear go díreach isteach san fharraige ó chuid mhór de na sruthchúrsaí seo agus bítear ag tacú le speicis a úsáideann timpeallacht na mara ar feadh codanna dá saolré (mar shampla, bradán, breac geal, eascann, loimpre). Faoina shainordú reachtach, tá an Rannán Oibríochtaí freagrach as oibreacha cosanta, caomhantais agus forbartha a dhéanamh faoi mar a bhaineann a leithéid le huiscí intíre uile an Stáit, an fharraige san áireamh – amach go 12 mhuirmhíle ó bhonnlínte. Tá lascach Intíre Éireann tar éis freagracht a ghlacadh as doingeann mara a chosaint, ar speiceas go díreach don slatiascaireacht áineasa é in Éirinn (ní iascaireacht tráchtála) agus as an gclár píolótach taighde ar an tuinnín gorm Atlantach slatiascaireachta.

Sa rannán Oibríochtaí, tá baill foirne eagraithe de réir seacht gcinn de Cheantair Abhantraí (Canna) agus ról tábhachtach ag baint le gach Ceantar acu sin i gcosaint agus i bhforbairt iascach intíre. Is iad na hoibrithe allamuigh in lascach Intíre Éireann, a bhíonn ag obair ar fud na hÉireann, ionadaithe na heagraíochta ar an láthair. Is é an ról atá acu timpeallacht na n-uiscebhealaí agus na n-iascach a chosaint.

Sna Ceantair Abhantraí seo ar fad, baineann an ról cosanta atá ag lascach Intíre Éireann le gach gné den timpeallacht uisceach agus le gach toisc a imríonn tionchar ar na pobail bhitheacha atá le fáil in uiscí, tosca a bhainfeadh ar dhóigh ar bith le hiomadú pobal éisc.

Tá an Oifig Bainistíochta Tionscadal (OBT) freagrach as cur chun cinn agus riarachán roinnt scéimeanna cistiúcháin arna n-oibriú ag lascach Intíre Éireann. Is é OBT atá freagrach freisin as tacú le foireann lascach Intíre Éireann cur chuige caighdeánach ó phleanáil go cur i gcrích a úsáid i bhforbairt agus i gcur i bhfeidhm tionscadal iascaigh. Úsáideann OBT taithí i mbainistíocht iascaigh, bainistíocht tionscadail, taighde, forbairt, innealtóireacht, riarachán agus measúnú comhshaoil chun a chinntiú go seachadtar tionscadail i gcomhréir leis an reachtaíocht ábhartha, an chomhlíontacht straitéiseach agus ag cloí le rialachas, beartais agus nósanna imeachta iomchuí maidir leis an tseirbhís phoiblí.

Taighde

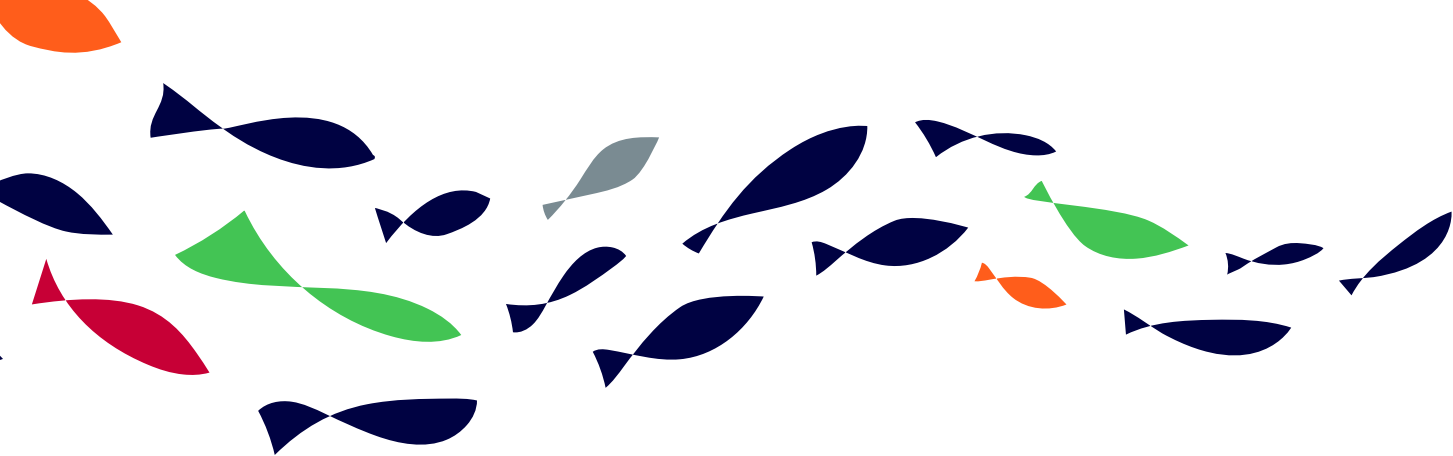
Tá an feidhmeannas taighde in Iascach Intíre Éireann dírithe ar chlár faireacháin agus clár don taighde feidhmeach a sholáthar, iad dírithe den chuid is mó ar speicis éisc agus na gnáthóga a mbíonn siad iontu a chaomhnú. Féachtar sna cláir Thaighde agus Forbartha seo le bonn fianaise a thabhairt chun tacú le lucht déanta beartas, reachtóirí, bainisteoirí, geallsealbhóirí agus páirtithe leasmhara eile ina n-iarrachtaí le hacmhainn inbhuanaithe iascaigh intíre a chothú do na glúnta atá le teacht. Tá foireann an rannáin Taighde agus Forbartha sásta a thuairisciú gur cuireadh clár taighde 2023 i gcrích de réir mar a bhí beartaithe den chuid is mó, cé gur chuir an aimsir agus easpa acmhainní isteach ar chúrsaí uaireanta. Tugann Rannán Taighde Iascach Intíre Éireann comhairle eolaíochta dár máthair-roinn chomh maith, an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide.

Seirbhísí Airgeadais agus Corparáideacha

Is rannán nua é in Iascach Intíre Éireann na Seirbhísí Airgeadais agus Corparáideacha, rannán a cuireadh ar bun i mí Feabhra 2023 agus na cúig fhoireann seo a leanas ann: Airgeadas, Rúnaíocht an Bhoird agus Comhlíonadh, Cumarsáid agus Fógraíocht, Lóistíocht agus Seirbhísí Allamuigh. Tá na foirne lonnaithe ar fud na tíre. Is é is aidhm don rannán tacaíocht éifeachtúil éifeachtach a thabhairt le go mbeidh an eagraíocht ar fad in ann ár spriocanna straitéiseacha gnó a bhaint amach agus dul i ngleic le dúshlán de réir mar is gá. Tugann an rannán ceannasaíocht ar ghrúpaí oibre ilréimsiúla, mar shampla: Bainistíocht Plean Gnó, Nuáil, an Ghaeilge, Inbhuanaitheacht (Oifigeach Fuinnimh), Gníomhú ar son na hAeráide, Bearta á maoiniú ag Cuntais Dhíomhaoine.

Acmhainní Daonna

Bíonn foireann na nAcmhainní Daonna ag obair leo le go mbeidh cleachtais agus tionscnaimh na nAcmhainní Daonna ag teacht le cuspóirí straitéiseacha iomlána na heagraíochta le buntáiste iomaíoch na heagraíochta a fheabhsú le go mbeidh rath ar an obair go fadtéarmach. Tá ról an-tábhachtach ag na hAcmhainní Daonna lena chinntiú go dtabharfar deiseanna forbartha d'fhoireann lascach Intíre Éireann agus go dtabharfar tacaíocht dóibh lena spriocanna agus cuspóirí a bhaint amach.

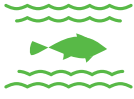
Teicneolaíocht Faisnéise agus Chumarsáide (TFC)

Déanann an rannán TFC in lascach Intíre Éireann seirbhísí agus acmhainní an bhonneagair náisiúnta teicneolaíochta faisnéise a bhainistiú, iad curtha in oiriúint chun freastal ar riachtanais teicneolaíochta na heagraíochta. Tá tús áite fós a thabhairt do bhearta cibearshlándála chun sonraí íogaire agus bonneagar íogair a chosaint. Bíonn deiseanna á lorg i rith an ama chun an teicneolaíocht a úsáid le próisis ghnó a chuíchóiriú. Má bhítear ag obair i gcomhar le rannóga eile, is féidir a dheimhniú go gcuirfear córais agus próisis láidre i bhfeidhm agus, dá réir, a dheimhniú go ndéanfar éifeachtúlacht, táirgiúlacht agus rialachas TF a fheabhsú ar fud na heagraíochta. Déanann an ról lárnach seo dul chun cinn sa teicneolaíocht a chur chun cinn agus, san am céanna, timpeallacht shlán TF a choimeád chun teacht le cuspóirí straitéiseacha lascach Intíre Éireann.

Cuspóirí Ardleibhéil

Tá trí phríomhfheidhm ag Iascach Intíre Éireann (IIÉ), mar atá an acmhainn iascaigh intíre a chosaint, a bhainistiú agus a chaomhnú. I gcomhréir leis an [bPlean Corparáideach 2021-2025](#) déantar na feidhmeanna sin a thomhas agus a athbhreithniú faoi Chuspóirí Ardleibhéil (HLOnna) maidir le Gnáthóga, Éisc, Páirtithe Leasmhara, Inbhuanaitheacht, Ár nDaoine, Bainistíocht Chorporáideach agus Nuálaíocht.

	GNÁTHÓGA	Gnáthóga éisc a fhorbairt agus a fheabhsú go hinbhuanaithe
	ÉISC	Pobail éisc fhiáine na hÉireann a chosaint, a chothabháil agus a fheabhsú
	PÁIRTITHE LEASMHARA	Dul i dteagmháil go gníomhach le páirtithe leasmhara i maoirseacht leanúnach ar ár n-acmhainní comhroinnte
	INBHUANAITHEACHT	Ról ceannaireachta a imirt maidir lenár spriocanna i ngníomhú ar son na haeráide agus bithéagsúlachta a bhaint amach
	ÁR NDAOINE	Luach a chur inár ndaoine agus tacú lena bhforbairt agus lena bhfeidhmíocht
	BAINISTÍOCHT CHORPARÁIDEACH	Cultúr luach ar airgead a chothú agus ár bhfeidhmíocht á meas againn ar bhealach intomhaiste, trédhearcach agus cuntasach
	NUÁLAÍOCHT	Leas a bhaint as cumhacht na nuálaíochta chun leanúint de sheirbhís iascaigh nua-aimseartha a sholáthar

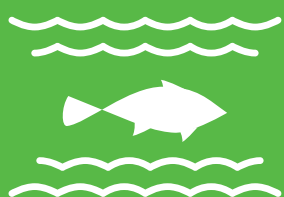
Comhlíonann roinnt réimsí/tionscadal/clár roinnt gníomhaíochtaí éagsúla HLO, cosúil leis na samplaí a léirítear thuas.

Sa tuarascáil seo tá caibidil in aghaidh an Chuspóir Ardleibhéil i gcomhréir leis an bPlean Corparáideach, agus bristear síos arís na caibidil le go bhfeicfí an obair atá á dhéanamh ag gach rannóg leis na Cuspóirí Ardleibhéil a bhaint amach.

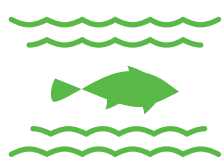
1

Cuspóir Ardleibhéil: Gnáthóga

GNÁTHÓGA ÉISC A FHORBAIRT
AGUS A FHEABHSÚ GO
HINBHUANAITHE

Cuspóir Ardleibhéil: Gnáthóga

GNÁTHÓGA ÉISC A FHORBAIRT AGUS A FHEABHSÚ GO HINBHUANAITHE

Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um Ghnáthóga:

Gníomh	Toradh
1.1 Díriú ar ghnáthóga éisc a chothabháil agus a athbhunú (mar thoradh ar struchtúir eagraíochtúla chúí agus acmhainní a fhorbairt agus a sholáthar) - úsáidfear agus comhlíonfar an chumhacht reachtach ar fad lena mbaineann leis seo a bhaint amach	Méadú ar an méid den ghnáthóg is oiriúnaí d'éisc a chaomhnófar agus a chothófar fad a mhairfidh an Plean Corparáideach seo
1.2 Forbairt bhreise a dhéanamh ar bhonn fianaise chun tacú leis an obair seo agus tosca comhshaoil á gcur san áireamh, tosca mar cháilíocht an uisce, uirbiú, dianfheirmeoireacht, foraoisiú agus an tionchar fadtéarmach a bheidh ag an athrú aeráide	Méadú ar an méid den ghnáthóg is oiriúnaí d'éisc a chaomhnófar agus a chothófar fad a mhairfidh an Plean Corparáideach seo

1.3 Nascadh agus comhoibriú le gníomhaireachtaí cuí eile chun tuiscintí, eolas agus ceachtanna a bhailiú agus a scaipeadh d'fhonn gnáthóga éisc – agus rochtain orthu – a chosaint agus a fheabhsú agus, nuair is féidir, bacainní a bhaint nuair i gcomhar le páirtithe leasmhara eile

Méadú ar an méid den ghnáthóg is oiriúnaí d'éisc a chaomhnófar, a rachfar isteach chuici agus a chothófar fad a mhairfidh an Plean Corparáideach seo

1.1 Oibríochtaí

Príomhéachtaí in 2023

Athbhreithniú breithiúnach ar chinneadh an Bhoird Achomhairc um Cheadúnais Dobharshaothraithe ceadúnas dobharshaothraithe bradán a eisiúint chuig Mowi do láithreán i mBá Bheanntaí, Contae Chorcaí

Tá sé de dhualgas ar Iascach Intíre Éireann faoin Acht um Iascach Intíre, 2010, iascaigh fhiáine na hÉireann a chosaint, lena n-áirítear stoic bradán Atlantach agus breac geal a bhfuil meath orthu.

Chlis an stoc éisc a bhí ag iascach cáiliúil breac geal fiáin Chonamara go mall sna 1980idí isteach go 1990. Bhí na stoic bradán laghdaithe go mór, leis. Tá diantaighde á dhéanamh ar an ábhar seo le 35 bliain anuas. Is é an chúinse is tábhachtaí atá sonraithe ann ná míolta a bhí ag teacht as feirmeacha mara bradán a bhí ag inmhíolú agus ag marú brainlíne breac geal fiáin (agus bradán fiáin) agus iad ar a mbealach chun na farraige i limistéir a bhfuil feirmeacha bradán i bhfeidhm iontu. Tá an-taighde agus an-díospóireacht déanta ar an gceist seo le himeacht na mblianta agus tá daoine ann fós nach nglacfaidh leis an ngaol idir iasc fiáin agus míolta ó áiseanna dobharshaothraithe bradán.

Tá méid suntasach athbhreithnithe déanta ar na saincheistanna le státseirbhísigh shinsearach agus leis na heolaithe a bhfuil sé de chúram orthu na saincheistanna a aithint agus iarracht a dhéanamh teacht ar réiteach. Samplaí díobh seo: an Grúpa Gníomhaíochta um Breac Geal; an Tascfhórsa um Breac Geal; an Mheitheal um Breac Geal; an Gasra Faireacháin agus Comhairleach um Breac Geal; Tascfhórsa Whittaker, srl. De bhun na gcúiseanna imní agus na saincheistanna comhshaoil a tháinig chun cinn, níltear tar éis aon cheadúnas nua dobharshaothraithe bradán a eisiúint le 20 bliain. San am céanna, níl aon réiteach sásúil curtha i bhfeidhm go fóill chun tabhairt faoi na

tobchliseadh stoic breac agus bradán fiáin

fadhanna a bhaineann le breac geal a choinneáil beo i mbánna a bhfuil láithreáin ghníomhacha dobharshaothraithe bradán iontu.

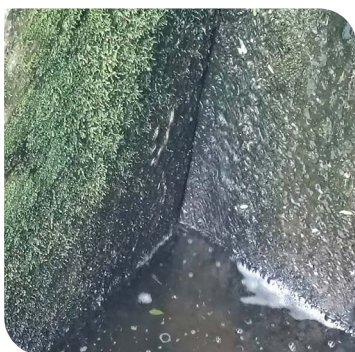
Chuir Mowi (roimhe seo: Bradán Fanad Teoranta ag trádáil mar Marine Harvest Ireland) iarratas faoi bhráid na Roinne Talmhaíochta, Bia agus Mara an 29 Meitheamh 2011 le ceadúnas a lorg chun bradán a choinneáil ar láthair nua i mBá Bheanntaí, Contae Chorcaí. Tar éis dóibh an ceadúnas a mheas, rinne an Bord Achomhairc um Cheadúnú Dobharshaothraithe cinneadh an ceadúnas a eisiúint. Rinne lascach Intíre Éireann agus 13 achomharcóir eile achomharc in aghaidh an chinnidh chun an Bhoird Achomhairc um Cheadúnú Dobharshaothraithe idir deireadh mhí Mheán Fómhair agus tús mhí Dheireadh Fómhair in 2015. Thóg sé 6 bliana eile ar an mBord Achomhairc um Cheadúnú Dobharshaothraithe – go dtí an 29 Meitheamh 2021 – leis an iarratas a mheas arís agus

ceadúnas a eisiúint. Rinne lascach Intíre Éireann, le ceadú an Bhoird, imeachtaí a eisiúint an 24 Meán Fómhair 2021 le hagóid a dhéanamh i gcoinne an chinnidh, trí bhíthin Athbhreithniú Breithiúnach. D'eisigh dhá achomharcóir eile imeachtaí athbhreithnithe bhreithiúnaigh eile chomh maith i dtaobh chinneadh an Bhoird Achomhairc um Cheadúnú Dobharshaothraithe an ceadúnas a eisiúint. Agus an tAthbhreithniú Breithiúnach curtha ar bun, d'eisigh an tAire Talmhaíochta, Bia agus Mara ceadúnas urthrú don áis chéanna, forbairt a d'fhág go raibh baint ag an Aire leis na himeachtaí.

Mar gheall ar chastacht an cháis, rinneadh é a bhainistiú tríd an Ard-Chúirt Tráchtála ar 12 ócáid ar leith idir Samhain 2021 agus Deireadh Fómhair 2022. Éisteadh é ar deireadh ón 18 Aibreán 2023 go dtí an lá deireanach den éisteacht an 11 Bealtaine 2023. Tá an éisteacht tugtha chun críche anois agus an breithiúnas arna fhorchoimeád. Meastar go dtabharfar rialú go luath in 2024.

Cás-staidéar: Fánán Luathóg Chora Cheapóige, Contae Lú

Thug daoine d'fhoireann lascach Intíre Éireann faoi deara gur theastaigh ó luathóga Cora Cheapóige, an Níth, a thrasnú ar thaobh an bhruaigh thuaidh suas leac ingearach coinceáite i ndeireadh mhí Aibreáin in 2023. Tógadh fánán sealadach i bpáirt in iosta lascach Intíre na hÉireann ionas nach gcuirfí isteach ar an gcora óna thrasnú. Cuireadh i gcrích é ar an láthair le linn na suiteála i gCora Cheapaí.

Íomhá: Ar chlé: Luathóga ag tabhairt faoin leac ingearach a thrasnú i gCora Cheapóige. Lár: Tógáil. Ar dheis: Fánán suiteáilte na luathóg.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Gnáthóga agus Éisc

Faoi thrácht: An Lithe, Contae Chiarraí

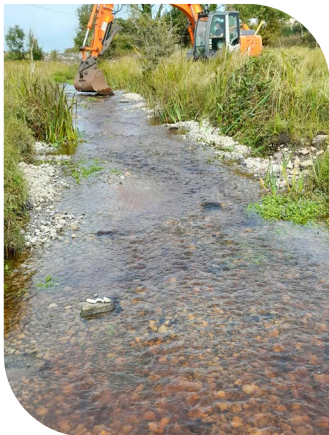
I mí Iúil, chuir Comhairle Contae Chiarraí oibreacha ionsrutha i gcrích ar lintéar a bhí ann cheana féin. Ar na hoibreacha a bhí i gceist, b'éigean coinchréit a phumpáil faoin lintéar bosca leis an taca a fheabhsú, fáil réidh leis an mbac a bhí ann mar gheall ar an íslíú san airde ó urlár an lintéir go grinneall na habhann, sciatha eile a chur isteach le go mbeadh lúbacht ann chomh maith le doimhneacht sa lintéar agus aisíonadh gairbhéil. Tá rochtain níos fearr ann anois ar níos mó ná 17km de chuislí scéachtana agus iasclainne suas an abhainn.

Íomhá: Roimh na hoibreacha, agus ina ndiaidh - an bhacainn roimh ghluaiseacht maolaithe

Faoi thrácht: Abhainn an Tearmainn (Dobharcheantar na Suca Uachtair), Contae Ros Comáin

Íomhá: Gairbhéal á chur isteach (le linn na n-oibreacha),
Abhainn an Tearmainn (Dobharcheantar na Suca) agus, thuas,
nuair a bhí an gairbhéal istigh,

In 2023, d'úsáid Iascach Intíre Éireann maoiniú lárnach don Fhorbairt Oibríochtaí le hoibreacha feabhsaithe gnáthóg a chur i gcrích ar Abhainn an Tearmainn (Dobharcheantar na Suca Uachtair). Tar éis thart ar 3.5 km d'oibreacha ionsrutha a chur i gcrích i mí Mheán Fómhair, tógadh thart ar 4.5 km d'fhálú cóngarach do stráicí den abhainn le fás bruachánach a spreagadh. Rinneadh ocht gcaidéal

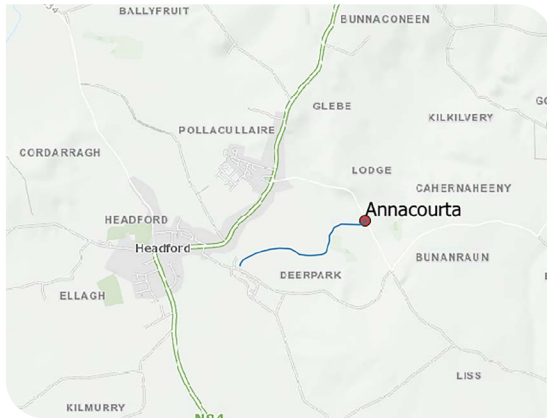
gréine agus ocht n-umar óil a shuiteáil, chomh maith le píobobair chuí. Rinneadh ocht gcinn de chaidéil sróine a shuiteáil. In ainneoin go raibh níos mó fearthainne ann sa samhradh ná mar is gnách, cuireadh na hoibreacha i gcrích de réir na sonraíochtaí. Tá an tionscadal seo ag teacht le tionscadal mór eile a cuireadh i gcrích ar Abhainn Chluain Ard (Dobharcheantar na Suca Uachtair) in 2022. Bhí an dá thionscadal mar chuidiú le gnáthóga iascach a athchóiriú i limistéir a raibh scéimeanna stairiúla draenála tar éis dul i bhfeidhm orthu, mar atá cothabháil atá ar bun fós. Ós rud é nach raibh locháin, gairbhéal ná inse bhruchánach sna cuislí seo, bhí an méid sin tar éis dul i bhfeidhm ar tháirgeadh breac agus drochthionchar a imirt ar an mbithéagsúlacht. Má bhíonn teacht ag stoc ar shruthanna, beidh drochthionchar ag an méid sin ar an mbithéagsúlacht leis. Beidh na bearta feabhsúcháin seo mar chuidiú chun cáilíocht níos fearr uisce agus bithéagsúlacht níos fearr a chothú.

Íomhá: Lochán, ansin gairbhéal, agus caidéal gréine suiteáilte. Cuireadh fál thart ar an dá thaobh den láithreán seo agus sreang dheilgneach 3 shnáithe ann.

Cás-staidéar: Abhainn Áth na Cúirte, Oirthear Chontae na Gaillimhe

Sruth beag arna chothú ag fuarán is ea abhainn Áth na Cúirte a thagann ó na bailte fearainn Cluain Aoi agus Cill Chilhíre in oirthear na Gaillimhe, siar ó dheas trí Áth Cinn agus ansin isteach i gcuan Choill Trasna ar an taobh thoir de Loch Coirib. Tá 1.17 km de chuisle ar ghrádán measctha sa léinseach idir Páirc na bhFianna (Áth Cinn) agus bóthar an R333, Áth Cinn—Tuaim. Tá obair forbartha déanta ar an stráice seo roimhe seo. Sa chuid den léinseach seo atá thuas ar an abhainn, tá fásra breá crann ar na bruacha a thugann scáth agus feabhsú teochta don sruth. Beidh an méid seo tábhachtach mar chúinse

Íomhá: Fairsinge na n-oibreacha in Áth na Cúirte

marthanachta ag salmainidí óga sna blianta atá le teacht. Sa chuid den stráice seo atá i dtreo bhéal na habhann, i gceantar Áth Cinn, is beag clúdach atá ann ó fhásra ar an mbruach. Mar sin, tá fás iomarcach fásra agus algaí ionsrutha ann agus ní thugtar mórán de scáth ná rialú teochta don sruth, má thugtar a dhath.

Bhí leithead bhonn na cuisle iomarcach sa léinseach seo chomh maith mar gheall ar chothabháil draenála rialtach, rud a d'fhág go mbíodh dríodair mhín á sil-leagan, a thug substráit bhreise don fhás iomarcach agus a d'fhág nár fhan an gairbhéal scéachtana saor ó shiolta.

An cuspóir a bhí ann leis an stráice seo ná le leithead an bhoinn a chúngú agus beart amháin de shraonairí péireáilte,

Íomhá: Clé: Stráice ar Abhainn Áth na Cúirte íochtair agus leithead iomarcach boinn, sil-leagan dríodair mhín agus fás fiaill ann.

Ar dheis: an stráice céanna i ndiaidh na n-oibreacha athchóirithe, agus leithead bonn cúngaithe agus bolláin ina gcúrsaí ann. Ós rud é go bhfuil rátaí sreafa méadaithe anseo tá substráití garbha in ann socrú agus fanacht glan ar shiolta.

Déanfar crainn a chur sa stráice seo chun feabhsú teochta a thabhairt le linn tréimhsí a mbeidh leibhéal íseal uisce ann agus chun stop a chur le fásra iomarcach ionsrutha a theacht ar ais.

ocht gcinn de shraonairí malartacha agus bolláin ina gcúrsaí a chur isteach d'fhonn rátaí sreafa a mhéadú. Nuair a fuarthas leibhéal sásúil fuinnimh ar ais, cuireadh 60 tonna breise gairbhéil in aon cheann déag de leapacha gairbhéil chun spás sceite uibheacha a sholáthar do shalmainidí feadh stráice 1.2 km.

Cuireadh in iúl i suirbhéireachtaí éisc arna ndéanamh ag lascach Intíre Éireann roimhe seo go raibh stádas maith ag baint le líon na ngealóg breac donn ach gur suntasach go raibh easpa éisc ann ó thaobh iasc a bheadh bliain nó os a cionn sin (1+) d'aois. An chúis a bhí leis seo ná nach raibh clúdach bruachánach ann ná dísirt uisce níos doimhne sna stráicí is oiriúnaí den abhainn ar gasta sreabhadh an uisce iontu. Táthar chun crainn a chur i bhFeabhra 2024 chun cur ina éadan seo.

Riocht measartha a bhí ar na substráití ach bhí dríodar mín iontu in áiteanna. Tá seans ann go bhfuil sé seo ag tarlú, go pointe ar a laghad, mar gheall ar phóitseáil ar bhuacha abhann chomh maith le teacht gan bhac a bheith ag beostoc ar an gcuisle. B'fhéidir go ndéanfaí damáiste do bhuacha dá bharr agus go scaoilfí dríodar mín agus cothaithe isteach sa sruth. Dúnadh trí áit ina ndeachaigh beostoc isteach san abhainn, rinneadh 950 m de dheisiúchán fálaithe agus tógadh 300 m d'fhálú nua. Cuireadh isteach dhá chaidéal ghrianchumhachtaithe uisce agus ceithre umar uisce fosta.

Íomhá: Bruach gan chosaint agus teacht ag eallach ar an áit ón dá thaobh den sruthlán. An pointe isteach céanna, é fálaithe anois ag umar óil chomh maith le caidéal gréine sa pháirc atá in aice leis.

Cás-staidéar: Tionscadal chun gairbhéal a athlíonadh in Abhainn Eathar

Mar chuid de thionscadal athlíonta gairbhéil do dhobharcheantar na Muaidhe, sonraíodh dhá láithreán ar Abhainn Eathar, Seiseadh Mhic Giolla Laoire, Contae Shligigh. Seolbhealach an-tábhachtach le haghaidh salmainidí is ea Abhainn Eathar atá mar pháirt de dhobharcheantar na Muaidhe. Cuireadh Ráiteas Tionchair Natura (RTN) i gcrích don tionscadal ach tá an dá láithreán seo taobh amuigh d'achar an tsainchúraim cothabhála draenála atá ag Oifig na nOibreacha Poiblí. Ina leith sin, chuathas i mbun próiseas comhairliúcháin phoiblí idir Márta agus Bealtaine 2023 agus cuireadh tús le hoibreacha an tionscadail i Meán Fómhair 2023. Bhí na gnéithe eile de thionscadal athlíonta gairbhéil na Muaidhe á gcur i gcrích i gcomhar le hOifig na nOibreacha Poiblí.

Íomhá: Gairbhéal sceite uibheacha á lódáil ag Oifigeach Iascaigh lena chur isteach in Abhainn Eathar i Meán Fómhair 2023

Íomhá: Gairbhéal sceite uibheacha á leathadh in Abhainn Eathar

Bhain oifigeach séasúrach iascaigh ar fhoireann Iascach Intíre Éireann na Muaidhe cáilíocht amach ar Scéim Deimhniúcháin Scileanna Foirgníochta chun meaisín le boinn chreasa a fheidhmiú leis an tionscadal a chur i gcrích. Tiománaí meaisín le boinn chreasa a bhí san oifigeach agus an-taithí aige air sin. Tugadh faoin tionscadal i Meán Fómhair 2023. San iomlán, tugadh isteach 41.7 tonna de ghairbhéal sceite uibheacha ar mhéid chúil le haghaidh bradán san abhainn agus rinneadh 100 m de sheolbhealach a fheabhsú. Agus iad ag tabhairt faoi áireamh claiseanna in Abhainn Eathar in Eanáir 2024, thug baill foirne ó Cheantar Bhéal an Átha le fios go raibh méadú mór tagtha ar an sceitheadh sa limistéar feabhsaithe agus gur tugadh faoi deara go raibh méadú suntasach tagtha an líon claiseanna bradán.

Tógadh cúig ionchúiseamh, a raibh rath orthu, sna cúirteanna dúiche in 2023, cásanna a bhain le heachtraí comhshaoil i gceantar an Chabháin agus Mhuineacháin i ndobharcheantar na hÉirne Uachtair. Bhain dhá cheann acu le hionaid cóireála fuíolluisce de chuid Uisce Éireann - ceann i mBéal Átha na nEach agus an ceann eile sa Chabhán. Tháinig dhá cheann eile ó fhoinsí tionsclaíochta i bPáirc Ghnó Loch Éigis, Contae Mhuineacháin (Bio-Marine agus Swift Fine Foods). Bhain an t-ionchúiseamh deiridh le hoibríocht foraoiseachta i dTuaisceart Liatroma (leagtha amach thíos).

Faoi thrácht: (Boginnealtóireacht) Oibreacha Athchóirithe Gnáthóg arna gcur i gcrích ar Abhainn Bheara, Contae Dhún na nGall

Rinneadh oibreacha ar Abhainn Bheara thar ceann lascach Intíre Éireann i Meán Fómhair 2023. Thug lascach Intíre Éireann maoiniú don tionscadal faoin gCiste chun an Bradán Fiáin a chaomhnú. Is é an aidhm atá ann athchóiriú a dhéanamh ar stráice tábhachtach de ghnáthóg sceite agus iasclainne bradáin in Abhainn Ghaoth Beara in iarthar Dhún na nGall. An méid a bhí i gceist leis an tionscadal –

- Thart ar 200 m de chobhsú bruaigh (matrach coighre agus plandú le féara fréamhaithe dhomhain)
- Athchóiriú ar an ord sraithe - linn/scarbhán/sruth
- Tógáil 200 m d'fhálú bruchánach (fál caorach)
- Plandú 500 gearrhóg sailí chun seasmhacht an bhruaigh a chothú.
- 100 caorthann, saileach agus fearnóg a chur d'fhonn bithéagsúlacht bhruchánach, cobhsú an bhruaigh agus scáthú a thabhairt chun maolú a dhéanamh ar theochtaí ardaithe an uisce sa samhradh a bhaineann le téamh aeráide.

Cuid bhunúsach den tionscadal seo a chur i gcrích go sásúil ná toiliú agus comhoibriú a fháil ón úinéir talún.

Cuireadh cobhsú an bhruaigh agus na hoibreacha ionsrutha i gcrích taobh istigh de 5 lá mí Mheán Fómhair agus sheas na hoibreacha ar fad i gcoinne trí theagmhas shuntasacha tuilte agus stoirmeacha sna seachtainí díreach i ndiaidh iad a chur i gcrích.

Samhail den dea-chleachtas (nádúrbhunaithe) is ea an tionscadal don athchóiriú gnáthóg in aibhneacha tulca ar fhuinneamh sreibe atá measartha-ard, atá mar an gcéanna le cuid mhór de na haibhneacha ina bhfaightear bradáin agus breac geal i gContae Dhún na nGall. Tá tionscadail eile den chineál seo beartaithe do dhobharcheantar Ghaoth Beara agus áiteanna eile in CAIT (Ceantar Abhantraí an Iarthuaiscirt) amach anseo chun athchóiriú príomh-ghnáthóg salmainidí a chothú.

Íomhánna: Barr: Athphróifiliú leaba agus bhruch na habhann, suiteáil matraigh coighre chun stráicí de bhruch na habhann a chobhsú a bhí á gcreimeadh, Lár: Fás gasta ar fhéar fréamhaithe dhomhain a shíolraigh trí mhatrach coighre leis na brucha a chobhsú agus le creimeadh a chosc, Bun: Tógáil fálaithe beostoic, glasú an chreasa bhruchánaigh athphróifílithe agus plandáil crann duilleog leathan dúchasach chun seasmhacht agus bithéagsúlacht na mbruch a chothú.

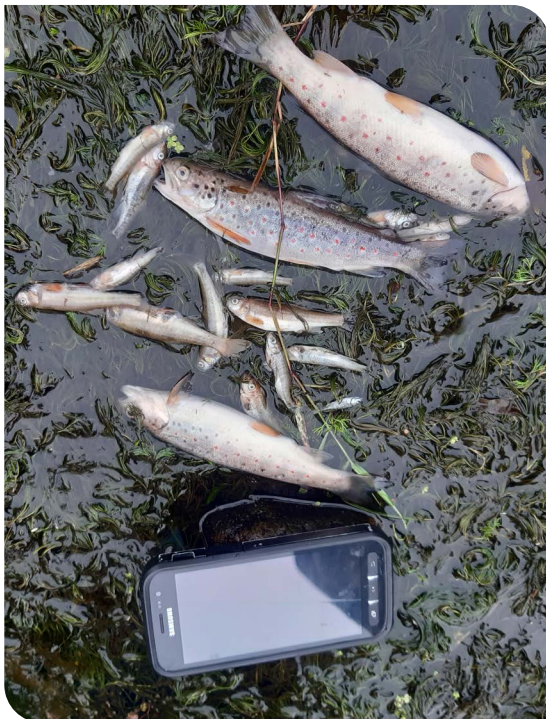

Cás-staidéar Comhoibríoch: Gnáthóga agus Éisc

Abhainn Bhéal Átha na nEach, Contae an Chabháin, Slad ar éisc

D'éirigh le hlascach Intíre Éireann ciontú a fháil i gcoinne Uisce Éireann i gCúirt Dúiche an Chabháin i mí Dheireadh Fómhair 2023 i gcás a bhain le truailliú abhainn Bhéal Átha na nEach, Contae an Chabháin, i mí Iúil 2022, cás inar maraíodh 160 iasc, breac donn den chuid is mó. Nuair a rinneadh iniúchadh ar shamplaí a tógadh ón uisce in aice le hionad cóireála fuíolluisce Uisce Éireann i mBéal Átha na nEach, léiríodh go raibh leibhéil arda amóinia iontu – 32 oiread níos mó ná mar a bheifí ag súil leis i gcás dea-uiscí salmainidí. Is é seo an tríú cás ionchúisimh atá glactha i gcoinne Uisce Éireann sa ghléasra seo ó bhí 2015 ann.

Gearradh fineáil €4,000 móide costais agus speansais €3,079 in éisteacht ar an gcás i gCúirt Dúiche an Chabháin an 6 Deireadh Fómhair 2023.

Íomhá: Ar chlé: Aois-ranganna éagsúla de bhreac a maraíodh mar gheall ar thruailliú in Abhainn Bhéal Átha na nEach, Contae an Chabháin **Íomhánna:** Ar dheis: Solaid ar fuaidreamh ina rith chun srutha ón láithreán foraoiseachta, Abhainn Chorr na bhFeannóg, Contae Liatroma

1.1.1 Oifig Bainistíochta Tionscadail

Mar an t-údarás inniúil atá freagrach as éisc agus a ngnáthóga a chaomhnú, tá athchóiriú gnáthóg abhann sonraithe ag lascach Intíre Éireann mar chuspóir ardleibhéil (HLO 1) sa phlean corparáideach gnó do 2020-2025. Bíonn an Oifig Bainistíochta Tionscadal (OBT) ag tacú le foireann lascach Intíre Éireann le tionscadail a chur i gcrích arb é is aidhm dóibh gnáthóga éisc a chaomhnú agus a athchóiriú. Bíonn an taighde eolaíoch fianaisebhunaithe is úire mar bhonn faoin obair sin i gcomhréir leis an dea-chleachtas i ré seo an athraithe aeráide. Déantar amhlaidh ar roinnt scálaí difriúla. Bímid ag obair ar an macrascála le Ceantair Abhantraí agus leis an rannán Taighde chun pleananna mórszála a chur i gcrích, cuir i gcás an Plean Bainistíochta Fadtéarmach do Lochanna Móra an Iarthair nó Tionscadal Píolótach Dhobharcheantar na Coiribe. Ar scála an láithreáin, déanaimid struchtúir mhiondealaithe oibre a ullmhú leis na foirne ábhartha ón gCeantar Abhantraí agus tugaimid cúnamh agus tacaíocht dóibh chun tabhairt faoi mheasúnú comhshaoil, samhaltú tionscadail, pleanáil, comhairle agus dearadh, measúnú riosca tuile, iarratais phleanála, bainistíocht luacha, ceachtanna a foghlaimíodh roimhe, srl. Ar an micreascála,

cuirimid teimpléid de dhoiciméid tairisceana ar fáil le trealamh tógála a fháil nó cuirimid teimpléid agus acmhainní feidhmiúla ar fáil d'iarratais phleanála, tuarascálacha comhshaoil, etc.

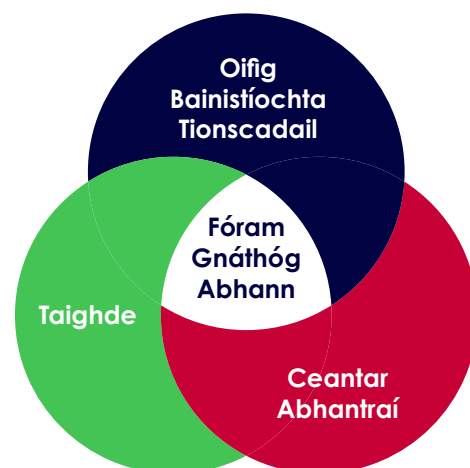
Cuireadh Aonad Speisialtóireachta Gnáthóg ar bun in 2023 chun cur leis an obair a bhí ar siúl cheana féin san Oifig Bainistíochta Tionscadal ar fhorbairt agus athchóiriú gnáthóg in aibhneacha. Beifear dírithe san aonad nua ar láithreacha abhann ar gá gnáthóga iontu a athchóiriú a shonrú agus a shocrú de réir tosaíochta. Beidh ról lárnach ag an aonad i gcomhthéacs tionscadail athchóirithe a phleanáil, a fhorbairt agus a chur i gcrích go sásúil.

Beidh an t-aonad ag obair go dlúth chomh maith le rannán taighde lascach Intíre Éireann agus le grúpaí príomhpháirtithe leasmhara eile le deiseanna athbhunaithe a shonrú ar leibhéal aibhneacha agus ar scála tírdhreacha. Bainfear úsáid ann as an teicneolaíocht chuí go léir (drón, Li-Dar, córas faisnéise geografai) chun pleananna fóirsteanacha a fhorbairt agus a chur i gcrích de réir na gcéimeanna toilithe agus ceadaithe éagsúla. Seo thíos tá cuid tionscadail shuntasacha a cuireadh i gcrích.

Athchóiriú gnáthóg abhann

Bhí an Oifig Bainistíochta Tionscadal ag obair go dlúth in 2023 lenár gcomhghleacaithe sna Ceantair Abhantraí le tionscadail athchóirithe gnáthóg a chur i gcrích. Is é is aidhm do na tionscadail sin gnáthóga abhann a bhfuil damáiste déanta dóibh de bharr gníomhaíochtaí daonna a athchóiriú. Soláthraíonn na gnáthóga athchóirithe sin timpeallachtaí sceathraí agus iasclainne níos fearr do shalmainidí. Samplaí de thionscadail dá leithéid: tionscadal athshlánaithe gairbhéil na Muaidhe, an Ghleoir gar do Choillte Mach, Contae Mhaigh Eo, agus Abhainn Bheara gar do Loch Beara i gContae Dhún na nGall. Chomh maith leis na tionscadail sin, cuireadh tionscadal mór fálaithe i gcrích i gCill Barra i gContae Chorcaí agus cuireadh pleananna athchóirithe gnáthóg le chéile do thionscadail éagsúla ar fud na tíre.

Reáchtáil an Oifig Bainistíochta Tionscadal an ceathrú cruinniú **den Fhóram Gnáthóg Abhann** in 2023. Bunaíodh an fóram mar Phobal Cleachtais do bhaill foirne inmheánacha de chuid Iascach Intíre Éireann – baill foirne ina measc ó OBT, ón Rannán Taighde agus ó na Ceantair Abhantraí – le bheith ag obair le chéile chun tionscadail athchóirithe gnáthóg abhann iomchuí a phleanáil agus a chur i gcrích. Cuireadh an Fóram ar bun le go mbeadh deis ag baill foirne chuí bualadh agus labhairt le comhghleacaithe agus na nithe seo a dhéanamh –

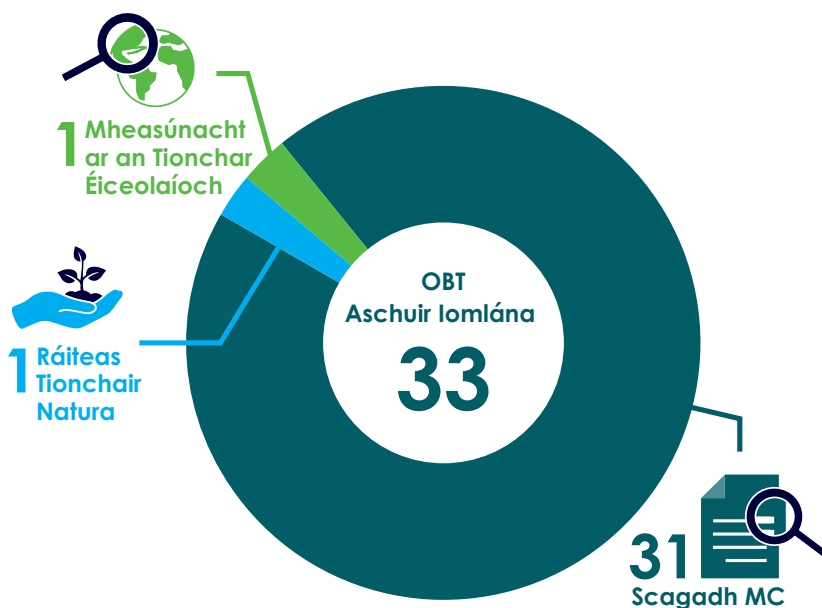

- an fhaisnéis cheart a aimsiú,
- fianaise/forbairtí nua eolaíochta a chur in oiriúint,
- cur leis an dea-chleachtas,
- forbairt caidrimh,
- ceachtanna agus freagraí a phlé,
- an bealach a réiteach don nuálaíocht agus cruthaitheacht.

Tionóladh an ceathrú cruinniú den fhóram i Ráithe 4 de 2023 agus d'fhreastail os cionn 70 duine air. Bhí cuir i láthair ann a thug daoine ar fhoireann Iascach Intíre Éireann agus saineolaithe ó na heagraíochtaí an Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, Bord na Móna, Coillte agus Uisce na Beatha. Tá an Fóram tar éis nascacht agus plé a chothú idir cleachtóirí i dtionscadail. Tá athrú suntasach cultúir tagtha chun cinn ar an gcur chuige le gnáthóga abhann a bhainistiú de réir mar is cuí agus an t-eolas a fhaightear a scaipeadh ar a chéile.

Measúnacht Chuí (MC)

Bhíomar in ann tarraingt ar ár saineolas féin mar eagraíocht agus ár gcreat de Shainchomhairleoirí Comhshaoil chun cabhrú lenár gcomhghleacaithe sna Ceantair Abhantrach agus sa Bhainistiú Bradán chun meascán próiseas a chur i gcrích: Pleananna Bainistíochta Speiceas Ionrach, Scagadh le haghaidh Measúnachtaí Cuí, Ráitis um Thionchar Natura, Measúnachtaí Straitéiseacha Timpeallachta agus Measúnachtaí ar an Tionchar Éiceolaíoch. Bhí réimse i gceist le scála na ngníomhaíochtaí a ndearnadh measúnú orthu, idir na rialacháin náisiúnta maidir le clibeáil bradán agus smionagar a bhaint as Abhainn an Duifriain i Sligeach. Bhí páirt againn in **31 Scagadh MC, 1 Ráiteas Tionchair Natura agus 1 Mheasúnacht ar an Tionchar Éiceolaíoch** in 2023.

Cuireadh gach ceann de na measúnuithe seo ar aghaidh chuig an Measúnóir Comhshaoil Seachtrach de réir an phróisis le haghaidh Cinntí. Rinne an measúnóir athbhreithniú ar na doiciméid go léir a cuireadh isteach agus thug aiseolas speisialaithe do na sainchomhairleoirí ionas go mbeadh lascach Intíre Éireann sásta gur cloíodh le dualgais reachtúla.

Rinne an Oifig Bainistíochta Tionscadal forbairt arís in 2023 ar an bprótacal faoina ndéanfaidh lascach Intíre Éireann a **chinntí** comhshaoil i dtaobh Measúnacht Chuí a chur ar fáil don phobal ar ár láithreán gréasáin. Léiríodh éifeacht an chórais in 2023 nuair a bhíomar in ann duine a chur ar aghaidh chuig leathanach gréasáin

na heagraíochta a bhaineann le Cinntí mar fhreagra ar iarratas an té sin ar Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaoil. Tá éifeachtúlachtaí suntasacha bainte amach le haghaidh lascach Intíre Éireann de bharr an phrótacail - éifeachtúlachtaí sa bhainistiú ama ghairmiúil agus sa rialú doiciméad.

Bhaineamar úsáid arís in 2023 as na **Creataí** atá againn chun bearnaí i scileanna in lascach Intíre Éireann a líonadh i gcomhthéacs tionscadail caomhnaithe gnáthóg a chur i gcrích. Ar na creataí seo tá speisialtóirí comhshaoil, innealtóirí, speisialtóirí dearaidh ríomhchuidithe agus speisialtóirí sláinte agus sábháilteachta. Is féidir iarraidh ar na creataí seo seirbhísí a sholáthar ar gearrfhógra.

An Clár Náisiúnta um Ghnáthóga agus Caomhnú

Bhí an Oifig Bainistíochta Tionscadal ag obair arís i gcaitheamh 2023 leis na Ceantair Abhantraí chun tuairisciú ar an obair atá ar bun **mar chuid den Chlár Náisiúnta um Ghnáthóga agus Caomhnú**. Mar chuid den chlár seo tá an obair ar fad a dhéanann lascach Intíre Éireann ar fud na tíre chun gnáthóga a chaomhnú. Chuaigh an Oifig Bainistíochta Tionscadal i gcomhairle le baill foirne na gCeantar Abhantraí gach ráithe in 2023 chun monatóireacht a dhéanamh ar an dul chun cinn ar na tionscadail éagsúla agus iad ar bun. Tríd an bpróiseas seo, bhí an Oifig Bainistíochta Tionscadal in ann taithí agus samplaí den dea-chleachtas ó áiteanna eile sa tír a scaipeadh agus na hionaid a shonrú ina bhféadfadh creataí nó saineolaithe teicniúla cabhrú le bail foirne a dtionscadail a chur i gcrích. Bhíothas in ann monatóireacht éifeachtach a dhéanamh

ar chaiteachas ar thionscadail agus ar riarachán airgeadais fíor-ama toisc go raibh comhoibriú ann le foirne na gCeantar Abhantraí. Cuidiú a bhí ann chomh maith le bearta éifeachtúlachta agus cosúlachtaí a shonrú agus tionscadail á gcur i gcrích sna Ceantair Abhantraí éagsúla. Rinneadh ceangal idir daoine agus acmhainní atá ag obair le cúraimí agus ceachtanna den chineál céanna a bhaint amach, i réimse an tsoláthair cuir i gcás, réimse ina mbeadh trealamh nó obair den chineál céanna ag teastáil.

Rinne lascach Intíre Éireann obair ar ghnáthóga agus obair chaomhnaithe i rith 2023, agus na torthaí suntasacha seo a leanas ann, as ar tháinig feabhas ar chúinsí sceite uibheacha agus iasclainne i gcás salmainidí:

Tá na haschuir seo tar éis cur ar bhonn inbhuanaithe le gnáthóga agus le cáilíocht an uisce freisin. Tá siad mar pháirt, chomh maith, d'iarracht na hÉireann leis an bplean bithéagsúlachta náisiúnta agus in iarrachtaí leis an athléimneacht aeráide a fhorbairt inár gcórais aibhneacha.

Ciste Athshlánaithe, Caomhnaithe agus Cosanta Bradán agus Breac Geal (SSTRCPF)

Fuarthas 34 iarratas ar mhaoiniú in 2023. €1,573,765 an méid iomlán a bhí á lorg. Bhreathnaigh painéal measúnaithe ar na hiarratais seo, agus moladh go dtabharfaí maoiniú do 24 ceann acu, €999,272.63 de mhaoiniú san iomlán.

Le linn 2023, chuaigh an Oifig Bainistíochta Tionscadal i mbun plé le deontaithe agus íocadh €269,293 as naoi (9) dtionscadal SSTRCPF a chur i gcrích.

34

líon na n-iarratas a fuarthas.
Luach €1,573,765

24

líon na dtionscadal a moladh le maoiniú a fháil. Luach €999,272.63

9

Líon na dtionscadal SSTRCPF a eisíocadh lena gcur i gcrích. Luach €269,293

Ciste lascaigh Lár na Tíre (MFF)

Le linn 2023, chuaigh an Oifig Bainistíochta Tionscadal i mbun plé le deontaithe agus íocadh €14,874 as dhá (2) thionscadal MFF a chur i gcrích.

2

Líon na dtionscadal MFF a eisíocadh lena gcur i gcrích. Luach €14,874

Comhoibriú le gníomhaireachtaí eile

Bhí cruinnithe míosúla againn arís in 2023 le hionadaithe ó **Oifig na nOibreacha Poiblí** chun pleanáil a dhéanamh do thionscadail athchóirithe gnáthóg ar chainéil dhraenáilte. Déantar na hoibreacha seo a chur i gcrích i gcomhar le hOifig na nOibreacha Poiblí a chuireann gléasra agus saothar ar fáil de ghnáth chun na tionscadail a bhaint amach. Is é lascach Intíre Éireann a ullmhaíonn na pleananna forbartha, a thugann faoin measúnacht chuí (MC), a chuireann an trealamh ar fáil agus a dhéanann maoirseacht ar na hoibreacha ar an láithreán. Mar chuid den chomhar seo bíonn plé ann le foireann Oifig na nOibreacha Poiblí ar gach leibhéal. Tugann sé sin deis d'fhoireann lascach Intíre Éireann cothabhála atá neamhdhíobhálach don chomhshaol na 10 gcéim i dtreo na cothabhála atá neamhdhíobhálach don chomhshaol atá sna Nótaí Treorach maidir

le Cothabháil Draenála Comhshaoil a chur i gcuimhne dóibh. Má chuirtear na 10 gcéim seo i gcrích, tagann laghdú mór ar an damáiste a dhéantar do ghnáthóga mar thoradh ar ghníomhaíochtaí cothabhála draenála.

Bhí an Oifig Bainistíochta Tionscadal ag plé leis **an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra** cúpla uair in 2023. Bhí plé againn go luath in 2023 ar iarratas a dhéanamh ar mhaoiniú faoi chiste beart caomhnaithe Natura 2000. Dá thoradh sin, rinneadh iarratas ar mhaoiniú €631,000 chun cóireáil a dhéanamh ar líobhógach Afracach (*Lagarosiphon major*) i Loch Coirib. Rinne an

OPW

Oifig na
nOibreacha Poiblí
Office of Public Works

Páirceanna Náisiúnta
National Parks

tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra cur i láthair mar chuid den Fhóram Gnáthóg Abhann i mí Dheireadh Fómhair. An teideal a bhí ar an gcur i láthair a thug siad ná *Conservation Measures and Criteria for Implementation in Natura 2000 sites.*

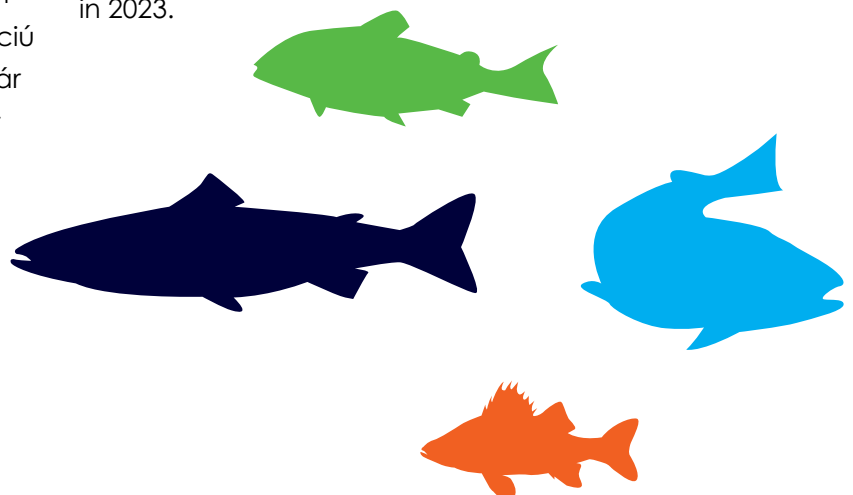
Bhí an Oifig Bainistíochta Tionscadal ag plé le Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil (**LAWPRO**) cúpla uair in 2023. Bhí cruinniú ag foireann na hOifige le foireann an Chláir chun plé a dhéanamh ar an bPlean um Bainistiú Fadtéarmach Lochanna Móra an Iarthair. Le linn an chruinnithe seo, rinneadh cásanna a bhféadfaí comhoibriú a bheith iontu idir Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil agus lascach Intíre Éireann ó thaobh chaighdeán an uisce de i Lochanna Móra an Iarthair. Bhí lascach Intíre Éireann ag obair i gcomhar le Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil níos déanaí i mí Eanáir ar iarratas an Chláir ar mhaoiniú ón gComhpháirtíocht Eorpach um Nuáil Uisce. B'fhiú os cionn €60 milliún an t-iarratas seo ar mhaoiniú. D'éirigh leis. Bhí bail ó fhoireann na hOifige Bainistíochta Tionscadal ag feidhmiú mar athbhreithneoirí seachtracha i mí an Mhárta don chiste chun Uisce Pobail a Fhorbairt.

An tAonad Speisialtóireachta Gnáthóg

Chuir an Bord agus an fhoireann ardbhainistíochta in lascach Intíre Éireann an tAonad Speisialtóireachta Gnáthóg ar bun i mBealtaine 2023. Tá athchóiriú gnáthóg éisc sonraithe mar chuspóir ardleibhéil (HLO 1) ag lascach Intíre Éireann sa phlean corparáideach gnó do 2020-2025. Admhaímid gur gá dúinn ról ceannaireachta a ghlacadh sa réimse seo. Is é is cuspóir don aonad seo an saineolas teicniúil, éiceolaíoch agus pleanála a thabhairt chun tacú leis an Oifig Bainistíochta Tionscadal tionscadail athchóirithe gnáthóg abhann a chur i gcrích ar an scála mór. Tabharfaidh foireann an aonaid um speisialtóireacht gnáthóg faoi phleananna athchóirithe ar ardchaighdeán a fhorbairt agus a chur i gcrích. Tabharfaidh na pleananna seo na sonraí agus an tuairisciú leis na toilithe agus údaruithe cuí a fháil lenár gcuid oibre a dhéanamh. Tá suirbhéireacht agus forbairt á ndéanamh ag lascach

Intíre Éireann ar ghnáthóga aibhneacha le breis agus 50 bliain. Tá eolas mionsonraithe ag lucht na heagraíochta ar an ngá atá le hobair athbhunaithe ar chuislí ar fud na hÉireann. Bíonn foireann an aonaid ag obair go dlúth i gcomhar le húdaráis phoiblí eile, grúpaí pobail, iontaobhais aibhneacha agus clubanna slatiascaireachta chun tionscadail athchóirithe gnáthóg a shonrú agus a leagan amach de réir ord tosaíochta.

Tá 21 plean agus tuairisc athchóirithe curtha ar fáil ag foireann an Aonaid chun tionscadail a chur ar aghaidh chuig céimeanna éagsúla den phróiseas. Cuireadh cuid acu seo i gcrích ar 4 km de chainéal abhann agus ar 30 km de ghnáthóg bhreise sceite uibheacha salmainidí in 2023.

Maoiniú a dámhadh ar lascach Intíre Éireann in 2023 (SBÁA/DAF/SPNF/UÉ)

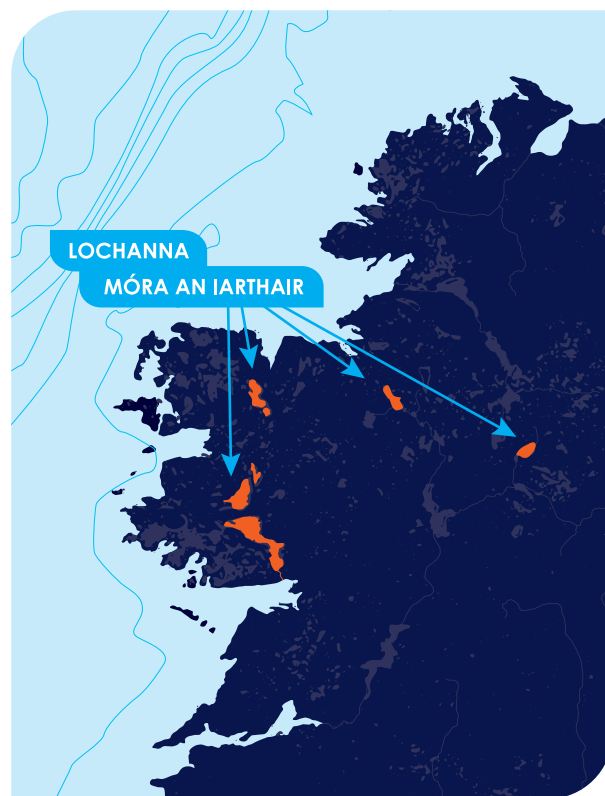
In 2023, chuir lascach Intíre Éireann an tógáil i gcrích ar an gconair inrochtana slatiascaireachta isteach go hEas Liath. Úsáideadh maoiniú timpeall €225,000 ón Scéim Bonneagair Áineasa Allamuigh (SBÁA) leis seo a thógáil. D'éirigh le hlascach Intíre Éireann in 2023 in iarratas ar mhaoiniú (€55,000) ón Scéim um Bonneagar Áineasa Lasmuigh le dhá struchtúr rochtana slatiascaireachta a dhearadh, ceann acu i nDún na nGall agus an ceann eile i gCorcaigh. Cuireadh iarratas eile ar mhaoiniú €416,450 isteach chuig SBÁA chun bonneagar rochtana slatiascaireachta a chothabháil in 2024.

Thug lascach Intíre Éireann tacaíocht do LAWPRO in 2023 le hiarratas ar mhaoiniú ón gComhpháirtíocht Eorpach um Nuáil Uisce a ullmhú, iarratas dar luach os cionn €50 milliún. Tugadh deis d'lascach Intíre Éireann iarratas a dhéanamh ar mhaoiniú athchóirithe gnáthóg mar chuid den chiste Peace+ i bpáirt le Comhairle Ard Mhacha, Dhroichead na Banna agus Craigavon (ABC) ina bhféadfaí maoiniú suas le €2 mhilliún a fháil do dhobharcheantar an Chasáin.

Plean Forbartha Straitéiseach Lochanna an Iarthair

Rinne an Oifig Bainistíochta Tionscadal in lascach Intíre Éireann Plean Bainistíochta Lochanna an Iarthair a chur i dtoll a chéile ar dtús in 2022. D'oibrigh painéal ó fhoireann ardbhainistíochta, taighde, acmhainní daonna agus allamuigh lascach Intíre Éireann le chéile chun dréacht a dhéanamh den phlean lena chur tríd an bpróiseas um Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta le go mbeadh lucht reachtúil comhairleach agus páirtithe leasmhara eile in ann breathnú air. Seoladh admháil go bhfuarthas 247 aighneacht scríofa sa tréimhse seo. Rinne an painéal athbhreithnithe achoimre agus plé ar na haighneachtaí.

Foilsíodh Ráiteas Tionchair Natura agus Tuarascáil Chomhshaoil um Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta don Phlean Bainistíochta do Lochanna Móra i mBealtaine 2023. Tugadh faoi chomhairliúchán poiblí reachtúil eile, an dara ceann, ó Mheitheamh

go Lúnasa 2023. Mar thoradh ar an bpróiseas comhairliúcháin seo, fuarthas 161 aighneacht scríofa ó ghrúpaí páirtithe leasmhara poiblí chomh maith le trí aighneacht eile ó údaráis reachtúla (Gníomhaireacht Comhshaoil Thuaisceart Éireann [NIEA], an tSeirbhís

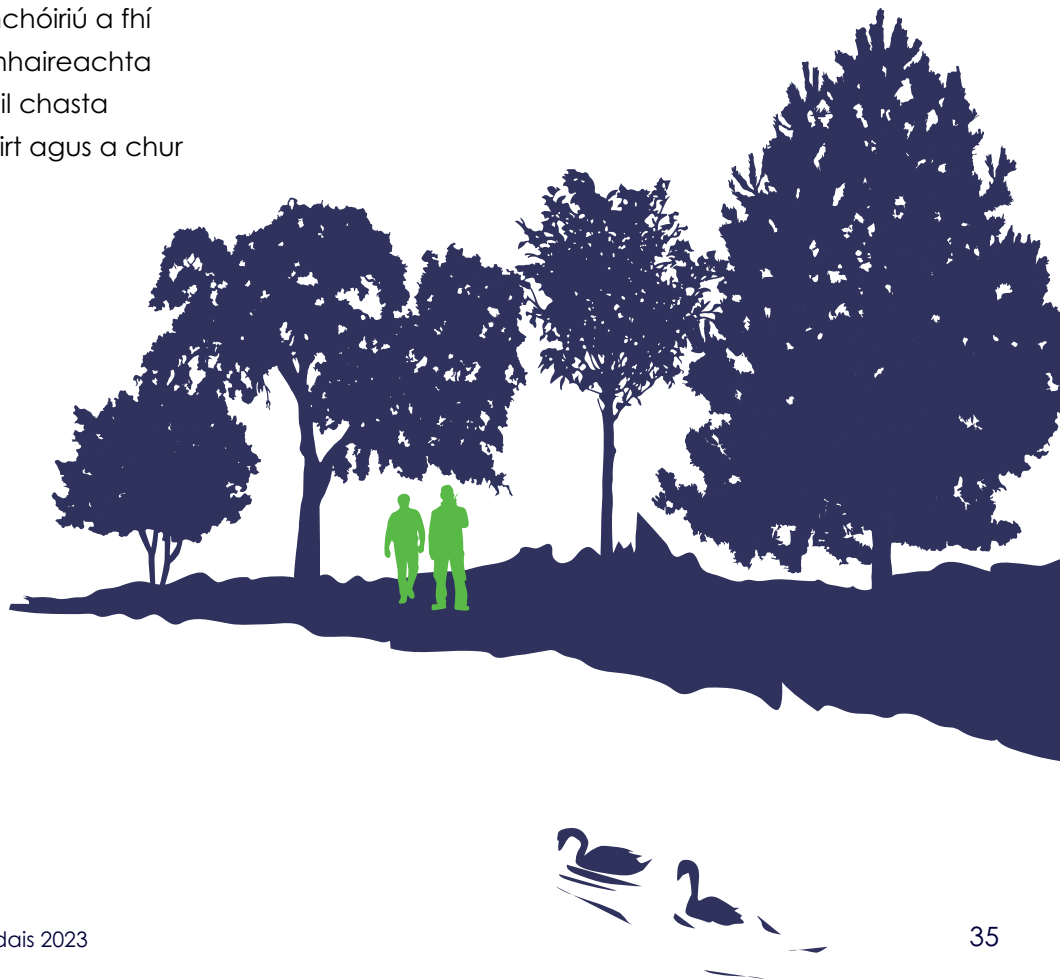
Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, Clár Uiscí Údarás Áitiúil). Tá lascach Intíre Éireann ag dul i gcomhairle faoi láthair leis an Aonad Measúnaithe Forbraíochtaí (RTRÁO) leis an RTN a thabhairt chun críche agus leis an dul chun cinn ar an bPlean Bainistíochta do Lochanna Móra a thabhairt chun críche.

Is iad seo a leanas na héachtaí is mó atá bainte amach ag rannán Oibríochta lascach Intíre Éireann. Tá na Ceantair Abhantraí féin do Ghnáthóga in 2023 ann mar chás-staidéir agus leagtar béim ar an obair ardchaighdeán atá ar bun sna Ceantair Abhantraí.

Coillte agus lascach Intíre Éireann – Meabhrán Tuisceana

Bhí cruinniú i Samhain 2023 idir toscaireacht ó lascach Intíre Éireann (ceannasaí an Aonaid um Speisialtóireacht Gnáthóg ar dhuine acu) leis an bhfoireann ardbhainistíochta ó Coillte, an chuideachta foraoiseachta leathstáit in Éirinn. Rinneadh plé ar na deiseanna agus na cosúlachtaí idir an dá ghníomhaireacht a bheadh ann cheana féin nó a bhféadfaí iad a fhorbairt, dírithe ar athchóiriú gnáthóg aibhneacha gus maolú bacainní mar chomhthéacs. Sa chruinniú seo, bhíothas dírithe ar phlé a dhéanamh ar bhealaí lenár gcuid oibre le gnáthóga a athchóiriú a fhí isteach in oibríochtaí na gníomhaireachta foraoiseachta chun tionscadail chasta abhann ar scála mór a fhorbairt agus a chur i gcrích ar eastát Coillte.

Tá gabháltais shuntasacha talaimh ag Coillte ar fud na hÉireann agus dobharcheantair shuntasacha i gcuid mhór acu, go háirithe in ardtailte. Tá na téarmaí le haghaidh meabhrán tuisceana á socrú ag an dá chomhlacht náisiúnta faoi láthair. As sin, tiocfaidh comhoibriú ar athchóiriú éiceachóras abhann agus bruachánach chomh maith le tionscadail chun bacainní a mhaolú in áiteanna arb é Coillte an príomhúinéir talún.

1.2 Taighde

1.2.1 Foireann Taighde Comhshaoil agus Aeráide

Príomhéachtaí in 2023

2 thuarascáil bhliantúla

(Clár Taighde um Maolú ar an Athrú Aeráide (CCMRP)) agus Tionscadal Athléimneachta Aeráide Oifig na nOibreacha Poiblí (OPWCRP)

Rinneadh monatóireacht ar theocht an uisce in

12 dhobharcheantar innéacs

Rinneadh

281 logálaí sonraí cianda as líne

a chothabháil agus a íoslódáil in 2023

- CCMRP; 9 ndobharcheantar, N = 173 logálaí sonraí a íoslódáladh ó láithreáin aibhneacha; N = 2 mhilliún taifead de theocht an uisce. Níorbh fhéidir gach logálaí sonraí a chasadh toisc go raibh leibhéil an uisce ní b'airde ná mar a bhíonn de ghnách.
- OPWCRP; 3 dhobharcheantar, N = 108 logálaí a íoslódáladh ó láithreáin aibhneacha; N = ~ 1 mhilliún taifead de theocht an uisce

Rinneadh cothabháil ar

2 ardán monatóireachta locha úrscothacha (baoithe sonraí)

- Baoi Sonraí Loch Síleann (a dhéanann monatóireacht ar theocht agus ar cháilíocht an uisce); N = ~ 400,000 taifead de theocht an uisce agus N = ~ 100,000 taifead de cháilíocht an uisce, mar shampla clóraifill, ocsaigin thuaslagtha, seoltacht).
- Baoi Sonraí Loch Luíoch (monatóireacht ar theocht an uisce); N = ~ 650,000 taifead de theocht an uisce

Suiteáladh

2

bhraiteoir cianmhonatóireachta ardmhinicíochta

in dhá abhainn le paraiméadair cháilíocht an uisce a mheas (mar shampla, ocsaigin thuaslagtha, pH, seoltacht, moirtiúlacht agus teocht an uisce).

Rinneadh

12

mhilliún taifead cartlainne ar theocht an uisce

(aibhneacha) ó logálaithe sonraí as líne a uaslódáil chuig deais nua PowerBi de chuid lascach Intíre Éireann agus a stóráil go sábháilte in ollstór sonraí lascach Intíre Éireann.

Aon stáisiún aimsire uathoibríoch amháin

suiteáilte i mbunait lascach Intíre Éireann thart ar Loch Síleann.

Rinneadh

11

logalaí ocsaigine tuaslagtha

a chothabháil agus a íoslódáil (355,737 taifead)

Ba iad na huasteochtaí don uisce dromchla

a thaifead teirmeastair ar bhaoithe sonraí lascach Intíre Éireann ar Loch Síleann agus Loch Luíoch i Meitheamh 2023 ná **22.04°C** agus **21.48°C** faoi seach.

- Ba 19.81°C agus 19.83°C an teocht an uisce dromchla ar an dá loch ar an meán.
- Ba iad na huasteochtaí don uisce dromchla don dá loch don mhí chéanna in 2022 ná 18.03°C agus 18.6°C. Difríocht 4°C a bhí i gceist mar sin ar Loch Síleann agus píosa beag níos lú ná 3°C ar Loch Luíoch idir 2022 agus 2023.
- Ba 16.01°C agus 16.55°C an mheánteocht i Meitheamh 2022 ar Loch Síleann agus Loch Luíoch faoi seach, sin difear níos mó ná 3°C idir an dá bhliain

Ba i ndobharcheantar Ghaoth Beara ar an 12 Lúnasa 2022 a breathnaíodh **an uasteocht srutha** a taifeadadh ar líonra monatóireachta na habhann in 2022; 26.2 °C (Láithreán GBA017).

Bhí láithreáin **i gceithre** cinn de na dobharcheantair sa líonra monatóireachta inar éirigh **an mheánteocht laethúil ní b'airde ná 20 °C** (Gaoth Beara, Abhainn na hOirimhe, Abhainn an Dúin Bhig agus Loch Luíoch)

Faoi thrácht: Trealamh monatóireachta ardmhinicíochta a úsáid i lochanna agus in aibhneacha le cianmhonatóireacht a dhéanamh chun athléimneacht aibhneacha in Éirinn in aghaidh an athraithe aeráide a dhéanamh amach

Tá an t-athrú aeráide sainaitheanta ag IlÉ mar cheann de na bagairtí is mó atá os comhair na timpeallachta uiscí agus na bpobal éisc níos leithne faoi láthair agus amach anseo. Cár measúnaithe fianaise-bhunaithe is ea An Clár Taighde um Maolú an Athraithe Aeráide (CCMRP) arb éard is aidhm dó measúnú a dhéanamh ar thionchar an athraithe aeráide ar earnáil iascaigh na hÉireann i dtimpeallachtaí fionnuisce agus inbhir araon, agus le heolas a thabhairt agus cumas a thógáil don chaomhnú iascaigh.

Cuireadh líonra monatóireachta dobharcheantair innéacs náisiúnta ar bun in dhá dhobharcheantar déag in 2019. Meastar go nochtfaidh an líonra faireacháin seo freagairt gach dobharcheantair innéacs don athrú aeráide agus go mbeidh sé mar bhonn eolais do mheasúnú ar scála náisiúnta ar leochaileacht aeráide gnáthóg éisc fionnuisce, lena n-áirítear córais atá gar dá staid nádúrtha agus córais atá draenáilte go hartaireach.

Ina theannta sin, chuir Iascach Intíre Éireann agus Oifig na nOibreacha Poiblí tús go mall in 2020 le clár comhoibríoch taighde um athléimneacht aeráide (Tionscadal Athléimneachta Aeráide Oifig na nOibreacha Poiblí) chun an leochaileacht aeráide a bhaineann le dobharcheantair a ndéantar draenáil artaireach orthu a iniúchadh agus chun measúnú a dhéanamh lena dhéanamh amach an bhféadfaí an athléimneacht aeráide a fhorbairt don chaomhnú iascaigh sna córais seo. Bíonn foirne an dá thionscadal ag obair le chéile agus ag roinnt a n-acmhainní ar a chéile.

Táthar tar éis 330 logálaí cianbhraiteachta a úsáid san iomlán (teocht an uisce $N = 315$, leibhéal an uisce $N = 6$ agus logálaithe ocsaigine tuaslagtha $N = 9$) in 12 dhobharcheantar (aibhneacha agus lochanna) go dtí seo. In 2023 rinneadh an líonra náisiúnta tábhachtach monatóireachta seo chomh maith le hanailís sonraí a shuiteáil, a chothabháil, a íoslódáil agus a shlánú.

- Rinneadh cothabháil ar 173 logálaí sonraí ar theocht an uisce in aibhneacha, agus íoslódáil na sonraí uathu, i naoi gcinn de dhobharcheantair neamhdhraenáilte innéacs le léiriú a thabhairt ar an éagsúlacht atá le fáil in áiteanna san oirthear, san iarthar, sa tuaisceart agus sa deisceart: (Abhainn Ghaoth Beara (iarthuaisceart), Abhainn na hOirimhe agus Abhainn an Dúin Bhig (iarthar), Loch Luíoch (iardheisceart), an Aighlinn (deisceart), an Fheoir (oirdheisceart), an Deargail, an Dothra, Abhainn Fheartraí (oirthear)).
- Rinneadh 108 láithreán ina bhfuil logálaithe sonraí teochta uisce a chothabháil agus a íoslódáil ar thrí dhobharcheantar draenáilte (an Bhóinn, an Eithne agus an Mhuaidh) le linn 2023.
- Rinneadh cothabháil ar stáisiún aimsire uathoibríoch ag bunáit Iascach Intíre Éireann ar Loch Síleann chun cur le faireachán leanúnach aibhneacha agus lochanna i limistéar Loch Síleann. Tá sonraí fíor-ama ar fáil don phobal ar fheidhmchlár saor in aisce (www.weatherlink.com)

- Leanadh ar aghaidh le hamshraitheanna de shonraí ocsaigine tuaslagtha ardmhínicíochta arna dtaifeadadh sna fo-aibhneacha is mó atá ag Loch Síleann chomh maith le sonraí teochta agus sreafa uisce. Rinneadh logálaithe sonraí a chothabháil agus a íoslódáil. Cuirfidh sé seo eolas ar fáil faoi athruithe coibhneasta ar fheidhmiú na n-éiceachóras sna gnáthóga seo i dtaobh na héagsúlachta aeráide.
- Rinneadh cothabháil ar dhá ardán monatóireachta locha (baoithe sonraí) den scoth a dhéanann teocht an uisce ar mheascán doimhne a thaifeadadh, rud a fhágann gur féidir aisghabháil sonraí neas-fhíorama a dhéanamh agus a suiteáladh i Loch Luíoch agus Loch Síleann. Rinneadh logálaithe sonraí

ocsaigine tuaslagtha, atá suiteáilte gar do dhromchla agus d'íocht an locha, a chothabháil le linn 2023 agus íoslódáladh na sonraí uathu. Suiteáladh logálaí sonraí eile, an tríú ceann, 6.5 méadar ó dhromchla an locha i mí na Samhna 2023.

- Rinneadh anailíseoir cáilíochta uisce ilpharaiméadar Idirlíon na nEarraí a shuiteáil ar ardán monatóireachta úrscothach locha (baoi sonraí) i Loch Síleann i Meán Fómhair 2022. Déanann sé seo sonraí fíor-ama ar cháilíocht an uisce a thaifeadadh agus a sheoladh chuig tairseach gréasáin gach 10 nóiméad le gur féidir léirshamlú a dhéanamh láithreach ar athruithe i bparaiméadar a bhaineann le teocht agus cáilíocht an uisce de réir mar a thiteann siad amach.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Gnáthóga agus Nuáil

Uirlisí sárghorbartha a úsáid chun bonn eolais a thabhairt i dtaobh straitéisí oiriúnaithe/maolaithe i gcoinne an athraithe aeráide

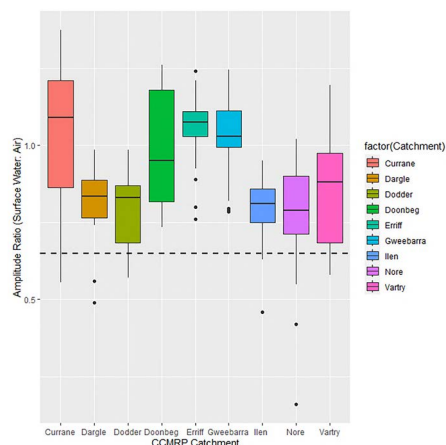
Tá uirlisí mapála sárghorbartha á n-úsáid sa Chlár Taighde um Maolú ar an Athrú Aeráide (CCMRP) agus i dTionscadal Athléimneachta Aeráide Oifig na nOibreacha Poiblí (OPWCRP) le teocht an tsrutha agus athróga eile a shamhaltú chun dobharlaigh a bheadh i mbaol ag iarmhairtí an athraithe aeráide a shonrú, chun dobharlaigh a d'fhéadfadh a

bheith seasmhach agus a dteastódh cosaint uathu a shonrú, chun straitéisí cosanta agus maolaithe a mheasúnú agus chun oideachas a chur ar pháirtithe leasmhara. Leanadh ar aghaidh le forbairt na samhla in 2023, agus leanfar ar aghaidh le tástáil uirlisí léarscáilithe sárghorbartha (samhaltú Líonra Sruthlán/samhlacha Spás-Ama) in 2024 chun dul chun cinn a dhéanamh i dtreo léarscáileanna a fhorbairt de rioscaí a bhaineann go sonrach le dobharcheantair áirithe chomh maith le léarscáileanna náisiúnta de chásanna tuartha.

Uirlis ghréasáin a thriail chun aibhneacha atá íogair go teirmeach agus láithreacha ar tearmainn go teirmeach iad a shonrú

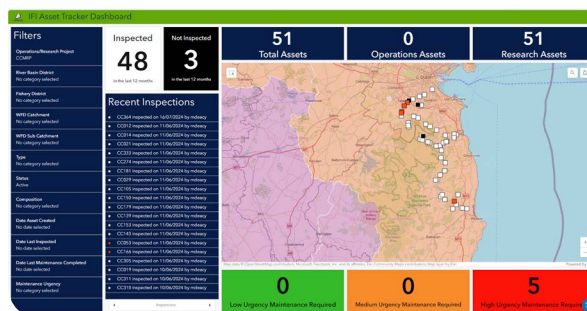
Má bhíonn sé ann, tá screamhuisce fíorthábhachtach chun sruth bunsreibhe agus seasmhacht theirmeach a choinneáil i bhfeidhm. Rinne an fhoireann uirlis ghréasáin nua atá ar fáil saor in aisce – Paired Air and Stream Temperature Analysis (PASTA) – a mheas in 2023. Gineann an uirlis comhaid ar féidir iad a úsáid le hacmhainní screamhuisce i ndobharcheantair a mheas. Rinneadh táblaí méadrachtaí teirmeacha a ghiniúint ón uirlis ghréasáin PASTA, méadrachtaí a thugann eolas ar thionchar ó screamhuisce agus ar íogaireacht theirmeach i ngach dobharcheantar innéacs chun patrúin theirmeacha spás-ama sna dobharcheantair a mheas. Cuireadh tús leis an staidéar seo chun láithreáin tearmainn atá íogair go teirmeach agus láithreáin ar tearmainn go teirmeach iad a shonrú le haghaidh speicis thábhachtacha éisc fuaruisce. Déanfar forbairt leanúnach air in 2024. Tá sé léirithe in anailís tosaigh go mb'fhéidir go mbeadh tuilleadh foscaí teirmeacha i ndobharcheantair na Deargaile, na Dothra, na hAighlinne, na Feoire agus Fheartraí ná mar atá in aibhneacha san iarthar agus san iarthuaisceart (an Corrán, Abhainn an Dúin Bhig, Abhainn na hOirimhe agus Abhainn Ghaoth Beara).

Íomhá: Comparáid idir ionchur screamhuisce sna naoi ndobharcheantar in innéacs CCMRP (2021 agus 2022). Léiríonn líne bhriste dhubh an phointe cóimheasa (0.65 de chóimheas aimpliúide; tairseach ó Hare et al., 2021) luach tagartha d'ionchur láidir screamhuisce. Léiríonn boscaí is stríoc níos cóngaraí do líne bhriste tionchar ó screamhuisce i ndobharcheantar, léiríonn boscaí is stríoc níos faide ó líne bhriste tionchar níos lú ó screamhuisce agus céatadán níos airde de láithreáin aerchúpláilte sa dobharcheantar (spléach ar bháisteach, mar shampla).

Uirlis Léarscáileanna ArcGIS chun Sócmhainní Allamuigh a rianú

Rinneadh uirlis Léarscáileanna Allamuigh ArcGIS a fhorbairt don bhailiú ó logálaí sonraí ar an láthair chun cuidiú le baill foirne atá in oibríochtaí san obair allamuigh. Beifear in ann an uirlis a úsáid chun gléasanna atá á n-úsáid i ngach clár a rianú agus lena chinntiú go ndéanfar bailiú sonraí caighdeánaithe ar an láthair. Is féidir breathnú ar an áit a bhfuil gach logálaí sonraí ar Dheais Rianaithe Sócmhainní. Is féidir, mar sin, úsáid an logálaí sonraí a rianú chomh maith le hamlínite ráta athraithe agus grianghraif a sholáthar a chuideoidh leis an obair ar an láthair. Bhain baill foirne ó CCMRP agus ó OPWCRP feidhm as an uirlis seo le linn 2023.

Íomhá: Gabháil scáileáin den deais rianaithe sócmhainní agus láithreacha logálaithe sonraí teochta uisce CCMRP in aibhneacha Bhaile Átha Cliath á léiriú; cuireann cearnóga bána in iúl go raibh iniúchadh ann tamall gearr roimhe sin.

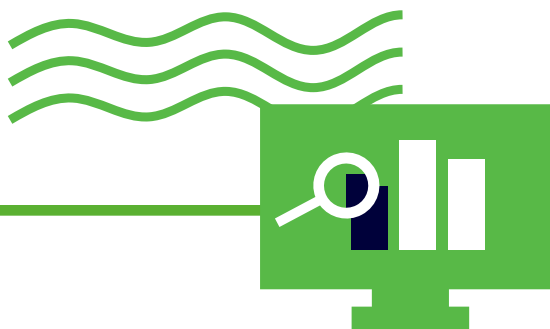
Deais PowerBI chun sonraí teochta uisce a achoimriú agus méadrachtaí teirmeacha a ríomh

Fuarthas sonraí teochta uisce (12 mhilliún taifead) ó 315 láithreán a bailíodh ó bhreis agus 400 logálaí sonraí atá á n-úsáid ó 2019 i leith. Rinneadh na sonraí sin a uaslódáil chuig stóras sonraí lascach Intíre Éireann in 2023 agus cuireadh nósanna imeachta nua rialaithe cáilíochta i bhfeidhm chun scagadh a dhéanamh ar na sonraí a bailíodh. Is féidir an deais nuafhorbartha PowerBI a úsáid chun breathnú ar na sonraí uaslódáilte. Mar sin, tá an t-úsáideoir deiridh in ann achoimre a dhéanamh ar na sonraí atá bailithe ar fud an líonra náisiúnta faireacháin, iad a chioradh agus méadrachtaí sonracha faoin teocht a chur ar fáil don tuairisciú ar leibhéal an dobharcheantair agus an láithreáin.

Tá sé le feiceáil sa ghabháil scáileáin thíos go raibh an teocht ab airde uisce a taifeadadh go dtí seo in Abhainn Ghaoth Beara i nDún nGall in 2021 nuair a bhí tonn teasa ann. Tamall gearr ina dhiaidh sin, d'éirigh láithreán amháin ar Abhainn na hOirimhe chomh hard le 28.5°C sa bhliain chéanna. I gCéim 3 den tionscadal cuirfear isteach sonraí fíor-ama a bhaileofar ó na baoithe sonraí ar dhá loch agus ó uirlisí eile.

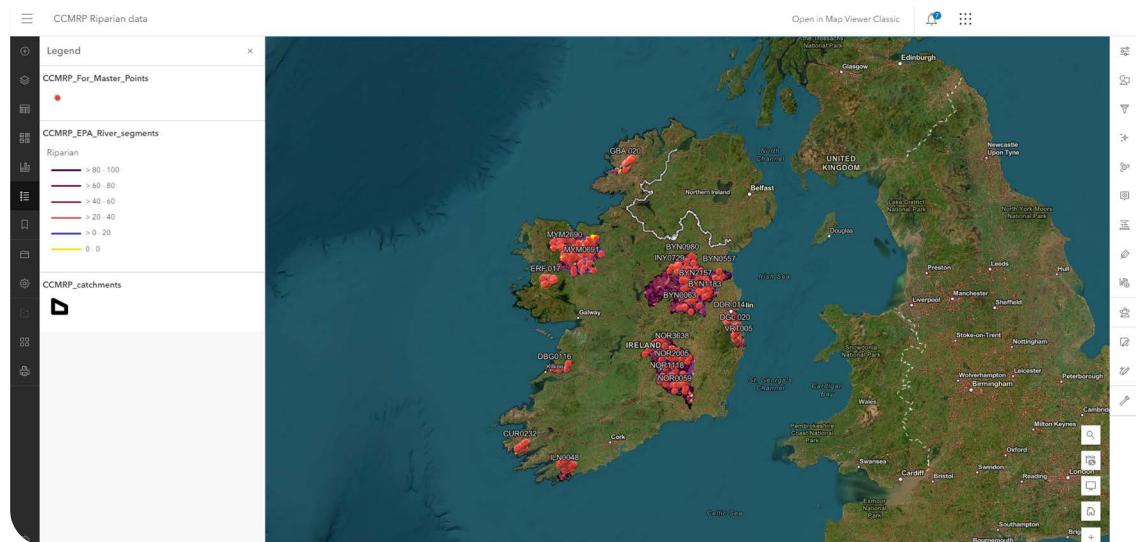

íomhá: Gabháil scáileáin ó dheais PowerBI CCMRP

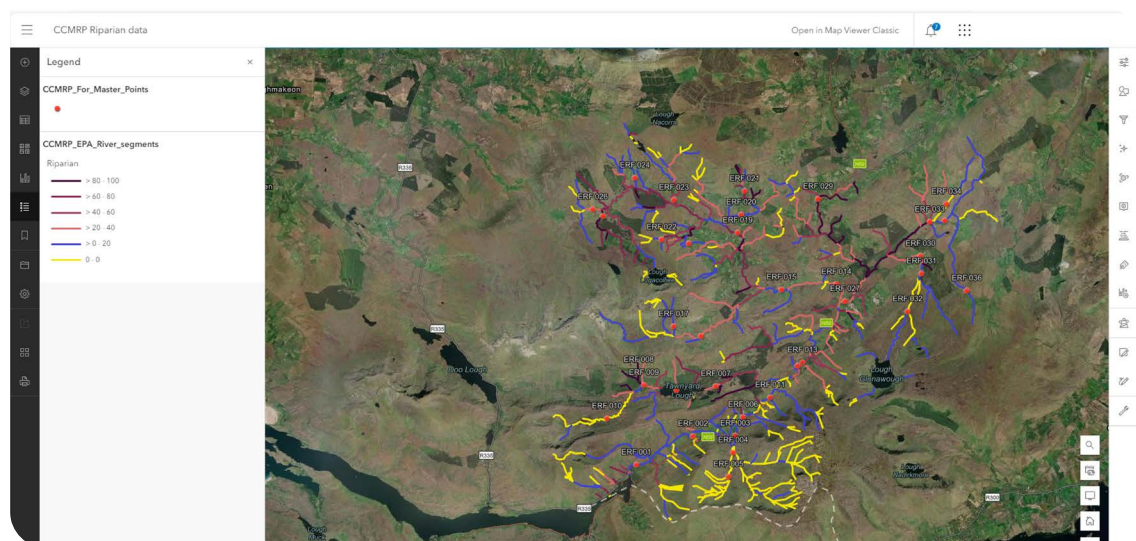

Measúnú ar chlúdach bruachánach

Rinneadh measúnú in 2023 ar an gcumhdach bruachánach ar an 12 dhobharcheantar ón innéacs aeráide náisiúnta. Úsáideadh sonraí faoi chumhdach talún atá ar fáil go poiblí ó Thailte Éireann agus sonraí faoi ghnéithe beaga adhmaid agus cineálacha ceannasacha duilleog ó Sheirbhís Faireacháin Talún Copernicus. Sa mheasúnú, rinneadh clúdach bruachánach a chainníochtú ar dheighleoga srutha i ngach dobharcheantar innéacs. Ar an meán, bhí raon i gceist leis an gclúdach bruachánach ar scála an dobharcheantair, idir 20.9% ar Abhainn Ghaoth Beara i gContae Dhún na nGall go 74.7% ar an Aighlinn, Contae Chorcaí. Tá an léarscáil seo ar fáil trí GIS ar líne. Socrófar fíricí ón talamh uirthi le linn 2024. Beidh obair amach anseo

Íomhá: Clúdach bruachánach measta in 12 dhobharcheantar innéacs

Íomhá: Sampla de mheastacháin ar chlúdach bruachánach i ndobharcheantar na hOirimhe

Cás-staidéar Comhoibríoch: Gnáthóga, Éisc agus Nuáil

An tionscadal Athchóiriú

Bronnadh maoiniú ar bhaill den fhoireann um Thaighde Comhshaoil agus Aeráide in lascach Intíre Éireann mar aon le foireann taighde sa Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath ó chlár taighde na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil le tabhairt faoi thionscadal nua dar teideal: Athrú a bhrath agus measúnú ar an éifeachtacht atá le bearta chun dobharlaigh cuspóra ardstádais a chosaint agus a athchóiriú. Tionscadal 55 mí atá anseo arb é is aidhm dó clár monatóireachta saincheaptha a fhorbairt chun athruithe ar dhobharlaigh abhann ardstádais a bhrath agus chun measúnú a dhéanamh ar éifeachtacht beart leis na dobharlaigh a chosaint agus a athchóiriú.

Beifear ag cur sa tionscadal leis na modhanna eolaíochta is forbartha atá ann faoi láthair a bhaineann le faireachán dobharcheantar. Na nithe a dhéanfar leis sin a bhaint

amach: na sonraí atá ann cheana féin maidir le riocht an dobharcheantair agus an tsrutha, measúnú tosaigh bunaithe ar dhoiciméid, modhanna samplála allamuigh chun measúnú a dhéanamh ar stádas gnéithe roghnaithe bitheolaíocha agus tacaíochta, agus faireachán ardmhinicíochta ina n-úsáidfear braiteoirí nua ionsrutha. Déanfaimid clár monatóireachta saincheaptha a fhorbairt do gach dobharcheantar léirithe lena tabharfar sraith PTFanna chun éifeachtacht na mbeart a mheas.

1.2.2 Foireann na Treorach maidir le Gnáthóga

Faoi thrácht:

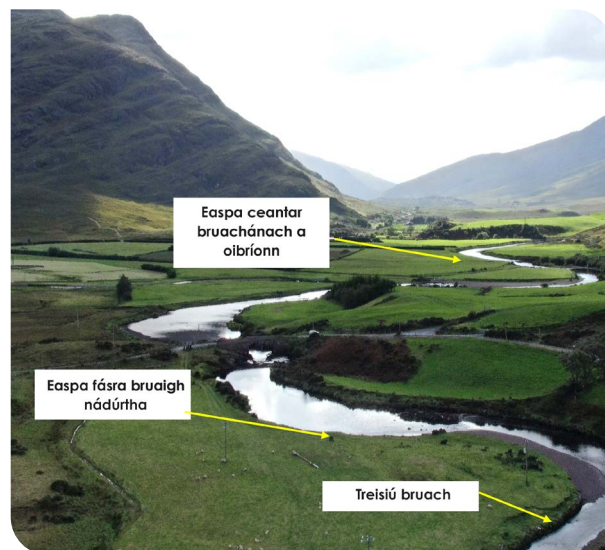
Measúnú ar Bhail Hidreamoirfeolaíochta Abhainn na hOirimhe

Forbairt inbhuanaithe agus feabhsú gnáthóg

Cuireadh maoiniú ar fáil ón gCiste Athshlánaithe, Caomhnaithe agus Cosanta Bradán agus Breac Geal (SSTRCPF) chun measúnú cuimsitheach a dhéanamh ar Abhainn na hOirimhe (an Dobharcheantar Innéacs Náisiúnta Bradán). Sa mheasúnú seo, rinneadh an riocht hidreamoirfeolaíochta reatha agus leibhéal an athraithe ag daoine a thréithriú i gcomhréir leis na modhanna a thugtar sna Caighdeáin Treorach um Cháilíocht an Uisce maidir le riocht hidreamoirfeolaíochta a mheas arna n-eisiúint ag Coiste Eorpach AE um Chaighdeánú (EN 15843). Sna haschuir, leagadh béim ar áit, cineál agus déine na n-athruithe agus, mar sin, cuireadh eolas ar fáil a bhaineann le bainistiú abhann (mar shampla, dearadh iarrachtaí athshlánaithe nó athchóirithe abhann, feabhsú bithéagsúlachta, bainistíocht i gcás tuilte, athléimneacht in aghaidh an athraithe aeráide). Léiríodh sa mheasúnú gur orthu seo a leanas a rinneadh na hathruithe hidreamoirfeolaíochta ba mhó:

- Fásra bruchánach agus bruaigh
- Bruacha abhann
- Nascacht leis an tuilemhá

Má dhéantar athruithe hidreamoirfeolaíochta ar ghnáthóg abhann, déantar an ghnáthóg a dhíghrádú toisc go ndéantar an ghnáthóg a athrú nó toisc go gcuirtear isteach ar na próisis nádúrtha a thacaíonn le forbairt na gnáthóige agus na speiceas a bheadh spleách orthu. Má dhéantar fásra bruaigh agus fásra bruchánach a athrú, tagann laghdú ar an

Íomhá: Shamplaí de na hathruithe hidreamoirfeolaíochta is coitianta i ndobharcheantar na hOirimhe.

ábhar orgánach (easair duillí agus feithidí a thiteann, mar shampla) a théann isteach san abhainn agus atá mar chuid thábhachtach den ghréasán bia ag bithraí ionsrutha i gcórais nádúrtha – bradán, cuir i gcás. Mura mbíonn scáth bruchánach ann beidh teocht an uisce níos airde, teochtaí nach a bheidh níos míchuí de réir a chéile ag salmainidí le linn tréimhsí teo sa samhradh. Má bhíonn treisiú bruch ann, cuirtear stop leis na próisis nádúrtha chreimthe agus síl-leagain óna bhfaightear ábhar don ghrinneall (gairbhéal garbh) le go mbeidh bradán, loimpre agus breac donn/geal in ann uibheacha a sceitheadh. Féadfaidh a leithéid creimeadh an ghrinnill a dhéanamh níos measa de réir a chéile agus an t-ábhar a theastaíonn ó na salmainidí le hatáirgeadh a dhéanamh a choinneáil ón gcainéal. Ar an dóigh chéanna, cuirtear srian le próisis nádúrtha – cuir i gcás oiriúnú i gcás tuilte, síl-leagan dríodair mhín sa tuilemhá agus an suaitheadh nádúrtha sa sreabhadh atá tábhachtach chun gnáthóga i mbruacha agus gnáthóga bruchánacha a chothabháil/a athnuachan – nuair a chuirtear athruithe i bhfeidhm ar nascacht tuilemhá, na cineálacha athruithe a shamhlaítear le treisiú bruch.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Gnáthóga, Éisc agus Nuáil

Taifeadadh gníomhaíochta sceite uibheacha loimpre taobh thuas an abhainn ó bhacainn mhór

Bacainn an-mhór roimh speicis imirceacha éisc ag dul isteach sa dobharcheantar is ea cora Áth an Choite ar an Maoilchearn íochtarach i gContae Luimnigh, bacainn atá an-dúshlánach ag loimpre. Téann líon beag loimpre farraige (*Petromyzon marinus*) suas an chora gach bliain mar a sceitheann siad uibheacha in áiteanna scoite ar fud an dobharcheantair uachtair. Níl aon taifid ann, áfach, de loimpre abhann fhásta (*Lampetra fluviatilis*) ag sceitheadh uibheacha os cionn na bacainne seo. Speiceas é seo atá gódhealach agus neamhfheiceálach, a dhéanann neadacha éadoimhne a thochailt le linn tréimhse sceite uibheacha a mhaireann seachtain nó coicís, neadacha a éiríonn nach mór do-aitheanta seachtain nó mar sin i ndiaidh iad a thógáil. Rinneadh an-iarracht in Aibreán agus Bealtaine 2023 suirbhéireacht a dhéanamh ar stráicí de ghnáthóga oiriúnacha sceite uibheacha sa dobharcheantar

uachtarach, stráicí a bheadh ina luí ansin ag fanacht le daoine a n-éireodh leo an bhacainn a shárú. Tugadh gníomhaíocht déanta neadacha ag loimpre abhann faoi deara, mar atá deimhnithe le éisc fhásta ann, in áiteanna éagsúla i dtús mhí na Bealtaine ar Abhainn na Daraí Duibhe agus Abhainn an Chláir. Is dócha go mbaineann loimpre abhann imirceach leas as leibhéil uisce níos airde le linn an gheimhridh agus tuille go luath san earrach chun dul thar an mbacainn in Áth an Choite. Déanfar suirbhéireacht arís le linn 2024 agus cuirfear leis an raon feidhme le go gclúdófar fo-dhobharcheantair eile mar an Chlaoideach.

Íomhá : Claiseanna loimpre abhann gar do dhroichead Abhainn Uaithne Beag, an Mhaoilchearn

1.2.3 An Clár Náisiúnta Bacainní

Cás-staidéar Comhoibríoch: Gnáthóga agus Páirtithe Leasmhara

An Clár Náisiúnta Bacainní

Bhain baill foirne ó Iascach Intíre Éireann feidhm as uirlisí I-BAST (IlÉ – Measúnú agus Scagadh Bacainní) agus Uirlisí SNIFFER in 2023 chun 2,280 “bacainn fhéideartha” a mheas. Ní bac roimh ghluaiseacht éisc a bhí in 1,895 struchtúr, bhí 37 acu neamh-inrochtana gan aon rochtain orthu, measadh 655 ceann mar bhac ar ghluaiseacht éisc agus sonraíodh 293 ceann mar bhac ar ghluaiseacht éisc ach níor tugadh faoin measúnú ar chúiseanna oibríochta. Tá foireann an Chláir páirteach in imeachtaí le páirtithe leasmhara áitiúla agus leis an bpobal eolaíochta i gcoitinne le haird a tharraingt ar mhéid na faidhbe faoi mar a bhaineann le struchtúir sna huiscebhealaí agus le hiad a chur ar an eolas faoin tionchar sin ar éiceachórais atá ag feidhmiú. Bhreathnaíí go stairiúil ar struchtúir ionsrutha (dambaí/coraí/lintéir) ó thaobh gluaiseacht iasc/nascachta de. Le 10 mbliana anuas, áfach, tá aitheantas á thabhairt don tionchar níos ginearálta atá ag na struchtúir seo ó thaobh gnáthóige de. Tá struchtúir mhóra ionsrutha in ann gnáthóg abhann thuas an abhainn a athrú go mór agus, le bheith an-simplí ar fad faoi, loch a dhéanamh d’abhainn. Dá réir sin, déantar próisis nádúrtha aibhneacha a dhícheangal, tagann athrú ar chórais teochta, tagann athrú ar rátaí sreafa agus déantar an hidreamoirfeolaíocht a athrú an dá threo ó na struchtúir seo, suas an abhainn agus síos an abhainn. Is ar na héifeachtaí eile seo a bhfuil béim á leagan faoin gClár Náisiúnta Bacainní. Níl i ngluaiseacht na n-iasc ach cuid den fhadhb. Thug an fhoireann cainteanna os comhair Chumann na

Any problems here for fish?

nInnealtóirí, clubanna slatiascaireachta agus le linn comhdhálacha in Éirinn agus thall sa Ríocht Aontaithe.

Many fish passage solutions based on designs created for temperate northern hemisphere salmonids (Birnie-Gauvin et al. 2019).

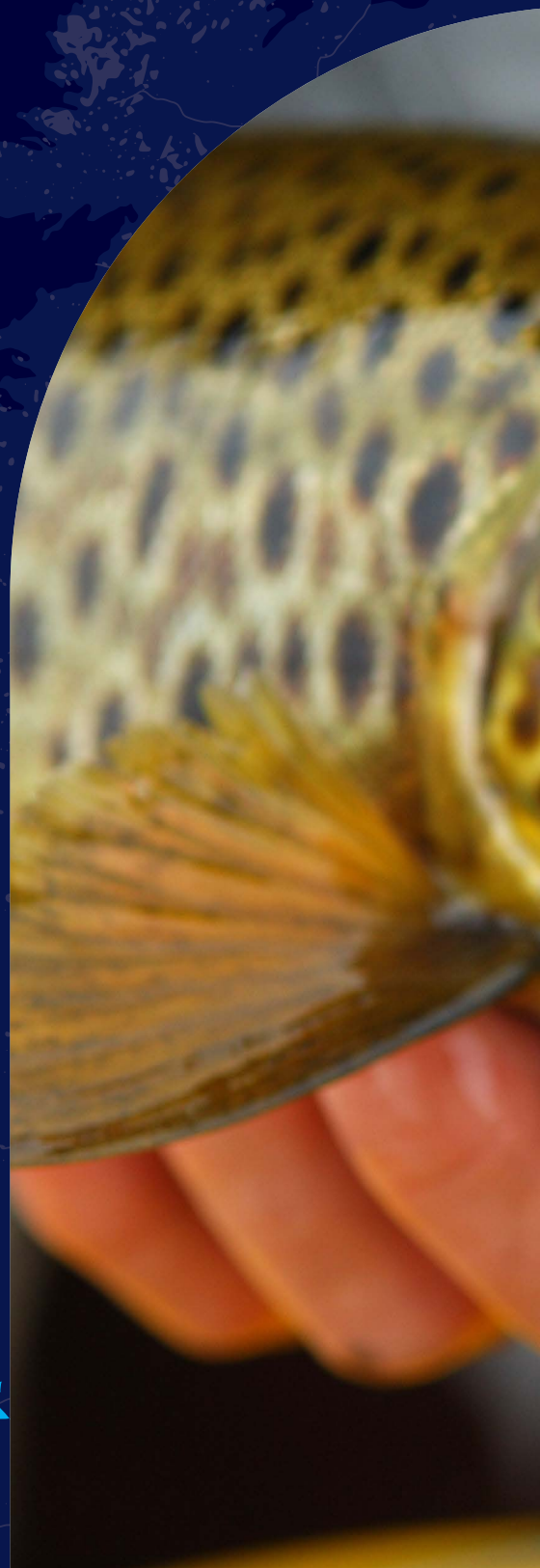
Íomhá: Sampla de shleamhnán ó chur i láthair do pháirtithe leasmhara

2

Cuspóir Ardleibhéil: Éisc

POBAIL ÉISC FHIÁINE NA
HÉIREANN A CHOSAINT,
A CHOTHABHÁIL AGUS A
FHEABHSÚ

Cuspóir Ardleibhéil: Éisc

POBAIL ÉISC FHIÁINE NA HÉIREANN A CHOSAINT, A CHOTHABHÁIL AGUS A FHEABHSÚ

Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um Éisc:

Gníomh	Toradh
2.1 Pleananna 5 bliana – agus acmhainní cuí acu – agus clár bliantúil rioscabhunaithe cosanta iascach a fhorbairt, a chuimseoidh bearta cosanta agus caomhnaithe do speicis atá faoi chosaint, leochaileach agus i mbaol	Déanfar acmhainní a spriocdhírú bunaithe ar mheasúnú riosca agus, mar sin, tiocfaidh méadú ar stoic éisc i dtimpeallachtaí fionnuisce agus mara
2.2 Beartais agus clár fianaisebhunaithe a chur i bhfeidhm chun speicis a chosaint, iad dírithe ar mhaolú agus oiriúnú i ré seo an athraithe aeráide	Na pobail reatha de speicis dhúchasacha, speicis atá faoi bhagairt nó speicis leochaileacha (i dtimpeallachtaí fionnuisce agus mara araon) a choinneáil agus, más féidir, a fheabhsú)
2.3 Pleananna bainistíochta iascaigh a fhorbairt, iad bunaithe ar an taighde ar an samhaltú fianaisebhunaithe is fearr dá bhfuil ann. Cuidiú ar dtús le hiarrachtaí chun iascaigh breac donn fiáin a bhainistiú	Beartas bunaithe ar an eolaíocht mar thacaíocht leis na cúiseanna le bainistiú a dhéanamh ar iascaigh breac donn fiáin ar mhodh inbhuanaithe

2.4 Saoráidí reatha dobharshaothraithe a fheabhsú agus indéantacht saoráidí nua a fhiosrú

lasc (neamhfhiáin) a sholáthar do pháirtithe leasmhara agus na háiseanna a bheith ann chun freagairt do thubaistí éiceolaíocha nó chun dul i mbun gnímh má bhíonn éisc i mbaol a ndíothaithe logánaithe

2.1 Oibríochtaí

Is iad seo a leanas na héachtaí is mó atá bainte amach in 2023 ag rannán Oibríochta lascach Intíre Éireann le haghaidh Éisc. Tugtar staitisticí tábhachtacha na n-iascach agus cás-staidéir ina leagtar béim ar an obair ardchaighdeán atá ar bun sna Ceantair Abhantraí.

Athbhreithniú ar Chosaint lascach – Staitisticí Tábhachtacha in 2023

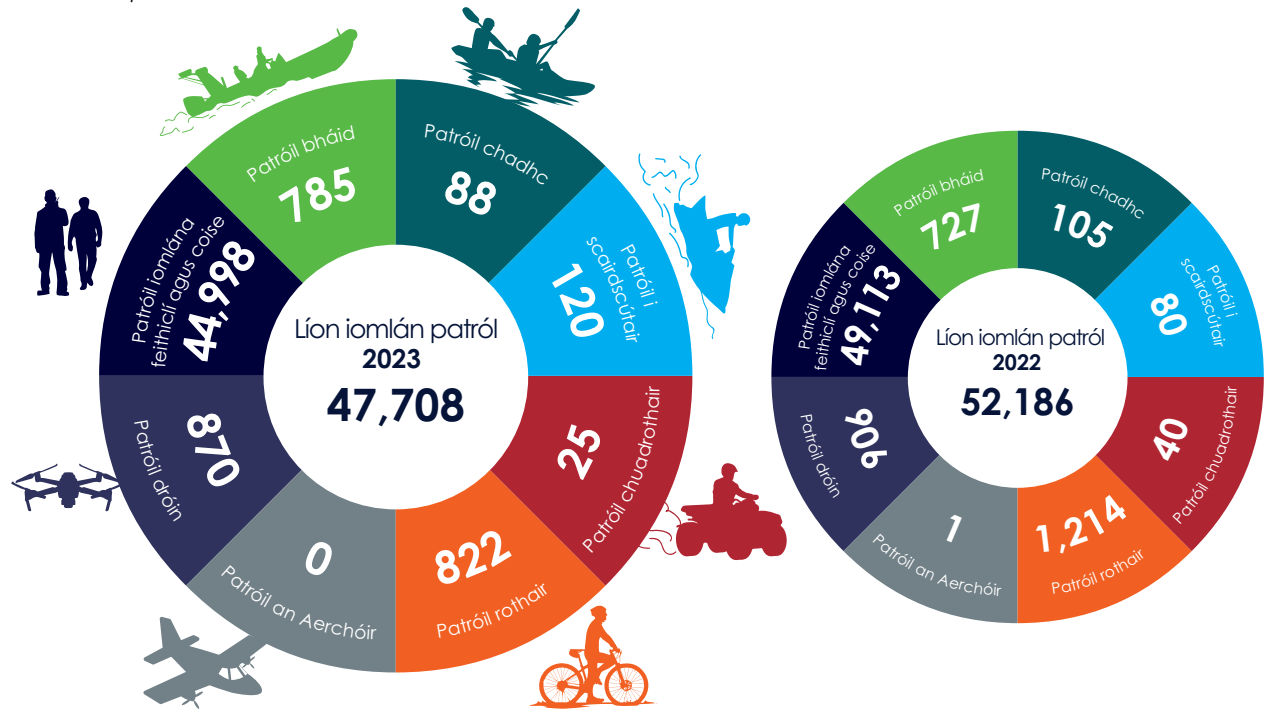
Patróil Cosanta lascach

Chaith foireann patróil lascach Intíre Éireann **184,561 uair** an chloig ar ghníomhaíochtaí patróil.

Tábla: Uaireanta a caitheadh ar phatróil frithphóitseála

Uaireanta a caitheadh ar phatróil frithphóitseála		2023	2022
	Patróil locha	30,852	29,447
	Patróil abhann	64,903	68,096
	Patróil mhara	6,977	6,694
	Patróil chósta/inbhir	29,791	30,225
	Dordphatróil	10,418	9,404
	Patról tuinnín ghoirm Atlantaigh	1,396	2,155
	Patróil ar chos	40,224	39,724
Líon iomlán na n-uaireanta		184,561	185,745

Fíor: Cineál patróil

Forfheidhmiú iascach, iniúchtaí agus seiceálacha comhlíontachta iascach Intíre Éireann:

Tábla: Líon na n-iniúchtaí iascaigh

Iniúchtaí ar shealbhóirí ceadúnais agus slatiascairí		2023	2022
	Iniúchtaí ar shealbhóirí ceadúnais tráchtála bradáin agus bric ghil	503	547
	Iniúchtaí ar shlatiascairí áineasa le haghaidh ceadúnais agus/nó ceada	15,387	15,593
	Iniúchtaí ar shlatiascairí eile	15,322	16,230
	Líon na slatiascairí dord a seiceáladh le haghaidh chomhlíonadh na reachtaíochta agus na rialúchán iascaigh*	2,110	2,280
Líon iomlán na n-iniúchtaí iascaigh		33,322	34,650

Tábla: An líon foláireamh agus fógraí pionóis muirear seasta a eisíodh.

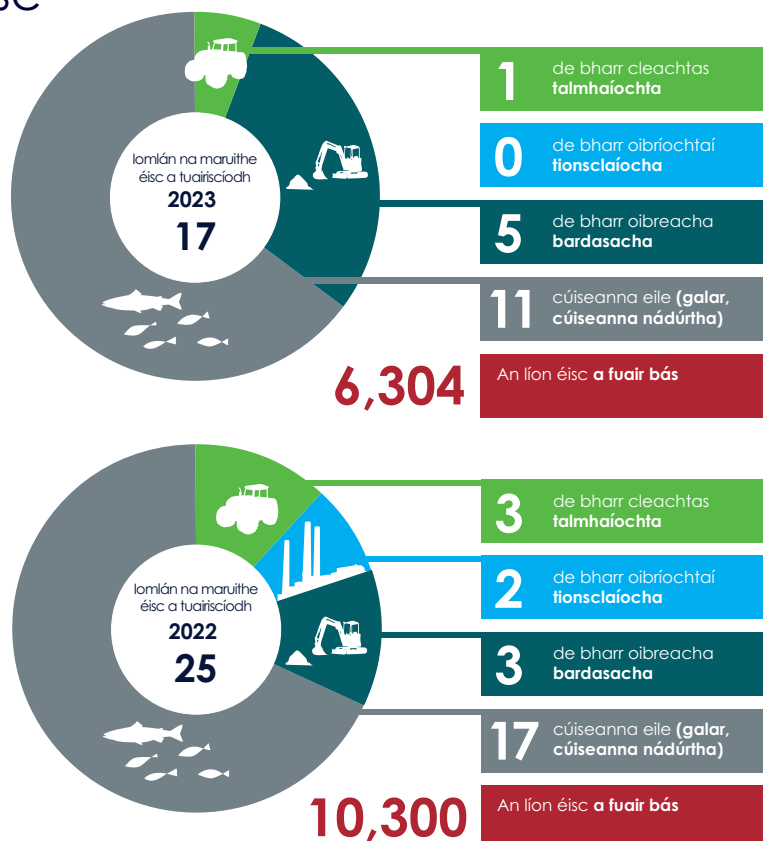
An líon foláireamh agus fógraí pionóis muirear seasta		2023	2022
	Líon foláireamh arna n-eisiúint le slatiascairí	504	508
	An líon fógraí pionóis muirear seasta a eisíodh	297	297

Tábla: Líon na seiceálacha comhlíontachta

Líon seiceálacha comhlíontachta		2023	2022
	Líon ceannaithe éisc arna seiceáil	181	254
	An líon bialann/óstán/tithe aíochta a seiceáladh	58	70
Líon iomlán na seiceálacha comhlíontachta		239	324

Slad ar éisc

Fíor: Maruithe éisc de réir tionscnaimh

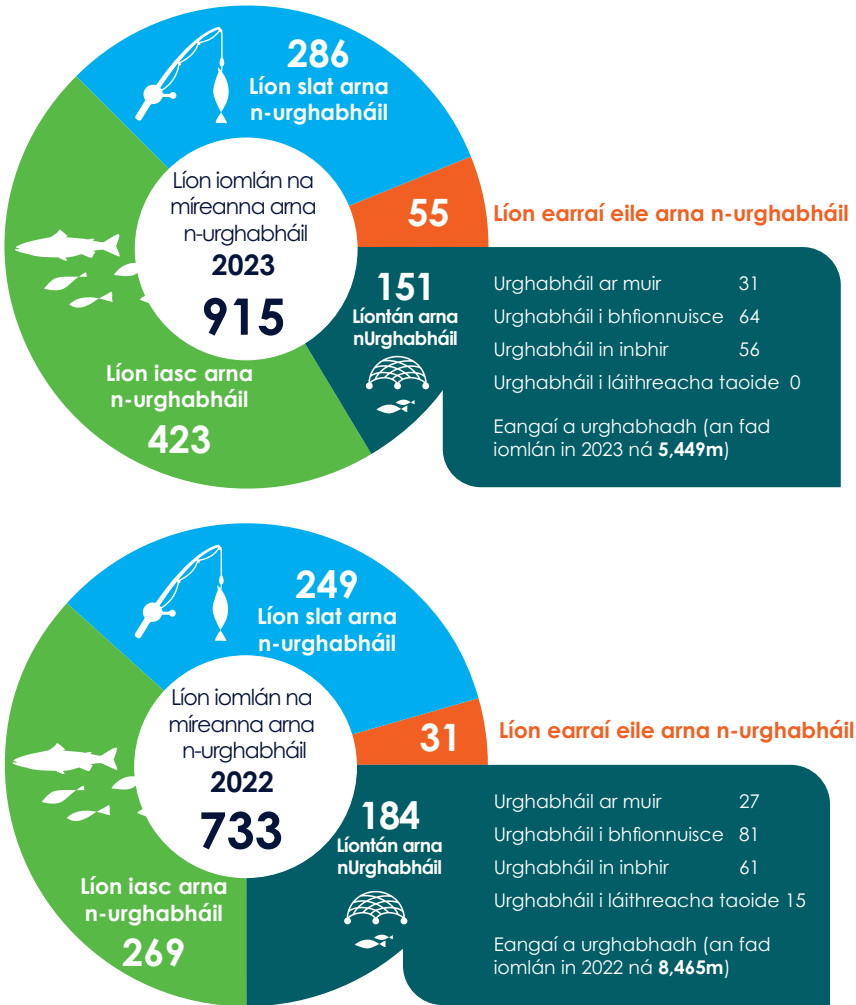
Ionchúisimh a tionscnaíodh agus a cuireadh i gcrích in 2023

Tábla: Líon na n-ionchúiseamh arna dtionscnamh agus arna dtabhairt chun críche

Líon Ionchúiseamh		2023	2022
	An líon ionchúiseamh a tionscnaíodh as cionta iascaigh	77	92
	An líon ionchúiseamh a tugadh chun críche as cionta iascaigh	81	95
	An líon ionchúiseamh a tionscnaíodh as cionta comhshaoil	24	15
	An líon ionchúiseamh a tugadh chun críche as cionta comhshaoil	21	17

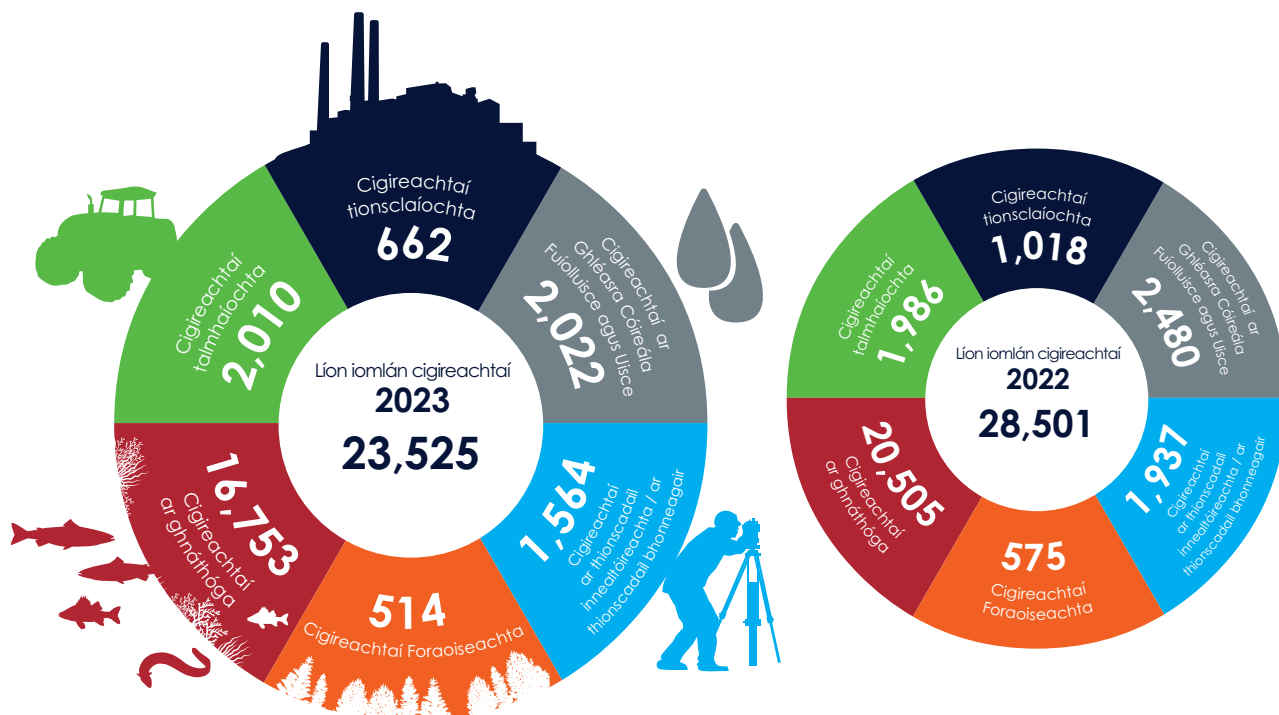
Urghabháil míreanna mídhleathacha in 2023

Tábla: Urghabháil míreanna mídhleathacha

Cáilíocht uisce a chosaint

Tábla: An líon iniúchtaí ar cháilíocht an uisce agus ar ghnáthóga

Tábla: Torthaí Struchtúr Slatiascaireachta

Struchtúir Iascaireachta Slaite		2023	2022
	Líon Struchtúr Slatiascaireachta a Baineadh	60	43
	Líon Struchtúr Slatiascaireachta a Athsholáthraíodh	42	61
	Líon Struchtúr Slatiascaireachta a Deisíodh	139	164
	Líon Struchtúr Slatiascaireachta nua a Cruthaíodh	17	69

2.2 Bainistíocht Bradán

Príomhéachtaí in 2023

81

abhainn a bhí ar oscailt
don iascaireacht
bradán agus
breac geal

(os cionn 40 cm)

Bhí córas de
chlibeanna
donna ar
gheolbhaigh

i bhfeidhm in
aibhneacha roghnaithe
lena chinntiú nach
sárófaí cuótaí
slatiascaireachta
abhann bradán

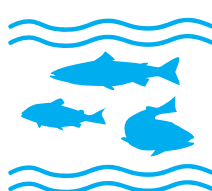
4,036

bradán gafa
ag iascairí
tráchtála

Bhí 48

abhainn ar oscailt
d'fhómhar na
hiascaireachta
bradán agus
breac

49.5%

de logleabhair
iascaireachta slaithe

arna dtuairisciú ag slatiascairí
a cheannaigh ceadúnais in 2023

Bhí 33

abhainn ar oscailt go díreach
don iascaireacht slaithe 'gabh
agus caith amach arís'

Dúnadh

66

abhainn

toisc nár baineadh na
tairseacha riachtanacha
amach

Díoladh

16,743

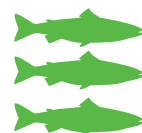
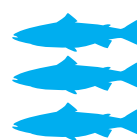
ceadúnas

slatiascaireachta
in 2023

Ghabh slatiascairí

17,009

bradán

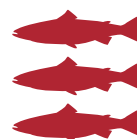

7,562

d'fhómhar bradán
ag slatiascairí

9,447

bradán scaoilte
ag slatiascairí

Leasaíodh na Rialacháin um Scéim Clibeála Bradán Fiáin agus Breac Geal, I.R. Uimh. 585 de 2018, le I.R. Uimh. 685 de 2022) ina ndéantar foráil maidir leis na cuótaí éisc is féidir a mharú le slatiascaireacht agus iascaireacht tráchtála ó na haibhneacha úd arna sainaithint sna rialacháin, lena n-áirítear úsáid clibeanna gorma agus donna in aibhneacha áirithe atá sonraithe sna rialacháin.

Ba iad na príomh-fhodhlíthe a tugadh isteach do shéasúr 2023 fodhlíthe maidir le stoic Bradán agus Breac Geal a chaomhnú. Cuireadh fodhlíthe i bhfeidhm ar an leibhéal náisiúnta agus áitiúil chun teorainneacha mála a éascú don tslatiascaireacht bradán agus breac geal (Fodhlí Uimh. 997 de 2022), d'oscailt iascaigh ar bhonn gabh agus scaoil amháin (Fodhlíthe Uimh. 998, 999, 1,000 de 2022), agus do dhúnadh iascaigh áirithe i gcás inar measadh gurbh éigean cosaint bhreise a thabhairt do stoic bradán agus breac geal (Fodhlí Uimh. 333 de 2022).

Cuireadh srianta breise i bhfeidhm maidir le gach modh slatiascaireachta ar iascaigh áirithe dhúnta agus gabhála agus scaoilte saor lena dtoirmiscear úsáid a bhaint as aon duán éisc, seachas duáin loma aonair, agus úsáid péisteanna mar bhaoite sa tslatiascaireacht nuair a measadh gurbh éigean bearta cosanta breise a thabhairt do stoic bradán agus breac geal (Fodhlí Slatiascaireachta Uimh. 996, 2022).

Leagadh amach i bhFodhlí Uimh. 1,002 de 2023 eolas ar iascaireacht tráchtála bradán agus breac geal ina sonraítear na haibhneacha ina gceadaítear iascaireacht tráchtála a dhéanamh mar aon leis an séasúr oscailte agus coiscithe. Rinneadh an tOrdú chun iascaireacht Bradán a Rialú (I.R. Uimh. 102 de 2021) a leasú le I.R. Uimh. 98 de 2023, doiciméad ina leagtar amach an t-údarú do cheadúnais iascaireachta tráchtála agus an líon is airde de cheadúnais tráchtála a fhéadfar a eisiúint.

TEGOS

Thug an Sainghrúpa maidir le Bradán comhairle in 2023 i dtaca le staid na stoc bradán in 2022 chomh maith le comhairle i dtaca le gabháil do 2023. Á gcur san áireamh anseo bhí na haibhneacha bradán sin a raibh barrachas iontu a bhí ní ba mhó ná an 'Teorainn Chaomhantais' agus iad siúd ina ndéantar slatiascaireacht den chineál 'Gabh agus caith amach arís'. Is féidir an nasc seo a leanas a úsáid chun cóip den tuarascáil seo a íoslódáil ó láithreán gréasáin Iascach Intíre Éireann: <https://www.fisheriesireland.ie/sites/default/files/2023-03/the-status-of-irish-salmon-stocks-in-2022-with-catch-advice-for-2023.pdf>. Chuir TEGOS sonraí ón gClár Leictiascaireachta ar fud na nDobharcheantar i láthair. Luaitear sna sonraí sin aibhneacha nach gcloítear iontu leis an tairseach Gabh agus Scaoil trí bhíthin na Teorann Caomhantais. Fágann sé sin go bhfuil aibhneacha breise ann anois ar féidir go díreach slatiascaireacht Gabh agus Scaoil a dhéanamh iontu a dhúnfaí don tslatiascaireacht in 2023 murach sin. Is féidir an nasc seo chuig láithreán gréasáin IIÉ a úsáid le cóip den tuarascáil a íoslódáil: <https://www.fisheriesireland.ie/sites/default/files/2023-12/report-on-salmon-monitoring-programmes-2022-funded-under-the-sstrcpf-images-low.pdf>. Mar chuid den tuarascáil seo, leis, tá sonraí maidir le húsáid na teiliméadrachta (clibeáil PIT) chun rátaí marthanais a mheas i measc brainlíne go héisc fhásta chomh maith le measúnú bitheolaíoch ar phobail bradán.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Iasc, Inbhuanaitheacht agus Nuálaíocht

Fál neamhdhleathach, Baile Trá, Contae Lú

Tar éis tuairisc a fháil i Meitheamh 2023 ar iascaireacht mhídhleathach eangaí amach ón gcladach i mBaile Trá (Inbhear na Bóinne), cuireadh Oifigigh de chuid Iascach Intíre Éireann chun na láithreach. Úsáideadh córas aerárthaí gan foireann (drón) de chuid Iascach Intíre Éireann chun na dúshláin a bheadh ag baill foirne dul chuig an áit iargúlta seo (trácht bóthair i nDroichead Átha) a laghdú. Leis an uirlis seo, tugadh tuiscint an-fhiúntach staide dúinn ó achar suntasach. Agus teagmháil raidió eatarthu go leanúnach, threoraigh píolóta an dróin oifigigh Iascach Intíre Éireann chuig an gciontóir líomhnaithe agus chuig an eangach (a bhí curtha i bhfolach go gasta i bhfásra domhain sa choimpléasc áitiúil dumhcha). Rinneadh eangach ilfhilliméad 50m a urghabháil agus gabhadh an

duine a bhí i bhfeighil na heangaí. Tugadh an cáis chun críche agus ciontaíodh an duine. Gearradh fineálacha arbh fhiú €200 san iomlán iad chomh maith le costais agus speansais €500.

Íomhá: Líontán monathiliméid, trealamh agus éisc á n-urghabháil – Baile Trá, Meitheamh 2023

Cás-staidéar: Eangaí á n-urghabháil i gCeantar Abhantraí an Oirdheiscirt

I mí Dheireadh Fómhair 2023, urghabhadh dhá eangach mhóra cora éisc ó cheantar Dhoire Dubh in Abhainn an Duillíúir, dobharcheantar na Feoire, i gContae Laoise. Fuarthas na heangaí seo ar an talamh agus patról coise ar bun. Dearadh na heangaí le go rachaidís isteach sa bhealach éisc chun na bradáin ar imirce a ghabháil agus iad ar a ndícheall dul chuig an taobh eile den bhacainn dosháraithe seo. Féadfaidh eangaí mar seo an-dochar a dhéanamh d'éisc imirceacha leochaileacha. Rinneadh cúlchoimhhead cúpla uair sa limistéar d'fhonn teacht ar na daoine a bhíonn ag dul don chleachtas mídhleathach seo. Lean baill foirne ar aghaidh leis an bhfaireachán sa limistéar seo, ach níor thángthas ar dhéantóir/ déantóirí na coire. Rinneadh na heangaí a urghabháil ionas nach ndéanfaí aon damáiste eile do na stoic san áit seo.

Íomhá: Eangaí Cora a gabhadh

Cás-staidéar: Caisleán na Mainge, Contae Chiarraí

Chuir oifigigh breathnóireacht lae agus oíche ar bun i mí Iúil ar Loch na dTrí gCaol le hoibríochtaí mídhleathacha iascaireachta a bhrath. Agus trealamh don íomháu teirmeach á úsáid acu mar aon le foirne faoi cheilt, d'urghabh na hoifigigh 3 eangach a bhí 340m ar fad agus d'éirigh leo bradán agus doingean mara nach raibh clibeáilte a aisghabháil.

Íomhá: Clé: líon a gabhadh. Lár: breathnóireacht oíche ar iascaireacht neamhdhleathach. Ar dheis: íomhá ó dhrón d'iascaireacht neamhdhleathach

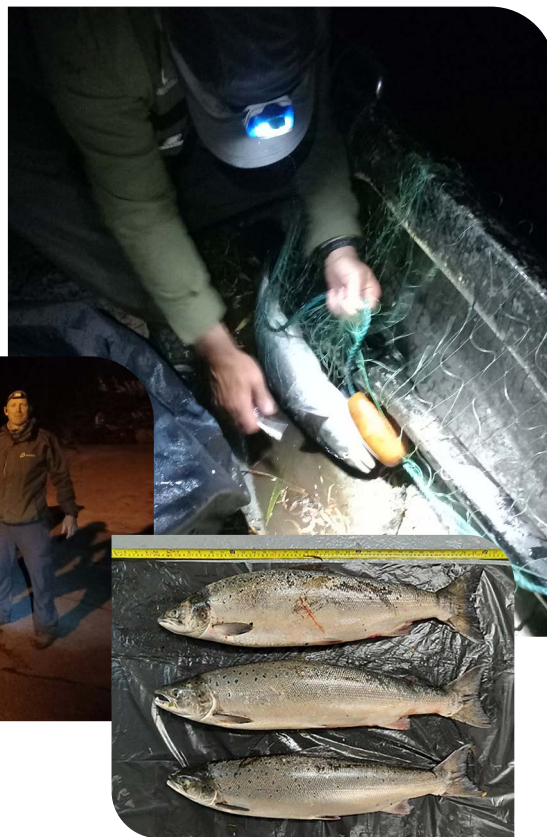
Cás-staidéar: lascaireacht neamhdhleathach, an Forghas, Contae an Chláir

I mí an Mheithimh, d'aimsigh foireann cosanta an Chláir bád a raibh málaí d'eangacha mídhleathacha bradán i bhfolach cóngarach dó sa chasarnach, ar an bhForghas. Bhí oifigigh tar éis súil ghéar a choinneáil ar an mbád seo agus iad ag súil go mbeadh gníomhaíocht neamhdhleathach ann. Tugadh faoi oibríocht faireachais ar an mbád chun na daoine a bhí freagrach as a stopadh. D'éirigh go maith leis an oibríocht faireachais. Chonaic oifigigh beirt ag cur na málaí eangach isteach sa bhád sular sheol siad an bád isteach san abhainn. Chuaigh na hoifigigh isteach ina n-áit leis na daoine a stopadh ar imeacht ón limistéar dóibh. Thángthas ar 6 kg de bhradán ina seilbh ag an mbeirt agus tugadh rabhadh dóibh. D'admhaigh siad gur ag iarraidh bradán a cheapadh sna heangacha a bhí siad. Nuair a rinneadh tuilleadh iniúchta air, fuarthas amach go raibh an bád ar feistiú agus go raibh mála eangach folamh ann. Bhí na heangacha

siúd san abhainn fós. D'éirigh le foireann an Chláir na heangacha a fháil ar ais. Bhí cúig bhradán agus dhá bhreac dhonna eile sna heangacha. Scaoileadh saor beo trí cinn de na bradáin agus an dá bhreac. Bhí dhá bhradán básaithe, faraor. Rinne na hoifigigh an bradán a bhí marbh, ceithre eangach - 150m ar fad - agus an bád a urghabháil ansin. Rinneadh an bheirt fhear a ionchúiseamh i gCúirt Dúiche na hInse, áit a bhfuarthas ciontach iad sna cionta. Ghearr an chúirt fíneáil €300 agus costais €1,230 ar an mbeirt fhear. D'urghabh oifigigh lascach Intíre Éireann bád fosta, a forghéilleadh mar thoradh ar an gciontú.

Íomhánna: Gabhálacha, Meitheamh 2023

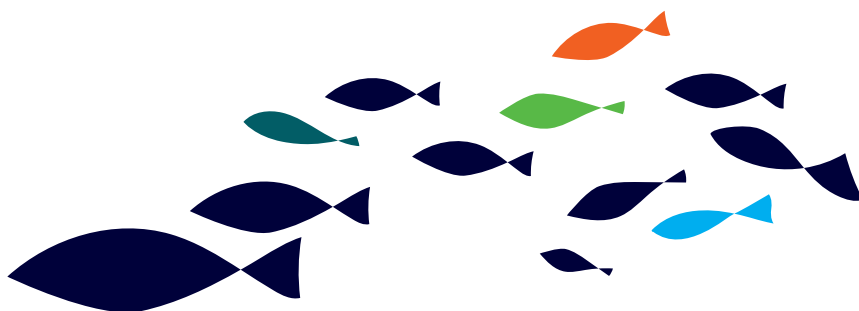
Cás-staidéar: Loch an Phuitigh, Searcóg, Contae an Chabháin

Tar éis tuairiscí a fháil ón bpobal i Meitheamh 2023 i dtaca le hiompar amhrasach ar Loch an Phuitigh, Searcóg, Contae an Chabháin, rinne oifigigh chosanta áitiúla de chuid ILÉ patróil sa cheantar sin faoi cheilt. Chonacthas daoine ar an 4 Meitheamh a raibh eangach neamhdhleathach á seirbhísiú agus á baint acu, eangach a bhí socraithe ar bhrúacha an locha. Leagadh an eangach (eangach geolbhaigh 100 m ar fad) agus 30 iasc

garbh mór i mála siopadóireachta agus cuireadh isteach sa bhúit i gcarr iad. Ghabh oifigigh na daoine, thug siad rabhadh dóibh agus, tar éis dóibh agallamh a chur ar na daoine a bhí i gceist, d'urghabh siad na héisc, an eangach geolbhaigh agus an fheithicil a bhí i gceist. Ciontaíodh na daoine agus gearradh fíneáil €1,000 orthu ar fad. Tugadh ordú do gach duine acu €1,500 a íoc as costais agus speansais na gcúisitheoirí.

Íomhá: Líon iasc arna n-urghabháil

Cás-staidéar: lascaireacht Neamhdhleathach, Trá Dhún Átha, Baile Chruaich, Contae Mhaigh Eo

Agus gnáthphatról ar bun, d'aimsigh Oifigigh an lascaigh eangach a bhí socraithe go neamhdhleathach trí scóp faire ar thrá Dhún Átha. Cuireadh oibríocht faireachais ar bun. Chonaic Oifigigh an lascaigh duine ar an 18 Meitheamh 2023 a thiomáin go dtí an láthair agus a thóg eangach aonfhilliméid lánfheistithe. D'fhógair

na hoifigigh cérbh iad féin agus scairt siad amach. Rith an duine isteach sna dumhcha gainimh agus d'fhan sé i bhfolach ansin cé gur iarr na baill foirne ó lascach Intíre Éireann comhoibriú air. D'urghabh Oifigigh an lascaigh an fheithicil, an eangach agus an bradán úr a bhí díreach gafa.

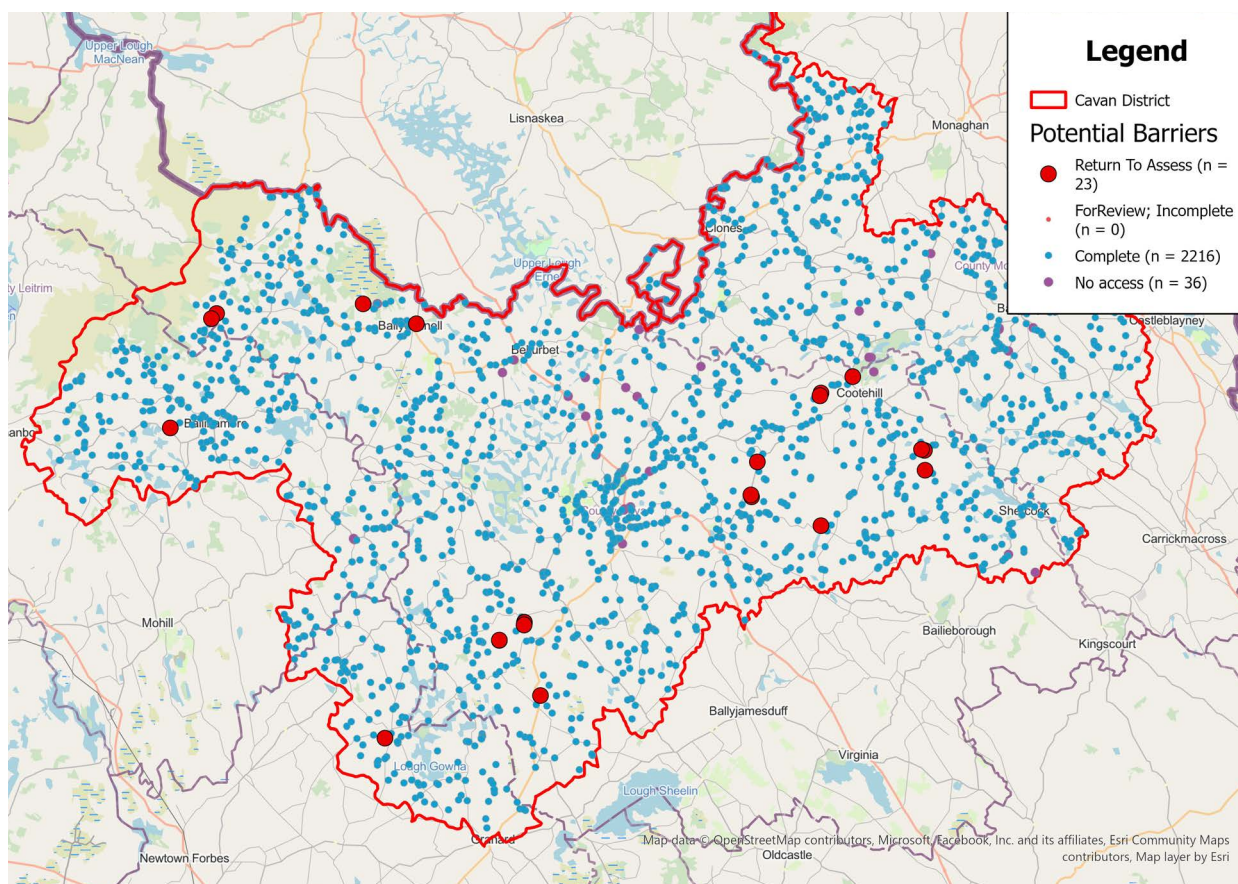
Rinneadh comhad ionchúisimh a ullmhú agus éisteadh an cás i gCúirt Dúiche Acla an 11 Eanáir 2024. Phléadáil an duine ciontach sna cionta Sealbhú Lín agus Bacainniú. Tugadh íocaíocht €750 móide CBL d'lascach Intíre Éireann i dtreo costas chomh maith le speansais €517.74.

Íomhá: Ar chlé: Eangach neamhdhleathach a braitheadh ar thrá Dhún Átha an 18 Meitheamh 2023. Ar dheis: Urghabháil na feithicle agus na heangaí

Faoi thrácht: Measúnuithe ar Bhacainní

Chuir foireann cosanta agus forbartha Cheantar Abhantraí an Iarthuaiscirt measúnuithe ar bhacainní i gcrích do dhúiche an Chabháin (an Éirne Uachtair) le linn 2023. Rinneadh breis agus 800 gné a d'fhéadfadh a bheith ina mbac le himirce éisc (mar shampla, coraí, lintéir, naprúin ar dhroichid, trasrianta bóthair, srl.) a iniúchadh agus a mheasúnú chun tuiscint a fháil ar an tionchar a bheadh acu ar ghluaiseacht éisc síos an abhainn. Tar éis ceithre bliana oibre air, seo deireadh leis an gclár um measúnú bacainní do na dobharcheantair mhóra ar fad i gCeantar Abhantraí an Iarthuaiscirt.

Íomhá: Léarscáil de na measúnuithe ar bhacainní a cuireadh i gcrích agus na bacainní is mó roimh an imirce éisc a sonraíodh iontu (dearg) i ndobharcheantar na hÉirne Uachtair

Íomhá: Sampla de bhacainn (cora) a d'fhéadfadh a bheith roimh an imirce éisc ó shuirbhéireacht a rinne foireann an Chabháin in Iúil 2023.

2.3 Taighde

2.3.1 Clár Suirbhé Náisiúnta Taighde

Príomhéachtaí in 2023

Suirbhéireacht
déanta ar

179

**láithreán
abhann**

i 9 ndobharcheantar
i samhradh 2023

Suirbhéireacht
déanta ar

27

loch i samhradh 2023

Suirbhéireacht
déanta ar

20

**dobharlach
trasdultacha**
i samhradh 2023

**Líon na n-iasc a
taifeadadh** in 2023:

Aibhneacha
9,183

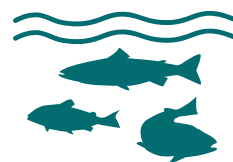
Lochanna
>16,000

Uiscí trasdultacha
3,691

Rinneadh an **stádas éiceolaíoch** do 2022 le haghaidh **éisc in aibhneacha** a thuairisciú don Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil agus don Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta in 2023:

Tugadh stádas éiceolaíoch do **161 abhann** in 2023 a ndearnadh suirbhéireacht orthu le linn 2022 (3 x ardchaighdeán; 31 x go maith; 83 x go measartha; 41 x go dona; 3 x go hainnis).

As **53 suirbhéireacht a rinneadh arís** in 2022, tháinig feabhas ar 7 gcinn acu, meath ar 5 cinn acu agus bhí 41 ceann acu seasmhach.

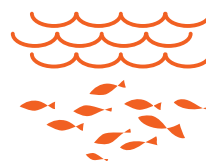
Rinneadh an **stádas éiceolaíoch** le haghaidh **éisc i lochanna** do 2022 a thuairisciú don GCC agus don Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta le linn 2023:

Tugadh **stádas éiceolaíoch do 24 loch** a ndearnadh suirbhéireacht orthu in 2022 (5 x ardchaighdeán; 8 x go maith; 5 x go measartha; 2 x go dona; 4 x go hainnis). Tháinig feabhas ar 4 cinn acu, meath ar 6 cinn acu, agus d'fhan 14 cinn acu mar a bhí i gcomparáid leis an mbail a bhí orthu nuair a rinneadh suirbhéireacht orthu roimhe sin

Rinneadh an **stádas éiceolaíoch** le haghaidh **éisc in uiscí thrasdultacha** do 2022 a thuairisciú don GCC agus don Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht le linn 2023:

Tugadh **stádas éiceolaíoch do 12 uisce thrasdultacha** a ndearnadh suirbhéireacht orthu in 2022 (1 x ardchaighdeán; 10 x go maith; 1 x go dona). Nuair a rinneadh suirbhéireacht arís orthu, tháinig feabhas ar 1 cheann amháin acu, meath ar 6 cinn acu agus bhí 5 cinn acu seasmhach.

Cuireadh

7 mbileog eolais ó shuirbhéireacht

dobharcheantar i gcrích in 2023 inar tugadh cuntas ar na suirbhéireachtaí ar stoc éisc a rinneadh in 2022

Rinneadh an **stádas éiceolaíochta éisc** a thuairisciú don GCC lena thuairisciú don Ghníomhaireacht Eorpach Comhshaoil le linn 2023 de réir mar a fuarthas é ó 28 dobharlach abhann, 17 loch agus 6 dhobharlach thrasdultacha a ndearnadh suirbhéireacht orthu in 2022.

Cuireadh an **tionscadal DiadES** i gcrích in 2023

Cuireadh **Tuairisc**

Achomair faoin gCreat-treoir Uisce i gcrích inar tugadh cuntas ar stádas éiceolaíoch éisc i ndobharlaigh a ndearnadh suirbhéireacht orthu in 2022

Cuireadh clár comhordaithe taighde i gcrích chun **tacú le comhairle eolaíoch** don bhainistíocht

Thug lascach Intíre Éireann fíochán ó shamplaí éisc, le go ndéanfaí **tástáil tosaíochta** orthu le **substaintí guaiseacha a bhrath**, ó 9 loch agus 3 abhainn a ndearnadh suirbhéireacht orthu in 2022 agus 2021.

24

tuairisc locha curtha

i gcrích chun cuntas a thabhairt ar stádas na stoc éisc i lochanna a ndearnadh suirbhéireacht orthu le linn 2022

Rinneadh **tairseach sonraí oscailte nua**

d'aibhneacha agus do lochanna a fhorbairt ar a dtaispeántar láithreáin a ndearnadh suirbhéireacht orthu, aicmithe stádais agus speicis a cláraíodh. Foilsíodh an tairseach ar líne ar

<https://opendata-ifig.eo.hub.arcgis.com/>

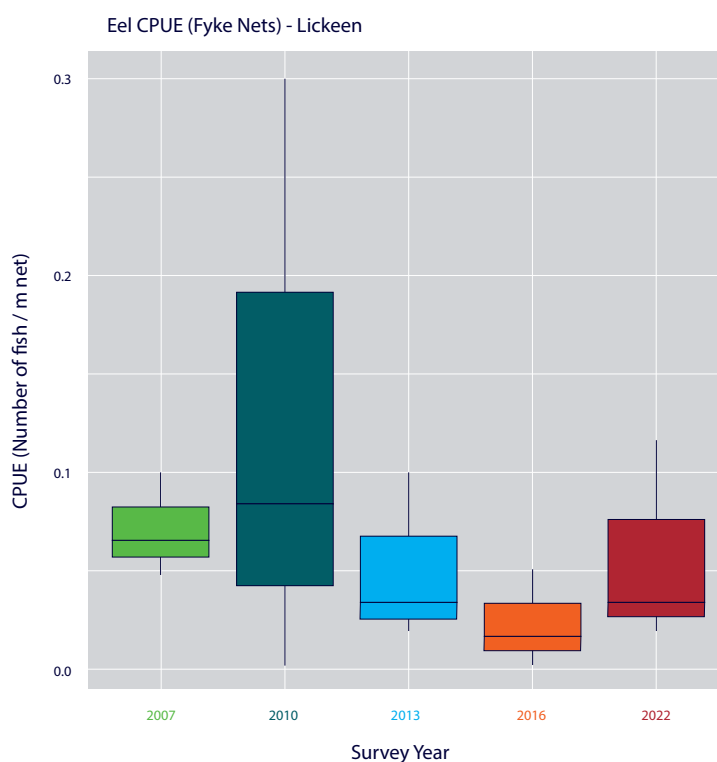

Cuireadh an **Clár Leictriascaireacht a ar fud na nDobharcheantar** i gcrích go sásúil

Faoi thrácht: Clár monatóireachta le haghaidh éisc i lochanna

Rinne Iascach Intíre Éireann measúnú ar stádas na stoc éisc in 27 loch le linn 2023. Cuirtear tacaíocht ar fáil i gclár faireacháin na lochanna do mheascán clár taighde in Iascach Intíre Éireann, lena n-áirítear an Treoir Réime maidir le hUisce, an Clár Taighde Náisiúnta um Gharbhiasc agus Liús, an Clár Taighde agus Faireacháin Eascann agus an Clár um Chaomhnú Éisc agus an Treoir maidir le Gnáthóga. Tugtar eolas sna suirbhéireachtaí maidir le speicis éisc a bhfuil tábhacht ag baint leo ó thaobh caomhantais de chomh maith leis na speicis sin arb iad bunchlocha iascach luachmhar iad. Tugann sé seo eolas ar stádas na stoc i lochanna faoi leith agus ar leibhéal náisiúnta níos ginearálta. Déantar méadrachtaí stádais éisc a ríomh le haghaidh na lochanna ar fad chun tacú sa phróiseas chun cáilíocht lochanna a shonrú i gcomhthéacs na Creat-Treorach Uisce. Cláraíodh agus próiseáladh breis agus 16,000 iasc le linn 2023.

Íomhá: Tugann suirbhéireachtaí léargas ar mhéid choibhneasta an phobail éisc thar thréimhse ama. Sa sampla seo, feictear líonmhaireacht choibhneasta (gabháil éisc de réir iarracht aonaid) na n-eascann arna ngabháil i suirbhéireachtaí ar Loch an Licín, Contae an Chláir, idir 2007 agus 2022.

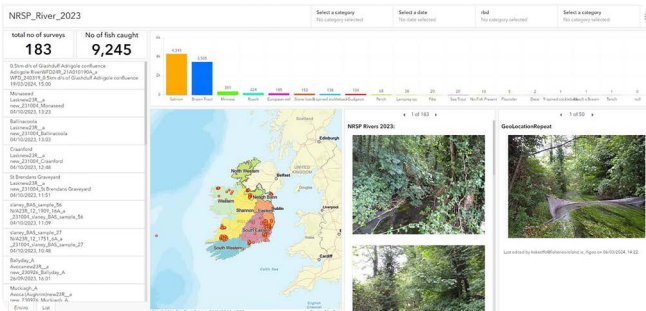

Cás-staidéar Comhoibríoch: Éisc, Páirtithe leasmhara agus nuálaíocht

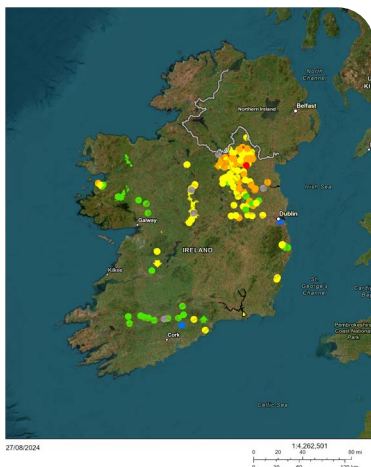
Iarratas nua chun sonraí ó shuirbhéireachtaí leictriascaireachta a bhailiú agus a fhoilsiú

Rinneadh forbairt ar fheidhmchlár allamuigh nua don bhailiú sonraí agus ar an deais lena mbaineann, agus úsáideadh iad ar gach láithreán suirbhéireachta leictriascaireachta abhann mar chuid den chlár samplála allamuigh in 2023. Fágann sé seo go bhfuil bainisteoir in ann suirbhéireachtaí leictriascaireachta a rianú le linn an tséasúir allamuigh agus bearnaí a aithint i gclár na suirbhéireachta, gach lá más gá. Tá bunachar sonraí nua agus deais PowerBI á bhforbairt freisin chun sonraí a stóráil agus a léirmhíniú. Beidh siad ar fáil in 2024.

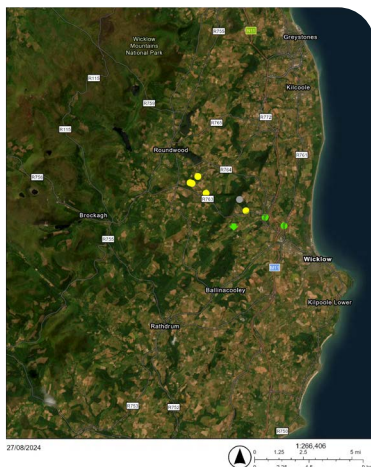

Íomhá: Gabháil scáileáin ó deais leictriascaireachta abhann ar a dtugtar na sonraí ó 120 láithreán a raibh suirbhéireacht déanta orthu ón 1 Iúil 2023 (íomhá ón 24 Lúnasa 2023).

Cuireadh sonraí éisc ó aibhneacha in 2022 le tairseach sonraí oscailte lascach Intíre Éireann. Rinneadh feidhmchlár nua a fhorbairt le go mbeadh níos mó feidhmiúlachta ag páirtithe leasmhara agus iad ag breathnú ar na sonraí agus ag plé leo. Cuireadh sonraí faoi lochanna agus uiscí trasdultacha ó 2022 leis an tairseach chomh maith. Tá scagaire nua curtha isteach sa nuashonrú seo chun

Íomhá: Gabháil scáileáin den léarscáil nuashonraithe de stádas éiceolaíochta éisc (lochanna (2022), aibhneacha (2007-2022) agus dobharlaigh thrasdultacha (2022)) atá ar fáil ar líne ar thairseach sonraí oscailte lascach Intíre Éireann.

Íomhá: Gabháil scáileáin ó léarscáil nuashonraithe de stádas éiceolaíoch éisc - lochanna (2022), aibhneacha (2007-2022) agus uiscí trasdultacha (2022). Tá saigheada ann anois le haon athrú ar stádas éiceolaíoch éisc a tháinig le gairid a thaispeáint

dáileadh speiceas éisc a léiriú. Tá saigheada ann chomh maith le haon athrú atá tar éis teacht ar stádas éiceolaíoch éisc ar láithreán a thaispeáint.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Éisc agus Nuáil

Speicis éisc agus ADN comhshaoil

Bhí na foirne atá ag plé leis an gClár Náisiúnta um Gharbhiasc agus Liús agus le Lochanna ag obair in 2023 le comhghleacaithe in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath (OCBÁC) (agus in Ollscoil na Banríona, Béal Feirste) chun cabhair a thabhairt san fhorbairt ar mheasúnachtaí nua ADN comhshaoil ar an láthair chun meascán de speicis a bhrath: speiceas dúchasach éisc agus speiceas éisc atá i mbaol (ruabhreac Artach), speiceas atá bunaithe (liús) agus speicis ionracha (róiste agus pollán locha, mar shampla). Aidhm atá leis an gclár ná go mbeifear in ann speicis ar gá iad a chosaint a bhrath san fhíor-am más rud é maródh teicnící traidisiúnta measúnaithe iad. Chomh maith leis sin, beifear in ann speicis ionracha, pollán locha cuir i gcás, a bhrath go pras.

2.3.2 Bradán Atlantach

Príomhéachtaí: Dobharcheantar Innéacs Náisiúnta Salmainidí, Abhainn na hOirimhe

- Cuireadh críoch leis na hoibríochtaí do 2023 a bhain leis an ngaiste in aghaidh srutha a bhí ann chun faireachán a dhéanamh ar bhradán agus breac geal aosach, agus sampláil normálta ar na héisc seo, a chuimsigh faireachán agus sampláil ar éisc lipéadta (trasfhreagróir comhtháite éighníomhach), faireachas le haghaidh salmainidí lipéadta eile, baint iasc rainse agus faireachán ar ghalair. D'fhill 1,358 bradán fiáin agus 803 breac geal san iomlán ar an gcóras in 2023. Bhí na figiúirí seo ní b'ísle ná mar a bhíodhas ag súil leis. Tá siad ag teacht le tuairiscí starógacha ó áiteanna ar fud na tíre ina raibh líon na salmainidí imirceacha ní b'ísle ná mar a bhíodhas ag súil leis ar fhilleadh dóibh ar aibhneacha na hÉireann in 2023.
- Rinneadh faireachán in 2023 ar na sruthanna brainlíne agus éisc sceite le haghaidh bradáin agus breac geal. Cláraíodh 932 brainlín bradáin, 1002 brainlín bric ghil, 194 iasc sceite bric ghil agus trí (3) iasc sceite bradáin. Cuireadh i gcrích an chlibeáil PIT agus NANO DST (Clibeanna Stórála Sonraí) agus clibeáil fuaime chuí ar na brainlíne. Tá an obair seo deartha chun ráta marthanais mara a mhonatóiriú agus imirce a rianú.
- Ina theannta sin, rinneadh faireachán ar bhradán clibeáilte fillte PIT i gCora na Gaillimhe. Braitheadh 24 bradán fásta mar sin, a bhí ag fillleadh, as na cohóirt óga a clibeáladh in 2021 agus 2022. Cuireadh clib PIT ar 2,000 brainlín bradáin fhiáin anseo in 2023 chomh maith.

Príomhéachtaí: An clár um bradán bándearg

- Cláraíodh aon bhradán bándearg amháin in Éirinn in 2023 sa Mhuaidh.
- Tugadh faoi chlár samplála eDNA chun láithreacht bradán bándearg in Éirinn a bhrath. Rinneadh 12 abhainn Éireannacha atá scaipthe ó thaobh na geografaíochta de a shampláil idir Iúil agus Samhain 2023. Bhí an tionscadal seo á mhaoiniú ón gCiste Athshlánaithe, Caomhnaithe agus Cosanta Bradán agus Breac Geal.

Íomhá: clár samplála eDNA chun bradán bándearg a bhrath in Éirinn

Síníodh comhaontú deontais foirmiúil idir NASCO (an Eagraíocht um Chaomhnú Bradán san Atlantach Thuaidh) agus an tAontas Eorpach don tionscadal faireachais ADN comhshaoil PINKTrack, ar fud an Aontais Eorpaigh agus faoi stiúir Iascach Intíre na hÉireann, chun faireachán a dhéanamh le bradán bándearg a bhrath san Aontas agus chun modhanna bailithe agus anailíse samplacha a chaighdeánú.

Príomhéachtaí: an tionscadal GeneFlow

Cuireadh tús leis an tionscadal GeneFlow in 2023. Rinneadh 122 láithreán faoi leith a shampláil, sin 99 abhainn san iomlán agus 3,351 sampla aonair. Is é is aidhm don tionscadal seo an leibhéal den ionghabháil ghéiniteach a ríomh i suas le 200 stoc bradán fiáin Éireannach ó bhradán saothraithe a d'éalaigh thar na trí bliana de théarma an tionscadail. Comhpháirtíocht idir lascach Intíre Éireann, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh (UCC) agus Teagasc (RFT ITT23-015) atá sa tionscadal agus tacaíocht ann ó lascach Intíre Éireann chomh maith le maoiniú ón gCiste Eorpach Muirí, lascaigh agus Dobharshaothraithe trí Fhoras na Mara.

Príomhéachtaí: Clár leictriascaireachta ar fud na ndobharcheantar

Cuireadh obair allamuigh náisiúnta i gcrích in 2023 don chlár bliantúil leictriascaireachta ar fud dobharcheantair ina ndéantar táirgeacht bradán óg a mheas in aibhneacha in Éirinn. Rinneadh 36 dobharcheantar san iomlán a shampláil, cé gur chuir an drochaimsir isteach ar an sceideal oibre allamuigh uaireanta i mí Iúil agus i mí Mheán Fómhair in 2023.

Príomhéachtaí: Ionadaíocht eolaíochta a rinneadh agus comhairle a tugadh

- Chuir lascach Intíre Éireann triúr ionadaithe eolaíochta ar fáil don Sainghrúpa Teicniúil ar Bhradán a rinne stádas na stoc bradán in Éirinn in 2023 a mheas agus a thug comhairle eolaíoch chuí i dtaca le séasúr iascaireachta 2024. Cuireadh cuid mhaith d'fhoireann Oibríochtaí Lascach Intíre Éireann ar fáil chun tacaíocht a thabhairt leis an obair seo.
- Rinneadh ionadaíocht eolaíochta i dtaca le stoic bradán le linn cruinnithe le páirtithe leasmhara slatiascaireachta, iascaireachta tráchtála agus eile. Ina measc siúd dá ndearnadh ionadaíocht, bhí Cumann Iascaireachta Bhaile Easa Dara, úinéirí iascach na hAbhann Móire agus iascach na Ceathrún Móire, iascach tráchtála na Féile agus iascach tráchtála na Siúire, agus Coiste Iascaigh Chomhairle Contae Dhún na nGall.
- Cuireadh ionadaíocht eolaíochta ar fáil do Mheitheal na Comhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéalaíocht na Mara (ICES) um Bradán san Atlantach Thuaidh agus do mheithleacha den chineál céanna agus, chomh maith leis sin, do chruinnithe, grúpaí athbhreithnithe agus meithleacha na hEagraíochta um Chaomhnú Bradán san Atlantach Thuaidh.

2.3.3 Clár Taighde um Chothabháil Draenála Comhshaoil

Cás-staidéar Comhoibríoch: Éisc, Gnáthóga agus Páirtithe Leasmhara

Clár Taighde um Chothabháil Draenála Comhshaoil

Déanann an Clár Taighde um Chothabháil Draenála Comhshaoil (EDMRP, EREP roimhe seo), arna mhaoiniú ag Oifig na nOibreacha Poiblí, monatóireacht ar fud an dobharcheantair a chur i gcrích gach bliain. An dobharcheantar a bhí ann do shéasúr allamuigh 2023 ná an chuid thoir den Mhuaidh, ó Thobar an Choire sa tuaisceart, go Béal Átha na Muike, go dtí an ceantar thart ar Chnoc Mhuire sa deisceart. Rinneadh suirbhéireacht ar an dobharcheantar don hidreamoirfeolaíocht, bacainní roimh ghluaiseacht éisc, agus éisc, chun riachtanais bailithe sonraí a bhaineann le Cuspóir Ardleibhéil 1 a chomhlíonadh. Gnáthóga agus 2. Éisc faoi seach. Tá ar a laghad leath d'fhad na cuisle sa dobharcheantar i scéim draenála de chuid Oifig na nOibreacha Poiblí agus déantar cothabháil ar an méid sin faoi chlár na hOifige sin de réir na nAchtanna Siltin Artairigh, 1945 agus 1995. Oifig na nOibreacha Poiblí atá mar phríomhpháirtí leasmhar don chlár seo. Úsáidtear na sonraí a fhaigheann siad ón gclár faireacháin seo chun gníomhartha ina Straitéis

Gníomhaíochta Bithéagsúlachta féin, 2022-2026, a chur i gcrích chomh maith le gníomhartha i dTuarascáil a Measúnachta Straitéisí Timpeallachta le haghaidh Gníomhaíochtaí Cothabhála don Draenáil Artaireach. Léirítear an méid seo a leanas don stádas hidreamoirfeolaíochta i dtorthaí na suirbhéireachta:

Tugadh an rangú
Go Maith do

12%

de na láithreacha
(n=3)

Tugadh an rangú
Go Measartha do

69%

de na láithreacha
(n=18)

Tugadh an rangú
Go Dona do

19%

de na láithreacha
(n=5)

Léiríodh an méid seo a leanas i dtaobh stádas éisc nuair a rinneadh leictriascaireacht agus samhltú ina dhiaidh sin leis an gCóimheas um Cháilíocht Éiceolaíoch:

Tugadh an rangú **Ard** do **27%** de na láithreacha (n=7)

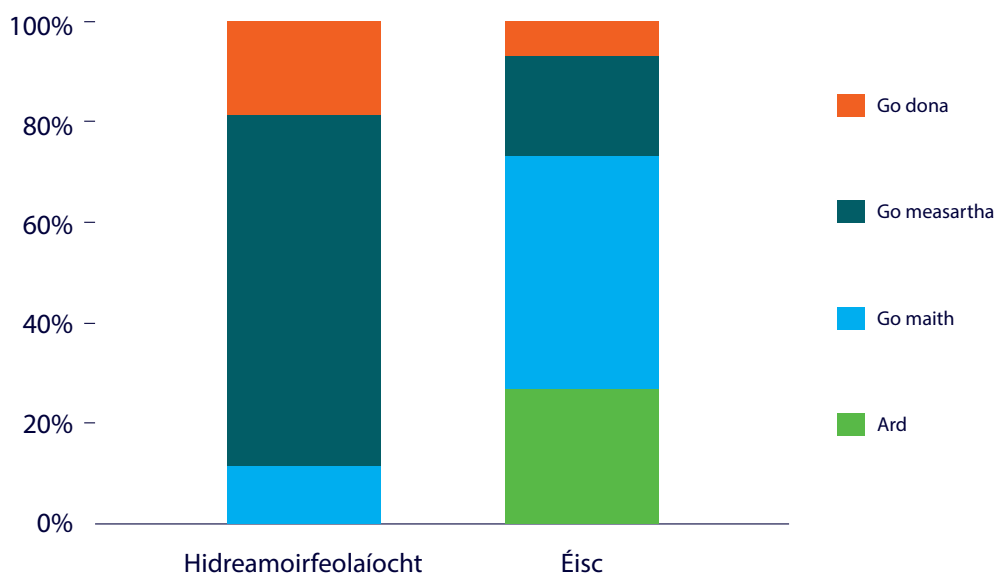
Tugadh an rangú **Go Maith** do **46%** de na láithreacha (n=12)

Tugadh an rangú **Go Measartha** do **19%** de na láithreacha (n=5)

Tugadh an rangú **Go Dona** do **8%** de na láithreacha (n=2)

Íomhá: RHAT agus stádas éisc i bhfo-dhobharcheantair spriocdhírthe sa Mhuaidh

Aithníodh 207 bacainn roimh ghluaiseacht éisc as 1,190 ceann ar fad a ndearnadh suirbhéireacht orthu, sin 17.5% de sciar. Is é atá sa chuid is mó acu seo lintéir bheaga de naprúin ar dhroichid a bhfuil fadhbanna gluaiseachta ag baint leo, cuir i gcás bacainní roimh léim nó snámh. Tá obair ar bun i gcomhar le hOifig na dTionscadal chun láithreáin fhéideartha a aimsiú bunaithe ar na torthaí ón suirbhé ar fud na ndobharcheantar, láithreáin a bheadh oiriúnach chun oibreacha feabhsúcháin ionsrutha agus/nó bruaigh a dhéanamh orthu, a bhféadfaí iad a chur i ngníomh le hOifig na nOibreacha Poiblí mar mhodh oibre níos inbhuanaithe i leith na cothabhála draenála.

2.3.4 Clár Monatóireachta Eascann

Cás-staidéar Comhoibríoch: Éisc agus Gnáthóga

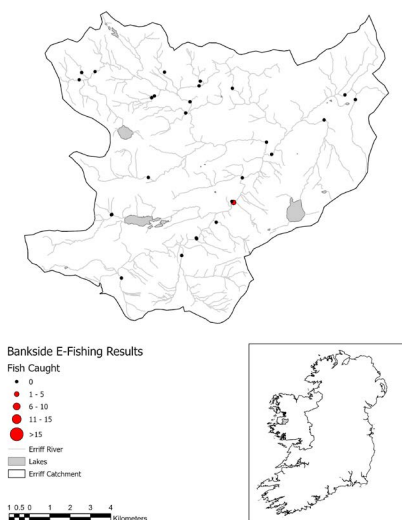
Leictriascaireacht cois bruaigh go sonrach le haghaidh eascann

Rinneadh leictriascaireacht cois bruaigh go sonrach le haghaidh eascann ar 28 láithreán san iomlán ar dhobharcheantar na hOirimhe le linn an tsamhraidh in 2023 mar chuid den Chlár Monatóireachta Eascann. Agus 4 láithreán d'fhothacar ann, rinneadh iascaireacht ídithe - 3 phas ann - chun na torthaí ón modh iascaireachta cois bruaigh a bhailíochtú. B'íseal na gabhálacha, go ginearálta. Ní bhfuarthas aon eascann ar bhunús na láithreán (spotaí dubha ar na léarscáileanna thíos). Mar sin féin, gabhadh ochtar (8) mar chuid den tsuirbhéireacht.

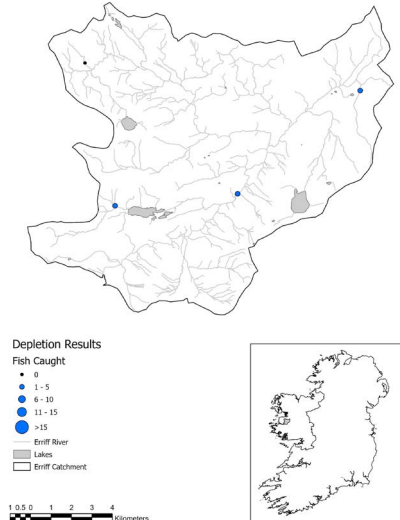
Rinne an Clár Náisiúnta Monatóireachta Eascann suirbhéireachtaí RHAT (Teicníc chun Hidreamoirfeolaíocht Aibhneacha a mheas) ar dhobharcheantar Abhainn na hOirimhe i gcomhar leis an bhfoireann hidreamoirfeolaíochta in Iascach

Intíre Éireann. Thug na torthaí ón gClár Monatóireachta Eascann le tuiscint go raibh stádas Ard ag baint le 50% de láithreacha na hOirimhe, agus go rangú Go Maith (42% acu) agus Go Measartha (8% acu) ag baint leis an gcuid eile. Níor tugadh an rangú Go Dona ná Go hAinnis do cheann ar bith de na láithreacha. Cé go bhfuil gnáthóg mhaith i ndobharcheantar Abhainn na hOirimhe, tá sé le tuiscint ó na torthaí seo (nuair a léitear iad taobh leis na leibhéil ísle de ghabhálacha leictriascaireachta go ginearálta) go bhfuil leibhéal íseal an phobail eascann, mar gheall ar a stádas mar iasc atá i mbaol criticiúil, le feiceáil san uireasa sa limistéir fliuchta ar fad. Tá seans ann go bhfuil na heascanna ag baint leas as na lochanna sa chóras reatha nó ag fanacht mar a bhfuil siad sa Chaoláire Rua.

N Torthaí leictriascaireacht cois
bhruaigh na hOirimhe 2023

N Torthaí leictriascaireacht
ídithe na hOirimhe 2023

Íomhá: Ar chlé:
dáileadh de
láithreacha
leictriascaireachta
cois bruaigh agus
áiteanna gabhála
Ar dheis: láithreacha
leictriascaireachta
ídithe agus áiteanna
gabhála ar
dhobharcheantar
na hOirimhe

Cás-staidéar Comhoibríoch: Iasc agus Páirtithe Leasmhara

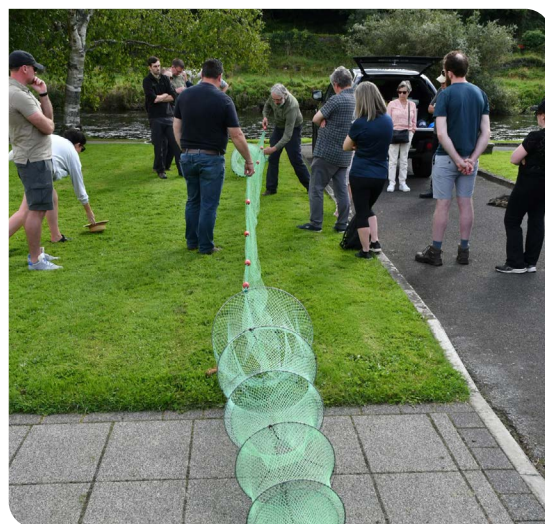
Clár eolaíochta saoránach monatóireachta luathóg

Le tamall de bhlianta anuas tá an Clár Monatóireachta Eascann sa Rannán Taighde agus Forbartha in Iascach Intíre Éireann ag plé le hlontaobhas Abhann NoreVision ar chlár don eolaíocht saoránach ina ndéantar monatóireacht leanúnach ar luathóg. Tá an luathóg ina cuid luath de shaol na heascainne. Tá oibrithe deonacha, atá oilte ag foireann an Chláir Náisiúnta Monatóireachta Eascann, tar éis sampláil a dhéanamh go gníomhach chun measúnú a dhéanamh ar láithreach agus easpa luathóg le linn an tsamhraidh (nuair a théann luathóga ar imirce le sruth) ar an bhFeoir. Déantar monatóireacht ar ghrúpa beag áiteanna samplála ó Inis Tíog chomh fada suas an abhainn le Baile Mhic Andáin, Contae Chill Chainnigh. Tá léirithe san obair atá déanta ag oibrithe deonacha NoreVision go bhfuil imirce fós á déanamh ag méideanna beaga luathóg isteach san Fheoir. Tá an eascann i mbaol criticiúil agus tá rátaí marthanais ar 10% i gcomparáid le leibhéil stairiúla. Is tábhachtach monatóireacht a dhéanamh ar na rátaí marthanais i measc na n-eascann a thagann isteach

go hÉirinn ionas go dtabharfar faoi deara aon athruithe mar gheall ar na bearta bainistithe arna gcur i bhfeidhm faoi Rialachán AE maidir leis an Eascann.

Mar chuid den obair seo, tá baill foirne ó Iascach Intíre Éireann ag obair leis na himeachtaí bliantúla a bhaineann le Seachtain Oidhreachta NoreVision chun cainteanna agus láithreoirachtaí a thabhairt d'oibrithe deonacha eolaíochta saoránach agus do dhaoine áitiúla ar spéis leo aibhneacha, éisc agus caomhantas na hacmhainne. Thug baill foirne ón gClár Monatóireachta Eascann agus ón gClár Náisiúnta um Bacainní in Iascach Intíre Éireann cainteanna ar an bhfaiche in Inis Tíog in 2023. D'fhreastail Oifigigh Fiadhúlra agus Bhithéagsúlachta ón gComhairle Oidhreachta agus oifigigh áitiúla ó Chlár Uiscí na nÚdarás Áitiúil ar na cainteanna freisin. Tá an tAire Malcolm Noonan tar éis freastal ar na cainteanna seo i mblianta eile ach ní raibh sé in ann freastal orthu in 2023.

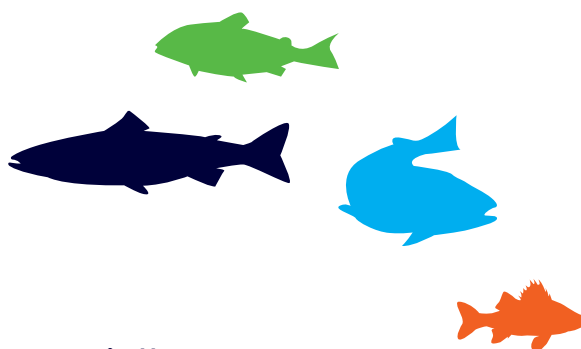

Íomhá: Baill foirne ó Iascach Intíre Éireann, NoreVision, an Chomhairle Oidhreachta agus LAWPRO mar aon le muintir na háite ó dhobharcheantar na Feoire ar ócáid le linn Sheachtain na hOidhreachta i mí Lúnasa 2023; Baill foirne ón gClár Faireachán Eascann agus líontán fonsaí á thaispeáint acu mar mhodh chun eascanna a ghabháil.

2.3.5 Taighde, Sonraí agus Staitisticí um Breac Donn

Príomhéachtaí in 2023

- Suirbhéireachtaí leictriascaireachta agus measúnú ar ghnáthóga ar Loch Meilbhe (leictriascaireacht ar 11 láithreán)
- Gealóg Breac Donn (úsáideadh an mhodheolaíocht leictriascaireacht cúig nóiméad chun suirbhéireacht a dhéanamh ar 39 láithreán i dtrí dhobharcheantar: 19 láithreán ar fud chórais fo-aibhneacha Loch Ainninn, 10 láithreán ar fud chórais fo-aibhneacha Loch Ceara i gContae Mhaigh Eo agus 10 láithreán ar fo-abhainn na Siúire ar an gClóideach)
- Suirbhéireacht ar bhreac cróinín na Camchuairte (suirbhéireacht ar 7 láithreán – leictriascaireacht agus sampláil ghéiniteach)
- Géinitic na Muaidhe – [tuarascáil deiridh foilsithe](#)
- FLEKSI Loch Síleann – [tuarascáil deiridh foilsithe](#)

Faoi thrácht: Géinitic Breac Donn Dhobharcheantar na Muaidhe

Líonra coimpléascach ina bhfaightear éagsúlacht ghéiniteach agus bhitheolaíoch is ea dobharcheantar na Muaidhe. Tá an dobharcheantar múnlaíthe agus athruithe ag gníomhaíochtaí an duine le himeacht na mblianta, idir dhraenáil artaireach, chleachtais talmhaíochta agus fhorbairt uirbeach. Ó thús na 1900idí i leith, tá dúshlán roimh an dobharcheantar a bhaineann le cáilíocht an uisce, tógáil coraí agus le hiarmhairtí ó stocáil gorlann agus feirmeacha éisc. Má dhéantar athruithe ar an timpeallacht fhisiceach agus nádúrtha, féadfaidh a leithéid dul i bhfeidhm go mór ar inbhuaine pobal breac donn (*Salmo trutta*) san fhadtéarma. Anuas ar an méid sin, tá an éagothroime éiceolaíoch tar éis éirí níos measa toisc gur tugadh isteach speicis neamhdhúchasacha amhail róiste agus diúilicín riabhach, agus mar gheall ar an mbrú ón iascaireacht. Tá sé millteanach tábhachtach an

éagsúlacht ghéiniteach a chaomhnú, go háirithe éagsúlacht oiriúnaitheach, agus acmhainní bitheolaíocha á mbainistiú agus á gcaomhnú. Tá baol suntasach ann i dtaobh éagsúlacht ghéiniteach oiriúnaitheach a chothabháil i bpobail agus eatarthu, áfach, de dheasca díghrádú gnáthóg agus gníomhaíochtaí eile a bhíonn ar bun ag daoine. Mar sin, is riachtanach monatóireacht ghéiniteach a dhéanamh go rialta ar phobail éisc chun pleananna éifeachtacha bainistithe agus caomhantais a fhorbairt (Hoban *et al.*, 2022).

An phríomhaidhm a bhí leis an staidéar seo ná le tuiscint a fháil ar éagsúlacht ghéiniteach an bhric dhoinn sa dobharcheantar agus leis na haibhneacha agus fo-aibhneacha a shonrú a bheidh riachtanach le pobail den bhreac fásta a chothú i Loch Con, i Loch Cuilinn agus i bpríomhchuisle na Muaidhe.

Príomhthorthaí

- Rinneadh idirdhealú idir breac donn i ndobharcheantar na Muaidhe ina 24 pobal faoi leith ar fud dhobharcheantair an iarthair (N=9), an oirthir (N=14) agus an tuaiscirt (N=1).
- Rinneadh dhá phobal a shainaithint i ndobharcheantar na hlascaí agus dobharcheantar na hAbhann Móire sa cheantar máguaird, pobail atá éagsúil ar bhonn géiniteach.
- Fuarthas amach go raibh straitéisí áirithe beatha le feiceáil i measc breac donn i ndobharcheantar na Muaidhe: imirceach lochach-chun abhann (loch go sruthanna reatha), imirceach le sruth/in aghaidh srutha san abhainn, cónaí in abhainn agus straitéisí anadromacha beatha (breac geal).
- Bhí 92% den bhreac donn fásta a gabhadh i Loch Con bainteach le pobail nó grúpaí tuairiscithe ón Muaidh Thiar. Is é an breac donn ó Abhainn Eadargúil agus ó Shruthán an Aifrinn is mó a chuireann leis na figiúirí (42%) in ainneoin chomh beag is atá an dobharcheantar sin i gcomparáid leis an Daoil (39%), a théann in éadan na tuairime gurb iad na dobharcheantair mhóra is mó a chuireann le pobail iasc fásta.
- Ar an dóigh chéanna, i gcás Loch Cuilinn, cuireadh 77% den bhreac i leith réigiún na Muaidhe thiar, agus líon suntasach acu ó aibhneacha atá ag sruthú isteach i Loch Con (21.7% ó Abhainn Eadargúil agus Sruthán an Aifrinn) agus Loch Cuilinn (26.5% ón Tobar Geal).
- Is ó chóras na Brosnaí is mó a tháinig na bric gheala in Inbhear na Muaidhe (91.7% acu).

Clúdach na tuarascála maidir le géinitic breac donn i ndobharcheantar na Muaidhe

3

Cuspóir Ardleibhéil: Páirtithe leasmhara

PLÉ GO GNÍOMHACH LE
PÁIRTITHE LEASMHARA SA
MHAIRSEACHT LEANÚNACH
AR ÁR N-ACMHAINNÍ
COMHROINTE

3

Cuspóir Ardleibhéil: Páirtithe leasmhara

**PLÉ GO GNÍOMHACH LE PÁIRTITHE LEASMHARA SA
MHAOIRSEACHT LEANÚNACH AR ÁR N-ACMHAINNÍ
COMHROINTE**

Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um Páirtithe Leasmhara:

Gníomh	Toradh
3.1 Straitéis rannpháirtíochta páirtithe leasmhara a chruthú ina gcuirtear rannpháirtíocht, cumarsáid agus comhoibriú flúntach chun cinn agus ina soláthraítear iad lenár bpáirtithe leasmhara go léir. Mar chuid de sin beidh rannpháirtíocht agus plé le Fóram Náisiúnta na nIascach Intíre	Cumarsáid agus comhoibriú níos fearr lenár bpáirtithe leasmhara lenár gcuspóirí cosanta gnáthóg agus speiceas a bhaint amach
3.2 lascaigh faoi úinéireacht Iascach Intíre Éireann a bhainistiú ar bhonn inbhuanaithe chun tairbhe na bpríomhpháirtithe ar fad	lascaigh stáit á mbainistiú go héifeachtúil ar bhealach inbhuanaithe
3.3 Bonneagar agus comhthaobhacht slatiascaireachta Iascach Intíre Éireann a uasghrádú agus a nuachóiriú chun teacht leis an éileamh ar ghníomhaíochtaí slatiascaireachta	Is gá a chinntiú go bhfuil bonneagar rochtana slatiascaireachta sábháilte agus oiriúnach don fheidhm agus go bhfuil an t-eolas ar fad cothrom le dáta
3.4 Tacaíocht a thabhairt le bainistiú, forbairt agus athchóiriú iascach príobháideach/poiblí (nach le hIascach Intíre Éireann iad) eile	lascaigh phríobháideacha/phoiblí/eile á mbainistiú go héifeachtúil ar bhealach inbhuanaithe

3.1 Oibríochtaí

Is é atá sa mhéid seo a leanas na héachtaí is tábhachtaí atá bainte amach ag Rannóg Oibríochtaí Iascach Intíre Éireann in 2023, á leagan amach mar chás-staidéir.

Cás-staidéar: Tionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath agus Clár Idirbhliana Shráid San Séamas

Íomhá: An dorú á chaitheamh amach ar scoil

Bhí comhoibriú ann arís in 2023 idir Iascach Intíre Éireann agus Scoil na mBráithre Críostaí, Sráid San Séamas, an seachtú bliain de. Tugann baill foirne ó Iascach Intíre Éireann agus oibrithe deonacha ó Thionscnamh Slatiascaireachta Bhaile Átha Cliath blaiseadh den tslatiascaireacht do ghrúpa daltaí Idirbhliana ó scoil i lár na cathrach gach bliain. Bhí 28 dalta páirteach air in 2023, idir 16 bliana agus 17 mbliana d'aois. Bhí an cúrsa ar siúl ó mhí Eanáir go mí na Bealtaine. B'éigean cúpla cuairt a thabhairt ar an scoil le go mbeadh na daltaí réidh chun dul ar thurais slatiascaireachta allamuigh. D'fhoghlaim na daltaí na scileanna a theastaíonn do na disciplíní iascaireachta éagsúla, chomh maith le heolas ar leas na n-iasc, lena chinntiú go gcuirfí na héisc ar fad ar ais go slán sábháilte. Tugadh eolas dóibh chomh maith ar thábhacht na bithéagsúlachta sa ghnáthóg fionnuisce agus ar an nasc idir sin agus an iascaireacht a bheadh ar bun acu.

Bhí gach disciplín slatiascaireachta mar chuid de na turais allamuigh slatiascaireachta. Tugadh faoin garbhascaireacht ar Loch Ramhar (Contae an Chabháin) agus, ina dhiaidh sin, chuathas ar thuras liúis go Loch Mucnú (Contae Mhuineacháin). Tugadh daoine óga ag iascaireacht trá ar Thrá an Inbhir Mhóir Theas agus cúnamh flaitiúil ann ón tionscadal Fishing Futures, tionscadal atá á eagrú ag Grúpa Lucht Siúil Chill Mhantáin. An disciplín iascaireachta deiridh a bhí ann ná flaidireacht breac donn in ionad an K-Club i gContae Chill Dara. Ghlac na daltaí páirt i gceardlann faoin mbithéagsúlacht ar an Dothra i mBaile Átha Cliath chomh maith, ceardlann ina ndearna muid iniúchadh ar na pobail maicrinveirteabrach agus iasc. Thaispeánamar don rang an léargas a thugann an t-eolas seo ar shláinte na habhann.

Ní dheachaigh an chuid is mó de na daltaí ag iascaireacht roimhe seo, agus bhain siad pléisiúr ar dóigh as na turais

Íomhá: Scoil na mBráithre Críostaí, Sráid San Séamas, Loch Mucnú

Íomhá: Iascaireacht trá, Trá an Inbhir Mhóir Theas

Íomhá: Daltaí ó Scoil na mBráithre Críostaí, Sráid San Séamas, agus baill foirne ó Iascach Intíre Éireann, an Dothra

allamuigh go háiteanna sa tír nach raibh siad riamh iontu. Leagadh béim sa chlár ar na buntáistí a bhaineann leis an iascaireacht ar mhaithe le meabhairshláinte an duine agus gur caitheamh aimsire atá ann a bheidh acu ar feadh an tsaoil. Is é an dearcadh atá ag Iascach Intíre Éireann ná go dtugann an tionscadal comhoibríoch seo deis do ghlúin iomlán nua dul isteach i saol na slatiascaireachta agus páirtithe leasmhara don am atá le teacht ag dul i mbun plé le hIascach Intíre Éireann agus iad óg. Is é an clár iascaireachta an modúl is mó tóir as na modúil Idirbhliana ar fad a chuirtear ar fáil do dhaltaí cionn is go n-éiríonn go geal leis ó bhliain go bliain. Tá sé ag dul leis ó neart go neart.

Faoi thrácht: Saoráid uile-rochtana slatiascaireachta Dhún Iomáin

Úsáideadh plaisteach gloinethreisithe in 2023 chun dromchla úr a chur ar dheich gcinn d'ardáin slatiascaireachta – agus na caolbhealaí lena mbaineann – in áis slatiascaireachta rochtana uile Dhún Iomáin. Tógadh an deicre adhmaid a bhí ann ar feadh i bhfad as na seastáin agus na caolbhealaí rochtana faide. Cuireadh an gráta mogaill GRP nua ar na fofhrámaí giúise Dhúghlais tanalaithe a bhí ann cheana féin. Forbairt eile a bhí anseo ar uasghrádú a rinneadh i mblianta eile ar an tsaoráid dhá ardán is tríocha i nDún Iomáin atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí. Saoráid atá inrochtana ag cách atá anseo. Tá dhá ardán iascaireachta is tríocha ann, cuasa páirceála ag gabháil le gach ardán chomh maith le rampaí a bhfuil taobhacha ardaithe orthu. Tá áiseanna inrochtana saintógtha thart ar an tsaoráid chomh maith, mar sin is féidir le slatiascairí ar gach cumas iad a úsáid.

Íomhánna: Plaisteach gloinethreisithe á chur isteach áit a raibh deicre adhmaid ar ardán agus caolbhealach Dhún Iomáin (an tSuca, Ros Comáin).

Íomhá: Obair leanúnach ar bun ar an tsaoráid uile-rochtana i mBaile na Páirce, Dún Iomáin (an tSuca).

Faoi thrácht: Eas Liath, lascach na hOirimhe, an Líonán, Contae Mhaigh Eo

Tá Eas Liath - ar lascach na hOirimhe, atá faoi úinéireacht lascach Intíre Éireann - neadaithe i dtírdhreach corrach an Chaoláire Rua. Tá clú agus cáil air ar fud na cruinne as a áilleacht aoibhinn chomh maith leis an iascaireacht bradán agus bláthán is féidir a dhéanamh ann. Le blianta fada, tá slatiascairí atá in ann siúl in ann radharc gar-amhairc a bheith acu ar shileadh an easa leathain. Sin deis nach raibh ag slatiascairí faoi luaineacht theoranta.

Sular cuireadh na hoibreacha seo i gcrích, bheadh ar dhaoine faoi luaineacht theoranta páirceáil píosa fada ar shiúl ón droichead bóthair atá trasna Abhainn na hOirimhe, ansin dul ar bhóthar cúng réigiúnach agus ansin, ar deireadh, amharc ar Eas Liath ó chian ón droichead bóthair.

Íomhá: Eas Liath sula ndearnadh na hoibreacha

Íomhá: Conair inrochtana Eas Liath

Agus cúnamh acu ón Oifig Bainistíochta Tionscadal, fuair baill foirne Cheantar Abhantraí an Iarthair na hacmhainní chun conair a dhearadh agus a thógáil a bheadh inrochtana ag cathaoireacha rothaí le dul chomh fada leis an Eas. Mar chuid den tionscadal seo, cuireadh áiseanna páirceála mionbhus isteach

i dtús an chosáin chomh maith le comharthaí, cosán ilrochtana agus ardán féachana cuí ónar féidir an t-eas a fheiceáil. Tá an bonneagar tar éis cur go mór le luach mhaoin lascach Intíre Éireann in Eas Liath, leis an áis áitiúil agus leis an eispéireas cuartaíochta dár gcliaint slatiascaireachta agus don phobal i gcoitinne.

Agus an bonneagar inrochtana curtha i gcrích, bonneagar atá i dtús na siúlóide ar Bhealach an Iarthair, tá teacht ag cách ar an eas anois agus tá an limistéar i bhfad níos sábháilte ag cuairteoirí agus slatiascairí. Fuarthas cúnamh ón Scéim Bonneagair Áineasa Allamuigh leis an tionscadal seo a chur i gcrích.

Cás-staidéar: Rannpháirtíocht feirmeoireachta

Thug an tOifigeach Sinsearach Comhshaoil i gCeantar Abhantraí an Iarthair agus daoine eile ar fhoireann Iascach Intíre Éireann cainteanna in 2023 do ghrúpaí feirmeoirí a bhí ag dul faoi oiliúint don Scéim Timpeallachta Agra-Aeráide Tuaithe (ACRES) agus a bhí ag freastal ar oícheanta malartaithe eolais. Na húinéirí talún a dhéanann cúram de thailte feirme ar chóras na Muaidhe i gContae Mhaigh Eo agus i gContae Shligigh, agus do bharcheantair na hAbhann Móire agus Loch Theach an Teampa i gContae Shligigh.

Rud an-luachmhar é deis a fháil chun plé go gníomhach ar leibhéal áitiúil le ceann de na príomhpháirtithe leasmhara atá ag Iascach Intíre Éireann. Tugann a leithéid creatlach le tuiscintí agus eolas a scaipeadh ar a chéile le gnáthóga a chosaint agus a fheabhsú agus le ról tábhachtach feirmeoirí a phlé.

Íomhá: Cur i láthair a thabhairt do ghrúpaí feirmeoireachta

3.1.1 Oifig Bainistíochta Tionscadail

Faoi thrácht: Plé go gníomhach le páirtithe leasmhara sa mhaoirseacht leanúnach ar ár n-acmhainní comhroinnte

Chuir an Oifig Bainistíochta Tionscadail cur i láthair le chéile in 2023 ar na modhanna chun fadhbanna i ngnáthóga abhann a shainaithint agus ar na bealaí le hiarratas a dhéanamh ar mhaoiniú chun dul i ngleic leo de réir an dea-chleachtais. Tá an cur i láthair seo le feiceáil ar chainéal YouTube Iascach Intíre Éireann.

Chuamar i mbun plé in 2023 le cuid mhór iarratasóirí ionchasacha chun comhairle a chur orthu maidir leis na bealaí a bhféadfadh a dtionscadail bheartaithe dul chun tairbhe oiread is féidir ar mhaithe le héisc agus a ngnáthóga.

Cás-Staidéir: Páirtithe leasmhara

Bonneagar agus comhthaobhacht slatiascaireachta lascach Intíre Éireann a uasghrádú agus a nuachóiriú chun teacht leis an éileamh ar ghníomhaíochtaí slatiascaireachta.

Bonneagar lascach Intíre Éireann

Bhainistigh lascach Intíre Éireann an stoc bonneagair slatiascaireachta reatha arís in 2022, obair a fhágann go bhfuil deiseanna slatiascaireachta áineasa ann ag ár bpáirtithe leasmhara i gcónaí sna háiteanna ar féidir sin a dhéanamh ar shlí inbhuanaithe. Rinneadh iniúchadh ar níos mó ná 2,288 sócmhainn slatiascaireachta in 2023 ó thaobh sábháilteachta agus cothabhála de lena chinntiú nach mbeadh slatiascairí áineasa i mbaol díobhála. Is féidir achoimre a dhéanamh ar an obair a rinneadh ar shócmhainní slatiascaireachta mar seo a leanas:

	Sócmhainní slatiascaireachta	Déanmhais nua	Déanmhais arna Dheisiú	Déanmhais arna n-athsholáthar
	Dreapaí rochtana	8	44	48
	Seastáin Slatiascaireachta	17	361	66
	Droichid coisithe	4	56	14
	Rianta feabhsaithe	5.4 km		

Úsáideadh acmhainní lascach Intíre Éireann chomh maith le cistiú arna dheonú faoin Scéim Bonneagair Áineasa Allamuigh le cothabháil a dhéanamh ar shócmhainní slatiascaireachta.

Cás-Staidéar: Tacaíocht a thabhairt le bainistiú, forbairt agus athchóiriú iascach eile (nach le hIascach Intíre Éireann iad).

Is éard a bhí i gceist le tionscadal Oibreacha Feabhsúcháin Loch Bran ná gur cuireadh seastán slatiascaireachta inrochtana ar snámh isteach mar a raibh seastán slatiascaireachta adhmaid roimhe sin ar Loch Bran i gContae Liatroma. Ba é seo an tionscadal deiridh a cuireadh i gcrích faoin Straitéis Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta. Cuireadh an Straitéis Náisiúnta ar bun chun tacaíocht a thabhairt le forbairt straitéisí. An chéad chreat

cuimsitheach chun acmhainní slatiascaireachta in Éirinn a fhorbairt a bhí ann. Tá réimse leathan infheistíochtaí, nuálaíochtaí agus dul chun cinn bainte amach faoin straitéis ó 2017 i leith. Mar sin, táthar tar éis stoic éisc agus bonneagar slatiascaireachta na tíre a chosaint agus a fheabhsú ar mhaithe lena luach don gheilleagar agus lena bhfiúntas áineasa do phobail agus cuairteoirí ar fud na hÉireann.

3.2 Taighde

Príomhéachtaí in 2023

D'fhreastail ar **1** chomhdháil bhliantúil amháin de **Chumann Eolaíochtaí Fionnuisce na hÉireann**

Tá **ball foirne amháin** mar **bhall reatha de Choiste Bogach RAMSAR na hÉireann** agus d'fhreastail an duine sin ar chruinnithe nuair ab fhéidir

Rinne baill foirne ón bhfoireann um thaighde Comhshaoil agus Aeráide **34** **fiosrú faoi alt 14 a phróiseáil**

D'fhreastail ar chruinniú **do pháirtithe leasmhara um an diúllicín cuaga arna eagrú ag SPNF**

D'fhreastail ar **cheardlann amháin** idir **Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil/GCC/lascach Intíre Éireann**

D'fhreastail ar **1** **Chomhdháil Náisiúnta Hidreolaíochta amháin**

D'fhreastail ar **3** **chruinniú de Choiste Stiúrtha NIECE**

10 **gCruinniú de chuid CCEID:** d'fhreastail ionadaithe ar chruinnithe ar líne den Choimisiún Comhairleach Eorpach um lascaigh Intíre agus Dobharshaothrú – cruinnithe den choiste Bainistíochta agus den choiste Teicniúil agus Eolaíochta agus d'fhreastail ar **chruinniú amháin ar an láthair i gCeanncheathrú Fhoras Bia agus Talmhaíochta na Náisiún Aontaithe sa Róimh**

Cuireadh **1** **leabhar amháin** ar fáil: *Aquatic Plants in Ireland – A Photographic Guide*

D'fhreastail ar **chruinnithe d'Fhóram na Seirbhíse Foraoisí**

D'fhreastail ar dhá chruinniú den **chomh-fhochoiste Thuaidh/Theas um Aibhneacha agus Lochanna**

D'fhreastail ar **1** **chruinniú amháin d'Fhóram lascach Intíre Éireann um Ghnáthóga Abhann**

D'fhreastail ar chruinnithe den choiste stiúrtha **ar dhá thionscadal atá á maoiniú ag GCC**

D'fhreastail ar **3** **chruinniú maidir le CAP 24** agus thug ionchur ar an gcaibidil um thaighde agus nuálaíocht.

Eisíodh **39** **ceadúnas urthrú**

Próiseáladh **1** **iarratas ar shonraí** agus rinneadh 6 iarratas eile ar shonraí a mheas.

Ceapadh **ball foirne amháin** chun bheith mar **chathaoirleach ar thionscadal CCEID um an athrú aeráide**

D'fhreastail ar **chruinnithe de thionscadal CCEID um threoirínte stocála**

D'fhreastail ar chruinniú amháin **den Bhuan-Cheiste Eolaíochta Thuaidh/Theas um lascaigh Intíre**

Bhíothas ag obair i gcomhar le hinstiúidí tríú leibhéal, agus rinneadh sonraí a chomhroinnt leo, agus iad i mbun suirbhéireachta ar stoc éisc ar lochanna áirithe (mar shampla, OCBÁC agus COBÁC ar Loch Deirgeirt sa tSionainn; COBÁC ar Loch Ghleann Bheatha, Contae Dhún na nGall agus ar Abhainn na hEithne, Contae na hIarmhí)

Cás-staidéar Comhoibríoch: Páirtithe Leasmhara, Gnáthóga, Éisc agus Nuáil

Iniúchadh ar an gcaoi a bhfreagraíonn pobail éisc i Loch Síleann don athrú comhshaoil agus aeráide

Cuireadh tionscadal teiliméadrachta fuaime ar bun ar Loch Síleann i Márta 2023. Suiteáladh 13 ghlacadóir teiliméadrachta fuaime ar an loch in Aibreán 2023. Rinneadh 32 iasc a chlibeáil idir Aibreán agus Deireadh Fómhair. Thug cuid páirtithe leasmhara cuidiú leis na héisc a chlibeáil agus chuir Cumann Caomhnaithe Breac Loch Síleann póstaer in airde i ngach láithreán seolta le hiascairí a chur ar an eolas faoin tionscadal leanúnach (féach an póstaer thíos).

Is é cuspóir foriomlán na hoibre seo tionscadal nuálach fianaisebhunaithe a thionscnamh chun dul i ngleic leis na cláir thaighde um an athrú aeráide agus leis an líonra faireacháin atá curtha ar bun i ndobharcheantar na hÉithne. Déanfaidh an tionscadal rianaithe seo an t-eolas comhshaoil agus éiceolaíochta is úire a ghiniúint i dtaca le héiceachórais fionnuisce. Níl a leithéid le fáil i gcomhthéacs na hÉireann ó thaobh raon feidhme de. Beidh deiseanna iontacha ann dá bharr eolas a fháil do bhainisteoirí acmhainní (lascach Intíre Éireann) i bpróisis chinnteoireachta, bonn fianaise a sholáthar i dtreo inbhuaine na n-acmhainní nádúrtha seo (don phobal)

san fhadtéarma agus comhairle a chur ar an bpobal eolaíochta domhanda i dtaca leis an meath leanúnach ar stádas éiceachórais fionnuisce.

Íomhá: Éisc á gclibeáil ar Loch Síleann

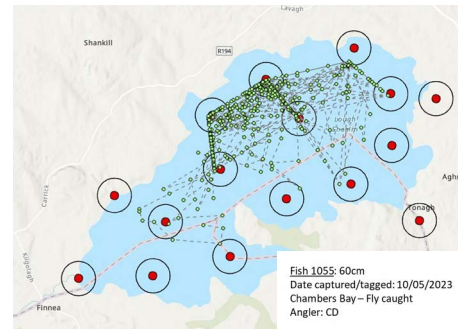
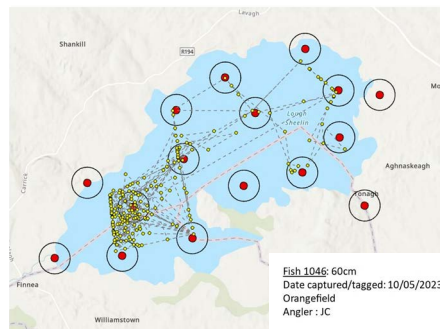
Cuid de na príomhchuspóirí san obair seo:

- Iniúchadh a dhéanamh ar fhreagairt iompraíochta na bpobal éisc i Loch Síleann ar an athrú comhshaoil (mar shampla, blás algach agus athruithe mar an gcéanna ar ocsaigin thuaslagtha agus paraiméadair eile chomhshaoil) agus coinníollacha an-neamhghnách aeráide (tonn teasa, cuir i gcás).

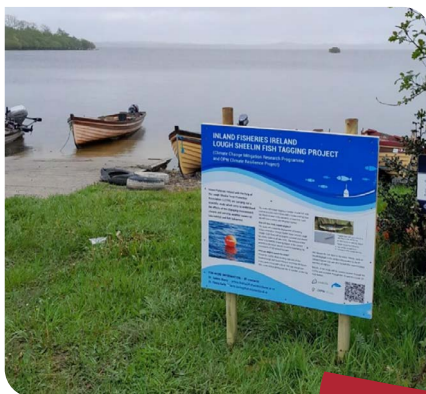
- Na cineálacha tábhachtacha iompair i dtaobh sceitheadh uibheacha atá ag an mbreac donn agus speicis eile a shonrú i ndobharcheantar na hEithne/Loch Síleann, féachaint leis na craobh-aibhneacha a úsáideann siad le haghaidh sceitheadh uibheacha a fháil amach chomh maith leis na sciarttha a sceitheann uibheacha i gcomparáid leis na cinn a chaitheann an geimhreadh sa loch.
- Ráta braite fadtéarmach breac donn clibeáilte agus speiceas eile a rianú lena ráta marthanais a thuair.
- An úsáid spásúil a bhaineann speicis chlibeáilte éisc as an loch i rith na bliana a thomhas, a chuidíonn chun an stoc a mheas.

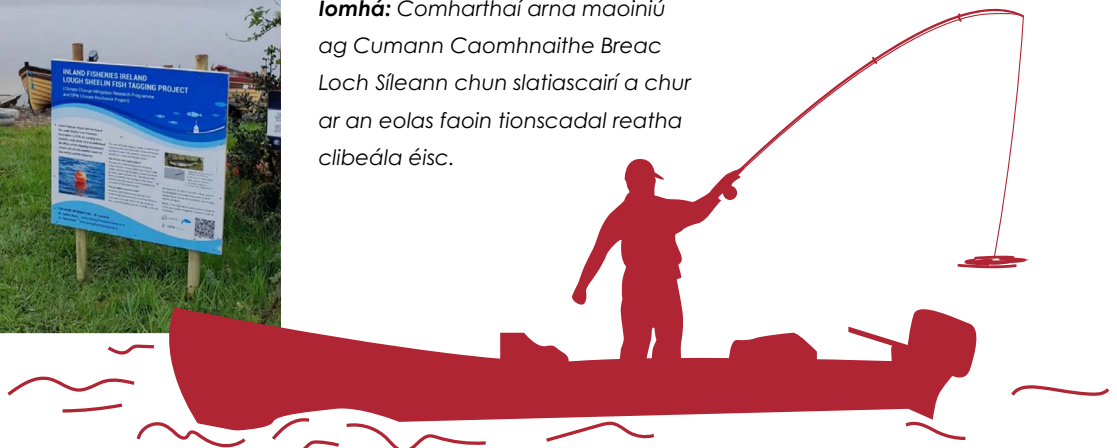
Íomhá: Breac donn fireann a gabhadh agus a clibeáladh ar Loch Síleann, go luath i nDeireadh Fómhair 2023

Íomhá: Patrúin ghluaiseachta dhá bhreac gheala (*Salmo trutta*) ar rugadh orthu agus a clibeáladh i Loch Síleann, 2023: a) lasc 1046 (fad: 60 cm) ar rugadh air ar dtús i bPáirc Oráiste agus a braitheadh in áiteanna eile ina dhiaidh sin ar fud an locha. b) lasc 1047 (fad: 38 cm) ar rugadh air ar dtús i gCuan an tSeomraigh an 10/05/2023, ar rugadh arís air an 17/05/2023 agus a braitheadh in áiteanna éagsúla ar fud Loch Síleann é ina dhiaidh sin.

Íomhá: Comharthaí arna maoiniú ag Cumann Caomhnaithe Breac Loch Síleann chun slatiascairí a chur ar an eolas faoin tionscadal reatha clibeála éisc.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Páirtithe leasmhara agus Gnáthóga

Leabhar ar mhacraifítí – *Aquatic Plants in Ireland* – *A Photographic Guide*

I ndeireadh 2023, d'fhoilsigh Iascach Intíre Éireann an chéad treoirleabhar fótagrafach riamh a bhaineann go sonrach le plandaí uisceacha na hÉireann a shainaithint. Iascach Intíre Éireann a chuir maoiniú ar fáil don obair seo. Oibrítthe ón bhfoireann allamuigh a bhfuil cúla acu sa luibheolaíocht uisceach a chuir an treoir le chéile, tar éis dóibh grianghraif a bhaillú nuair a thagadh deis chun cinn agus iad amuigh i mbun suirbhéireachta ar ghnáthóga fionnuisce le deich mbliana anuas.

Is ar luibheolaithe nach speisialtóirí iad is mó a bhfuil an leabhar 577 leathanach seo dírithe, chomh maith leo siúd atá ag obair mar éiceolaithe i sainchomhairleoireacht agus i gcomhlachtaí san earnáil phoiblí. Tá cuntais sa leabhar ar nach mór 300 speiceas d'algáí fionnuisce, brífit (caonach) agus planda soithíoch mar aon le léarscáileanna dáileacháin atá cothrom le dáta chun dul leo. Tá breis agus 1,200 grianghraf sa leabhar, é curtha le chéile ag tríúr údar agus seisear saineolaithe ó áiteanna ar fud na hÉireann agus na Breataine. Chomh maith leis sin, tá speicis ionracha choimhthíocha sa leabhar de phlandaí atá ag dul i bhfairsinge faoi láthair i sruthchúrsaí in Éirinn agus lena dtaobh. Tá éifeachtaí díobhálacha tromchúiseacha ag na plandaí seo ar shláine ar ghnáthóga dúchais agus ar bhitheagsúlacht na tíre seo.

Íomhá: Gabháil scáileáin ón gclúdach tosaigh agus cúl den leabhar *Aquatic Plants in Ireland – A Photographic Guide*

3.3 Seirbhísí Corparáideacha

3.3.1 Forbairt Gnó

Baineann sainchúram Iascach Intíre Éireann le cosaint, bainistiú, caomhantas, forbairt agus forás iascach fionnuisce in Éirinn. Tá éagsúlacht páirtithe leasmhara ag Iascach Intíre Éireann. Bainimid leas as meascán ardán agus modhanna éagsúla chun plé leis na páirtithe leasmhara sin, le gur féidir linn dul i mbun comhrá leo agus, mar sin, tabhairt faoi mhaoirseacht chomhpháirteach ar ár n-acmhainní comhchoiteanna.

Fógraíocht agus Margaíocht

An ríomhíris Irish Angling Update

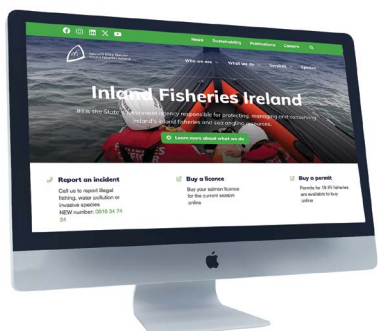
Cuireann Iascach Intíre Éireann ríomhíris slatiascaireachta ar fáil gach seachtain ina gcuirtear scéalta ó shaol na slatiascaireachta i dtoll a chéile gach seachtain i dteachtaireacht ríomhphoist atá soléite. Bealach tábhachtach atá ann dúinn plé lenár bpáirtithe leasmhara agus ardán a thabhairt dár soláthraithe seirbhíse slatiascaireachta a ngnólachtaí a chur chun cinn in Éirinn agus thar lear. Ina theannta sin, cuireann an ríomhíris ar ár gcumas dúinn eolas tábhachtach, rialacháin slatiascaireachta mar shampla, a chur in iúl dár bpáirtithe leasmhara. San am céanna, is féidir linn teachtaireachtaí láidre a chur amach maidir le cleachtais slatiascaireachta atá dírithe ar an gcaomhantas, ar nós gabh agus scaoil, le go mbeimid in ann ár sprioc a bhaint amach maidir le maoirseacht inbhuanaithe ar an acmhainn. Úsáidtear clibeanna i dtacsanomaíocht na dtuarascálacha slatiascaireachta le go mbeidh am níos taitneamhaí ag na léitheoirí. Baineadh feidhm as an gclib nua #Biodiversity ar phostálacha in 2023. In aon cheann dár dtuairiscí slatiascaireachta ina luaitear fiadhúlra, gnáthóga, éiceachórais, dobharchúnna, míolta móra agus focail eile mar sin, cuirtear an chlib #Biodiversity leo le go mbeidh léitheoirí in ann gach postáil mar sin a phóirseáil in aon áit amháin. Tháinig méadú ar líon na síntiúsóirí atá ag an ríomhíris, ó 15,000 duine in 2022 go 17,000 acu in 2023. Scríobhadh agus postáladh 1,167 tuairisc faoi leith ar líne agus ar ár leathanaigh ar na meáin shóisialta.

Íomhá: Cuid den aiseolas a fuarthas in 2023 don ríomhíris

Láithreáin ghréasáin

Tá ár láithreáin ghréasáin an-tábhachtach mar uirlis chun cumarsáid a dhéanamh lenár bpáirtithe leasmhara go léir. Trínár suíomh corparáideach, is féidir linn faisnéis thábhachtach a chomhroinnt maidir lenár bhfeidhmeanna agus ár ngníomhaíochtaí éagsúla. Is féidir linn an láithreán a úsáid chun comhairliúcháin phoiblí a dhéanamh agus, mar sin, deis a thabhairt do pháirtithe leasmhara páirt ghníomhach a ghlacadh i maoirseacht ár n-acmhainní coiteanna. Ina theannta sin, is féidir le húsáideoirí difriúla cur isteach ar raon seirbhísí, idir iasc a ordú ar líne ónár bhfeirmeacha éisc agus spéis a léiriú in imeachtaí de chuid lascach Intíre Éireann. Tá láithreáin ghréasáin againn freisin a bhaineann go sonrach le tionscadail le haghaidh seirbhísí sainithe mar *Something Fishy* agus gníomhaíochtaí arna gcistiú ag cláir Eorpacha.

Íomhá: An leathanach lamairne ar láithreán gréasáin corparáideach lascach Intíre Éireann

Tá sé léirithe san anailís gur tháinig níos mó ná méadú faoi dhó ar an líon úsáideoirí a d'úsáid ár láithreán corparáideach in 2023 i gcomparáid le 2022, sin difear ó 66,403 úsáideoir go 135,029 úsáideoir. Bhí 578,000 amharc leathanaigh ann san iomlán in 2023, is é sin nuair a lódálann cuairteoir leathanach ar ár láithreán gréasáin. Ar na leathanaigh ba mhó tóir a d'oscail úsáideoirí in 2023 bhí siad siúd a bhaineann le foilseacháin, taighde, speicis éisc agus deiseanna gairmiúla.

Bhain an phreaseisiúint ba mhó tóir in 2023 ar an láithreán gréasáin le cás cúirte a bhain le hiascaireacht mhídhleathach tuinníní gorma Atlantacha. Bhí 5,952 amharc ag an bpreaseisiúint ó mhí an Mhárta ar aghaidh. An fógra poiblí ba choitianta a bhí ann ná ceann a bhain le haibhneacha a bhí oscailte don tsatiascaireacht bradán in 2023. Tá sé le feiceáil sna sonraí chomh maith gur ndearna naisc ar na meáin shóisialta ar leathanaigh lascach Intíre Éireann daoine a threorú chuig ár láithreán gréasáin le heolas a fháil ar nuacht leanúnach lascach Intíre Éireann, an méid sin spreagtha ag ár straitéis chumarsáide.

Tá ár láithreán gréasáin don tsatiascaireacht (<https://fishinginireland.info>) ar fáil i gcúig theanga. Tugann sé deis dúinn dul i mbun cumarsáide go díreach leis an margadh slatiascaireachta agus, dá bharr, turasóireacht slatiascaireachta inbhuanaithe a chur chun cinn in Éirinn agus thar lear. Tá neart eolais ar na láithreáin ghréasáin agus is ardáin thábhachtacha mhargaíochta iad. Úsáidtear múnla orthu a spreagann custaiméirí ar aghaidh chuig láithreáin ghréasáin na soláthraithe slatiascaireachta éagsúla. Is grúpa ilghnéitheach iad seo, cuir i gcás siopaí trealamh iascaireachta, treoraithe slatiascaireachta, báid chairfhostaithe, iascaigh bradán, féilte garbhiascaireachta agus go leor eile. Díolann lascach Intíre Éireann ceadanna slatiascaireachta agus ceadúnais bradán agus breac geal ar líne. D'amharc 667,087 úsáideoir ar leathanaigh na láithreán gréasáin seo breis agus 2.77 milliún uair.

Íomhá: Leathanach gréasáin samplach ó láithreán gréasáin slatiascaireachta lascach Intíre Éireann

Léirithe Slatiascaireachta

D'fhreastail lascach Intíre Éireann ar cheithre mhórtuaispeántas san iomlán in 2023 chun turasóireacht inbhuanaithe slatiascaireachta a chur chun cinn. I mí an Mhárta, d'eagraigh lascach Intíre Éireann seastán eolais mar chuid den taispeántas 'Ireland on the Water' a reáchtáladh i Lios na gCearrbhach. Ina dhiaidh sin an bhliain chéanna, d'fhreastail ionadaithe ar an 'Irish Fly Fair' in Inis Ceithleann. Tugann imeachtaí mar seo ar oileán na hÉireann deiseanna d'lascach Intíre Éireann le bheith ag plé le slatiascairí in Éirinn, sin corradh le 327,000 duine. Cuireadh tús arís in 2023 le taispeántais slatiascaireachta idirnáisiúnta. Bhí daoine i dtionscal na slatiascaireachta an-sásta é sin a fheiceáil toisc gur thug sé deis dóibh a ngnólachtaí a chur chun cinn thar lear ar bhealach costéifeachtach. Chuir lascach Intíre Éireann taispeántas i láthair den chéad uair le linn Pêche Expo in Libramont na Beilge i mí na Samhna. D'fhreastail ionadaithe ar an aonach slatiascaireachta is mó sa Ghearmáin fosta, AngelWelt Berlin (féach an cás-staidéar thíos).

Íomhá: Rannpháirteachas le páirtithe leasmhara le linn Aonach Cuileoige na hÉireann

Cuireann slatiascaireacht intíre (€800m) agus slatiascaireacht idirnáisiúnta (€200m) go mór le geilleagar na hÉireann. Tá an turasóireacht slatiascaireachta ag teacht go mór le príomhghnéithe de bheartais an Rialtais don turasóireacht inbhuanaithe, cuir i gcás daoine a mhealladh le fanacht tréimhse níos faide agus iad sa tír agus cuairteoirí a spreagadh le cuairt a thabhairt ar réimse níos leithne áiteanna, ceantair thuaithe ina measc.

Cás-Staidéar: Taispeántais Idirnáisiúnta Slatiascaireachta ar ais arís

Bealach tábhachtach ina mbíonn lascach Intíre Éireann ag dul i mbun plé lenár bpáirtithe leasmhara idirnáisiúnta ná go mbítear ag freastal ar imeachtaí agus taispeántais slatiascaireachta inár margaí tábhachtacha turasóireachta. Tugann na himeachtaí seo deis dúinn le bheith ag plé duine le duine le turasóirí a d'fhéadfadh a bheith ina dturasóirí slatiascaireachta. Ligeann sé sin dúinn Éire a chur os comhair an phobail mar áit inbhuanaithe slatiascaireachta. Tugann siad seans chomh maith bualadh le daoine a bhfuil tionchar acu, iriseoirí, mar shampla, a chuidíonn linn an scéal a scaipeadh ar phobal níos mó. Ina theannta sin, is minic a chuireann lascach Intíre Éireann fáilte roimh dhaoine ó cheird na slatiascaireachta in Éirinn ar na himeachtaí seo agus bíonn deis acu dá bharr a ngnó a dhíol go díreach leis an tomhaltóir.

Tar éis bearna mar gheall ar na srianta in aimsir Covid-19, tá lascach Intíre Éireann ag freastal arís ar na himeachtaí seo agus ghlac páirt in dhá thaispeántas slatiascaireachta i Ráithe 4 de 2023: Pêche Expo in Libramont na Beilge agus AngelWelt Berlin sa Ghearmáin. D'éirigh thar barr leis na himeachtaí seo ó thaobh plé custaiméirí agus leis na meáin de chomh maith le tacaíocht don trádáil slatiascaireachta in Éirinn.

Íomhá: Luke Aston, Slatiascaireacht Farraige Charraig an Chabhallaigh, agus Paul O'Reilly (lascach Intíre Éireann) ag plé le custaiméirí le linn AngelWelt Berlin

Go díreach ó d'fhreastalaíomar ar na himeachtaí seo, rinneadh 7 gcuart meán a shocrú (3 cinn do 2024 agus 4 cinn do 2025). Bhí na baill de cheird na slatiascaireachta a bhí mar aíonna againn ar ár seastáin thar a bheith sásta. Fuaireamar aiseolas den scoth ina dhiaidh (féach na teistiméireachtaí thíos), a thug le tuiscint go bhfuil fiúntas ag baint le taispeántais idirnáisiúnta slatiascaireachta agus gur bealach éifeachtach iad le turasóireacht slatiascaireachta in Éirinn a chur chun cinn.

Teistiméireachtaí

“

... D'éirigh thar barr leis an seó, dar liom, agus chothaigh sé neart suime ar an dá lá, ní hamháin suim i measc iascairí ach, lena chois, suim ag teaghlach a bhí ag iarraidh dul ag taisteal thart ar oileán na hÉireann.... Go dtí seo, tá áirithint dheimhnithe faighte agam ó dhá lánúin do mhí na Bealtaine 2024, mar aon le 3 fhiosrú eile lena chois, 11 acu san iomlán dá bhfuil mé ag fanacht le deimhniú go deimhin...

Kevin Lyons (Lóiste Iascaireachta Chnoc an Bhalcaidh, an Longfort)

“

Táim ag dul i dtaithe ar an ngnáthshaol arís anseo in iarthar an Chláir tar éis seal a chaitheamh thall ag an seó slatiascaireachta i mBeirlín. Go raibh míle maith agaibh as gach rud a reáchtáil chomh héifeachtach sin. Bhain mé an-taitneamh as an deis chun casadh ar shlatiascairí eile agus le daoine eile sa cheird. Cuid an-tábhachtach dár dtáirge slatiascaireacht a chur chun cinn atá ann. B'iontach an méid suime sin a fheiceáil agus lá chomh gnóthach sin ann. Tá súil agam go mbeimid go léir ag obair le chéile roimh i bhfad.

Luke Aston (Slatiascaireacht Farraige Charraig an Chabhallaigh, Contae an Chláir)

Cuairteanna ó na meáin agus ailt sna meáin

Gné an-tábhachtach den mheascadh margaíochta sa slatiascaireacht ná fáilte a chur roimh iriseoirí, tionscnóirí turas agus lucht tionchair ar chuairteanna a thugann na meáin ar Éirinn. Tá iriseoirí agus tionchair in ann Éire a chur chun cinn toisc go gcuireann siad ábhar ar fáil i gcló, i bhfíseáin agus ar na meáin sóisialta. San am céanna, má chuirtear soláthraithe seirbhísí slatiascaireachta in aithne do thionscnóirí turas, beidh bealach díreach ag gnólachtaí beaga chun plé leis an margadh. Reáchtáil baill foirne de chuid Iascach Intíre Éireann 12 chuair faoi leith ó na meáin in 2023, dírithe ar na margaí sa Ghearmáin, san Iodáil, sa Fhrainc, i Stáit Aontaithe Mheiriceá agus san Ísiltír. Foilsíodh 20 alt éagsúil in irisí, sin clúdach timpeall 130 leathanach, agus luach fógraíochta breis agus €270,000 ann. Ina theannta sin, gineadh podchraoltaí, físeáin YouTube agus ábhar do na meáin shóisialta.

Iomhá: An t-iriseoir slatiascaireachta Holger Bente agus doingean mara ó chósta an iarthair ar chlúdach na hiris Gearmánaí Rute & Rolle

Bróisiúir/Foilseacháin

Chuir Iascach Intíre Éireann foilseacháin nua ar fáil in 2023 dírithe ar thurasóireacht slatiascaireachta a chur chun cinn de thoradh faisnéis a chur ar fáil do shlatiascairí faoi áiteanna iascaireachta in Éirinn agus cur síos a dhéanamh ar na rialacháin iomchuí a bhaineann le hiascaigh. Cuireadh bróisiúir phromóisin úra ar fáil sa Fhraincis d'iascach Loch Arbhach agus iascach Loch Síleann. Cuireadh bróisiúir nua de na rialacháin slatiascaireachta is tábhachtaí ar fáil i nGaeilge freisin. Cuireadh bróisiúir ina dtugtar na rialacháin slatiascaireachta bradán do 2023 ar fáil i gceithre theanga eile – Iodáilis, Fraincis, Ollainnis agus Gearmáinis.

<https://fishinginireland.info>

3.3.2 Oideachas agus For-rochtain

Bhí Iascach Intíre Éireann ag obair arís i rith 2023 ar thionscadail Oideachais agus For-rochtana ina rabhtas ag plé le réimse páirtithe leasmhara ar bhealaí éagsúla.

Something Fishy

Bhí foireann Iascach Intíre Éireann ag obair le 45 scoil in 2023 leis na daltaí a spreagadh le giota a fhoghlaim faoi ghnéithe a bhaineann le héisc, a saol a bhíonn acu, a saolré, an t-uisce a mbíonn siad ann, stoic éisc, slatiascaireacht, iasc mar chuid den slabhra bia in aibhneacha, caomhantais lochanna agus aibhneacha, speicis ionracha (an bhithshlándáil) agus éiceachóras an éisc ina iomláine. Chuir méid áirithe scoileanna tionscadal isteach bunaithe ar an téama 'An bheatha cois abhann'. Is iad Scoil Mhuire agus Iósaf, Cúil Mhuine, Contae Shligigh a thug an chraobh leo sa chomórtas tionscadalbhunaithe in 2023.

Sraith Seimineár Gréasáin Poiblí

Chuir Iascach Intíre Éireann ceithre sheimineár gréasáin poiblí i láthair in 2023. Bhí siad dírithe ar an bplé a dhéanamid le páirtithe leasmhara a fheabhsú agus le níos mó daoine a chur ar an eolas faoi obair Iascach Intíre Éireann. Tugadh cur i láthair ar cheithre thopaic faoi leith sna seimineáir ghréasáin: Faireachán Comhshaoil, Hidreamoirfeolaíocht, Géinitic Breac Donn agus Iascaireacht Feadáin Snámha. Bhí an lucht féachana in ann páirt a ghlacadh i seisiúin ceisteanna agus freagraí leis na cainteoirí. Bhí breis agus míle duine ag plé le Iascach Intíre Éireann toisc gur fhreastail siad ar na seimineáir ghréasáin nó gur amharc siad ar na físeáin ina ndiaidh.

Iascaireacht a Thriail

Reáchtáil baill foirne Iascach Intíre Éireann seisiúin den chlár Iascaireacht a Thriail ar fud na tíre i rith 2023 ina bhfuair a lán rannpháirtithe seans le triail a bhaint as an iascaireacht den chéad uair. Reáchtáladh na himeachtaí i bpáirt le gníomhaireachtaí ar nós Comhpháirtíochtaí

Íomhá: Seisiún Go Fishing – Comhpháirtíocht Spóirt Shligigh

Spóirt, Foróige agus RehabCare. Bhí rannpháirtithe ó chúlraí éagsúla páirteach sna seisiúin, daoine ina measc ó phobail na hÚcráine agus na Romach, grúpaí óige agus daoine faoi mhíchumas. Sna seisiúin seo, tugtar tús áite do na spriocghrúpaí lena mbaineann ciste na gcuntas díomhaoin ionas go mbeidh teacht ag cách ar an tslatiascaireacht.

Taispeántas Cuileog Chorcaí

Chuaigh Iascach Intíre Éireann i bpáirt le Músaem Poiblí Chorcaí i nDeireadh Fómhair 2023 chun taispeántas a chur os comhair an phobail de Bhailiúchán 1902 Chorcaí de chuileoga bradáin. Lárnach sa taispeántas seo tá an bailiúchán urghnách de chuileoga bradáin a ceanglaíodh don iascaireacht ar aibhneacha agus lochanna thart ar Chorcaigh thiar in aimsir Thaispeántas Idirnáisiúnta Chorcaí sa bhliain 1902. Foilsíodh an leagan digiteach den bhailiúchán in 2022. Sa taispeántas reatha, tugtar deis so shlatiascairí, lucht ceangailte cuileoige agus don phobal i gcoitinne féachaint ar na cuileoga san áit chéanna ar cuireadh ar taispeáint iad den chéad uair 121 bliain ó shin. Leanfaidh an taispeántas ar aghaidh in 2024.

Iascaigh Stáit: Slatiascaireacht do chách

Tá cearta iascaigh os cionn 180 iascach faoi úinéireacht Iascach Intíre Éireann. Tá thart ar leath díobh sin faoi bhainistíocht tríú páirtí. Féadfaidh na hiascaigh seo a bheith éagsúil ó thaobh méide agus carachtair de, agus is féidir an téarma 'Iascach Stáit' a úsáid chun cur síos a dhéanamh ar rud ar bith idir cuid ghearr de shruthán agus dobharcheantar iomlán abhann a chuimsíonn na scórtha lochanna. In 2023, leanadh leis an bpróiseas chun na hiascaigh faoi úinéireacht an Stáit a léarscáiliú go digiteach. Tá os cionn 1,000 stráice d'aibhneacha nó lochanna léarscáilithe go digiteach le go mbeidh sé níos fusa ag cumainn slatiascaireachta agus ag daoine teorainneacha na n-iascach seo a aithint. Aidhm atá leis an tionscadal léarscáilithe níos mó daoine a chur ar an eolas faoi iascaigh atá faoi úinéireacht an Stáit agus, sa deireadh, deiseanna a thabhairt do dhaoine ceadanna a cheannach inár siopa ar líne leis na hiascaigh a úsáid, forbairt a fhágfaidh gur fusa a bheidh sé iad a úsáid.

Maidir le bainistíocht tríú páirtí ar iascaigh an Stáit, tá próiseas caighdeánach trédhearcach i bhfeidhm chun na hiascaigh sin a thairiscint agus a cheadúnú. Tá beartas againn a chinntiú go bhfuil gach sócmhainn iascaigh faoi úinéireacht an Stáit ar fáil go hoscailte don phobal agus, ar an gcúis sin, ní mór do chumainn slatiascaireachta a mbronntar ceadúnas iascaigh Stáit orthu an t-iascach a chur ar fáil trí thicéad lae/seachtainiúil/séasúir do gach slatiascaire cuartaíochta. Fágann sé seo gur féidir le slatiascairí áitiúla agus turasóireachta araon taitneamh a bhaint as iascaigh uile an Stáit. Thug Iascach Intíre Éireann ceadúnas do 90 iascach faoi úinéireacht an Stáit in 2023 do 51 cumann agus eagraíocht slatiascaireachta ónar gineadh ioncam dar luach €51,670.

Urraíocht

Tá Clár Urraíochta bliantúil á reáchtáil ag Iascach Intíre Éireann ó bhí 2012 ann chun tionscadail agus imeachtaí a mhaoiniú ina mbítear ag tacú le slatiascairí sóisearacha agus núíosacha, agus ag an am céanna ag tacú leo siúd a chabhraíonn le fás na turasóireachta slatiascaireachta inbhuanaithe in Éirinn.

Roimh aimsir Covid-19, d'fhaigheadh Clár Urraíochta Iascach Intíre Éireann suas le 100 iarratas ó chumainn iascaireachta, ó chónaidhmeanna slatiascaireachta agus ó sholáthraithe seirbhísí turasóireachta chun cabhrú le reáchtáil éifeachtach imeachtaí agus tionscnamh a bhaineann leis an tslatiascaireacht.

Bhí deacrachtaí ag lucht eagraithe ócáidí slatiascaireachta in 2023 agus imní fós ar dhaoine faoi Covid-19 agus níos lú lóistín ar fáil mar gheall ar na géarchéimeanna tithíochta agus dídeanaithe. Bhí comharthaí ann go raibh rudaí ag teacht ar ais, áfach, agus 78 iarratas incháilithe ann ar thacaíocht chun imeachtaí a reáchtáil. Samplaí de na hiarratais seo:

35 iarratas
ar fhéilte idirnáisiúnta
ar mhórsála agus ar
chomórtais
slatiascaireachta ar
mheánscála a
reáchtálfai in Éirinn

34 iarratas
ar imeachtaí cóitseála
d'iascairí núíosacha nó
ar chomórtais
shóisearacha

7 iarratas
ar thacaíocht
d'fhoirne idirnáisiúnta
Éireannacha a bheadh
ag dul san iomaíocht i
gcomórtais thar lear

iarratais ar thacaíocht do
thionscnaimh straitéiseacha
ilghníomhaireachtaí (Bailte Slachtmhara
agus an Tuarascáil Bhliantúil ón gCoiste
um Éisc Eiseamail na hÉireann)

Inneachar Meán Digiteach

Ghin sainchomhairleoirí slatiascaireachta méid suntasach d'ábhar físe agus fótagrafach in 2023. Foilsíodh físeáin a chuireann le réimse an oideachais agus na for-rochtana. Tá píosaí scannánaíochta sna físeáin a tógadh faoin uisce de bhradán óg agus fásta, breac agus bradán ag sceitheadh uibheacha, agus píosaí scannánaíochta ón aer d'iascaigh agus de ghnáthóg.

Tugadh ábhar scannánaíochta do RTÉ a úsáideadh i gcrailtáí éagsúla, mar shampla Six One News, Nationwide agus Ear to the Ground. Agus cur chuige comhoibríoch i bhfeidhm againn le Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil, úsáideadh píosa scannánaíochta de chuid lascach Intíre Éireann i bhfíseán a cuireadh amach chun béim a leagan ar Chlár Dhobharcheantair na Spotaí Gorma.

Íomhá: Stadán físe d'uibheacha bric ghil

Íomhá: Stadán físe de sceitheadh uibheacha bric ghil

Cuireadh píosa scannánaíochta ar fáil do chomhlacht teilifíse Ceanadach lena úsáid i gclár faisnéise ar bhradán.

Tá físeán de shaolré bhradán an Atlantaigh á fhorbairt bunaithe ar phíosa scannánaíochta a fuarthas in 2023. Beifear in ann é a úsáid san oideachas agus i gcomhthéacsanna for-rochtana, an clár Something Fishy san áireamh.

Tá stoc-íomhánna agus stocphíosaí scannánaíochta á gcoinneáil lena n-úsáid sna meáin a bhaineann le slatiascaireacht agus caomhantas. Rinneadh córas nua néalstórála a thástáil go sásúil agus cás gnó a ullmhú le maoiniú a fháil leis an bpacáiste iomlán a fháil tríd an gCoiste Stiúrtha TF.

Beolíne Rúnda 24 uair lascach Intíre Éireann

Tá beolíne 24 uair an chloig á reáchtáil ag lascach Intíre Éireann ó bhí 2010 ann. Tháinig méadú arís in 2023 ar an líon glaonna a fuarthas sa bhliain. Bhíothas tar éis 1201 glao a chur ar an mbeolíne faoi dheireadh mhí na Nollag. Seo méadú 8% ar an mbliain roimhe.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Páirtithe leasmhara agus Gnáthóga

Réiteach fadhbanna ilréimsiúil

Is minic a chasann baill foirne Oibríochtaí ó lascach Intíre Éireann ar shlatiascairí de bhunadh náisiúntachtaí éagsúla agus iad ar a bpatról, cuid acu ag gabháil don iascaireacht go neamhdhleathach. Bíonn daoine ag dul don iascaireacht

mhídhleathach d'aon turas uaireanta.

Amanna eile, titeann sé amach de thaisme toisc nach mbíonn eolas rómhaith ar na rialacháin a bhaineann le hiascaigh in Éirinn ag slatiascairí ó thíortha eile, cuid acu nach mbíonn tuiscint rómhaith acu ar an mBéarla. Cé gur fíor go bhfuil aistriúcháin go teangacha éagsúla ar rialacháin iascaireachta curtha ar fáil ag lascach Intíre Éireann, ar ár láithreán gréasáin mar shampla, is doiligh in amanna slatiascairí a spreagadh le hiad féin a chur ar an eolas faoi na rialacháin seo sula dtéann siad ag iascaireacht.

Rinneadh plé ar an bhfadhb seo nuair a bhí daoine ón bhfoireann Oibríochtaí agus ón bhfoireann Forbartha Gnó ar chlár oiliúna in 2023. Moladh dúinn leaganacha de na rialacháin i dteangacha éagsúla

a fhágáil i siopaí fearais iascaireachta ar fud na tíre agus gur áis iontach a bheadh ansin leis an eolas a scaipeadh. Bheadh costas rómhór ag baint le rialacháin a chur i gcló, áfach, agus bheadh an méid cóipeanna a theastódh chun freastal ar an éileamh rómhór lena stóráil sna siopaí sin. Mar sin, b'éigean teacht ar réiteach a bheadh ní ba chuíchóirithe agus ní b'éifeachtaí ó thaobh costais de.

I gcomhar le chéile, rinneamar póstaer simplí a chur le chéile agus cóid QR air, gach ceann acu siúd a threoraíonn an duine ar aghaidh chuig 12 leagan de na rialacháin i dteangacha éagsúla. Rinneadh an póstaer a scaipeadh ar shiopaí fearais iascaireachta. Mar sin, is féidir aon slatiascaire a chuirfidh ceist faoi rialacháin sna siopaí sin a threorú chuig an gcód QR leis na rialacháin a íoslódáil ina dteanga féin. Anuas air sin, is féidir na cóid QR a shábháil ar fhóin ball foirne lascach lena dtabhairt ar patról agus lena n-úsáid nuair a chasfar ar shlatiascairí.

3.3.3 Cumarsáid Chorporáideach

Chuaigh Foireann na Cumarsáide Corparáidí i mbun oibre le páirtithe leasmhara inmheánacha agus seachtracha le haird a tharraingt ar obair agus ar éachtaí lascach Intíre Éireann in 2023. Díríodh ar theachtaireachtaí lárnacha a bhain leis an obair chaomhantais a dhéanann lascach Intíre Éireann chomh maith leis an mbainistíocht ar éisc fionnuisce agus a ngnáthóga. An treoirphrionsabal a bhí taobh thiar d'obair uile na foirne ná an beartas i bPlean Corparáideach 2021–2025 lascach Intíre Éireann a chur in iúl agus a chuspóirí ardleibhéil a chur chun cinn. Thug an Fhoireann Cumarsáide tús áite don rannpháirteachas comhoibríoch le páirtithe leasmhara in 2023, de réir mar dá bhforáiltear le Cuspóir Ardleibhéil 3. An dara sprioc a bhí ann ná pobail sheachtracha nua a fhorbairt agus an obair a dhéanann lascach Intíre Éireann a chur os a gcomhair, agus chun cur lena ról dearfach a chuireann seirbhís phoiblí ar fáil mar ghníomhaireacht thábhachtach comhshaoil sa Stát.

D'aithris an Fhoireann scéalta dearfacha faoi lascach Intíre Éireann agus spreag siad eolas poiblí níos fearr ar shainchúram na heagraíochta – sainchúram a théann chun tairbhe do na húsáideoirí deiridh ar fad a bhaineann pléisiúr as aibhneacha, lochanna agus cóstaí na hÉireann. Úsáideadh córais chumarsáide ar líne agus as líne leis seo a dhéanamh. Baineadh leas as cumarsáid straitéiseach a bhí réamhghníomhach agus freagrúil ar ár modhanna cumarsáide ar fad (láithreán gréasáin, meáin shóisialta, inmheánach) agus sna meáin nuachta le clú agus íomhá lascach Intíre Éireann a threisiú.

Bhí an fheidhm chumarsáide ag obair go dlúth le hiriseoirí réigiúnacha, náisiúnta agus idirnáisiúnta. Thug an fheidhm seo faoi ábhar

do na meáin ar líne agus na meáin shóisialta a chumadh, a chur in eagar agus a fhoilsiú, agus thug tacaíocht d'fhoireann lascach Intíre Éireann le tionscadail, imeachtaí, feachtais agus tionscnaimh for-rochtana.

Thug muid cuntas ar obair lascach Intíre Éireann, ar na huaireanta a rinneadh an obair agus na cúiseanna leis an obair sin. Cuireadh ábhar cumarsáide le chéile in 2023 agus rinneadh é a sheachadadh a bhain leis na réimsí seo a leanas: caidreamh leis na meáin, cumarsáid inmheánach, cumarsáid dhigiteach, físghrafadóireacht/grianghrafadóireacht/dearadh grafach, bainistíocht imeachtaí, rannpháirteachas le páirtithe leasmhara, bainistíocht fadhbanna / géarchéimeanna, gnóthaí poiblí, margaíocht/fógraíocht, feachtais faisnéise poiblí, an Ghaeilge agus nuáil.

Bhí Foireann Cumarsáide lascach Intíre Éireann dírithe go mór in 2023 ar scéalaíocht don bhranda. Bhí tiomantas lascach Intíre Éireann dá mhisean agus dá luachanna á léiriú san ábhar ar fad a tháinig amach. Chuir sé seo leis an dearcadh dearfach a bhí ann i leith lascach Intíre Éireann agus go raibh cúrsaí faoi thrácht ar láithreán gréasáin IIÉ (fisheriesireland.ie) agus ar na cuntais atá againn ar na meáin shóisialta ar X, LinkedIn, Facebook, Instagram agus YouTube. Ina theannta sin, chuireamar ábhar margaíochta ilchainéalach ar fáil bunaithe ar na riachtanais shéasúracha earcaíochta a bhíonn ag lascach Intíre Éireann gach bliain le haghaidh iascach. Thugamar tacaíocht don Fhoireann Ardbhainistíochta chun bheith réidh le teacht os comhair an Choiste um Chuntais Phoiblí in Iúil 2023.

Príomhéachtaí in 2023

Caidreamh leis na Meáin

Baineadh amach leibhéal an-ard de chlúdach sna meáin réigiúnacha, áitiúla agus náisiúnta in 2023. Foilsíodh breis agus 1,000 píosa tuillte faoi leith sna meáin ar obair lascach Intíre Éireann ar fud na tíre, agus príomh-theachtaireachtaí san áireamh, sa tréimhse 12 mhí. Léiríodh meascán dearchtaí agus tuairimí in R1, ach bhí cúrsaí go han-dearfach in R2, R3 agus R4 sna meáin ar líne agus chlóite, agus sna meáin chraolta, go háirithe sna meáin réigiúnacha agus áitiúla.

Gineadh clúdach ardiomrá náisiúnta ar an teilifís agus ar an raidió ar chlár nuachta agus iriscláir. Bhíomar ag obair go dlúth le hiriseoirí agus cuireadh oiliúint ar ionadaithe ó lascach Intíre Éireann sula ndeachaigh siad faoi agallamh chun go mbeadh na teachtaireachtaí tábhachtacha ag teacht le cuspóirí corparáideacha lascach Intíre Éireann le go bhfaighfí tacaíocht an phobail oiread ab fhéidir.

178
fiosrúchán ó
na meáin

97
preaseisiúint

- Rinne Foireann Cumarsáide lascach Intíre Éireann 178 fiosrúchán ó na meáin a bhainistiú ó Eanáir go Nollaig 2023 ó iriseoirí Éireannacha agus idirnáisiúnta, i gcomparáid le 157 ceann acu in 2022
- D'eisigh an Fhoireann 97 preaseisiúint d'fhoinsí réigiúnacha agus náisiúnta sna meáin (meáin ar líne, chlóite, chraolta, iriscláir agus sainréimseach) agus do phríomhpháirtithe leasmhara. Bhí ráchairt leanúnach i gcaitheamh na bliana ar urlabhraithe ó lascach Intíre Éireann lena gcur faoi agallamh dá bharr

Bhí daoine ó fhoireann lascach Intíre Éireann ar **Ear to the Ground** in Eanáir 2023 chun an caomhantas bradáin a chur chun cinn

Chualathas ó dhaoine ó fhoireann lascach Intíre Éireann ar **Eco Eye** agus ceisteanna cáilíochta uisce faoi thrácht acu

Chraol RTÉ pacáiste ar an **Six One News** i mí na Bealtaine inar labhair baill foirne ar shlad mór éisc i gContae an Chláir. Cuireadh baill foirne ó lascach Intíre Éireann faoi agallamh ar **Morning Ireland** chomh maith.

I mí na Bealtaine, craoladh píosa ar an **Six One News** agus ar **Morning Ireland** ina raibh baill foirne ó lascach Intíre Éireann ag labhairt ar phlód aibhneacha ag bradán bándearg a bhí ar tí titim amach ag an am

Labhair oifigigh iascaigh faoina gcuid oibre i mí an Mheithimh ar chlár **Pat Kenny** ar **Newstalk**

I mí Iúil, dhírigh an **Six One News** aird ar shlad éisc i gContae Chorcaí agus cuireadh agallamh ar bhaill foirne ó lascach Intíre Éireann

Craoladh agallamh fada le baill foirne ó lascach Intíre Éireann ar **Nationwide RTÉ** i mí Mheán Fómhair 2023 inar chuir siad Loch Síleann chun cinn.

Na Meáin Shóisialta

D'fhoilsigh an Fhoireann Cumarsáide ábhar nuachta de chuid lascach Intíre Éireann chóir a bheith gach lá in 2023. Tháinig fás seasta ar lucht a léite i rith na bliana de réir na hanailíse ar fad a rinneadh. Bhí leibhéal ard rannpháirtíochta ann idir pobail éagsúla páirtithe leasmhara ar na cúig ardán shóisialta atá ag lascach Intíre Éireann. Bhí leibhéil arda de léiriú suime, comhroinnt, tráchtanna, físeáin ar amharcadh orthu, clibeáil agus cliceáil ar naisc. Ar an iomlán, bhí an pobal iontach báúil le lascach Intíre Éireann.

Facebook. D'éirigh ár gclúdach in 2023 ar Facebook – sin an líon daoine a chonaic aon ábhar ón leathanach nó faoinár leathanach – chomh hard le 707.3k duine. Tháinig 151% de mhéadú ar an líon cuairteanna ar an leathanach agus tháinig méadú ar líon na leantóirí atá againn, ó 20,266 go 21,701 leantóir. Thug 683 duine léiriú suime (is maith liom) ar phostáil amháin, físeán gearr ar loimpre abhann, an líon is mó go dtí seo, i Lúnasa 2023, agus breathnaíodh air 62,000 uair.

X. Tháinig fás ar líon na leantóirí atá againn, 527 leantóir nua – sin ó 5,218 leantóir i mí na Nollag in 2022 go 5,745 acu i mí na Nollag in 2023. Mealladh trácht suntasach ar ardán X lascach Intíre Éireann i mí Iúil agus 57 leantóir nua ann, agus d'éirigh imprisin postálacha – sin an líon uaireanta a breathnaíodh ar ghiolcacha – chomh hard le 91.7k. Bhreathnaigh 13,000 duine ar an bpost ba mhó trácht, léirigh 148 duine suim ann, rinneadh é a athghiolcadh 54 uair agus scríobhadh 27 nóta tráchta faoi. I gcaitheamh na bliana, ba mhinic mar fhreagairt ag an bpobal ar phostálacha ó lascach Intíre Éireann faoi ionchúisimh as coireacht fiadhúlra ná 'Maith sibh, a chairde in lascach Intíre Éireann'.

LinkedIn. Dhírigh an Fhoireann Cumarsáide iarrachtaí arís lenár bpobail ar LinkedIn a fhás in 2023. Dá thoradh sin, tháinig méadú ar an líon leantóirí ann, ó 3,210 acu in 2022 go 4,415 acu in 2023, fás beagnach 40%. Ar an iomlán, sa tréimhse 12 mhí, fuarthas breis agus 6,140 freagairt ar phostálacha, 238 nóta tráchta ó phobail a léite a bhí dearfach den chuid is mó, agus 227 athphostáil.

Instagram. Tháinig méadú ar an líon leantóirí ó 340 acu in 2022 – nuair a seoladh cainéal Instagram lascach Intíre Éireann – go 672 acu in 2023. Is fir iad 80% den lucht leanúna a bhí ann, agus bhí ionadaíocht mhaith ann as fir atá idir 25-44 bliain d'aois.

YouTube. Chláraigh 245 síntiúsóir breise lenár gcainéal YouTube in 2023, a d'éirigh go 1,307 duine sa tréimhse 12 mhí. Breathnaíodh ar ábhar a cuireadh in airde ar an gcainéal 63k uair san iomlán. Ceann de na físeáin ba mhinice ar breathnaíodh air ná léiriú le baill foirne de chuid lascach Intíre Éireann inar taispeánadh breac geall ó Loch Coirib a dhéanamh imirce agus a sceitheadh uibheacha. Ghin an físeán seo 2,308 amharc taobh istigh d'aon mhí amháin, sin idir an 30 Samhain agus an 31 Nollaig 2023.

Cumarsáid inmheánach

Cuireadh formáidí nua i bhfeidhm in 2023 chun nuacht agus eolas inmheánach a chur chuig na baill foirne. Thug an Fhoireann Cumarsáide cur i láthair os comhair fostaithe ar fud na tíre faoin luach a bhaineann leis an gcumarsáid in lascach Intíre Éireann. D'iarr siad ar na fostaithe a n-ábhar closamhairc, nuachta agus faisnéise a bhaineann leis an obair a dhéanann siad ó lá go lá a chur ar aghaidh chuig an bhFoireann Cumarsáide. As seo, tháinig píosaí scannánaíochta tarraingteacha, íomhánna d'fhiadhúlra agus ábhar téacs lena n-úsáid, a fuair freagairt an-dearfach ar fad ar na meáin shóisialta ansin.

Scéim na Gaeilge

Mar a rinneadh i mblianta eile, chuir lascach Intíre Éireann seirbhís ghairmiúil ar fáil dá chustaiméirí arís in 2023 trí mheán na Gaeilge agus trí mheán an Bhéarla.

Rinneadh fógraí agus teachtaireachtaí poiblí a fhoilsiú go dátheangach sna meáin náisiúnta agus réigiúnacha, agus ar ár láithreáin ghréasáin. Lena chois, chuir an fhoireann cumarsáide ábhar amach i nGaeilge agus i mBéarla ar ár n-ardáin sna meáin shóisialta. Rinneadh feachtas náisiúnta earcaíochta a chraoladh i mBéarla agus i nGaeilge le hoifigigh shéasúracha iascaigh a aimsiú agus bhí baill dár bhfoireann le feiceáil agus le cloisteáil ar na meáin Ghaeilge le nuacht agus eolas a phlé i nGaeilge.

Tá líon réasúnta ard daoine a bhfuil Gaeilge acu i measc na mball foirne in lascach Intíre Éireann. Tá meitheal dírithe ar an nGaeilge gníomhach i gcur chun cinn na teanga ar fud na heagraíochta agus in iarrachtaí lena chinntiú go gcomhlíonfaidh lascach Intíre Éireann a chuid dualgas faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú), 2021. Reáchtáladh ócáidí neamhfhoirmiúla don fhoireann in 2023 chun teacht le chéile, Gaeilge a labhairt agus cumas labhartha Gaeilge a fheabhsú. Ghlac baill den fhoireann cumarsáide páirt fosta i gcrúinniú a d'eagraigh an Coimisinéir Teanga maidir leis na ceanglais atá san acht leasaithe – ceanglais atá ar gach comhlacht poiblí – seirbhísí fógraíochta Gaeilge a chur ar fáil.

Bhí lascach Intíre Éireann gníomhach in obair chun doiciméid, foilseacháin agus teachtaireachtaí ríomhphoist a aistriú go Gaeilge, an Treoir maidir leis na Rialacháin Slatiascaireachta in Éirinn ina measc.

3.3.4 Rialachas

Torthaí tábhachtacha maidir le cosaint

196

'Seirbhísí iomchuí'
á ndéanamh ag
baill foirne

281

**An líon daoine a chuir an
ríomhchlár foghlama 'Tús
Áite do Leanaí' i gcrích**
(*Riachtanach do gach
ball foirne)

78*

**Líon na mball
foirne a chuaigh faoi
ghrinnfhiosrúchán in
2023**

**Líon na mball
foirne a chuir
ceardlanna
maidir le
cumhdach i
gcrích**

**Grinnfhiosrúchán nua/grinnfhiosrúchán á athdhéanamh*

Déanann Iascach Intíre Éireann 'seirbhísí iomchuí' a sholáthar mar atá leagtha amach i Sceideal 1 [faoi 5(a agus b)] den Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015, nuair a dhéantar gníomhaíochtaí Oideachais agus For-rochtana na heagraíochta a sholáthar. Tá cur chuige faoi thrí glactha ag an eagraíocht chun cloí leis na cosaintí riachtanacha a bhíonn le sásamh ag páirtithe a mbíonn páistí agus daoine leochaileacha mar pháirt díobh.

Cumhdach á dhaingniú faoi thrí

Nuair a thosaíonn siad san eagraíocht agus gach trí bliana, ní mór do na baill foirne ar fad a bhféadfadh 'seirbhísí ábhartha' a bheith i measc a ndualgas dul faoi ghrinnfhiosrúchán an Gharda Síochána de réir na nAchtanna um an mBiúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin (Leanaí agus Daoine Soghonta), 2012-2016, ceardlann maidir le cumhdach a chur i gcrích a bhaineann go sonrach leis an timpeallacht iascaigh,

chomh maith le deimhniú a bheith acu ón gclár ríomhfhoghlama atá ag TUSLA, Tús Áite do Leanaí. De réir an dea-chleachtais, éilíonn Iascach Intíre Éireann ar a bhaill foirne ar fad an modúl fiormhaith ar líne seo a chur i gcrích, modúl atá á chur ar fáil ag an nGníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach, TUSLA.

4

Cuspóir Ardleibhéil: Inbhuanaitheacht

RÓL CEANNAIREACHTA A GHLACADH
LENÁR SPRIOCANNA I NGNÍOMHÚ
AR SON NA HAERÁIDE AGUS NA
BITHÉAGSÚLACHTA A BHAINT AMACH

Cuspóir Ardleibhéil: Inbhuanaitheacht

**RÓL CEANNAIREACHTA A GHLACADH LENÁR
SPRIOCANNA I NGNÍOMHÚ AR SON NA HAERÁIDE
AGUS NA BITHÉAGSÚLACHTA A BHAINT AMACH.**

Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um Inbhuanaitheacht:

Gníomh	Toradh
4.1 Na spriocanna reatha atá againn i dtaobh CO ₂ a laghdú agus éifeachtúlacht fuinnimh a bhaint amach mar atá leagtha amach sa reachtaíocht: 7% gach bliain (50% faoi 2030), éifeachtúlacht fuinnimh a bhaint amach ar an leibhéal is airde agus an lorg éiceolaíoch ó ghníomhaíochtaí lascach Intíre Éireann a laghdú chuig an leibhéal is ísle	7% de laghdú a bhaint amach san iomlán ar a laghad gach bliain ar an ídiú fuinnimh agus na hastaíochtaí (CO ₂) a bhaineann le gníomhaíochtaí lascach Intíre Éireann agus an oiread is féidir a chur le Plean Gníomhaíochta Aeráide na hÉireann ó 2021 ar aghaidh
4.2 Inbhuanaitheacht iasc dúchasach a dhaingniú agus bithéagsúlacht a choimeád de bharr clár um oiriúnú don athrú aeráide, agus maolú air, a thabhairt isteach	Beifear tar éis straitéisí fianaisebhunaithe a fhorbairt agus a chur i ngníomh leis an tionchar ón athrú aeráide ar ghnáthóga agus pobail éisc a mhaolú
4.3 Maoirseacht inbhuanaithe iascach a chur chun cinn i gcomhréir leis an reachtaíocht	Bainistíocht inbhuanaithe iascach i gcomhréir leis an reachtaíocht

Príomhéachtaí in 2023

5 cinn de **shuiteálacha fótavoltach gréine**

in ionaid lascach Intíre Éireann – Teachíní Eas Liath, Teach Sunnyside, Maigh Chromtha, Contae Chorcaí, Lios Tuathail, Contae Chiarraí agus Conga, Contae Mhaigh Eo

Suiteáladh ceithre stáisiún luchtaithe

22 Kw i mbunáit Bhéal Átha Seanaidh (x3) agus bunáit na bhFearnán (x1)

10 Cuireadh **oibreacha uasghrádaithe soilsithe** i gcrích i bhfoirgnimh de chuid lascach Intíre Éireann

Cuireadh **córas teasa nua** isteach i **Lóiste na Cora in Oileán an Iarla** i gContae na Gaillimhe

Rinneadh iniúchadh ar 85% de mhaoín agus flít lascach Intíre Éireann in 2023. Seo ceanglas faoi I.R. 426:2014 agus I.R. 599:2019. Mar chuideachta mhór, ceanglaítear ar lascach Intíre Éireann deiseanna chun fuinneamh a spáráil a shonrú gach 4 bliana.

Oiliúint sa Bhainistíocht Fuinnimh

Tá córas náisiúnta monatóireachta fuinnimh seolta ag lascach Intíre Éireann agus tá ag éirí go breá leis. Úsáideann baill foirne in lascach Intíre Éireann é chun úsáid fuinnimh a rianú sa Cheantar Abhantraí lena mbaineann siad. Cuireadh oiliúint ar 21 ball foirne in 2023 leis an gcóras a úsáid, ceathrar acu ón rannóg airgeadais. Déanann an córas sonraí fuinnimh ó fhoinsí éagsúla a chomhdhlúthú in aon ionad lárnach amháin chun forléargas cuimsitheach a thabhairt ar chúrsaí. Tá teacht ag lascach Intíre Éireann ar shonraí fíor-ama ar úsáid fuinnimh ionas gur féidir léargas a fháil láithreach ar phatrúin tomhaltais agus ar threochtaí.

Taispeántar na méadrachtaí is tábhachtach ar an gcóras, cuir i gcás costas, cileavatuairanta (kWh) agus figiúirí carbóin, a thugann léargas iomlánaíoch ar an tionchar ar an gcomhshaol agus ar chúrsaí airgid ó úsáid fuinnimh. Tá lascach Intíre Éireann in ann na háitribh ina n-úsáidtear na leibhéil is airde fuinnimh a dhéanamh amach, rud a fhágann gur féidir anailís mhionsonraithe a dhéanamh ar phatrúin ídithe fuinnimh in áiteanna éagsúla. Dearadh an córas le go mbeadh sé so-úsáidte ionas go mbeidh baill foirne in ann na sonraí a chuardach agus a léamh gan stró gan aon chall le mórán oiliúna.

4.1 Taighde

4.1.1 Foireann Éisc Muirí

Príomhéachtaí in 2023 in Inbhuanaitheacht agus Éisc

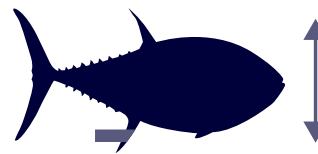
Cairt Tuinnín

Tá an clár bailithe sonraí seo do shaoránaigh bunaithe ar eolaíocht agus ag feidhmiú ó 2019 i leith. Tá deiseanna ann faoin gclár don slatiascaireacht archaighdeán ar shoithí údaraithe, do speicis aitheanta don iascaireacht spóirt chomh maith le bailiú sonraí tábhachtacha.

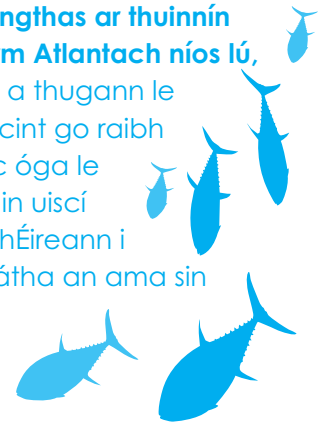
Tuairiscítear na sonraí go léir don Choimisiún Idirnáisiúnta um Thuinníní Atlantacha a Chaomhnú (ICCAT), an eagraíocht idir-rialtasach um iascaigh atá freagrach as tuinníní a chaomhnú.

Rinneadh **381** tuinnín gorm Atlantach ar rug slatiascairí orthu a thomhas, a chlibeáil agus a scaoileadh saor in 2023 ar árthaí scipéara cairte arna n-údarú go speisialta (íomhá thíos)

Den chéad uair le linn an chlár, in 2023, **thángthas ar thuinnín gorm Atlantach níos lú**, rud a thugann le tuiscint go raibh éisc óga le fáil in uiscí na hÉireann i dtrátha an ama sin

Iascach Áineasa Mara in Éirinn | IMREC

Tugtar faoi **Shuirbhé Slatiascaireachta Áineasa Mara na hÉireann** chun gabhálacha slatiascaireachta áineasa in uiscí in Éirinn a mheas. Táthar dírithe ar throsc, mangach, doingean, ealásmabrainciach agus speicis an-imirceach. Tá sé de chúram ar iascach Intíre Éireann, mar an ghníomhaireacht atá freagrach as slatiascaireacht mhuirí, suirbhéireacht agus tuairisciú a dhéanamh ar shonraí ó thart ar 3,000 km de chósta na hÉireann.

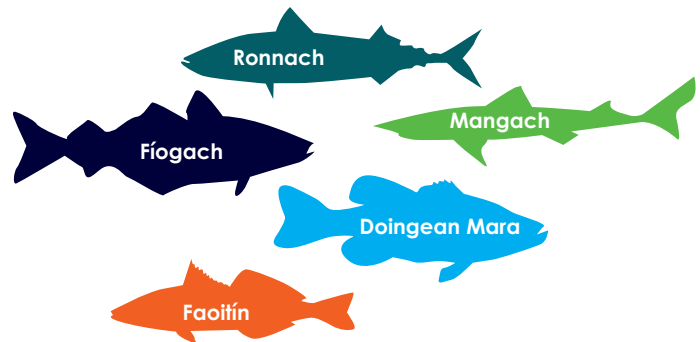
Rinneadh eolas ar an méid ó gach speiceas a ghabh agus a scaoil slatiascairí saor a bhailiú ar bhealaí éagsúla: suirbhéanna duine le duine ar an láthair, ó dhialanna tuairiscithe gabhálacha a choinnigh slatiascairí agus scipéirí cairte go deonach ón gcladach, ó earnáil na mbád beag agus ó earnáil na slatiascaireachta cairte. Cuireadh an pobal measta slatiascairí i bhfeidhm chun an ghabháil náisiúnta a léiriú agus leis na sonraí a léiriú de réir scála méadaithe.

Na speicis is mó a mbeireann **an 250,000** slatiascaire farraige in Éirinn orthu ná ronnach, mangach, fíogach, doingean mara agus faoitín.

Is í an tslatiascaireacht farraige is mó a chuireann ar bhonn eacnamaíoch leis an tslatiascaireacht in Éirinn, ar leibhéal

29% den rannchuidiú eacnamaíoch iomlán san earnáil slatiascaireachta ar fad.

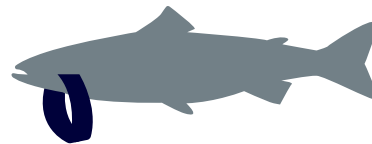

Clár Doird Náisiúnta

- Tá cáil ar Éirinn mar **áit thábhachtach don tslatiascaireacht le haghaidh doingean mara**. Tá ardmheas ag slatiascairí farraige ar an speiceas aitheanta seo.
- Rinneadh **faireachán ar stoc doingean** arís in 2023. In Éirinn, is go díreach don tslatiascaireacht a dhéantar an doingean a bhainistiú. Dúnadh an t-iascach tráchtála i 1990 le go bhféadfadh an stoc teacht ar ais arís.
- Táthar a dhéanamh anailíse ar stádas doingean nuaghinte, óg agus fásta le tuairiscí bliantúla **chun dáta a thabhairt ar stádas an stoic ar chéimeanna éagsúla den saol**. Is ó ghainní éisc a fhaightear saolréimeanna agus rátaí fáis an doingin don chlár seo, ar eolas tábhachtach é sin lena bhainistiú (íomhá thíos).

Staidéir maidir le Teiliméadracht Éisc

- Is féidir **clibeanna leictreonacha éisc** a úsáid chun patrúin ghluaiseachta, úsáid gnáthóg agus rátaí marthanais éisc a rianú.
- Cuireadh obair i gcrích in 2023 chun brainlíní imirceacha salmainide a chlibeáil (do thaighde Iascach Intíre Éireann agus na tionscadail **SMOLTRACK** agus **ST TEMP**) le faireachán a dhéanamh ar choinníollacha teirmeacha na n-iasc seo. Clibeanna fuaimne agus teochta a úsáideadh. Tá tábhacht leis an eolas seo i gcomhthéacs a saolréimeanna agus an athraithe aeráide. Úsáideadh breis agus 100 clib. Ba chóir go dtiocfadh na bradáin atá clibeáilte ar ais mar éisc fhásta sa samhradh in 2024.
- Tionscadal COMPASS** – agus é dírithe ar an mBóinn ar an gcósta thoir thuaidh, chuir an tionscadal seo le foilseachán eolaíoch ar scála mór a foilsíodh in 2023 a bhain le himirce brainlíní bradáin ó aibhneacha thoir thuaidh Mhuir Éireann, in Albain, i Sasana agus i dTuaisceart Éireann. Tá dul chun cinn déanta ar anailís a úsáidfear i bpáipéar ar an úsáid a bhaineann breac geal as gnáthóga farraige.

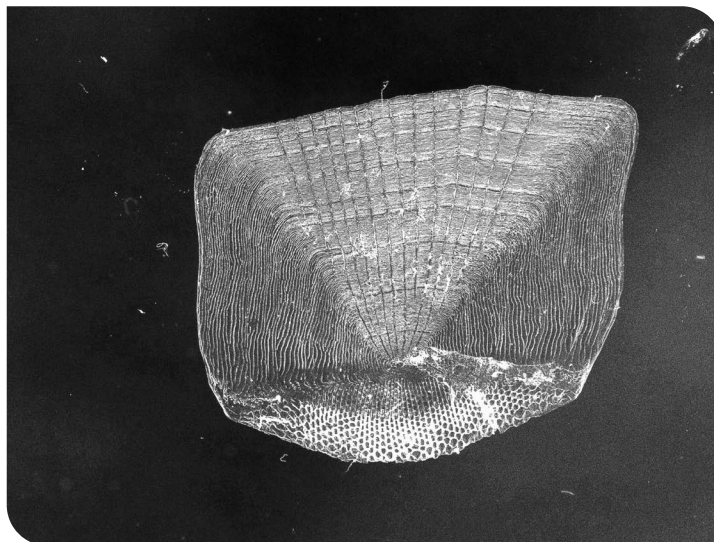

- Mar chuid den **fionscadal CETUS**, ar comhpháirtí ann é Iascach Intíre Éireann, úsáideadh clibeanna fuaimne, agus clibeanna satailíte i gcásanna áirithe, chun gearrthóirí a chlibeáil le faireachán a dhéanamh ar an úsáid a bhaineann siad as an ngnáthóg áitiúil, ar a ndílseacht don láithreán agus ar phatrúin imirce. Tá CETUS á mhaoiniú ag Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann. Ceann de na príomhchuspóirí atá ann ná le bearnaí eolais a líonadh ar speicis roghnaithe atá i mbaol.

- Táthar ag leanúint ar aghaidh leis an gclibeáil ar speicis de shiorcanna, sciataí agus roic faoi **Chlár Clibeála Éisc Spóirt Mara**. Clibeanna comhghnásacha plaisteacha atá á n-úsáid. Tá an clár eolaíochta saoránach seo á chur i láthair ó na 1970idí ag slatiascairí oilte agus scipéirí cairte a dhéanann iasc a chlibeáil feadh chósta na hÉireann. Tá anailís á déanamh faoi láthair ar shonraí atá sainiúil don speiceas. In 2023, baineadh leas as aschuir i bpróisis, ORE2 ina measc, agus le hanailís íogaireachta éiceolaíochta ar Mhuir Éireann. An aidhm a bhí leis an ngné dheiridh ansin ná leis an mbonn fianaise a thréithriú a bhféadfaí é a chur i bhfeidhm ar an bpróiseas chun Limistéir Mhuirí faoi Chosaint a shonrú, a ainmniú agus a bhainistiú faoin reachtaíocht atá le teacht.

Íomhá: Tuinnín gorm Atlantach clibeáilte ón gClár CHART Tuinnín díreach sular scaoileadh saor é

Íomhá: Gaine ó dhoingean 137 cm – iasc 9 mbliana d'aois

4.2 Seirbhísí Corparáideacha

4.2.1 Seirbhísí Allamuigh

Flít Feithicilí

Mar pháirt dár spriocanna don inbhuanaitheacht, tá lascach Intíre Éireann dícheallach faoi fheithicilí leictreacha a úsáid cibé áit sa timpeallacht oibre is féidir. Tá 53 feithicil leictreach sa fhlít anois dá bharr, sin 25% den fhlít iomlán. Tá an t-aistriú leanúnach chuig feithicilí leictreacha ar bun de réir an sceidil le go mbeidh lascach Intíre Éireann in ann a sprioc le 51% de laghdú a bhaint amach ar charbón faoi 2030. Cuireadh ocht gcinn d'fheithicilí leictreacha leis an bhflít in 2023 agus fuarthas réidh le sé fheithicil is fiche san iomlán i gceant poiblí.

Cuireadh iniúchadh ecofleet i gcrích, agus sonraíodh ann go raibh éifeachtúlacht níos fearr le brath sa fhlít mar gheall i bpáirt ar aistriú lascach Intíre Éireann chuig úsáid feithicilí leictreacha agus Euro VI, bainistiú agus faireachán breosla, agus cláir feasachta le haghaidh tiománaithe. Bealaí eile a bhfuil tionchar ag torthaí an iniúchta ar lascach Intíre Éireann ná go bhfuiltear chun triail a bhaint as Ola Phlandúil Hidreachóireáilte ar bhonn píolótach mar mhalairt ar dhíosal, oiliúint éiceolaíoch do thiománaithe agus seirbhísí comhchoiteanna, b'fhéidir, ó thaobh bonneagar luchtaithe feithicilí leictreacha de.

Cás-Staidéar: Inbhuanaitheacht

Clár Píolótach don Tiománaí níos Sábháilte/níos Glaise

Reáchtáil lascach Intíre Éireann clár píolótach in 2023 i gcomhar le soláthraí teileamaitice d'fhonn stíl tiománaithe agus coigilteas breosla a fheabhsú. Mhair an clár trí mhí agus ghlac seisear tiománaithe páirt ann ar bhonn deonach. Rinneadh anailís ar an stíl tiomána le linn an chláir agus úsáideadh méadrachtaí éagsúla - coirnéil, coscánú agus luasghéarú. Tháinig an grúpa le chéile uair sa mhí le plé a dhéanamh ar chúrsaí, aiseolas a thabhairt agus súil siar a chaitheamh ar an dul chun cinn. I ngach cás, agus na trí mhí den chlár píolótach istigh, bhí feabhas tagtha ar an stíl tiomána. Dheimhnigh na tiománaithe go raibh siad ní b'eolaí ar a stíl tiomána dá bharr. Bhí dea-thionchar ann ar a bhfeasacht agus iad ag tiomáint, mar shampla tháinig feabhas ar a gcumas

lena n-intinn a dhíriú ar an tiomáint agus is fearr a bhí siad in ann an bóthar rompu a mheas.

Chuathas i bhfeidhm go mór ar bhairinneacht breosla na bhfeithicilí de réir mar a tháinig feabhas ar an ídiú breosla (L/100 km) ag gach tiománaí. Chláraigh tiománaí amháin feabhas 14.5% ar ídiú breosla i dtréimhse trí mhí. Mar thoradh ar an staidéar píolótach, rinneadh tairiscint ar oiliúint don tiomáint éiceolaíoch a dhámhadh in 2023 agus tá sé beartaithe tús a chur leis an gclár in 2024.

4.2.2 Lóistíocht

Caomhnú fuinnimh san Oifig in Iarthar na Cathrach

Tháinig méadú i rith 2023 ar an líon daoine a úsáideann Céide an Locha agus Teach an Chaisleáin i gcomparáid le 2022. Tar éis dul i mbun próiseas comhairliúcháin le baill foirne, glacadh cinneadh chun deireadh a chur le húsáid na n-oifigí i gCéide an Locha ar an Luan agus ar an Aoine toisc go mbíodh líon íseal daoine inti ar na laethanta sin. Bhíodh an foirgneamh ar oscailt mar sin ar na laethanta sin le go bhféadfadh baill foirne bualadh isteach ann, ach ní bhíodh an teas ná an t-aerchóiriú lasta ar na laethanta sin. Is beag difear a rinneadh ar oibríochtaí lascach Intíre Éireann mar gheall ar an athrú seo, ach tá laghdú bainte amach dá bharr ar an lorg carbóin

agus ar an úsáid a bhaintear as breoslaí iontaise.

Ina theannta sin, tar éis próiseas tairisceana a reáchtáil go mall in 2022, cuireadh isteach córas nua bainistíochta foirgnimh i gCéide an Locha agus i dTeach an Chaisleáin leis na córais teochta, aerála agus aerchóirithe a rialú. Agus an córas á chur i ngníomh, rinneadh 21 réimse rialaithe faoi leith den fhoirgneamh i gCéide an Locha. Mar thoradh ar an leagan amach seo, bhí smacht níos éifeachtúla ann ar an gcóras SAAV. Bhí úsáid níos sonraithe ann i ngach réimse agus baineadh amach laghdú ar an úsáid a bhainimid as gás agus leictreachas.

4.3 Foirne Glasa lascach Intíre Éireann

Faoi thrácht: Gradaim Fuinnimh Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann

Bronnadh an chéad duais ar lascach Intíre Éireann sa chatagóir 'Ceannaireacht i nDícharbónú na hEarnála Poiblí agus san Éifeachtúlacht Fuinnimh', éacht a thugann aitheantas dár n-iarrachtaí móra leis an inbhuanaitheacht a chur chun cinn san earnáil phoiblí.

Tá feabhas 44.5% tagtha ar ár n-éifeachtúlacht fuinnimh ó 2009 i leith de bharr clár gníomhaithe ar son na haeráide a bhfuil an-rannpháirtíocht foirne mar chuid de. Samplaí den obair sa réimse seo: forbairt líonra náisiúnta **Foirne Glasa**, suiteáil 18 gcóras grianfhuinnimh, 52 feithicil leictreach nua mar chuid d'iarrachtaí chun an flít a dhícharbónú agus forbairt líonra luchtaithe náisiúnta feithicil leictreacha ar 32 láthair go dtí seo.

Buaicphointe faoi leith in lascach Intíre Éireann ná go rabhamar sa chraobh de ghradaim fuinnimh Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann, éacht ina tugadh aitheantas dár n-iarrachtaí ar fad go dtí seo. Is mian linn an deis a thapú leis an ainmniúchán agus an rath seo agus dul i dteagmháil le dreamanna eile san earnáil phoiblí agus taobh

amuigh di le go mbeimid in ann comhpháirtíochtaí a fhorbairt agus tabhairt faoin gcomhoibriú agus nuálaíocht ar mhaithe leis an éifeachtúlacht fuinnimh.

Éacht suntasach is ea go bhfuil bonneagar inmheánach lascach Intíre Éireann chun Feithicilí Leictreacha (EV) a luchtú seolta go sásúil, éacht a léiríonn an díograis atá san eagraíocht don inbhuanaitheacht agus don fhreagracht chomhshaoil. Rinne lascach Intíre Éireann luchtairí feithicilí leictreacha a shuiteáil in 39 áit go straitéiseach, 49 soicéad ar fad. Ós rud é go bhfuil an bonneagar á sholáthar go forleathan, tá inrochtaine níos fearr ann ag pearsanra lascach Intíre Éireann le gur féidir dul i dtreo úsáid feithicilí leictreacha. Bhain foireann lascach Intíre Éireann cloch mhíle shuntasach amach, is é sin seirbhís saor ó charbón a sholáthar, achar iomlán 858,047.37 km in 2023. Seo méadú 154% ar an achar iomlán in 2022, 336,872 km. Léiríú atá ann ar ár ndílseacht le lorg carbóin na heagraíochta a laghdú. Tá dea-thionchar suntasach ag baint le laghdú 39,701.56 lítear i gcomparáid le 2022, sin dea-thionchar ar chostais agus ar inbhuanaitheacht comhshaoil.

Tá lascach Intíre Éireann ag iarraidh astaíochtaí a laghdú. A bhuí leis an treoir ón bhFoireann Ghlas, tá meascán moltaí curtha chun cinn maidir le laghdú a bhaint amach ar úsáid córas agus teasa timpeall na bhfoirgneamh mura mbíonn call leo. Tá spáráil fuinnimh bainte amach dá bharr, go háirithe ag deireadh na seachtaine agus nuair a bhíonn lá saoire baine ann. Thug an Fhoireann moltaí faoin méid is féidir le baill foirne a dhéanamh sa bhaile san iarracht lenár lorg carbóin a laghdú.

FREE COFFEE GROUNDS!

Please help yourself to our used coffee grounds!

Adding coffee grounds and used paper coffee filters to your compost increases nitrogen, a composting material that aids growth. It's recommended that coffee grounds comprise no more than 20% by volume in compost.

Add coffee grounds directly to your garden by raking them into the top couple inches of soil or simply sprinkling the grounds on top.

Make coffee ground "tea": Add 2 cups of used coffee grounds to a 5-gallon bucket of water. Let the "tea" steep for a few hours or overnight. You can use this concoction as a liquid fertilizer for garden and container plants. It also makes a great foliar feed you can spray directly on the leaves and stems of your plants.

Used coffee grinds make a great natural deodoriser. Put them in a small container in the fridge, microwave or other appliance to soak up odours. Leave them there for a few hours and they leave behind their own pleasant scent.

Íomhá: Moltaí ón bhFoireann Ghlas mar chuid den fheachtas dramhbhia a reáchtáil siad

Sustainable action

ENERGY HARNESSSED

By July 31st 2023, a total of approximately **388,505.73 kWh** has been generated by IFI's Solar PV units nationally.

This figure equates to approximately **114,268.86 kg CO₂e** (kg Carbon Dioxide Equivalent) removed from the atmosphere through Solar PV production

388,505.73 kWh —EQUALS—

- 129,501 kettles boiled
- over 359yrs on a PS4
- 259,003 washing cycles
- 1,064yrs running a fridge
- 3,634hrs of TV
- 194,252hrs of cooking

OUR EV FLEET

The IFI electric fleet has travelled a total of **829,857 km** to date. Our EV fleet has prevented a total of **58,090 kg CO₂** from entering the atmosphere.

36 EV charging points installed nationally

45 electric vehicles in the IFI national fleet

RAINWATER HARVESTING

IFI's National Green Teams working to make rainwater harvesting units available for all suitable IFI sites.

Harvested rainwater can be used for power washing of RIBs, other boats and vehicles. **Listowel** and **Ballyshannon** bases are great examples of this sustainability initiative in action.

FOOD WASTE CAMPAIGN

IFI's National Green Teams plan to run a national food waste reduction campaign in the coming months.

We are constantly reviewing our buildings energy consumption. An example of our agile approach was during Christmas 2022 when we focused on a hibernation of the Citywest office resulting in a reduction **6,097 kWh**.

30 Electric bikes in IFI

GREEN TEAMS@FISHERIESIRELAND.IE

Íomhá: Píosa cumarsáide ón bhFoireann Ghlas chuig baill foirne chun súil a chaitheamh ar éachtaí inbhuanaitheachta in lascach Intíre Éireann le linn na bliana.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Inbhuanaitheacht agus Gnáthóg

Limistéar Oideachais agus For-rochtana na nGleanntach um Bithéagsúlacht

Tá Limistéar Bithéagsúlachta sainithe nua á fhorbairt faoi láthair ar thailte Ionad Slatiascaireachta na nGleanntach chun aird a tharraingt ar na buntáistí a bhaineann le gnáthóga bruachánacha bithéagsúla inbhuanaithe agus chun nasc a chruthú leis an limistéar slatiascaireachta feadh na habhann atá as feidhm faoi láthair.

Chuir foireann forbartha áitiúil Iascach Intíre Éireann tús leis an obair le cosán lúbtha gairid a ghlanadh agus a fhorbairt sa limistéar trí choillte atá ann cheana féin ina bhfuil meascán de chrainn leathanduilleacha (beith agus saileach) agus crainn bhuaircíneacha. Tá suíocháin adhmaid curtha isteach chomh maith. Déanfar cosáin a chothromú agus cuirfear leo de réir a chéile.

Cuireadh ceithre dhair aibí agus dhá bheith dhúchasacha déag sa limistéar bithéagsúlachta in Iascach Intíre Éireann na nGleanntach in Aibreán 2023. Mar thoradh ar iarrachtaí tosaigh a rinne baill foirne áitiúla in Iascach Intíre Éireann an bhithéagsúlacht a chur chun cinn san ionad sna Gleanntaí, socraíodh cuairt ar an láthair i mí an Mhárta 2023 lena fháil amach an bhféadfaí limistéar ainmnithe oideachais bithéagsúlachta agus for-rochtana a fhorbairt ar thailte Ionad Slatiascaireachta na nGleanntach óna bhfaighfí eolas do thionscnaimh Ghlasa/ Bhithéagsúlachta amach anseo.

Íomhá: Limistéar Oideachais agus For-rochtana na nGleanntach um Bithéagsúlacht, Contae Dhún na nGall

5

Cuspóir Ardleibhéil: Ár bhFoireann

LUACH A CHUR INÁR NDAOINE
AGUS TACÚ LENA BHFORBAIRT
AGUS LENA BHFEIDHMÍOCHT

Cuspóir Ardleibhéil: Ár bhFoireann

LUACH A CHUR INÁR NDAOINE AGUS TACÚ LENA BHFORBAIRT AGUS LENA BHFEIDHMÍOCHT

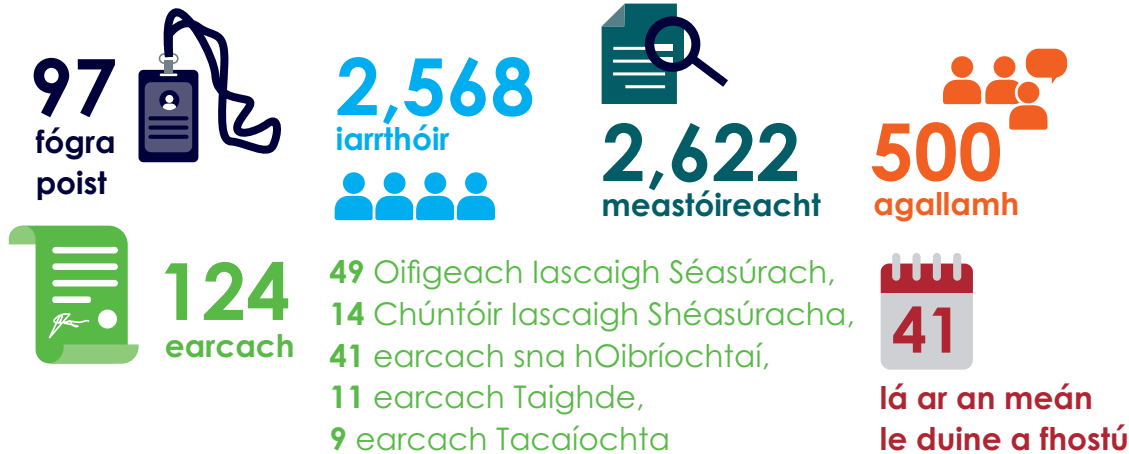
Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um Bainistíocht Chorporáideach:

Gníomh	Toradh
5.1 Straitéis acmhainní daonna a fhorbairt agus a chur i ngníomh chun tacú le Plean Corparáideach 2021 go 2025 lascach Intíre Éireann	Struchtúr eagraíochtúil oiriúnach don fheidhm - lucht saothair atá spreagtha, oilte, solúbtha agus táirgiúil agus a bheidh in ann a bhfuil sa Phlean Corparáideach a bhaint amach go sásúil i gcomhréir le Misean, Fís agus Luachanna na heagraíochta - san am céanna, cumarsáid éifeachtúil nuálach a úsáid go himmheánach agus folláine na foirne a chur san áireamh i gcónaí

Le linn 2023, lean Iascach Intíre Éireann ar aghaidh ag comhoibriú leis na ceardchumainn agus cuireadh béim leanúnach ar an bhfolláine chorparáideach in go leor gníomhaíochtaí agus bearta folláine foirne, cuir i gcás comórtais siúil, ranganna ar bhia sláintiúil agus neart eile.

Príomhéachtaí in 2023

Staitisticí Earcaíochta 2023

Forbairt Rannóg/Aonad nua

Rannán nuabhunaithe in Iascach Intíre Éireann ó mhí Feabhra 2023 atá sna Seirbhísí Corparáideacha. Tá baill foirne an rannáin ag obair i réimsí éagsúla: Airgeadas, Rúnaíocht an Bhoird, Comhlíonadh, Cumarsáid agus Fógaraíocht.

Cuireadh Aonad Speisialtóireachta Gnáthóg ar bun san Oifig Bainistíochta Tionscadal in 2023 chun cur leis an obair a bhí ar siúl cheana féin ar fhorbairt agus athbhunú gnáthóg in aibhneacha.

KeepWell Mark á Bhronnadh

Creidiúnú fianaise-bhunaithe is ea KeepWell Mark IBEC a léiríonn dúthracht Iascach Intíre Éireann i leith shláinte agus fholláine ár lucht saothair. Bronnadh an Comhartha KeepWell ar Iascach Intíre Éireann go luath in 2022 tar éis dian-iniúchadh a dhéanamh ar ár mbeartais, ár gcleachtais agus ár bpróisis sna réimsí sonracha: Ceannaireacht, Bainistíocht Neamhláithreachta, Sláinte agus Sábháilteacht, Meabhairshláinte, Saor ó Thobac, Gníomhaíocht Coirp, Bia Sláintiúil agus Meisceoirí. Chuaigh Iascach Intíre Éireann faoi phróiseas chun creidiúnú a fháil arís go mall i mí na Samhna/go luath i mó na Nollag in 2023. D'éirigh leis an iarracht sin. Tá an Bord, an Fhoireann Ardghnóiríochta agus Meitheal Folláine Iascach Intíre Éireann (oibríthe deonacha foirne) díograiseach faoi straitéis agus gníomh fadtéarma i réimse na folláine dár bhfoireann.

Comhionannas, éagsúlacht agus ionchuimsiú in lascach Intíre Éireann

Aithnítear in lascach Intíre Éireann an tábhacht a bhaineann le comhionannas, éagsúlacht agus ionchuimsiú san áit oibre. Ós rud go bhfuilimid dúthrachtach san eagraíocht faoi fheidhmiú straitéisí spriocdhírithe chun tacú le tionscnaimh agus dea-chleachtas sa réimse comhionannais, éagsúlachta agus ionchuimsithe, tá an ról mar Oifigeach um Chomhionannas, Éagsúlacht agus Ionchuimsiú glactha ag an mBainisteoir Tallainne agus Éadálacha agus beidh an duine sin dírithe ar Straitéis sa réimse sin a fhorbairt don eagraíocht ó lár 2024 ar aghaidh.

Foghlaim agus Forbairt

Príomhéachtaí in 2023

Caitheadh beagán os cionn 70% de na costais oiliúna iomlána ar oiliúint rialála cuir i gcás sábháilteacht uisce, creidiúnú oiliúna bád agus farraige, garchabhair, cúrsaí rialachais agus comhlíontachta srl. (ní liosta uileghabhálach é seo). Sanntar na costais oiliúna eile d'oiliúint theicniúil nó bainistíochta/forbartha ceannaireachta agus do chúrsaí breisoideachais aonair.

cúrsa oiliúna
curtha i láthair

1,172
rannpháirtí
(baill foirne shéasúracha san áireamh)

Costas iomlán
ar lascach Intíre Éireann
€263,582^{.23}

Faoi thrácht: Earcaíocht Shéasúrach in 2023

Íomhá: Rannpháirtithe sa Choláiste Oiliúna Séasúrach in 2023

isteach inár bhFoirne Taighde gairmiúla i dtionscadail éagsúla agus in obair allamuigh le linn shéasúr an tsamhraidh. Rinne an Fhoireann Acmhainní Daonna iarratais ó bheagán os cionn 785 iarratasóir a phróiseáil agus cuireadh breis agus 167 duine ar fud na tíre faoi agallamh. Reáchtáil an Fhoireann Foghlama agus Forbartha coláiste oiliúna coicise d'oifigigh nua in Aibreán 2023 agus, ina dhiaidh sin, chuir ár gcohórt séasúrach nua tús lena gconarthaí sé mhí ar fud na tíre.

D'éirigh thar cionn leis an bhfeachtas earcaíochta séasúrach a reáchtáil lascach Intíre Éireann in 2023 inar earcaíodh 49 Oifigeach lascaigh Séasúrach chun cur lenár bhfoirne cosanta agus forbartha oibríochtúla ar fud na tíre. Chuir lascach Intíre Éireann fáilte freisin roimh 14 Chúntóir Taighde Shéasúracha a chuaigh

6

Cuspóir Ardleibhéil: Bainistíocht Chorparáideach

CULTÚR LUACH AR AIRGEAD A CHOTHÚ
AGUS ÁR BHFEIDHMÍOCHT Á MEAS
AGAINN AR BHEALACH INTOMHAISTE,
TRÉDHEARCACH AGUS CUNTASACH

Cuspóir Ardleibhéil: Bainistíocht Chorparáideach

CULTÚR LUACH AR AIRGEAD A CHOTHÚ AGUS ÁR
BHFEIDHMÍOCHT Á MEAS AGAINN AR BHEALACH
INTOMHAISTE, TRÉDHEARCACH AGUS CUNTASACH

Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um Bainistíocht Chorparáideach:

Gníomh	Toradh
6.1 Straitéisí agus próisis chuí a fhorbairt ina gcuirtear an luach ar airgead agus an inbhuanaitheacht san áireamh ionas go mbeidh próiseas gnó ardchaighdeán ann	Próisis ghnó níos fearr le comhsheasmhacht agus éifeachtúlacht a bhaint amach chomh maith le caighdeán níos fearr de sholáthar seirbhíse
6.2 Féachaint le go gcloífear leis an dea-chleachtas sa Rialachas Chorpóraideach agus Comhshaoil ar fud na heagraíochta	Déantar na bearta a bhíonn sna treoirlínte agus ciorcláin rialachais go léir a chur i bhfeidhm go tráthúil agus déantar faireachán orthu ar bhonn leanúnach ar mhaithe lena dheimhniú go mbeidh leibhéil arda den Rialachas Chorpóraideach agus Comhshaoil ann

6.1 Airgeadas

Ag teacht lenár gcuspóir ardleibhéil um Bainistíocht Chorparáideach, féachaimid le cultúr luach ar airgead agus inbhuanaitheachta a chothú agus ár bhfeidhmíocht á meas againn ar bhealach intomhaiste, trédhearcach agus cuntasach, i gcomhréir leis an gCód Caiteachais Poiblí.

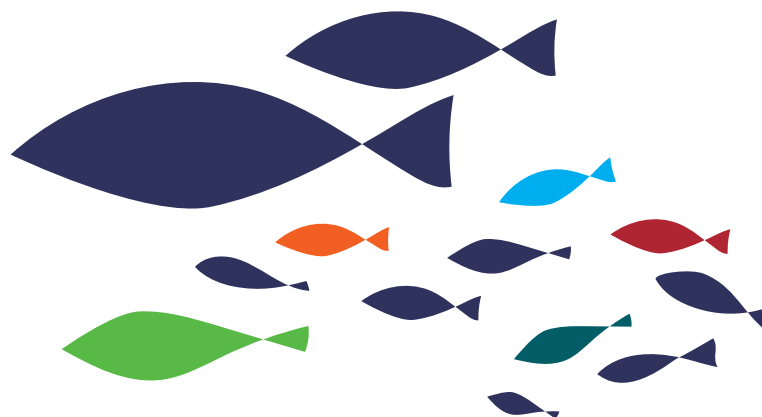
Tá lascach Intíre Éireann á mhaoiniú ag deontas stáitchiste ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. Ar a bharr sin, déantar ioncam eile a ghiniúint as obair chonartha, díolachán feirmeacha éisc, díolachán ceadanna agus ceadúnas, srl. Úsáidtear an t-ioncam le hoibríochtaí lascach Intíre Éireann a mhaoiniú.

Rinne an Bord buiséad comhardaithe a fhorghnó bunaithe ar an deontas ón stáitchiste, ioncam réamh-mheasta eile agus cúlchistí ioncaim i dtús na bliana. Déantar cuntais bhainistíochta mhíosúla bunaithe ar an mbuiséad seo a ullmhú agus a chur faoi bhráid an Bhoird. Cuireadh saoráid nua deaise i bhfeidhm in 2022 le go bhféadfaidh na sealbhóirí buiséid anailís níos fearr a dhéanamh ar chuntais mhíosúla. Tá an tsaoráid seo lánfheidhmeach anois. Cuireann an deais faisnéis thráthúil ar fáil do shealbhóirí buiséid agus cuidíonn leo monatóireacht a dhéanamh ar chaiteachas.

Déantar measúnuithe caipitil agus éifeachtúlacht chaipitil ar

mhíreanna caipitil roimh cheannach agus ina dhiaidh. Is iad na príomhnithe atá ina spreagadh le luach ar airgead a bhaint amach go trédhearcach ná go n-úsáidtear cásanna gnó agus go gcloítear le beartas soláthair lascach Intíre Éireann i rith an phróisis tairisceana. Tá nósanna imeachta i bhfeidhm lena dheimhniú go mbeidh fianaise ar fhorghnó ar taifead agus go gcuirfeadh síniú le forghnó de réir mar is cuí.

Rinneadh seisiún oiliúna agus seónna bóthair a reáchtáil in oifigí na gCeantar Abhantraí le linn 2023, iad bunaithe ar bheartais agus nósanna imeachta airgeadais. Tugadh deis don fhoireann dul i ngleic leis na ceanglais atá ann ó thaobh airgeadais de. Beidh fianaise ar bhuntáistí na seisiún seo le feiceáil má thagann méadú ar an leibhéal comhlíonta le beartas agus nósanna imeachta agus má bhaintear amach tuiscint choiteann ar an tábhacht a bhaineann le luach ar airgead a fháil as cistí poiblí i ngach cuid d'lascach Intíre Éireann.

Cás-Staidéar: Bainistíocht Chorparáideach

Taispeántais taistil Airgeadais, Seirbhísí Corparáideacha agus Acmhainní Daonna

Thug na foirne Airgeadais, Seirbhísí Airgeadais agus Acmhainní Daonna faoi shraith de chruinnithe grúpa aghaidh ar aghaidh in R4 de 2023. Taispeántais taistil a thugtar orthu.

Bhí na taispeántais taistil riachtanach chun iniúchadh a dhéanamh ar an bpróis rannpháiríochta foirne agus é thart. Bhí na céimeanna seo a leanas i gceist ann:

1. Cruinnithe ar líne leis an ardbhainistíocht agus riarthóirí sinsearachacha i mí Mheán Fómhair
2. Cruinnithe aghaidh ar aghaidh (taispeántais taistil) i mí Dheireadh Fómhair agus i mí na Samhna
3. Forbairt ar shraith d'fhíseáin foghlama d'fhonn foghlaim a threisiú agus chun cuidiú le hearcaithe nua i mí na Nollag.

Is é an cuspóir a bhí leis na seisiún plé a spreagadh, eolas a fháil duine le duine faoi chuid de na dúshláin a bhíonn le sárú ag bainisteoirí líne, moltaí agus comhairle a phlé, agus aiseolas a fháil ar ceisteanna coiteanna a bhféadfaí aghaidh a thabhairt orthu in oiliúint bhreise. Samplaí de na topaicí a clúdhaíodh: comhlíonadh, bainistíocht sócmhainní seasta, seirbhísí flít agus allamuigh, cumarsáid, nuálaíocht agus ceisteanna airgeadais.

Bhí an taispeántas taistil dírithe ar bhainisteoirí líne, bainisteoirí tionscadal, riarthóirí agus sealbhóirí buiséid. Dearadh an seó le gur formáid ar an láthair a bheadh ann le plé grúpa a spreagadh. D'fhreastail 137 duine den fhoireann ar an iomlán - 90% acu ar an láthair, 10% acu ar líne.

Íomhá: Taispeántas taistil faoi lán seoil i mBaile Átha Luain

6.2 Seirbhísí Corparáideacha

6.2.1 Seirbhísí Allamuigh

Figiúirí tábhachtacha sábháilteachta in Iascach Intíre Éireann le linn 2023

Sláinte agus
sábháilteacht agus
Tiomáint don obair

39

Teagmhais
arna dtuairisciú

Rinneadh

77 ball foirne
a ionduchtú in 2023

18

Damáiste
do mhaoin

7

Guaiseacha
a chonacthas

8

Teagmhais arna
dtuairisciú don Údarás
Sláinte agus Sábháilteachta

Bád agus Dobhar-árthach

Rinneadh athbhreithniú ar fhlíit bád agus scairdscútar Iascach Intíre Éireann in 2023. Dá bharr, tá béim á leagan i gcónaí ar an bhflíit a chuíchóiriú lena chinntiú go mbeidh na hárthaí agus trealamh coimhdeach oiriúnach don fheidhm. Díoladh seacht n-árthach i gceant poiblí agus fuarthas €178,400 as na díolacháin. Cuireadh aon árthach amháin leis an bhflíit.

Bronnadh conarthaí chun cothabháil choisctheach phleanáilte a dhéanamh ar árthaí. Lean an Fhoireann Seirbhísí Allamuigh ar aghaidh le socruithe ceadúnaithe a bhainistiú le hOifig an tSuirbhéara Mhuirí. Eísíodh ceadúnais le haghaidh báid paisinéirí i gcás dhá árthach déag.

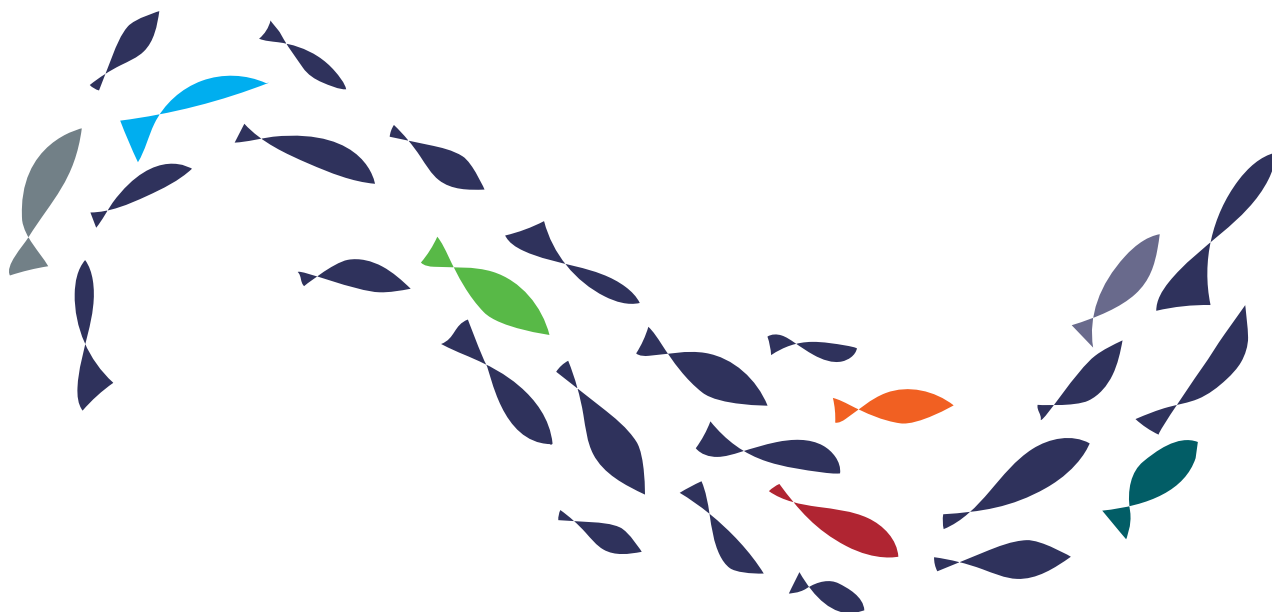

6.2.2 Lóistíocht

Soláthar

D'úsáid Iascach Intíre Éireann an tairseach ainmnithe eTenders chun fiche tairiscint a fhoilsiú in 2023, ar luach iomlán timpeall €4.3m. Nuair a tugadh isteach tairseacha méadaithe (Ciorclán 05/2023) i Márta 2023, is é sin €50,000 i gcás earraí agus seirbhísí agus €200,000 i gcás Oibreacha, úsáideadh próiseas meastacháin mar chuid de níos mó iarrachtaí soláthair. Ós rud é go n-úsáidtear creataí náisiúnta inmheánacha, tá an tsaoirse ag Iascach Intíre Éireann conarthaí a dhámhachtain gan an gá ann iad a fhógair arís agus, mar sin, earraí agus seirbhísí a cheannach go héifeachtúil de réir mar a bhíonn siad de dhíth ar Iascach Intíre Éireann. D'úsáid Iascach Intíre Éireann próisis luachana chun cúig cinn de chreataí inmheánacha nua a chur i bhfeidhm, na cinn seo ina measc: eangaí

geolbhaigh, bladhmanna/fearais gharchabhrach, seirbhísí tacaíochta sainchomhairleoireachta um chosaint sonraí agus seirbhísí suirbhéireachta cainníochta. Samplaí de chreataí móra eile de chuid Iascach Intíre Éireann a cuireadh i bhfeidhm in 2023: Oiliúint sa Réiteach Coinbhleachta, Oiliúint Tiomána don Obair, Seirbhísí Léasaithe Feithiclí, Ceannach Feithiclí, agus Seirbhísí a bhaineann le ATL (asbhain, trasfhoirmigh, lódáil). Gné lárnach de Bheartas an Rialtais atá ann go gcaithfidh Comhlachtaí Poiblí socruithe comhoibríocha soláthair a úsáid, cleachtas atá curtha i bhfeidhm ag an Oifig um Sholáthar Rialtais agus an Earnáil Rialtais Áitiúil. Chuir Iascach Intíre Éireann 9 gcinn de Chreataí ón Oifig um Sholáthar Rialtais/Córais Dhinimiciúla Cheannaigh i bhfeidhm in 2023, lena n-áirítear seirbhísí rúnda stiallta, seirbhísí tacaíochta soláthair, bainistiú taistil agus oiliúint ar shonraí oscailte.

Cás-staidéar Comhoibríoch: Bainistíocht Chorporáideach agus an Inbhuanaitheacht

Beartas don Soláthar Glas

Tá lascach Intíre Éireann dúthrachtach i dtaobh critéir chomhshaoil agus critéir shóisialta a neadú mar chuid dá phróisis soláthair agus, mar sin, úsáid táirgí atá neamhdhíobhálach don chomhshaoil a spreagadh agus a lorg carbóin a laghdú, é sin i gcomhréir le Ciorclán 20/2019.

Tá lascach Intíre Éireann dúthrachtach faoi na ceanglais lárnacha den Sainordú Aeráide a bhaint amach, na cinn seo ina measc:

- cur chuige glas soláthair a chur i ngníomh ina gcuirfear praghsáil carbóin agus critéir aeráide san áireamh i dtairiscintí poiblí
- obair a dhéanamh i gcomhar le soláthraithe agus le soláthraithe seirbhíse i dtionscnaimh chomhpháirteacha don dícharbónú
- próisis dhigiteacha seachas próisis pháipéarbhunaithe mar an cur chuige de ghnáth.

Chuir lascach Intíre Éireann 9 gcinn de chreataí/córais cheannaigh dhinimiciúla de chuid na hOifige um Sholáthar Rialtais i ngníomh in 2023. Tá tionscnaimh ghlasa agus tionscnaimh shóisialta sna critéir chun tairiscint a dhámhachtain agus, arís eile, sna comhthéacsanna ina reáchtáiltear comórtas bheaga thar ceann lascach Intíre Éireann. Lena chois sin, chuir lascach Intíre Éireann critéir ghlasa isteach ar thimpeall 90% de gach próiseas tairisceana le haghaidh earraí agus seirbhísí in 2023. Tá sé riachtanach go mbeidh mór critéir ón mBeartas don Soláthar Glas bainteach agus comhréireach le hábhar an chonartha. Caithfear cloí le prionsabail an chomhionannais, an neamh-idirdhealaithe agus na trédhearcachta. Sa tábla thíos tugtar sampla de chritéir don soláthar poiblí glas agus na marcanna lena mbaineann i dtairiscintí foilsithe ag lascach Intíre Éireann:

Tairiscint	Critéir Ghlasa a cuireadh i bhfeidhm	% Marcanna
Luchtairí Baile Feithiclí Leictreacha	An cur chuige beartaithe le haghaidh luchtairí feithiclí leictreacha ré caite - tabhair sonraí ar dhiúscairt, athchúrsáil agus athúsáid páirteanna	15%
Seirbhísí deisithe agus cothabhála flít feithiclí	Sonraí faoin tslí a bhfuil sé beartaithe acu an Conradh a bhainistiú ó thaobh comhshaoil agus inbhuanaitheachta de	10%
Creat um Dhíghalrán Uisceach	Prótacail diúscairthe, agus pacáistiú in-bhithmhílte agus athchúrsáilte	15%
Trealamh teiliméadrachta fuaime don rianú éisc	Pacáistiú in-bhithmhílte agus athchúrsáilte	5%
Creat Feithiclí	Sonraíochtaí ar lorg carbóin laghdaithe ag baint le hearraí beartaithe	25%
An Creat um Oiliúint Tiománaithe	Moltaí i dtaca le lorg carbóin a laghdú agus an conradh á sholáthar gan teacht salach ar leibhéal iomlán na seirbhíse.	10%
Seirbhísí Baincéireachta	Eolas a thabhairt ar a bhfeidhmíocht ó thaobh lorg carbóin/fuinnimh de agus ar na cleachtais agus céimeanna atá acu faoi láthair i dtreo na hinbhuanaitheachta	10%

Le linn 2023, rinne an Rannóg Lóistíochta breis agus 500 idirbheart ceannacháin faoi leith le hearraí agus seirbhísí a cheannach mar chuid d'oibríochtaí lascach Intíre Éireann. Meascán earraí a bhí i gceist, cuir i gcás coisbheart, rothair leictreacha agus éadaí oibre nua don fhoireann. Rinneadh beagnach 4,800 píosa de chulaith oibre agus coisbheart a sheachadadh go díreach chuig baill foirne lánaimseartha agus shéasúracha lascach Intíre Éireann. Ar na baill éadaí nua a cuireadh leis na héadaí oibre le linn na bliana bhí caipíní daorchluiche, bríste oibre níos troime, bríste gearr, cótaí fearthainne níos faide don obair leictriascaireachta agus éadaí báistí tromshaothair d'obair i mbáid.

6.3 Rialachas

Faisnéis agus trédhearcacht

Príomhéachtaí in 2023

Tá lascach Intíre Éireann dúthrachtach chun bheith mar eagraíocht atá oscailte, trédhearcach agus inrochtana. Ós comhlacht poiblí é, tá lascach Intíre Éireann faoi réir an Achta um Shaoráil Faisnéise, 2014, agus faoi réir na Rialachán um Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol, 2007 go 2018. Déanann lascach Intíre Éireann oiread faisnéise agus is féidir a fhoilsiú ar www.fisheriesireland.ie ar mhaithe le hoscailteacht, trédhearcacht agus cuntasacht. Agus muid ag plé leis an bpobal, bhain an plé sin den chuid is mó le rochtain ar fhaisnéis nó ar thaird i dtaca leis na nithe seo: Taird oibríochta, faisnéis ar liús, taird inmheánacha maidir le cinnteoireacht, maoiniú, Fodhlíthe 809/806/840, méadrachtaí um chosaint, Lóiste agus Teachíní Eas Liath, torthaí ó

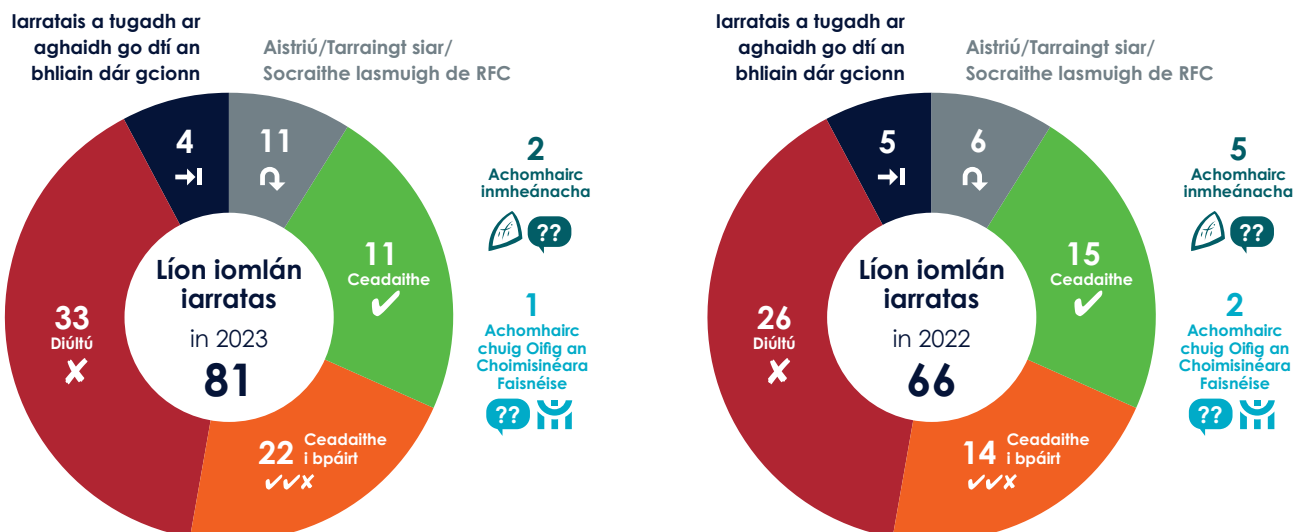
Shuirbhéireacht ar Lochanna, Cásanna cúirte comhshaoil arna dtabhairt ag lascach Intíre Éireann, (slad ar éisc), Measúnachtaí Cuí, bacainní ar imirce, bradán, tuarascálacha Boird, speiceas ionrach, stáisiúin mhicri-hidreachumhachta agus Plean Bainistíochta Lochanna an Iarthair. Chuir lascach Intíre Éireann tús in 2023 le Tuarascálacha Ráithiúla Boird a fhoilsiú ar a [láithreán gréasáin](#).

D'fhreastail 28 ball foirne ar oiliúint do chinnteoirí a bhíonn ag plé le rochtain ar fhaisnéis faoin gcomhshaol. Bhí 23 ball foirne ag plé leis an Acht um Shaoráil Faisnéise agus 28 ball foirne ag plé leis na rialacháin maidir le Rochtain ar fhaisnéis faoin gComhshaol mar Chinnteoirí Saineolacha ina ról mar shaineolaithe ar an ábhar.

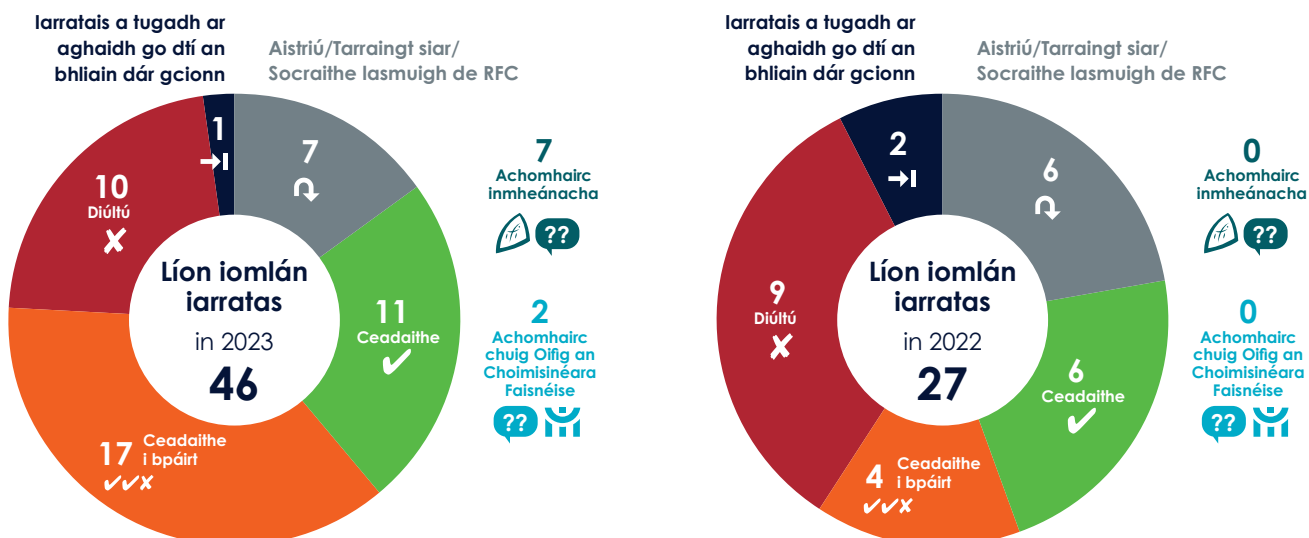
Saoráil Faisnéise

Fuarthas 81 iarratas saorála faisnéise in 2023. Méadú 23% é sin nuair a chuirtear é i gcomparáid leis na figiúirí do 2022.

Rochtain ar fhaisnéis faoin gComhshaol (RFC)

Fuair Iascach Intíre Éireann 46 iarratas ar rochtain ar fhaisnéis faoin gcomhshaol in 2023, arb é sin an líon is airde iarratas atá faighte ag an eagraíocht go dtí seo. Méadú 70% a bhí ann i gcomparáid leis an líon iarratas a fuarthas in 2022 (27 ceann). Tá sé seo ag teacht leis an treocht san earnáil phoiblí.

Ceisteanna parlaiminte agus fiosruithe Oireachtais

Mar chuid dár dtiomantas do shreabhadh faisnéise na Dála, sholáthraíomar ábhar do 59 ceist pharlaiminteach a d'fhreagair an tAire in 2023.

Nochtuithe cosanta

I gcomhréir leis na ceanglais san Acht um Nochtadh Cosanta (Leasú), 2022, rinne Iascach Intíre Éireann a bheartas agus nósanna imeachta a láidriú chun tacú go héifeachtach le fáil agus le bainistiú rúnda tuairiscí ar éagóir ó 'oibrithe', bídís siúd inmheánach san eagraíocht agus seachtrach lasmuigh di. Is féidir breathnú ar an rannóg den láithreán gréasáin a bhaineann le Nochtadh Cosanta ach cliceáil anseo.

Éilítear le halt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta, 2014, tuarascáil a fhoilsiú gach bliain ina leagtar amach líon na nochtaí cosanta a rinneadh sa bhliain roimhe sin agus aon bhearta a rinneadh mar fhreagairt ar nochtaí mar sin. Deimhníonn Iascach Intíre Éireann go bhfuair an Duine Ainmnithe 6 thuairisc in 2023. Rinne painéal faighteoirí Iascach Intíre Éireann 3 cinn acu siúd a dheimhniú mar nochtaí cosanta.

Gearáin

Fuair Iascach Intíre Éireann 28 gearán foirmiúil le linn na tréimhse tuairiscithe. Méadú 133% ar an méid a fuarthas in 2022 (12 cheann) a bhí ansin. Bhain gearáin le topaicí comhshaoil, casaoidí ar chúrsaí

oibríochtúla agus leibhéil seirbhíse a raibh súil leo. Rinneadh athmheasúnú ar an leathanach Déan Teagmháil Linn ar an láithreán gréasáin corparáideach chomh maith le córais a thabhairt isteach chun ceisteanna agus gearáin a fhaightear ón bpobal a bhainistiú. Tar éis an athbhreithnithe seo, tá cuíchóirí breise déanta ar na próisis seo chun ceisteanna agus gearáin a threorú ar shlí atá níos soláimhsithe agus níos éifeachtúla.

Ceisteanna ó Chustaiméirí

Thug Iascach Intíre Éireann isteach foirmeacha gréasáin leasaithe ar a láithreán gréasáin go luath in 2023 (ar féidir iad a úsáid go furasta ar fhón póca) le haghaidh ceisteanna, gearán agus iarratais ar fhaisnéis. Mar thoradh ar an bhfeabhas seo ar phróisis, tá próiseas níos soiléire ann anois le ceisteanna a fháil, a shórtáil agus a fhreagairt. Bhain na ceisteanna agus teachtaireachtaí a fuarthas le tuairiscí ar iascaireacht mhídhleathach, léiriú tuairimí pearsanta, gearáin a bhain le cúrsaí comhshaoil agus ceisteanna maidir le ceadúnais iascaireachta bradán agus ceadanna iascaireachta.

Modúil maidir le Feasacht Rialachais

Cuireadh modúil ríomhfhoghlama ar fáil ar sceithireacht agus bainistiú coinbhleachtaí leasa don fhoireann ar fad le linn na tréimhse tuairiscithe.

Cosaint Sonraí

Cuid de na torthaí tábhachtacha i gcomhthéacs na cosanta sonraí

6
Iarratais ar Rochtain ag Duine is Ábhar Sonraí (Airt. 15 RGCS)

1
Iarratais ar léirsciosadh sonraí a fuarthas (Art. 17 & 19)

7*
Sáruithe ar Shonraí

4
Comhairle don Bhainistíocht

1
Iarratais ar Shonraí arna bhfáil ag lascach Intíre Éireann (ailt 41(b), 47 & 49 den Acht um Chosaint Sonraí, 2018)

4
Iarratais ar Shonraí arna n-eisiúint ag lascach Intíre Éireann

82
Comhaontuithe Cosanta Sonraí atá i bhfeidhm

1**
Comhaontuithe Comhroinnte Sonraí

*2 cheann nár sháruithe iad (1 x nochtadh gan chuimhneamh, 1 x sonraí gnó amháin)

**ar siúl i gcomhar leis an nGarda Síochána

Chuir Oifigeach Cosanta Sonraí agus Faisnéise lascach Intíre Éireann bearta i gcrích lena dheimhniú go mbeifí ag cloí go leanúnach leis an reachtaíocht um chosaint sonraí, lena n-áirítear:

- Cuireadh modúil ar fáil ar líne maidir le cosaint sonraí mar chuid den ionductú le haghaidh earcaithe nua chun na heagraíochta
- Cuireadh oiliúint ar fáil sa Cholaiste Oiliúna Séasúrach do ghrúpa 2023 na nOifigeach lascaigh Séasúrach
- Cuireadh oiliúint athnuachana um chosaint sonraí ar fáil don fhoireann bainistíochta agus tacaíochta ar fud na tíre mar chuid de sheónna bóthair na Seirbhísí Airgeadais agus Corparáideacha i nDeireadh Fómhair agus Samhain 2023

- Dul chun cinn déanta ar obair rithábhachtach ar Thaifead Próiseála Gníomhaíochta na heagraíochta

Sásra tábhachtach atá san fhorbairt ar Mheasúnuithe Tionchair ar Chosaint Sonraí (MTCS) lascach Intíre Éireann chun freagracht a léiriú. Cuireann sé ar chumas lascach Intíre Éireann rioscaí próiseála sonraí pearsanta a thuiscint agus a bhainistiú. Éascaíonn MTCSanna freisin don chloí leis na bun-choincheapa maidir le cosaint sonraí trí dhearadh agus cosaint sonraí trí réamhshocrú (Airteagal 25 RGCS). Tionscadal tábhachtach oibre ag an Rannóg Oibríochtaí ab ea an MTCS le haghaidh Ceamaraí Colainne agus tacaíocht ann ón Oifigeach Cosanta Sonraí agus Faisnéise le linn na tréimhse tuairiscithe.

7

Cuspóir Ardleibhéil: An Nuáil

LEAS A BHAINT AS
CUMHACHT NA
NUÁLAÍOCHTA CHUN
SEIRBHÍS IASCAIGH NUA-
AIMSEARHTHA A SHOLÁTHAR
GO LEANÚNACH

Cuspóir Ardleibhéil: An Nuáil

**LEAS A BHAINT AS CUMHACHT NA NUÁLAÍOCHTA CHUN SEIRBHÍS
IASCAIGH NUA-AIMSEARHA A SHOLÁTHAR GO LEANÚNACH**

Tá na gníomhartha agus na torthaí measta seo a leanas á sonrú sa Chuspóir Ardleibhéil um an Nuáil:

Gníomh	Toradh
7.1 Straitéis Nuálaíochta a fhorbairt chun feabhas a bhaint amach ar sholúbthacht na heagraíochta, éifeachtúlacht, cumarsáid agus soláthar seirbhíse poiblí d'fhonn gnáthóga éisc a fhorbairt, a fheabhsú agus a chosaint go hinbhuanaithe	An straitéis nuálaíochta a chur i ngníomh
7.2 Straitéis TFC a fhorbairt agus a chur i ngníomh mar thacaíocht chun an Plean Corparáideach a chur i bhfeidhm	Straitéis lascach Intíre Éireann a chur i ngníomh

7.1 An Straitéis Nuálaíochta a chur i ngníomh

Faoi thrácht: Lá na Nuálaíochta – an Straitéis Nuálaíochta a chur i ngníomh

Reáchtáil Iascach Intíre Éireann a chéad lá don Nuálaíocht Déardaoin an 26 Deireadh Fómhair le linn na Seachtaine chun Athrú ó Bhonn a bhaint amach sa tSeirbhís Phoiblí. Ceann de na gníomhartha a tugadh sa Straitéis Nuálaíochta ná haiceatón a eagrú, agus reáchtáladh ceann in oifigí éagsúla de chuid Iascach Intíre

Éireann. Bhí físeáin ann mar chuid de inar léiríodh na bealaí éagsúla atá Iascach Intíre Éireann i ndiaidh dul i mbun nuálaíochta. Ina dhiaidh, tugadh dúshlán do rannpháirtithe sa haiceatón (seisiún ransaithe smaointe) smaointe a chur isteach ar mheascán téamaí. Bhí comórtas ann don té a mbeadh smaoineamh speisialta aige nó aici.

Public Service Transformation Week
IFI Innovation Day

October 26th

On Thursday 26th October between 2pm and 4pm everyone in IFI will come together in person to view a townhall on innovation and hear how some of your previous great ideas have been implemented within IFI.

Here's the challenge!

Each RBD will be asked to put forward solutions to pre-allocated themes ahead of time, giving you the chance to put your thinking caps on and discuss with your colleagues on the 26th.

There will be a chance to float a "Wildcard" idea, think Big because no idea is a bad idea!

Small ideas can solve BIG problems.

Best idea(s) will win prizes for their RBD, now that's food for thought.

Íomhá: Ar chlé: Póstaer Lá na Nuálaíochta. Ar dheis: Haiceatón Iarthar na Cathrach

Agus na smaointe curtha isteach ag na foirne, chaith an fhoireann vóta le buaiteoir a roghnú astu. Is ó Cheantar Abhantraí na Sionainne a tháinig an smaoineamh a bhuaigh, inar moladh go gcuirfí córas i bhfeidhm a bheadh ar aon dul le bunachar sonraí PULSE an Gharda Síochána. Ar an gcóras seo, bheadh foirne oibríochtaí in ann saincheisteannta suntasacha a logáil agus a fhiosrú, cuir i gcás ionchúisimh roimhe seo, daoine a bhfuil 'Bratach Dhearg' luaite leo, cláruimhreacha carranna srl. agus, san

am céanna, an RGCS á chur san áireamh.

Íomhá: Ceantar Abhantraí na Sionainne – an smaoineamh a bhuaigh in 2023

7.2 Feidhmiú na Straitéise TFC

Cás-Staidéar: An Nuáil agus ár bhFoireann Coiste Stiúrtha na Teicneolaíochta Faisnéise

Céim an-tábhachtach i dtreo rialachas struchtúrtha a thionscnamh ná bunú an choiste stiúrtha teicneolaíochta faisnéise (TF). Dá thoradh sin, rinneadh cairt a dhréachtú don choiste TF chomh maith le córas nua chun plé le tionscadail teicneolaíochta faisnéise a ghlacadh agus a chur in ord tosaíochta a úsáidfear le gach tionscadal TF feasta.

Cuireadh dréachtstraitéis TF le chéile i mí na Nollag 2023 bunaithe ar iarracht chomhoibritheach an choiste stiúrtha TF agus tuiscintí ó shuirbhé randamaithe ar fhostaithe. Tá béim á leagan sa straitéis ar ocht dtéama mhóra i réimse leathan gnéithe den TF. Tá an dréachtstraitéis TF seo mar threoir i dtionscnaimh TF lena chinntiú ní hamháin go mbíonn teicneolaíocht a húsáid ar bhealaí a bhíonn ag teacht le cuspóirí na heagraíochta ach, lena chois, go gcuirfidh an úsáid sin go mór le rath na heagraíochta. An aidhm atá leis an gcur chuige cuimsitheach sa straitéis an teicneolaíocht a úsáid leis an eagraíocht a bhrú i dtreo éifeachtúlacht agus nuálaíocht níos fearr.

Feidhmeannas na tacaíochta TF

Tá ról fíorthábhachtach ag feidhmeannas na tacaíochta agus na deisce freastail TF cúnamh sárluachmhar a thabhairt do na fostaithe ar fad go náisiúnta. Tá an fhoireann díograiseach faoi gach iarratas ar thacaíocht TF a fhreagairt agus a réiteach go pras agus go héifeachtach. Fágann sé sin go mbíonn fostaithe i ngach cuid d'Iascach Intíre Éireann in ann tairbhe a bhaint as próiseas oibre a fheidhmíonn gan stad gan staonadh.

Is é an feidhmeannas tacaíochta seo an chéad phointe teagmhála a bhíonn ag fostaithe má bhíonn fadhbanna teicniúla acu - idir fhabhtanna bogearraí agus mhífheidhmeanna crua-earraí. Clúdaíonn

saineolas na foirne cuid mhaith réimsí a bhaineann le teicneolaíocht faisnéise, mar shampla fabhtcheartú, cumraíocht córas, suiteáil bogearraí agus fadhbanna nascachta líonra. Réitigh an Fhoireann TF breis agus 2.4K iarratas agus fadhb faoi leith in 2023.

Ina theannta sin, coinníonn an feidhmeannas tacaíochta TF ar an eolas faoi theicneolaíochtaí atá ag teacht chun cinn agus faoin dea-chleachtas sa tionscal. Mar gheall ar an dúthracht seo, tá an fhoireann tacaíochta breá ábalta ar dhul i ngleic le dúshlán TF a thagann chun cinn agus tacú go héifeachtach leis na riachtanais éagsúla a bhíonn ag fostaithe ar fud na tíre.

Bradán – Córas Ceadúnas Bradán Fiáin agus Breac Geal

Rinneadh dul chun cinn suntasach in 2023 chun rogha eile a fháil ar an réiteach reatha atá ann don cheadúnú dar teideal Bradán. Mar chuid den dul chun cinn sin, rinneadh eolas a bhailliú ar riachtanais an chórais, rinneadh an chéad iarraidh ar aighneachtaí tairisceana a chur i dtoll a chéile agus a mheas, agus rinneadh an iarraidh dheiridh ar Thairiscintí agus an Conradh deiridh i gcomhair Seirbhísí a ullmhú agus ansin athbhreithniú dlíthiúil orthu. Tá sé beartaithe go socrófar na díoltóirí agus go gcuirfear an Cás Gnó i láthair lena fhormheas go luath in 2024.

Feabhsú Cumarsáide agus Comhoibrithe Córas Náisiúnta Fóin:

Ó d'éirigh linn córas fóin na heagraíochta a athrú chuig an ardán nua néalbhunaithe (Microsoft Teams), tá athruithe agus feabhsuithe móra tagtha chun cinn in lascach Intíre Éireann dá bharr.

- 1. Cumarsáid Aontaithe:** Tá cainéil chumarsáide tarraingthe le chéile anois mar gheall ar chomhtháthú MS Teams mar an córas fóin ar fud na heagraíochta. Déanann sé feidhmiúlachtaí le haghaidh glaonna, teachtaireachtaí agus cruinnithe a tharraingt le chéile in aon ardán comhtháite amháin, forbairt a dhéanann plé agus comhar gan stró i measc na bhfostaithe in lascach Intíre Éireann.
- 2. Comhar Níos Fearr:** Is féidir comhar níos fearr a bhaint amach cionn is go bhfuil

seirbhísí fóin comhtháite taobh istigh de MS Teams. Tá fostaithe in ann aistriú gan stró idir glaonna, comhráite agus cruinnithe físe. Fágann sé seo gur féidir cumarsáid agus obair foirne fíor-ama a dhéanamh an t-am ar fad, is cuma faoin áit a bhfuil daoine nó an gléas is fearr leo.

3. Breis Soghluaisteachta agus Solúbthachta:

Ós rud é go bhfuil an córas fóin néalbhunaithe, beidh fostaithe nasctha cibé áit a mbeidh siad, in am ar bith, is cuma cén gléas. Tugann an tsolúbthacht seo deiseanna don chianobair le go mbeidh fostaithe in ann a gcuid oibre a dhéanamh ar an leibhéal agus iad ag obair ó chian nó agus iad ag taisteal.

4. Inscálaitheacht agus Nuashonruithe:

Tugann réitigh néalbhunaithe mar MS Teams inscálaitheacht. Tá an fón in ann dul in oiriúint d'fhás na heagraíochta mar sin. Anuas air sin, cuirtear nuashonruithe agus gnéithe úra ar fáil go rialta. Bíonn teacht ar na feidhmiúlachtaí is úire mar sin, gan aon chostais bhreise mhóra ann.

5. Riarachán Cuíchóirithe:

Is simplí ag pearsanra TF tabhairt faoi chúraimí bainistíochta de bharr riarachán láir ar MS Teams. San áireamh anseo tá soláthar úsáideora, cumraíocht socruithe agus fabhtcheartú, sruthlíniú oibre riaracháin agus cothabháil níos fusa don chóras fóin.

6. Comhcheangal le huirilís eile:

Mar gheall ar na hacmhainní don chomhtháthú le feidhmchláir eile in Microsoft 365 a bhaineann le MS Teams, cuirtear leis an táirgiúlacht toisc go dtugtar uirlisí agus sreafaí oibre éagsúla le chéile faoi chomhéadan coiteann. Bíonn seal oibre níos éasca agus níos aontaithe ag an úsáideoir mar gheall ar an gcomhtháthú seo.

SharePoint (comhoibriú fostaithe)

Tá comhoibriú agus inrochtaineacht á gcothú mar thoradh ar ascnamh SharePoint agus leathanach nua moil inlín SharePoint, foleathanaigh san áireamh, chomh maith le cumarsáid agus comhroinnt faisnéise chuíchóirithe ar fud na heagraíochta.

Ascnamh agus Feabhsú Bonneagair

D'éirigh leis an rannóg TF an-chuid ascnaimh a bhaint amach. Aistríodh bonneagar san áitreabh go réitigh néalbhunaithe. Rinneadh freastalaithe comhad, bunachair sonraí thábhachtacha Teanga Struchtúrtha Iarratas agus meaisíní fíorúla freastalaithe fíorúla a aistriú go Azure. Bhíothas in ann a chinntiú, mar sin, go bhféadfaí inscálaitheacht, inrochtaineacht agus éifeachtúlacht ní b'fhearr a bhaint amach ar fud córas. Ar a bharr sin, ós rud é gur éirigh leis an uasghrádú ar fhreastalaithe tábhachtacha bonneagair, chuathas i ngleic leis na rioscaí a bheadh ag baint leis an spriocdháta um dheireadh ré Fhreastalaí R12 Windows.

Cúrsaí Slándála agus Ullmhacht i gcomhair Tubaistí

Cuireadh próiseas paiste slándála uathobrithe ar bun. Threisigh sé sin cosaint na heagraíochta toisc gurbh fhéidir paisteáil uathobríoch a dhéanamh ar fhreastalaithe, ríomhairí deisce agus ríomhairí glúine. Ina theannta sin, rinneadh tástáil chuimsitheach ar bhearta athshlánaithe ó thubaiste. As sin, rinneadh an plan athshlánaithe ó thubaiste a leasú chun dáta, rud a fhágann go mbeidh an eagraíocht seasmhach má tharlaíonn a dhath.

Feabhsú Cibearshlándála

Oiliúint feasachta fostaithe:

Mar chuid dár n-iarrachtaí chun coinneáil chun dáta leis na treochoirí is úire i réimse na cibearshlándála, cuireadh clár oiliúna cibearfeasachta ar fáil – ar éirigh go seoigh leis – i gcomhar le HEAnet, ár gcomhpháirtí seachtrach slándála TFC. D'fhreastail gach fostaí in Iascach Intíre Éireann ar an oiliúint. B'éifeachtach an rud é an oiliúint a chur ar fáil ar líne i seisiúin idirghníomhacha ar Teams. Thug sé faill d'fhostaithe plé leis na topaicí a bhí á gcur i láthair.

Rinneadh slándáil ríomhphoist a fheabhsú trí bhíthin sheirbhísí DMARC (Fíordheimhniú, Tuairisciú agus Comhréireacht Teachtaireachtaí Fearannbhunaithe). Tá an tseirbhís bhreise slándála ag cur leis an gcosaint thraidisiúnta ar thurscar.

Tá acmhainní suntasacha Cibearchosanta ann mar thoradh ar an uasghrádú balla dóiteáin sa láthair athshlánaithe ó thubaiste (Teach an Chaisleáin, Baile Átha Cliath). Leis an mballa dóiteáin seo den chéad ghlúin eile, tugtar feidhmiúlacht bhreise i réimse an tuairiscithe agus an bhraite agus, san am céanna, acmhainní don domhain-iniúchadh paicéad.

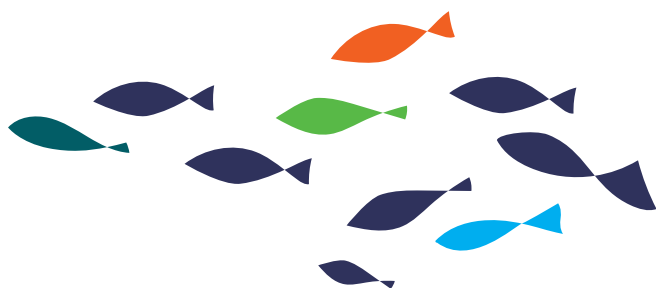
Seirbhís frithvíreas:

Cuireadh i bhfeidhm uasghrádú ar sheirbhísí bonneagair frithvíreas agus ar an ardán frithvíreas chun rioscaí a mhaolú agus chun gnéithe slándála, bainistíocht teagmhas, agus cosaint réamhghníomhach víreas a threisiú.

Aipeanna Microsoft 365 fós á gcur i bhfeidhm

Tá seirbhísí breise Microsoft 365 curtha ar fáil d'fhostaithe. Tugann OneDrive stóráil ar líne sa néal feidhmiúlacht bhreise le comhaid agus sonraí a mhalartú. Tugann Microsoft PowerBI deaiseanna faisnéise gnó atá tar éis tuairisciú sonraí a fheabhsú go mór. I gcás cuid de na deaiseanna PowerBI a soláthraíodh in 2023, le fáil orthu tá IMREC, deaiseanna tuairiscithe airgeadais agus deaiseanna ollstór sonraí.

Táthar tar éis Aip Dialainne Oifigigh lascaigh a thriail agus a thástáil i réigiúin faoi leith in Iascach Intíre Éireann le linn 2023. Breithneofar níos mó go luath in 2024 ar an bhforbairt agus tacaíocht eile a theastóidh leis an iarratas a sheoladh go héifeachtach.

7.3 Taighde

Cás-staidéar: An Nuáil

Nuálaíocht chun tacú le bainistiú dobharcheantair fíor-ama agus oiriúnú don athrú aeráide.

Sna tionscadail CCMRP/OPWCRP in 2023, rinneadh dhá cheann de mhéadair nuálacha ilpharaiméadar fíor-ama nua chun faireachán a dhéanamh ar cháilíocht an uisce, a fuarthas ó sholáthraithe sa Nua-Shéalainn, a thriail in dhá shruthán atá ag sreabhadh isteach go Loch Síleann (féach íomhánna thíos). Cuireadh na méadair isteach ar láithreáin faireacháin atá ann cheana féin taobh le logálaithe sonraí faireacháin fadtéarma teochta agus ocsaigine tuaslagtha. Déanann na méadair seo teocht an uisce, leibhéil ocsaigine tuaslagtha, seoltacht, pH agus moirtiúlacht a thomhas gach 15 nóiméad. Is leis an teicneolaíocht chianbhraiteachta is úire a rinneadh iad, chomh maith le nascacht ionsuite Idirlíon na nEarraí. Tá sé i gceist ag an gcuideachta tuilleadh braiteoirí a leathadh amach sa bhliain atá romhainn chun níotráit, amóinia, sreabhadh uisce agus clóraifill a thomhas. Úsáidtear deais saincheaptha chun breathnú ar shonraí. Déanfar an deais a leasú níos mó i gcomhar leis an gcuideachta. Déanfar sonraí fíor-ama a thrasbhailíochtú leis na sonraí faireacháin comhthreomhara atá ar fáil don dá láithreán. Is iad na soláthraithe sa Nua-Shéalainn a dhéanann faireachán

ar an gcóras. Seoltar teachtaireachtaí rabhaidh ar an ríomhphost chuig gach ball foirne ó lascach Intíre Éireann atá ar an liosta teagmhála do gach logálaí agus tugtar sonraí ar aon luachanna a bheadh neamhghnách/thar fóir. Tugann sé seo córas réamhrabhaidh i dtaobh aon fhadhbanna a thiocfadh chun cinn.

I ndiaidh tástáil líonra chomh maith le fadhbanna nasctha a bhain le haonaid bailíochtaithe sonraí Idirlíon na nEarraí, tá tréimhsí aga neamhfhónaimh tar éis a bheith ann mar gheall ar sheirbhísiú agus calabhrú braiteoirí. Tá siad á n-úsáid agus i mbun logála faoi láthair. Mar sin féin, mar gheall ar fhadhbanna leanúnacha le hIdirlíon na nEarraí, déanfar na sonraí a íoslódáil nuair a gheofar an nasc ar ais arís. Meastar go dtiocfaidh leagan nua de na huirlisí reatha in 2024 a mbeidh cumas Bluetooth ag baint leo. Cuirfear faoi thréimhse thrialach nuair a thiocfaidh siad.

Leis an ionstraim seo agus ionstraimí eile den chineál céanna, tá deis ag lascach Intíre Éireann faireachán a dhéanamh go cianda ar theocht an uisce agus ar pharaiméadair eile in aibhneacha gar don fhíor-am. Fágfar, dá bharr, go mbeidh foireann lascach Intíre Éireann in ann córas réamhrabhaidh a thabhairt isteach chun freagairt do theochtaí arda uisce agus paraiméadair eile sna blianta amach romhainn.

Íomhá: Grianghraif den WAKA (méadair faireacháin fíor-ama ilpharaiméadar cháilíocht an uisce)

Ar chlé: WAKA in situ ar an Eithne Uachtair.

Ar dheis: Aonad WakaMate.

Íomhá:

Gabhálacha
scáileáin

ó dheais

AquaWatch.

Barr: An láthair

de cheann de

na braiteoirí

faireacháin

fíor-ama

aibhneacha

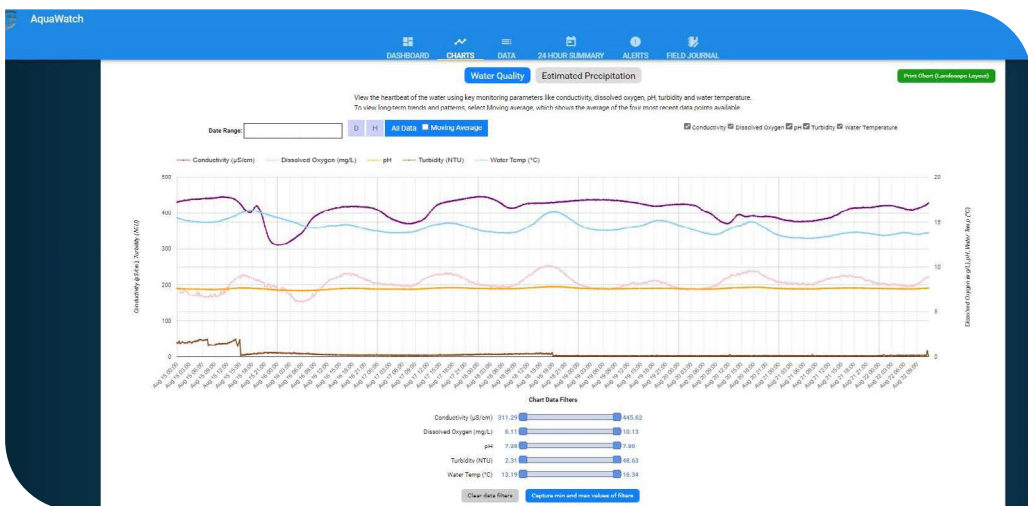
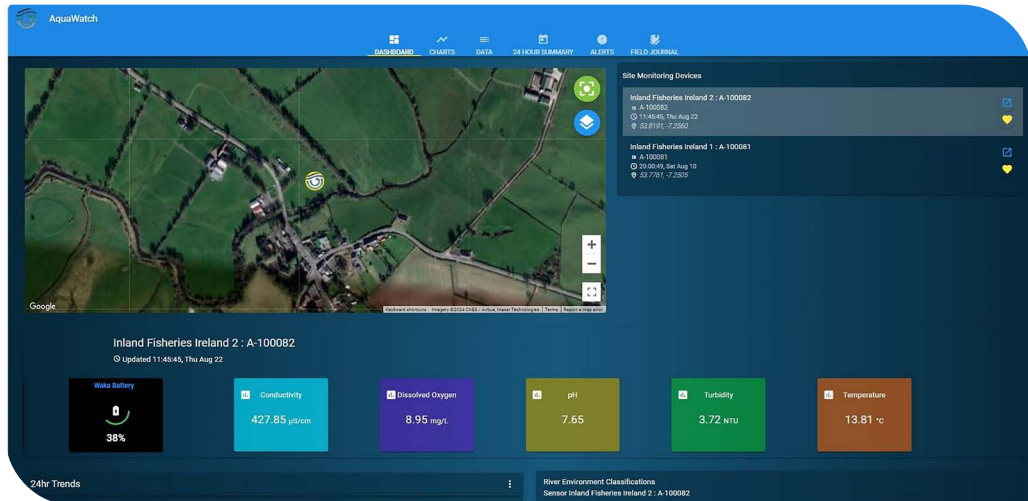
ar an Eithne

Uachtair á

taispeáint. Bun:

Graf de theocht

an uisce

Cás-staidéar – Nuáil

Uirlisí nuashonraithe lochanna (FIL2) agus idirthréimhse (EMFI)

Scríobhadh R-chóid nua in 2023 chun na huirlisí aicmithe stádais lochanna (FIL2) agus idirthréimhse (EMFI) a uathoibriú. Nílimid chomh spleách céanna anois ar leaganacha Excel díobh sin dá bharr. Tá cuid den earráid dhaonna a bhaineann leis an ionramháil agus tiontú sonraí a theastaíonn in Excel laghdaithe dá bharr. Ritheadh an uirlis idirthréimhse den chéad uair i mbliana. Úsáideadh sonraí suirbhéireachta 2023 agus tá ag éirí go breá léi.

Foilseacháin Eolaíochta in 2023

April, J. Millane, M. *et al.* (2023). A Review of Pink Salmon in the Pacific, Arctic, and Atlantic Oceans. Ed: Sandbury, T. Cruinniú de Northern Hemisphere Pink Salmon Experts, 2-3 Deireadh Fómhair, 2022, Vancouver, Ceanada. North Pacific Anadromous Fish Commission, Technical Report, 58 pp. (Ar fáil: <https://npafc.org>)

Caffrey, J., Matson, R. agus Ó Briain, R. (2023) *Aquatic Plants in Ireland – A Photographic Guide*. Iascach Intíre Éireann.

ICES. (2023). An Grúpa Oibre maidir le Bradán an Atlantaigh Thuaidh (WGNAS). *ICES Scientific Reports*. 5:41. 477 pp. <https://doi.org/10.17895/ices.pub.22743713>

ICES. 2023. Benchmark Workshop on Atlantic salmon in the North Atlantic (WKBSALMON). *ICES Scientific Reports*. 5:112. 85 pp. <https://doi.org/10.17895/ices.pub.24752079>

Kelly, S. Millane, M. agus Gallagher, C. (2023). Overview of adaptive management actions undertaken by Ireland to mitigate the negative impacts of climate change, with an assessment of the effectiveness of these actions, and lessons learned. In: *Theme-based Special Session 'Informing a Strategic Approach to Address the Impacts of Climate Change on Wild Atlantic Salmon'*. An daicheadú cruinniú de NASCO (Eagraíocht um Chaomhnú Bradán san Atlantach Thuaidh), Ceanada, 5 Ich https://nasco.int/wp-content/uploads/2023/05/CNL2354_EU-North_2023-TBSS-Climate-Change.pdf

Millane, M., McCormick, C. agus Gargan, P. (2023). State of pink salmon stocks in Ireland after 2023. In: (Kalske, T.) *3rd International Seminar on Pink salmon in the Barents region and in Northern Europe 2023*. 25 agus 26 Deireadh Fómhair, NIBIO Svanhovd, an Iorua. Gobharnóir Contae Troms agus Finnmark agus Gníomhaireacht Comhshaoil na hIorua. 32 pp. https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-troms-og-finnmark/abstract-report_pink-salmon_2023_m-2633.pdf

TEGOS (2023). The Status of Irish Salmon Stocks in 2023 with Catch Advice for 2024. Report of the Technical Expert Group on Salmon (TEGOS) to the North-South Standing Scientific Committee for Inland Fisheries. 60 pp. https://www.fisheriesireland.ie/sites/default/files/2023-12/the-status-of-irish-salmon-stocks-in-2023-with-catch-advice-for-2024_0.pdf

White, J., Fitzgerald, C., Gargan, P., de Eyto, E., Millane, M., Chaput, G., Boylan, P., Crozier, W.W., Doherty, D., Kennedy, B., Lawler, B., Lyons, D., Marnell, F., McGinnity, P., O'Higgins, K., Roche, W.K., Maxwell, H and Ó Maoiléidigh, N. (2023). Incorporating conservation limit variability and stock risk assessment in precautionary salmon catch advice at the river scale. *ICES of Marine Science* 80(4): 803–822. <https://academic.oup.com/icesjms/article/80/4/803/7034404>

ICES. 2023. Workshop on the Development of a Spatial Database and Model for Eels (WKSMEEL). *ICES Scientific Reports*. 05:100. 78 pp. <https://doi.org/10.17895/ices.pub.24648135>

ICES. 2022. Joint EIFAAC/ICES/GFCM Working Group on Eels (WGEEL). *ICES Scientific Reports*. 4:62. 297 pp. <http://doi.org/10.17895/ices.pub.20418840>

Dambrine, C., Lambert, P., Elliott, S., Boavida-Portugal, J., Mateus, C. S., O'Leary, C., ... agus Lassalle, G. (2023). Connecting population functionality with distribution model predictions to support freshwater and marine management of diadromous fish species. *Biological Conservation*, 287, 110324.

Barry, J., Radinger, J., Coyne, J., Connor, L., Kelly, S., agus Kelly, F.L. (2022) The vulnerability of Ireland's Freshwater Fish to Climate Change. *Fisheries Management and Ecology*, DOI: 10.1111/fme.12606

Bruen, M., Hallouin, T., Christie, M., Matson, R., Siwicka, E., Kelly, F., Bullock, C., Feeley, H.B. agus Kelly Quinn, M. (2022) A Bayesian Modelling Framework for Integration of Ecosystem Services into Freshwater Resources Management. *Environmental management*, 69, 781-800.

O'Briain, R., Corenblit, D., Garófano-Gómez, V., agus O'Leary, C. (2023). Towards Biogeomorphic River Restoration: Vegetation as a Critical Driver of Physical Habitat. *Authorea Preprints*.

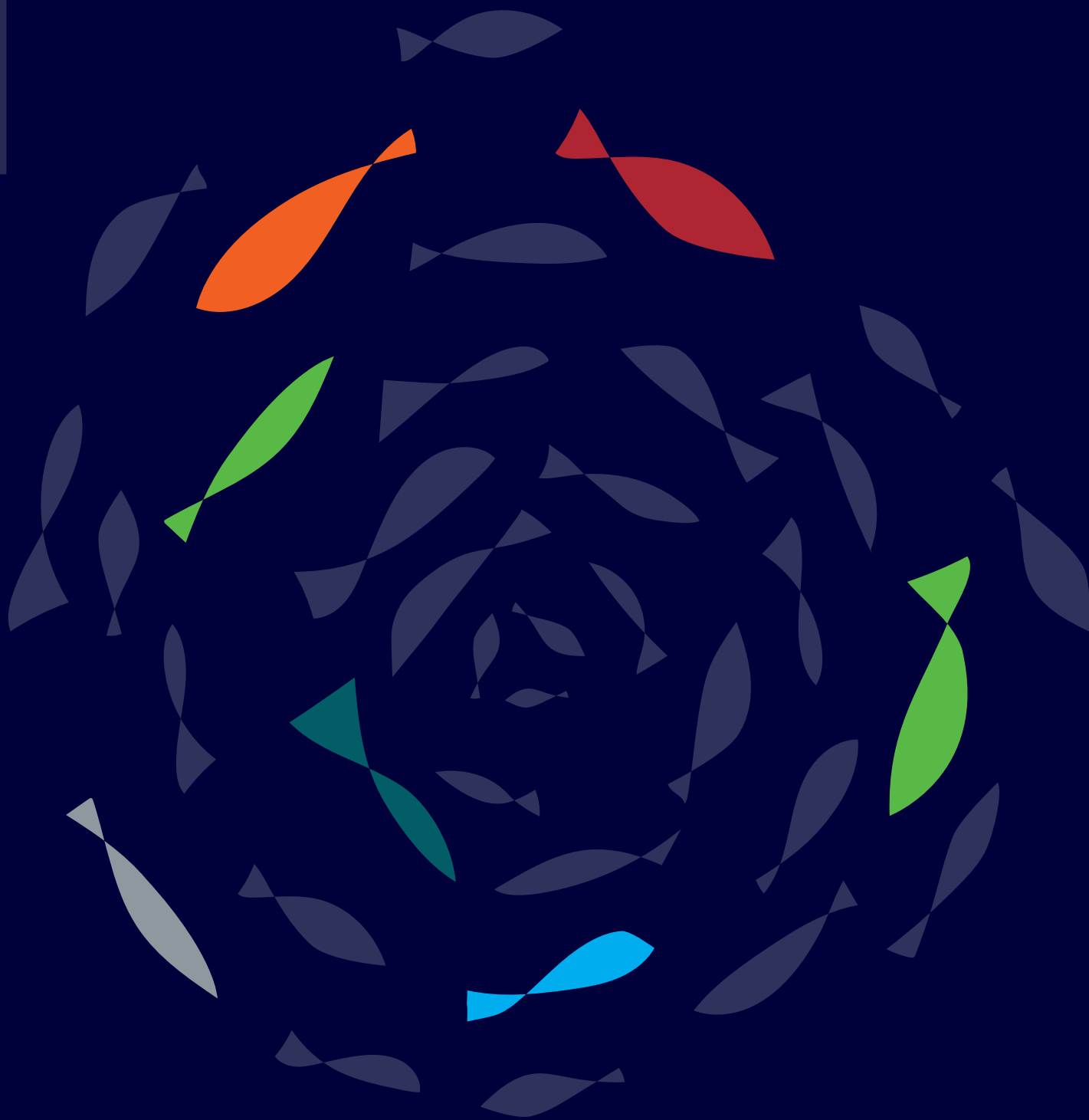
Fitzgerald, C.J., Droll, J.S., Shephard, S., Monk, C.T., Rittweg, T., Arlinghaus, R., 2023. Length-based assessment of an exploited coastal pike (*Esox lucius*) stock (Rügen, southern Baltic Sea) underscores the crucial relevance of growth and natural mortality for assessment outcomes. *Fisheries Research* 263, 106667. <https://doi.org/10.1016/j.fishres.2023.106667>

Cameron, L.W.J., Roche, W.K., Beckett, K., Payne, N.L. (2023) A review of elasmobranch catch-and-release science: synthesis of current knowledge, implications for best practice and future research directions. *Conserv Physiol* 11(1): coad100; doi:10.1093/conphys/coad100

Graham, J.A., Watson, J.W., García García, L.M., Bradley, K., Bradley, R., Brown, M., Ciotti, B.J., Goodwin, D., Nash, R.D.M., Roche, W.K., Wogerbauer, C. agus Hyder, K. (2023) Pelagic connectivity of European sea bass between spawning and nursery grounds. *Front. Mar. Sci.* 9:1046585. doi: 10.3389/fmars.2022.1046585

Garbett, A., Loca, S. L., Barreau, T., Biscoito, M., Bradley, C., Breen, J., Clarke, M., Ellis, J. R., Griffiths, A. M., Hannon, G., Jakobsdottir, K., Junge, C., Lynghammar, A., McCloskey, M., Minos, G., Phillips, N. D., Prodöhl, P. A., Roche, W., Iglésias, S. P., ... Collins, P. C. (2023). A holistic and comprehensive data approach validates the distribution of the critically endangered flapper skate (*Dipturus intermedius*). *Journal of Fish Biology*, 103(3), 516–528. <https://doi.org/10.1111/jfb.15466>

Lilly, J., Honkanen, H. H., Rodger, J. R., del Villar, D., Boylan, P., Green, A., Pereiro, D., Wilkie, L., Kennedy, R., Barkley, A., Rosell, R., Maoiléidigh, N. Ó., O'Neill, R., Waters, C., Cotter, D., Bailey, D., Roche, W., McGill, R., Barry, J., ... Adams, C. E. (2024). Migration patterns and navigation cues of Atlantic salmon post-smolts migrating from 12 rivers through the coastal zones around the Irish Sea. *Journal of Fish Biology*, 104(1), 265–283. <https://doi.org/10.1111/jfb.15591>

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

Gluais

Téarma	Tuairisc
0+	Óga na bliana
1+	Óga na bliana roimhe
Abhainn bradáin an earraigh	Abhainn a fhaigheann bradán idir míonna Eanáir agus na Bealtaine. Is iondúil gur mó iad na bradáin sin óir caitheann siad níos mó ná geimhreadh amháin amach san fharraige
AFF	Athbhreithniú Feidhmíochta agus Forbartha
Alt 14	Cead chun taighde/iascaireacht/suirbhéireachtaí a dhéanamh taobh amuigh den tréimhse choiscthe iascaireachta https://www.irishstatutebook.ie/eli/1959/act/14/section/14/enacted/en/html
An Buanchóiste Eolaíochta	An Buanchóiste Eolaíochta Thuaidh-Theas um Iasc Intíre
ATS	An tAonad Tacaíochta Soghluaiste
BFT	Tuinnín Gorm Atlantach
Blás algach	An rófhás d'algaí micreascópacha nó baictéir cosúil le halgaí i bhfionnuiscí, sáilí nó in uiscí goirt
Bláthán	Bradán atá fillte ar an bhfíoruisce tar éis geimhreadh amháin ar muir
Brainlín	Bradán (nó breac) óg tar éis na céime muóige, nuair a thagann dath an airgid air agus a théann ar imirce amach san fharraige den chéad uair
CA	Ceantar Abhantraí
CAI	Ceantar Abhantraí an Iarthair
CAID	Ceantar Abhantraí an Oirdheiscirt (CAOD)
CAIT	Ceantar Abhantraí an Iarthuaiscirt
CAO	Ceantar Abhantraí an Oirdheiscirt
CAOD	Ceantar Abhantraí an Oirdheiscirt
CAP 24	An Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024

CCEID	An Coimisiún Comhairleach Eorpach um Iascaigh Intíre agus Dobharshaothrú
CCF	Córas Cóireála Fuíolluisce
CCMRP	Clár Taighde um Maolú ar Athrú Aeráide
CDC	Córas Dinimiciúil Ceannaigh
CFB	Clár Forbartha Bainistíochta
CFBF	Córas Forbartha Bainistíochta Feidhmíochta
CIR	An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca
CITM	An Chomhairle Idirnáisiúnta um Thaiscéalaíocht na Mara
COBÁC	An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath
Coinbhinsiún Ramsar	Glacadh an Coinbhinsiún maidir le Bogaigh a bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta leo go háirithe mar Ghnáthóg d'Éin Uisce in Ramsar na hIaráine sa bhliain 1971 agus tháinig sé i bhfeidhm i 1975
Coiste Stiúrtha NIECE	Coiste Stiúrtha an Lónra don Chomhlíonadh agus Forfheidhmiú Comhshaoil in Éirinn
Dádach	Bradán a sceitheadh le déanaí agus ar gnách dó a bheith i ndrochríocht
DAF	Ciste na gCuntas Díomhaoin
DiadES	Tionscadal le daoine a chur ar an eolas faoi na seirbhísí éiceolaíochta a chuireann speicis den iasc diadromach ar fáil agus leis na seirbhísí sin a mheas
Dobharshaothrú iasc eite	Feirmeoireacht éisc le heití (feirmeoireacht éisc)
DPIA	Measúnuithe Tionchair ar Chosaint Sonraí
Ealásmabrainciaigh	Grúpa iasc mara a bhfuil cnámharlaigh loingeáin acu, m.sh. siorcanna, roic agus sciataí
Eolaíocht Saoránaigh	Bailiú sonraí i ndáil leis an domhan nádúrtha ag daoine den phobal, go hiondúil mar chuid de thionscadal comhoibríoch le heolaithe gairmiúla
FBT	Foras Bia agus Talmhaíochta na Náisiún Aontaithe
FCA	An tAcht Iascaigh (Comhdhlúthú), 1959

Fionnóg	Breac geal a aistríonn chun farraige idir míonna Aibreáin agus an Mheithimh, agus a fhillteann ar an bhfionnuisce chun sceitheadh tar éis imirce an tsamhraidh
FL	Feithicil leictreach
Fuaimíocht uisce	Staidéar agus úsáid fuaime in uisce. Tuairiscítear faoin bhfuaimíocht uisce freisin úsáid na fuaime (sonóir) chun monatóireacht a dhéanamh ar éisc agus ar ghnéithe eile faoi uisce. Is éard atá in eagar glacadóirí fuaimíochta uisce sraith stáisiún éisteachta, ag éisteacht le haghaidh éisc atá clibeáilte le clib fhuaimiúil (clib tarchurtha fuaime)
Fuaim-Theiliméadracht	Clibeáil éisc le feistí astaithe fuaime a bhraitheann stáisiún éisteachta
Garbhiascaireacht	Aon iasc fionnuisce seachas an bradán agus an breac
GCC	An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil
G&S	'Gabh agus Scaoil'
Hidreamoirfeolaíocht abhann	Tréithe fisiceacha abhann m.sh. réimeas sreafa, iompar dríodair. Samplaí d'athruithe ar hidreamoirfeolaíocht nádúrtha is ea cainéalú agus coraí de dhéantús an duine
Iascaigh Stáit	Is le hIascach Intíre Éireann raon leathan iascach in áiteanna ar fud na hÉireann; an áit a bhfuil iascach, tá ceart iascaireachta ann - agus is le hIascach Intíre Éireann na cearta iascaireachta do raon leathan de na hiascaigh sin in Éirinn.
IDAACS	Iarratais Duine ar a C(h)uid Sonraí
IIÉ	Iascach Intíre Éireann
LAWPRO	Clár Uiscí na nÚdarás Áitiúil
Leictriascaireacht	Teicníc iascaireachta a úsáideann leictreachas díreach chun dul i bhfeidhm ar ghluaiseachtaí iasc in aice láimhe ionas go snámhfaidh siad i dtreo an tsrutha, áit ar féidir iad a ghabháil; úsáideann eolaithe an teicníc sin go coitianta chun suirbhéireacht a dhéanamh ar aibhneacha agus measúnú a dhéanamh ar na héisc atá i láthair
LMFC	Limistéar Muirí faoi Chosaint
Lochanna Móra an Iarthair	Is iad na seacht loch laistigh den ghrúpa 'lochanna thiar': Loch Coirib, Loch Measca, Loch Ceara, Loch Cuilinn, Loch Con, Loch Síleann agus Loch Arbhach

MC	Measúnú Cuí
Muóg	Bradán (nó breac) óg idir céimeanna na gealóige agus an bhrainlín, arna idirdhealú le sceada cruinne dorcha agus iad spásáilte go cothrom feadh a thaoibh.
NASCO	Eagraíocht Chaomhnaithe Bradán an Atlantaigh Thuaidh
NIEA	Gníomhaireacht Comhshaoil Thuaisceart Éireann
OBT	Oifig Bainistíochta Tionscadal
OCAG	Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
OCBÁC	Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath
OCS	Oifigeach Cosanta Sonraí
OOP	Oifig na nOibreacha Poiblí
OPWCRP	Tionscadal Athléimneachta Aeráide Oifig na nOibreacha Poiblí
OTA	Ollscoil Teicneolaíochta an Atlantaigh
PV / Íomhávoltachas	Tiontú díreach an tsolais ina chumhacht leictreach ag baint úsáide as ábhair leathsheoltacha amhail sileacan; a úsáidtear i bpainéil chun leictreachas a ghiniúint don soilsiú srl.
RCAC	An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide
RFC	Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaoil
RHAT	Teicníc chun Hidreamoirfeolaíocht Aibhneacha a mheas
RTN	Is éard atá i Ráitis Tionchair Natura tuairiscí ina gcuimsítear scrúdú eolaíochta ar phlean nó ar thionscadal agus ar an Láithreán Eorpach nó ar na Láithreáin Eorpacha ábhartha, chun aon impleacht fhéideartha a bhaineann leis an bplan nó leis an tionscadal a shainaithint agus a thréithriú ina n-aonar nó i gcomhcheangal le plananna nó tionscadail eile i bhflanaise chuspóirí caomhnaithe an láithreáin nó na láithreán, agus aon fhaisnéis bhreise lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta do, aon phlean, léarscáil nó líníocht, faisnéis eolaíochta nó sonraí a theastaíonn chun Measúnú Cuí a dhéanamh.
RTRÁO	An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht
SBÁA	Scéim Bonneagair Áineasa Allamuigh
SDSF	Scéim Deimhnithe Scileanna Foirgníochta
ShrBD	Ceantar Abhantraí na Sionainne

SNFS	Scéim na Straitéise Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta (SNFS)
SPNF	An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra
SS	Scairdscútar amhail cadhc nó scairdscí
SSTRCPF	Ciste Athshlánaithe, Caomhnaithe agus Cosanta Bradán agus Breac Geal
Stoic éisc	Na hacmhainní beo i bpobal nó i líon speiceas éisc ar leith atá féinchothaithe.
TCP	Trealamh cosanta pearsanta, a bhaineann go minic le bearta sábháilteachta COVID-19
TRU	An Treoir Réime maidir le hUisce: reachtaíocht thábhachtach chomhshaoil a bhfuil mar aidhm léi cáilíocht an uisce a fheabhsú. Tugadh éifeacht dlí in Éirinn di le Rialacháin na gComhphobal Eorpach 2003
TunaCHART	Clibeáil gabhála agus scaoilte saor tuinnín
T&F	Taighde agus forbairt
Uiscí trasdultacha	Uiscí a mbíonn tionchar ag sreafaí taoide agus fionnuisce araon orthu m.sh. inbhir, fiordanna agus murlaigh
UFIÉ	Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann
UTC	Uiscí trasdultacha agus cósta

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

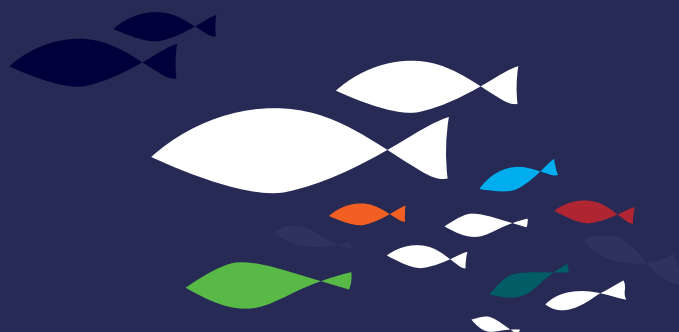
Ráitis Airgeadais

don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023

Clár na nÁbhar

1. Faisnéis Ghinearálta	158
2. Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí Boird	159
2.1 Rialachas	159
2.2 Struchtúr an Bhoird	160
2.3 Liosta Chomhaltaí an Bhoird	161
2.4 Sceideal Tinrimh, Táillí agus Speansais	164
2.5 Príomhathruithe Pearsanra in 2023	164
2.6 Nochtuithe a éilítear de réir an Chóid Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit 2016	165
3. Tuairisc an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste	167
4. Ráiteas maidir le Rialú Inmheánach	170
4.1 Réim Freagrachta	170
4.2 Cuspóir an Chórais um Rialú Inmheánach	170
4.3 An cumas chun déileáil le Riosca	170
4.4 Creatlach Riosca agus Rialaithe	170
4.5 Faireachán agus Athbhreithniú Leanúnach	171
4.6 Soláthar	171
4.7 Athbhreithniú ar Éifeachtacht	172
4.8 Saincheisteanna maidir le Rialú Inmheánach	172
Ráiteas ar loncam agus Caiteachas agus ar Chúlchistí loncaim Coinnithe	174
Ráiteas ar loncam Cuimsitheach	175
Ráiteas ar an Staid Airgeadais	176
Ráiteas ar Shreabhadh Airgid	177
Beartais Chuntasaíochta	178
Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	182

1. Faisnéis Ghinearálta

Seoladh

3044 Céide an Locha
Campas Gnó Iarthar na Cathrach
Baile Átha Cliath 24, D24 CK66

Banc

Banc na hÉireann

Faiche an Choláiste
Baile Átha Cliath 2, D02 VR66

Iniúchóir

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

3A Sráid an Mhéara Uachtarach
Duga Spencer
Baile Átha Cliath 1, D01 PF72

Aturnaetha

Aturnaetha George Maloney & Co.

6 Sráid Fhearnáin
Co. an Chabháin, H12 V658

Arthur Cox

10 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2, D02 T380

Aturnaetha Liam Keane & Partners

The Old Toll House
Dún Seachlainn
Co. na Mí, A85 DR68

Aturnaetha Patrick J Durcan & Co.

Sráid Shéamais
Cathair na Mart
Co. Mhaigh Eo, F28 KC52

Aturnaetha MacHale

Sráid an Phiarsaigh
Béal an Átha,
Co. Mhaigh Eo, F26 K7C7

D.G. O'Donovan & Co

5ú hUirlár, Rinn na hAbhann
Sráid Mhala Íochtarach
Luimneach, V94 WC6A

Eversheds Sutherland LLP

1 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2
D02 X288

Aturnaetha Kelly & Ryan

Sráid Taoiling
Sligeach, F91 YH99

Kevin Quirke & Co

72 An Meal Theas
Corcaigh T12 VX9A

Byrne Wallace Gnólacht Dí

88 Sráid Fhearchair
Baile Átha Cliath 2, D02 DK18

Aturnaetha VP McMullin & Son

Sráid Dhún na nGall
Bealach Féich
Co. Dhún na nGall, F93 DE63

Fitzgerald Legal & Advisory LLP

6 Cé Lapp,
Corcaigh T12 XHE6

James Reilly & Sons

4 Plás Brighton
Cluain Meala
Co. Thiobraid Árann, E91 X9V2

Aturnaetha Coakley Moriarty

An Bóthar Nua, Neidín
Co. Chiarraí, V93 N880

Fieldfisher

Capel Building, Mainistir Mhuire
Baile Átha Cliath 7, D07 N4C6

Mason Hayes & Curran

South Bank House
Sráid na Bearú
Baile Átha Cliath 4, D04 TR29

2. Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí Boird

Bunaíodh Bord Iascach Intíre Éireann de réir **Alt 6** den Acht um Iascach Intíre, 2010. Leagtar síos feidhmeanna an Bhoird in **Alt 7** den Acht sin. Tá Bord IIÉ freagrach don Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus tá sé freagrach as dea-rialachas a chinntiú, agus go ndéantar príomhfheidhmeanna na gníomhaireachta, mar a leagtar amach de réir **Alt 7** iad. Déanann an Bord an cúram sin trí chuspóirí straitéiseacha a leagan síos agus trí chinntí straitéiseacha a dhéanamh ar gach príomhcheist gnó. Is iad an

Príomhoifigeach Feidhmiúcháin (POF) agus an lucht ardbhainistíochta atá freagrach as bainistiú, rialú agus oibriú laethúil Iascach Intíre Éireann. Díritear a n-aird ar sheachadadh na treo straitéisí leithne arna leagan amach ag an mBord, chun a chinntiú go mbíonn tuiscint shoiléir ag gach comhalta Boird ar na príomhghníomhaíochtaí agus cinntí a bhaineann leis an eintiteas, agus ar aon riosca suntasach a d'fhéadfadh teacht aníos. Feidhmíonn an POF i ról idirchaidrimh dhírigh idir an Bord féin agus lucht bainistíochta Iascach Intíre

2.1 Rialachas

Leagtar amach obair agus freagrachtaí an Bhoird in 'an Cód Iompair Gnó do Bhord IIÉ'. Leagtar amach níos mionsonraithe na nithe atá forchoimeáda go sonrach dá gcinneadh ag an mBord in '*Cúrsaí lena gCinneadh ag an mBord*'.

Samplaí de na buanmhíreanna a ndearna an Bord iad a mheas:

- Dearbhú leasanna
- Gníomhú ar son na hAeráide
- Straitéis an Bhoird a Shocrú
- Tuarascálacha ó na coistí
- Tuarascálacha airgeadais/ cuntais bhainistíochta
- Tuarascálacha feidhmíochta
- Nithe forchoimeáda, agus
- Riosca

Le **hAlt 46** den Acht um Iascach Intíre, 2010, ceanglaítear ar Bhord Iascach Intíre Éireann gach gnáthchuntas cuí ar airgead a fhaigheann sé agus a chaitheann sé, a choinneáil i gcibé foirm a ordóidh an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide (RCAC), le toiliú an Aire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe (RCPSPFNA).

Agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, ní foláir do Bhord Iascach Intíre Éireann:

- Beartais chuntasaíochta iomchuí a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach,
- Breitheanna agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama,

- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthais leantaigh murab iomchuí é talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh sé i mbun feidhme, agus
- A shonrú cé acu ar comhlíonadh nó nár comhlíonadh na caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme, faoi réir aon imeachta ábhartha a nochtar agus a mhínítear sna ráitis airgeadais.

Ní mór don Bhord taifid chuntasaíochta leormhaithe a choimeád, ina nochtar a staid airgeadais ag aon am le cruinneas réasúnta, agus lena gcuirtear ar chumas dó a chinntiú go gcomhlíonann na ráitis airgeadais **Alt 46** den Acht um lascach Intíre 2010. Is é cúram an Bhoird é cothabháil agus iomláine na faisnéise corparáidí agus airgeadais ar láithreán gréasáin lascach Intíre Éireann.

Is é an Bord a bhíonn freagrach as an mbuiséad bliantúil agus an plan gnó a fhaomhadh, rud a cuireadh i gcrích do 2023 ag na cruinnithe a bhí acu an 9 Márta agus an 29 Márta 2023 faoi seach.

Tá an Bord freagrach freisin as a chuid sócmhainní a chosaint agus as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Thug an Ceannasaí Airgeadais agus Seirbhísí Corparáideacha faoi athbhreithniú buiséadach sna chéad sé mhí den bhliain. Mhol agus d'aontaigh na ceapaithe faoi Alt 18 sceideal tuairiscithe nuashonraithe.

Measann an Bord go dtugtar léargas fírinneach agus cóir le ráitis airgeadais lascach Intíre Éireann ar fheidhmíocht airgeadais agus staid airgeadais lascach Intíre Éireann amhail an 31 Nollaig 2023.

2.2 Struchtúr an Bhoird

Foráiltear san Acht um lascach Intíre, 2010 go mbíonn Bord lascach Intíre Éireann comhdhéanta de 10 gcomhalta, 8 ngnáthchomhalta neamhfheidhmiúcháin, ainmní na foirne agus an POF mar chomhalta feidhmiúcháin ex-officio ag a bhfuil pribhléidí iomlána agus cearta vótála. Is é an tAire a cheapann ainmní na foirne faoi **Alt 13** den Acht um lascach Intíre, 2010. Ceaptar an Cathaoirleach, comhaltaí neamhfheidhmiúcháin an Bhoird agus ionadaí na foirne go ceann tréimhse tosaigh suas le cúig bliana. Tagann an Bord le chéile líon nach lú ná sé huaire sa bhliain agus bhí 10 gcruinniú boird ann in 2023.

D'éirigh triúr as an mBord in 2022 agus beirt i mí Eanáir 2023. Faoi Alt 18(1)d den Acht um lascach Intíre, 2010, bhain an tAire Eamon Ryan TD na comhaltaí eile den Bhord, ar bhonn 'gan locht', an 14 Feabhra 2023, agus cheap sé beirt faoi Alt 18(5) den Acht um lascach Intíre, 2010, chun feidhmeanna IIÉ a chomhlíonadh go ceann tréimhse suas le 6 mhí, go dtí go n-athbhunófaí Bord IIÉ. Cuireadh de chúram ar na daoine ceaptha seo freisin nochtuithe cosanta a fuair an eagraíocht le linn 2022 a chur chun cinn agus tús a chur le hathbhreithniú seachtrach ar rialachas laistigh den IIÉ. Cuireadh síneadh le téarma ceapacháin na gceapaithe faoi alt 18 go dtí an 15 Eanáir 2024.

2.3 Liosta Chomhaltaí an Bhoird

Post	Ainm	Arna Cheapadh/ Arna Athcheapadh	Téarma in Éag
Cathaoirleach	Frances Lucy	07/12/2020	11/01/2023 ^{1,3}
An Fhoireann	Seán Coady	07/12/2020	14/02/2023 ²
Gnáthchomhalta	Patrick Gibbons	16/02/2021	14/02/2023 ²
Gnáthchomhalta	Bernadette Orbinski Burke	01/07/2021	19/01/2023 ¹
Gnáthchomhalta	Michael McGreal	22/03/2019	14/02/2023 ²
Gnáthchomhalta	Fiona Walsh	12/07/2019	14/02/2023 ²
Gnáthchomhalta	Post Folamh		
Gnáthchomhalta	Post Folamh		
Gnáthchomhalta	Post Folamh		
Ex-officio	Francis O'Donnell	29/11/2020	14/02/2023 ²

¹ D'éirigh as an mBord

² Bainte den Bhord faoi alt 18 den Acht um Iascach Intíre, 2010, ar bhonn 'gan locht'

³ Cathaoirleach ceaptha an 11 Bealtaine 2022 tar éis do F. Gorman éirí as oifig

Ceapadh Cathaoirleach agus Comhaltaí Boird nua an 16 Eanáir 2024

Post	Ainm	Arna Cheapadh/ Arna Athcheapadh	Téarma in Éag
Cathaoirleach	Tom Collins	16/01/2024	
An Fhoireann	Lorraine O'Donnell	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Jackie Maguire	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Maria Graham	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Raymond O'Dwyer	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Aebhín Cawley	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Jonathan Derham	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Karin Dubsky	16/01/2024	
Gnáthchomhalta	Paul Connolly	16/01/2024	
Ex-officio	Francis O'Donnell	29/11/2020	

Seo a leanas buanchoiste amháin, agus cúig fhochoiste eile:

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca (Buan):

Cúigear comhaltaí Boird atá air. In 2023, tar éis lánscore an Bhoird roimhe seo, d'eagraigh an bheirt cheapaithe faoi Alt 18 cruinnithe iniúchóireachta agus riosca mar chuid dá ról i bhfeidhmiú fheidhmeanna IIÉ. De ghnáth, is é ról Coiste Iniúchóireachta agus Riosca IIÉ (CIR) tacú leis an mBord maidir lena chuid freagrachtaí i dtaca le saincheisteanna riosca, rialaithe agus rialachais agus leis an ráthaíocht ghaolmhar. Tá an CIR neamhspleách ar bhainistíocht airgeadais na heagraíochta. Cinntíonn CIR go háirithe go ndéantar maoirseacht ghníomhach agus neamhspleách ar na córais rialaithe inmheánaigh, gníomhaíochtaí iniúchóireachta san áireamh. Tuairiscíonn an CIR don Bhord tar éis gach cruinniú dá chuid.

Bhí seacht gcruinniú ann in 2023; tá cuireadh seasta ag an POF, ag an gCeann Airgeadais agus Seirbhísí Corparáideacha agus ag an Stiúrthóir Airgeadais chuig gach cruinniú.

Meitheal Oibre Chomhpháirteach um Fheirmeacha Éisc:

Bunaíodh an coiste seo thiar i mí Mheán Fómhair 2016. Bunaíodh an mheitheal sin tar éis comhchruinniú idir Bord Iascach Intíre Éireann, Cónaidhm Slatiascairí Breac na hÉireann (CSBE) agus Cumann Ionadaíochta Náisiúnta na Slatiascairí (CINS) maidir le háiseanna táirgeachta breac na heagraíochta.

Is iad seo a leanas baill **na Meithele Oibre Comhpháirtí um Fheirmeacha Éisc** in 2023:

Post	Ainm	Arna Cheapadh/ arna Athcheapadh	Téarma in Éag
Cathaoirleach	Fintan Gorman	29/09/2016	28/04/2022 ¹
Cathaoirleach	An tOll. Frances Lucy	29/09/2016	11/01/2023 ¹
Feidhmeannach	Francis O'Donnell	02/11/2020	
Feidhmeannach	An tUas. Pat Doherty (Ceann Airgeadais)	29/09/2016	02/11/2023 ²
Feidhmeannach	An Dr. Cathal Gallagher (Ceann Taighde agus Forbartha)	29/09/2016	
Ionadaí TAFI*	Martin Kinneavy	29/09/2016	
Ionadaí TAFI*	Eamonn Moore	29/09/2016	
Ionadaí NARA**	Michael Callaghan	29/09/2016	
Ionadaí NARA**	Pat Foley	29/09/2016	

* Cónaidhm Slatiascairí Breac na hÉireann

** Cumann Ionadaíochta Náisiúnta na Slatiascairí

¹ D'éirigh as an mBord

² Chuaigh ar scor as a phost le IIÉ

Ní raibh cruinniú ar bith ag an Meitheal Chomhpháirteach um Fheirmeacha Éisc in 2023.

Grúpa Stiúrtha Thionscadal na Feirme Éisc:

Bunaíodh an grúpa stiúrtha seo i mí Iúil 2022 chun tacú le IIÉ le saineolas agus comhairle maidir le saoráid nua-aimseartha Feirme Éisc a fhorbairt ag a fheirm éisc reatha i Ros Cré, Co. Thiobraid Árann.

Is iad seo a leanas baill **na Meithle Stiúrtha um Thionscadal na bhFeirmeacha Éisc** in 2023:

Post	Ainm	Dáta a Cheaptha	Téarma in Éag
Cathaoirleach	An tOll. Frances Lucy	Iúil 2022	11/01/2023 ¹
Feidhmeannach	Francis O'Donnell	Iúil 2022	
Feidhmeannach	An tUas. Pat Doherty (Ceann Airgeadais)	Iúil 2022	02/11/2023 ²
Feidhmeannach	An Dr. Cathal Gallagher (Ceann Taighde agus Forbartha)	Iúil 2022	
Feidhmeannach	Suzanne Campion, Uas.	Iúil 2022	
BIM*	An tUas. Damien Toner	Iúil 2022	

¹ D'éirigh as an mBord

* Bord Iascaigh Mhara

² Chuaigh ar scor as a phost le IIÉ

Ní raibh cruinniú ar bith ag Grúpa Stiúrtha Thionscadal na Feirme Éisc in 2023.

Fochoiste Straitéiseach Acmhainní Daonna:

Bunaíodh an coiste seo thiar i mí Lúnasa 2019, agus é mar phríomhchuspóir aige formhaoirseacht a dhéanamh ar Phlean Straitéiseach Acmhainní Daonna.

Is iad seo a leanas comhaltaí **an Fhochoiste Straitéisigh Acmhainní Daonna** in 2023:

Post	Ainm	Dáta a Cheaptha	Téarma in Éag
Cathaoirleach	Seamus Boland	06/08/2019	30/04/2022 ¹
Gnáthchomhalta	Michael McGreal	06/08/2019	14/02/2023 ²
Feidhmeannach	Francis O'Donnell (POF)	29/11/2020 ³	
Feidhmeannach	Róisín Bradley	27/11/2019	31/12/2023 ⁴

¹ D'éirigh as an mBord

² Bainte den Bhord faoi alt 18 den Acht um Iascach Intíre, 2010, ar bhonn 'gan locht'

³ Dáta a cheaptha mar POF

⁴ D'éirigh as mar Cheannasaí Acmhainní Daonna IIÉ

Ní raibh aon chruinniú ag an bhfochoiste seo in 2023.

Fochoiste Maoine:

Bunaíodh an coiste seo thiar i mí na Samhna 2020, agus é mar phríomhchuspóir aige formhaoirseacht a dhéanamh ar ullmhú agus ar sheachadadh Phlean Bliantúil um Barrfheabhsú Maoine do IIÉ.

Seo a leanas comhaltaí **an Fhochoiste Maoine** in 2023:

Post	Ainm	Dáta a Cheaptha	Téarma in Éag
Gnáthchomhalta	Michael McGreal	12/11/2020	14/02/2023 ¹
Feidhmeannach	Sean Coady	12/11/2020	14/02/2023 ¹
Gnáthchomhalta	Patrick Gibbons	26/05/2021	14/02/2023 ¹
Feidhmeannach	Francis O'Donnell (POF)	29/11/2020	14/02/2023 ¹

¹ Bainte den Bhord faoi alt 18 den Acht um Iascach Intíre, 2010, ar bhonn 'gan locht'

Ní raibh aon chruinniú ag an bhfochoiste seo in 2023.

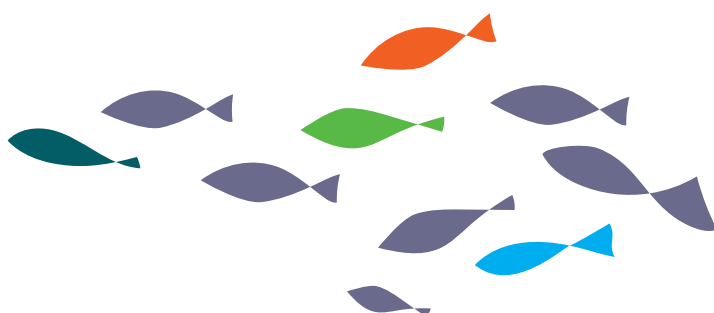
2.4 Sceideal Tinrimh, Táillí agus Speansais

Tá sceideal tinrimh ar chruinnithe an Bhoird agus na gcoistí do 2023 leagtha amach i [Nóta 7](#) a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain 2023.

Áirítear leis sin na táillí agus na costais a fhaigheann gach ball: Ní bhfuair beirt chomhaltaí den Bhord, an tOll. Frances Lucy agus Seán Coady, aon táille Boird faoin bprionsabal Aon Duine Aon Tuarastal (OPOS).

2.5 Príomhathruithe Pearsanra in 2023

Thóg Suzanne Champion an ról mar Cheannasaí Airgeadais agus Seirbhísí Corparáideacha ar láimh ó Pat Doherty, a chuaigh ar scor. D'éirigh Róisín Bradley as a post i mí na Nollag 2023 agus chuaigh Greg Forde ar scor i mí Iúil 2023.

2.6 Nochtuithe a éilítear de réir an Chóid Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit 2016

Tá an Bord freagrach as a chinntiú gur chomhlíon IIÉ riachtanais an Chóid Chleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit ('an Cód'), arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe (RCPSPFNA) i mí Lúnasa 2016. Éilítear na nochtuithe seo a leanas de réir an Chóid.

Sochair ghearrthéarmacha d'fhostaithe

Bhí 87 sochar gearrthéarmach d'fhostaithe ann dar luach os cionn €60,000. Féach [Nóta 6](#) de na Ráitis Airgeadais.

Costais Sainchomhairleoireachta

Folaíonn costais chomhairleoireachta an costas i leith comhairle sheachtrach don lucht bainistíochta agus ní fholáíonn feidhmeanna seachfhoinsithe 'gnáthghnó'. Féach [Nóta 5a](#) de na Ráitis Airgeadais.

Caiteachas Taistil agus Cothaithe

Tá caiteachas taistil agus cothaithe catagóirithe mar a leanas:

Luach saothair agus Costais Eile Phá	2023	2022
	€	€
Taisteal & Cothú – Náisiúnta	865,293	953,614
Taisteal agus cothabháil – Idirnáisiúnta*	44,066	23,588
	909,359	977,202

*Ní dhearnadh aon íocaíocht taistil agus cothabhála idirnáisiúnta as taisteal a rinne na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin Boid.

Costais Dhlíthiúla agus Socraíochtaí

Baineann táillí dlí le cásanna ionchúisimh de réir reachtaíocht iascaigh agus comhairle dhlíthiúil chorporáideach.

B'ionann na costais dlí iomlána in 2023 le haghaidh cásanna ionchúisimh agus €345,177. Chuir IIÉ tús le hAthbhreithniú Breithiúnach ar Dheonú Ceadúnais Dobharshaothraithe – ag Ceann Shot, Bá Bheanntaí, Co. Chorcaí; bhí costais dar luach €416,865 ann don phróiseas sin le linn 2023. D'íoc an RCAC €137,500 le IIÉ faoi chomhair na gcostas sin. Tá an méid sin san áireamh in Ioncam ón Státchiste. Ba é €156,422 an costas a bhain le comhairle dlí chorporáideach.

Caiteachas ar Fháilteachas

Caiteachas ar Fháilteachas	2023	2022
	€	€
Fáilteachas don fhoireann	10,513	8,394
Fáilteachas do chliaint	-	-
	10,513	8,394

Ráiteas faoi Chomhlíonadh

Tá an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit (2016), arna thabhairt cothrom le dáta, glactha ag an mBord agus tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm acu chun comhlíonadh an Chóid a chinntiú. Chomhlíon Iascach Intíre Éireann an Cód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit go hiomlán don thréimhse 2023.

Thar ceann IIÉ

An tOllamh Tom Collins
Cathaoirleach

11 Nollaig 2024

Dáta

3. Tuairisc an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste Comptroller and Auditor General

Tuairisc le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais – lascach

Intíre Éireann

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais lascach Intíre Éireann don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023 mar a éilítear de réir fhorálacha Alt 46 den Acht um lascach Intíre, 2010. Tá sna ráitis airgeadais

- ráiteas ar ioncam agus caiteachas agus ar chúlchistí ioncaim coinnithe
- ráiteas ar ioncam cuimsitheach
- ráiteas ar staid airgeadais
- ráiteas ar shreafaí airgid thirim, agus
- na nótaí gaolmhara, lena n-áirítear achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta.

I mo thuairimse, tugtar léargas fírinneach cóir leis na ráitis airgeadais ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais lascach Intíre Éireann amhail an 31 Nollaig 2023 agus ar a ioncam agus a chaiteachas don bhliain 2023 de réir an Chaighdeáin um Thuairisciú Airgeadais (FRS) 102 — *An Caighdeán um Thuairisciú Airgeadais is infheidhme sa RA agus i bPoblacht na hÉireann*.

Bunús leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirmáisiúnta Iniúchóireachta (ISAnna) arna bhfógairt ag an Eagraíocht Idirmáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta. Déantar cur síos ar mo chuid freagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín leis an tuairisc seo. Tá mé neamhspleách ar lascach Intíre Éireann agus tá mo chuid freagrachtaí eitiiciúla eile comhlíonta agam de réir na gcaighdeán.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta a fuair mé imleor agus iomchuí chun bunús a sholáthar le mo thuairim.

Tuairisc ar fhaisnéis seachas na ráitis airgeadais, agus ar ábhair eile

Tá faisnéis áirithe eile curtha i láthair ag lascach Intíre Éireann in éineacht leis na ráitis airgeadais. Cuimsítear leis an bhfaisnéis sin an tuarascáil bhliantúil, an ráiteas um rialachas agus tuarascáil chomhaltaí an Bhoird agus an ráiteas maidir le rialú inmheánach. Cuirtear síos ar mo chuid freagrachtaí chun tuairisciú ar fhaisnéis den sórt sin, agus ar ábhair áirithe eile ar a dtuairiscim de réir eisceachta, san aguisín leis an tuarascáil seo.

Ábhair inní maidir le rialachas

D'éirigh Cathaoirleach Bhord lascach Intíre Éireann as oifig i mí Aibreáin 2022. Ceapadh cathaoirleach nua i mí na Bealtaine 2022 agus d'éirigh sé as i mí Eanáir 2023. D'éirigh ceathrar breise as an mBord in 2022 agus i mí Eanáir 2023 freisin. Mar thoradh air sin, ní raibh an Bord in ann an córam riachtanach a bhaint amach chun teacht le chéile agus chun cinntí a dhéanamh.

De réir fhorálacha an Achta um lascach Intíre, 2010, chuir an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide deireadh leis na comhaltaí Boird eile ar bhonn 'gan locht' i mí Feabhra 2023, agus cheap sé beirt faoi alt 18 den Acht chun feidhmeanna lascach Intíre Éireann a chomhlíonadh go dtí go n-athbhunófaí an Bord. Ceanglaíodh ar na ceapaithe freisin dul chun cinn a dhéanamh ar láimhseáil roinnt nochtuithe a fuair lascach Intíre Éireann le linn 2022, agus athbhreithniú seachtrach ar rialachas a thionscnamh laistigh de lascach Intíre Éireann.

Nochtar sa ráiteas ar rialú inmheánach go bhfuil an t-athbhreithniú seachtrach rialachais curtha i gcrích. Leagtar amach sa ráiteas freisin na céimeanna a ghlac an Bord, nó atá beartaithe ag an mBord, chun aghaidh a thabhairt ar mholtaí an athbhreithnithe.

Cuireadh síneadh le téarma ceapacháin na gceapaithe faoi alt 18 go dtí an 15 Eanáir 2024. Cheap an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide comhalta boird nua an 16 Eanáir 2024.

Athbhreithnithe ar shaincheisteanna rialaithe inmheánaigh

Nochtar sa ráiteas ar rialú inmheánach faisnéis faoi roinnt nithe suntasacha rialaithe inmheánaigh a raibh coimisiúnú athbhreithnithe agus tuarascálacha mar thoradh orthu. Tugtar breac-chuntas sa ráiteas ar rialú inmheánach ar stádas na n-athbhreithnithe seo dáta sínithe na ráiteas airgeadais.

Seamus McCarthy
An Ard-Reachtair Cuntas agus
Ciste, an 13 Nollaig 2024

Aguisín leis an tuairisc

Freagrachtaí na gcomhaltaí Boird

Mar a shonraítear sa ráiteas rialachais agus i dtuairisc chomhaltaí an Bhoird, tá comhaltaí an Bhoird freagrach as

- ráitis airgeadais bhliantúla a ullmhú san fhoirm atá leagtha síos faoi alt 46 den Acht um lascach Intíre, 2010
- a chinntiú go dtugtar léargas firinneach agus cóir leis na ráitis airgeadais de réir FRS102
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú
- measúnú a dhéanamh ar cé acu an bhfuil nó nach bhfuil úsáid bhonn cuntasaióchta an ghnóthais leantaigh iomchuí, agus
- a leithéid de rialú inmheánach agus a mheasann siad a bheith riachtanach chun ullmhú ráiteas airgeadais atá saor ó mhíshonrú ábhartha a chumasú, bíodh an míshonrú sin mar gheall ar chalaos nó earráid.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Éilítear ormsa faoi Alt 46 den Acht um lascach Intíre 2010 iniúchadh a dhéanamh ar ráitis airgeadais lascach Intíre Éireann agus tuairisciú orthu siúd do Thithe an Oireachtais.

Is é an cuspóir atá agam agus an t-iniúchadh á dhéanamh dearbhú réasúnta a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíshonrú ábhartha mar gheall ar chalaos nó earráid. Is ionann dearbhú réasúnta agus ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht é go mbraithfeair míshonrú ábhartha i gcónaí nuair atá sé ann le hiniúchadh arna chur chun feidhme de réir na ISAnna. D'fhéadfadh míshonruithe teacht chun cinn mar gheall ar chalaos nó earráid agus meastar ábhartha iad dá mbeifí ag súil ar bhonn réasúnta go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na ISAnna, bainim úsáid as breithiúnas gairmiúil agus coimeádaím sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Agus é sin á dhéanamh agam

- Sainnaim agus déanaim measúnú ar rioscaí de mhíshonrú ábhartha na ráiteas airgeadais cé acu mar gheall ar chalaos nó earráid; déanaim nósanna imeachta a dhearadh agus a chur chun feidhme atá freagrúil do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúchta atá imleor agus iomchuí chun bunús a thabhairt le mo thuairim. Tá an riosca nach mbraitear míshonrú ábhartha mar thoradh ar chalaos níos airde ná an riosca de mhíshonrú mar thoradh ar earráid, mar d'fhéadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnaimh d'aon turas, mífhaisnéis, nó gabháil treise ar rialú inmheánach a bheith i gceist.
- Faighim tuisceant ar rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh d'fhonn nósanna imeachta a dhearadh atá iomchuí sna himthosca, ach ní chun críocha tuairim a léiriú ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar oiriúnacht na mbeartas cuntasaióchta arna n-úsáid agus ar réasúntacht na meastachán cuntasaióchta agus nochtuithe gaolmhara.

- Déanaim conclúid maidir lena oiriúnaí atá sé bonn an ghnóthais leantaigh de chuntasaíocht a úsáid agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fhaightear, cé acu an bhfuil nó nach bhfuil neamhchinnteacht ábhartha ann a bhaineann le himeachtaí nó dálaí lena bhféadfaí amhras suntasach a chur ar chumas lascach Intíre Éireann leanúint mar ghnóthas leantach. Má dhéanaim conclúid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha ann, éilítear orm aird a tharraingt i mo thuarascáil ar na nochtuithe gaolmhara sna ráitis airgeadais nó, mura bhfuil a leithéid de nochtuithe imleor, mo thuairim a mhionathrú. Tá mo chuid conclúidí bunaithe ar fhianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta mo thuairisce. D'fhéadfadh imeachtaí nó imthosca sa todhchaí, áfach, a bheith ina gcúis le lascach Intíre Éireann a scor de leanúint mar ghnóthas leantach.
- Déanaim measúnú ar chur i láthair, struchtúr agus inneachar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear na nochtuithe, agus cibé an léirítear na hidirbhearta agus imeachtaí bunúsacha leis na ráitis airgeadais ar bhealach lena mbaintear cur i láthair chothrom amach.

Déanaim cumarsáid leo siúd a bhfuil rialachas mar thasc acu maidir le raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha an iniúchta, i measc ábhair eile, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a shainaithním le linn m'iniúchta.

Tugaim tuairisc de réir eisceachta sa chás, i mo thuairim,

- nach bhfuair mé gach faisnéis agus míniúchán a theastaigh uaim i dtaca le m'iniúchadh, nó
- nach raibh taifid chuntasaíochta na Cuideachta imleor le cur ar ár gcumas na ráitis airgeadais a iniúchadh i gceart, gan bhac, nó
- nach bhfuil na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Faisnéis seachas na ráitis airgeadais

Ní chlúdaítear le mo thuairim ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile a chuirtear i láthair leis na ráitis sin, agus ní léiríonn aon fhoirm de chonclúid maidir le dearbhú ina leith.

I dtaca le m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais, éilítear orm faoi na ISAnna an fhaisnéis eile arna cur i láthair a léamh agus, trí sin a dhéanamh, machnamh a dhéanamh maidir le cé acu an bhfuil nó nach bhfuil an fhaisnéis eile ar neamhréir go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó le heolas arna fháil le linn an iniúchta, nó má tá an cuma air go bhfuil an fhaisnéis míshonraithe go hábhartha. Má dhéanaim conclúid, bunaithe ar an obair atá curtha chun feidhme agam, go bhfuil an fhaisnéis eile míshonraithe go hábhartha, éilítear orm an fhír a thuairisciú.

Tuairisciú ar nithe eile

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na gnéithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit ó thaobh a mbainistithe agus a bhfeidhmithe de. Tuairiscím má aithním gnóthaí ábhartha a bhaineann leis an mbealach a ndearnadh gnó poiblí.

Déanaim iarracht fianaise a fháil faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais i rith an iniúchta. Tuairiscím má aithním aon chás ábhartha nuair nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm le haghaidh na críche beartaithe nó nuair nár chloígh na hidirbhearta leis na húdaráis a rialaíonn iad.

4. Ráiteas maidir le Rialú Inmheánach

4.1 Réim Freagrachta

Thar ceann IIÉ, admhaím freagracht an Bhoird as a chinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Tá na riachtanais de réir an Chóid Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit (2016) arna thabhairt cothrom le dáta san áireamh leis an bhfreagracht sin.

4.2 Cuspóir an Chórais um Rialú Inmheánach

Tá an córas um rialú inmheánach deartha chun riosca a bhainistiú go leibhéal infhulaingthe seachas é a dhíothú ar fad. Ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, nach bhfuil absalóideach, a thabhairt go ndéantar sócmhainní a chosaint, idirbhearta a údarú agus a thaifeadadh i gceart, agus go ndéantar earráidí nó mírialtachtaí ábhartha a chosc nó a bhrath in am trátha.

Tá an córas rialaithe inmheánaigh, atá ar aon dul leis an treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí, um Sholáthar an PFN agus Athchóirithe (RCPSPFNA) i bhfeidhm ag IIÉ don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023 agus a fhad le dáta faofa na ráiteas airgeadais.

4.3 An cumas chun déileáil le Riosca

In 2023, d'eagraigh na Ceapaithe faoi Alt 18 seacht gcruinniú Iníúcháireachta agus Riosca. Seachfhoinníonn IIÉ a fheidhm iniúchta inmheánaigh, agus tugann an

tlniúcháir Inmheánach faoi chlár oibre atá comhaontaithe le CIR agus atá formheasta ag an mBord.

D'fhorbair IIÉ beartas bainistíochta riosca, ina leagtar amach na próisis bainistíochta riosca atá i bhfeidhm agus lena sonraítear ról agus freagrachtaí na foirne maidir leis an riosca. Táthar ag súil go n-oibreoidh gach ball foirne sinsearach, agus a bhfoirne, laistigh den bheartas seo, lena chinntiú go gcuirtear rioscaí agus laigí rialaithe atá ag teacht chun cinn in iúl agus go dtugtar aghaidh orthu dá réir, agus go nglacfaidh siad freagracht as rioscaí agus rialuithe laistigh dá réimse oibre féin.

4.4 Creatlach Riosca agus Rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha chun feidhme ag IIÉ lena sainaitheann agus lena dtuairiscítear na príomhrioscaí, chomh maith leis na gníomhartha bainistíochta atá á nglacadh chun dul i ngleic leo, agus chomh fada agus is féidir, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sainaitheann agus lena dtuairiscítear na príomhrioscaí os comhair lascach Intíre Éireann agus rinneadh iad sin a shainaithint, a mheastóireacht agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Déanann an CIR an clár a athbhreithniú gach ráithe ar a laghad. Baintear úsáid as toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a leithdháileadh d'fhonn a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú go leibhéal inghlactha.

Sonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus gníomhaíochtaí a theastaíonn chun rioscaí

a mhaolú agus na baill foirne ar leith atá freagrach as rialuithe a oibriú. Tá sé deimnithe go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm, ina bhfuil na gnéithe seo a leanas:

- Rinneadh nósanna imeachta maidir le gach príomhphróiseas gnó a dhoiciméadú.
- Tá freagrachtaí airgeadais sannta ar an leibhéal bainistíochta.
- Tá córas buiséadaithe iomchuí ann le buiséad bliantúil a gcoinníonn an lucht bainistíochta sinsearaí faoi athbhreithniú é
- Tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú.
- Tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní a chosaint, agus
- Tá nósanna imeachta rialaithe curtha chun feidhme maidir le maoiniú deontais d'iaratasóirí. Is leosan a áirithítear go ndéantar formheas leormhaith ar dheontais agus monatóireacht agus athbhreithniú ar na deonaithe chun a chinntiú go bhfuil an cistiú deontais curtha i bhfeidhm chun na críche a bhí beartaithe.

4.5 Faireachán agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá gnáthaimh fhoirmiúla curtha ar bun chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe. Cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh sin atá freagrach as iad a

réiteach agus don lucht bainistíochta agus don Bhord. Tá sé deimnithe go bhfuil na córais mhonatóireachta leanúnacha seo a leanas i bhfeidhm:

- Sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnamh a shainaithnítear a thuairisciú,
- Tá socruithe tuairiscithe curtha ar bun ar gach leibhéal dár sannadh freagrach as bainistiú airgeadais, agus
- Déanann an lucht bainistíochta sinsearaí athbhreithnithe tráthrialta ar thuarascálacha feidhmíochta tréimhsiúla agus bliantúla agus ar thuarascálacha airgeadais ina léirítear feidhmíocht i gcoinne buiséad/réamhaisnéisí.

4.6 Soláthar

Tá sé deimhnithe go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag IIÉ chun a chinntiú go ndéantar rialacha agus treoirlínte soláthair reatha a chomhlíonadh. Chomhlíon lascach Intíre Éireann na nósanna imeachta sin cé is moite den eisceacht seo a leanas: i rith 2023 measadh 4 cheannachán a bheith neamh-chomhlíontach arbh fhiú €7,306 iad.

4.7 Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Tá sé deimhnithe go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag lascach Intíre Éireann chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistithe agus rialaithe riosca. Déantar monatóireacht agus athbhreithniú lascach Intíre Éireann ar éifeachtacht an chórais rialaithe airgeadais a threorú le hobair na n-iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha, an Choiste Iniúcháireachta agus Riosca a dhéanann formhaoirseacht ar a gcuid oibre agus an lucht bainistíochta sinsearaí laistigh de IIÉ atá freagrach as an gcreat rialaithe airgeadais inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil.

Tá sé deimhnithe go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha don bhliain 2023 an 21 Márta 2024.

4.8 Saincheisteanna maidir le Rialú Inmheánach

Athbhreithniú Rialachais ar IIÉ

Tá Athbhreithniú Rialachais ar IIÉ foilsithe ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. Ba é Ernst & Young a rinne an tAthbhreithniú seo agus rinne na ceapaithe faoi Alt 18 é a choimisiúnú, ar threoir an Aire Ryan, chun feidhmeanna IIÉ a chomhlíonadh go dtí go gceapfar bord nud do IIÉ. Tá Coiste Stiúrtha curtha ar bun chun díriú ar chur chun feidhme na moltaí laistigh roimh an sprioc atá leagtha síos sa tuarascáil.

Athbhreithniú arna dhéanamh ag Abhcóide Sinsearach

In 2022, cheap an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, Eamon Ryan TD, faoi Alt 18(3) den Acht um lascach Intíre, 2010 Abhcóide Sinsearach le tabhairt faoi athbhreithniú ar oibríochtaí Bhord IIÉ. Nochtadh an t-ábhar sin in SIC 2022. Tá na moltaí a rinneadh san athbhreithniú sin curtha i bhfeidhm go hiomlán nó curtha san áireamh san Athbhreithniú Rialachais ar IIÉ.

Lóiste agus lostáin Eas Liath

Nochtadh an t-ábhar seo in SIC 2021 agus in SIC 2022. Tá formhór na moltaí a rinneadh sa Tuarascáil Iniúchta Inmheánaigh curtha i bhfeidhm ag IIÉ anois agus tá obair ag dul ar aghaidh faoi láthair ar an dá mholadh eile atá fós amuigh.

Cuireadh cás gnó mionsonraithe i láthair an Bhoird, inar leagadh amach an cur chuige ab fhearr i leith úsáid Lóiste agus lostáin Eas Liath amach anseo. Tugadh cead leis an an dá iostán a dhíol agus Lóiste Eas Liath a fhorbairt. Tá dul chun cinn á dhéanamh chun a chinntiú go mbeidh an láithreán réidh chun na tithe a dhíol.

Feithiclí gan árachas

Nochtadh an t-ábhar go raibh 16 feithicil gan árachas ag IIÉ ina fhíl le linn 2021 in SIC 2021 agus in SIC 2022. Tá IIÉ ag fanacht le toradh na n-imeachtaí dlíthiúla maidir leis an ábhar seo.

Feidhm cosanta IIÉ

Nochtadh an t-ábhar seo in SIC 2021 agus in SIC 2022. I mí Dheireadh Fómhair 2023, ag féachaint do chomhairle dlí a fuarthas maidir le saincheist theicniúil a bhain le húdarú chun ionchúiseamh a dhéanamh, tarraingíodh siar 71 cás ionchúisimh a thionscain IIÉ. Tabhaíodh costais dlí €168,879

maidir le 61 de na cásanna sin. Tá IIÉ ag fanacht ar rialú ón gcúirt maidir le costais 9 gcás eile. D'éist an chúirt cás amháin eile, ach ní raibh leithdháileadh na gcostas curtha i gcrích tráth a raibh an ráiteas seo á chur i dtoll a chéile.

Bainistíocht Taifead

Rinneadh athbhreithniú iniúchta inmheánaigh ar bhainistíocht taifead in 2023 agus 2024. Eisíodh dréacht-tuarascáil don CIR i mí Mheán Fómhair 2024 agus rinne an Bord í a mheas i mí Dheireadh Fómhair 2024. Tá miontuairiscí an chruinnithe sin fós le ceadú. Tháinig roinnt nithe ab údar imní chun solais agus tá Rannóg Soláthair IIÉ anois i mbun chéim meastóireachta an tionscadail. Chuige sin, tá siad sa tóir ar ghnólacht sainchomhairliúcháin a bhfuil na hacmhainní is gá aige chun ról ceannaireachta a ghlacadh agus dul i mbun oibre ar fud na heagraíochta chun Creat Bainistíochta Taifead atá oiriúnach don fheidhm a fhorbairt de réir mholtaí athbhreithnithe iniúchta sheachtraigh.

Imscaradh chabhlach na mBád Righin Inséidte

Nochtadh an t-ábhar seo in SIC 2021 agus in SIC 2022. Cuireadh tús le hlniúchadh Inmheánach ar chabhlach na mBád Righin Inséidte in 2023, agus eisíodh dréacht-Tuarascáil Iniúchta Inmheánaigh in 2024. Tá an tuarascáil sin á meas ag an CIR anois. Táthar ag súil leis an tuarascáil i mí na Nollag 2024.

Flít Feithiclí

Tugadh aghaidh ar líon na bhfeithiclí sa fhlít i gcomparáid le líon na foirne in SIC 2021 agus in SIC 2022. Tá sé seo faoi athbhreithniú leanúnach ag an mBainisteoir Flít agus bhí sé ina ábhar d'iniúchadh inmheánach in 2023 freisin. Táthar ag súil go n-eiseofar an Tuarascáil Iniúchta go luath.

Imscrúdú an Gharda Síochána

Nochtadh an t-ábhar seo in SIC 2021 agus in SIC 2022. In 2022, thuairiscigh an POF ábhar féideartha calaoise don Garda Síochána. Bheartaigh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí gan dul ar aghaidh le cás.

Thar ceann IIÉ

An tOllamh Tom Collins
Cathaoirleach

11 Nollaig 2024

Dáta

IASCACH INTÍRE ÉIREANN

Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus ar Chúlchistí Ioncaim Coinnithe don 12 mhí go dtí 31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023		2022	
		€	€	€	€
Ioncam					
Maoiniú Stáit agus Aontais Eorpaigh					
Deontais ón Oireachtas	2	33,429,586		31,031,573	
Lúide ranníocaíochtaí Scéime Pinsin Aonair arna n-íoc	14a	(277,699)		(252,263)	
Glanmhaoiniú iarchurtha do phinsin	14c	4,155,564	37,307,451	4,204,873	34,984,183
Ioncam Eile					
Eile	3		3,181,356		5,434,614
			40,488,807		40,418,797
Ioncam Iomlán					
Caiteachas					
Riarachán	4		6,831,830		6,287,122
Oibríochtaí	5		34,397,389		33,645,227
			41,229,219		39,932,349
Barrachas / (Easnamh) don Bhliain roimh Leithreasuithe			(740,412)		486,448
Aistriú ón / (chuig) an gCuntas Caipitil	12		544,899		(713,262)
Barrachas/ (Easnamh) don Bhliain tar éis Leithreasuithe			(195,513)		(226,814)
Iarmhéid arna Thabhairt ar Aghaidh amhail an 01 Eanáir			5,445,478		5,672,292
Iarmhéid arna Thabhairt ar Aghaidh amhail ar an 31 Nollaig			5,249,965		5,445,478

Tá an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus Nótaí 1 go 20 ina gcuid de na ráitis airgeadais seo. Thar ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

11 Nollaig 2024

An tOll. Tom Collins -
Cathaoirleach

Dáta

11 Nollaig 2024

Jackie Maguire
Comhalta Boird

Dáta

IASCACH INTÍRE ÉIREANN

Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023 €	2022 €
Barrachas/ (Easnamh) don Bhliain tar éis Leithreasuithe		(195,513)	(226,814)
Gnóthachain / (caillteanais) ó thaithí ar oibleagáidí sochair scoir		(4,333,000)	(4,763,000)
Athrú ar na toimhdí atá mar bhunús do luach reatha d'oibleagáidí sochair scoir		27,000	44,166,000
Gnóthachain/(caillteanais) achtúireacha iomlána sa bhliain	14b	(4,306,000)	39,403,000
Coigeartú ar mhaoiniú iarchurtha sochar scoir		4,306,000	(39,403,000)
Ioncam Cuimsitheach Iomlán Eile don bhliain		(195,513)	(226,814)

Tá an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus Nótaí 1 go 20 ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.
Thar ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

11 Nollaig 2024

An tOll. Tom Collins -
Cathaoirleach

Dáta

11 Nollaig 2024

Jackie Maguire
Comhalta Boird

Dáta

IASCACH INTÍRE ÉIREANN

Ráiteas ar an Staid Airgeadais amhail an
31 Nollaig 2023

	Nótaí	2023 €	2022 €
Sócmhainní Seasta			
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh	9	21,555,576	22,100,476
Sócmhainní Reatha			
Fardal	16	1,603,238	1,700,417
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	17	9,608,544	8,135,788
Infháltais	10	1,266,877	2,158,438
		12,478,659	11,994,643
Dlíteanais reatha (suimeanna dlíte laistigh d'aon bhliain amháin)			
Suimeanna iníoctha	11	7,228,693	6,549,165
		7,228,693	6,549,165
GLANSÓCMHAINNÍ/(GLANDLITEANAIS) REATHA		5,249,966	5,445,478
SÓCMHAINNÍ IOMLÁNA LÚIDE DLITEANAIS REATHA ROIMH PHINSIN		26,805,542	27,545,954
Sócmhainn maoinithe sochar scoir iarchurtha	14c	131,854,618	123,393,054
Oibleagáidí sochair scoir	14b	(131,854,618)	(123,393,054)
		-	-
IOMLÁN NA SÓCMHAINNÍ LÚIDE DLITEANAIS REATHA		26,805,542	27,545,954
GLANSÓCMHAINNÍ/(GLANDLITEANAIS)		26,805,542	27,545,954
Cúlchistí			
Cuntas caipitil	12	21,555,577	22,100,476
Barrachas ar loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí loncaim Coinnithe		5,249,965	5,445,478
		26,805,542	27,545,954

Tá an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus Nótaí 1 go 20 ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.
Thar ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

11 Nollaig 2024

An tOll. Tom Collins -
Cathaoirleach

Dáta

11 Nollaig 2024

Jackie Maguire
Comhalta Boid

Dáta

IASCACH INTÍRE ÉIREANN

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid don 12 mhí go dtí an 31 Nollaig 2023

	2023 €	2022 €
Glansreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin		
Barrachas Caiteachais thar Ioncam	(740,412)	486,448
Dímheas agus Lagú Sócmhainní Seasta	2,679,430	2,452,600
(Méadú)/Laghdú ar Infháiltais	891,561	(848,973)
Méadú/(Laghdú) i Suimeanna iníochta	679,528	(572,574)
(Brabús) / Caillteanas ar dhiúscairt sócmhainní seasta	(299,129)	(81,402)
Glan-ús / Táillí Baine	25,230	45,819
(Méadú)/Laghdú ar Fhardal	97,179	(27,660)
Glan-insreabhadh/(eis-sreabhadh) airgid mar thoradh ar Ghníomhaíochtaí Oibriúcháin	3,333,387	1,454,258
Sreafaí Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta		
Íocaíochtaí chun Réadmhaoine, Gléasra agus Trealamh a fháil	(2,150,382)	(3,193,565)
Fáltais ó dhiúscairtí Réadmhaoine, Gléasra & Trealaimh	314,981	109,107
Glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) Airgid ó Ghníomhaíochtaí Infheistíochta	(1,835,401)	(3,084,458)
Sreafaí Airgid Thirim ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe		
Glan-ús / Táillí Baine	(25,230)	(45,819)
Glan-insreabhadh/(Glan-eis-sreabhadh) Airgid Thirim ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe	(25,230)	(45,819)
Glanmhéadú / (Laghdú) ar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	1,472,756	(1,676,019)
Réiteach ar Ghlan-insreabhadh/(Ghlan-eis-sreabhadh) Airgid Thirim le gluaiseacht i nglanchistí		
Méadú / (Laghdú) in airgead tirim	1,472,756	(1,676,019)
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag tús na bliana	8,135,788	9,811,807
Airgead agus coibhéisí airgid thirim ag deireadh na bliana	9,608,544	8,135,788

Tá an Ráiteas ar Shreafaí Airgid agus Nótaí 1 go 20 ina gcuid de na ráitis airgeadais seo.
Thar ceann Bhord Iascach Intíre Éireann

11 Nollaig 2024

An tOll. Tom Collins -
Cathaoirleach

Dáta

11 Nollaig 2024

Jackie Maguire
Comhalta Boid

Dáta

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023

1. Beartais Chuntasaíochta

Leagtar amach thíos an bunús cuntasaíochta agus na beartais thábhachtacha chuntasaíochta atá glactha ag lascach Intíre Éireann. Cuireadh na beartais sin ar fad i bhfeidhm go comhsheasmhach i rith na bliana agus i rith na bliana roimhe sin.

a) Faisnéis Ghinearálta

Bunaíodh lascach Intíre Éireann faoin Acht lascaigh 2010 lena cheann oifig ag 3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na Cathrach, Baile Átha Cliath 24, D24 CK66.

Is iad príomhchuspóirí lascach Intíre Éireann acmhainn iascaigh intíre na hÉireann a chosaint, a bhainistiú agus a chaomhnú.

Eintiteas Sochair Phoiblí atá in lascach Intíre Éireann.

b) Ráiteas Comhlíontachta

Ullmhaíodh ráitis airgeadais lascach Intíre Éireann don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2023 i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme agus le FRS102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, arna eisiúint ag an gComhairle um Thuairisciú Airgeadais sa Ríocht Aontaithe.

c) Bonn a nUllmhaithe

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil, cé is moite

de shócmhainní agus dliteanais áirithe a rinneadh a thomhas ar a luach cóir mar a mhínítear sna beartais chuntasaíochta thíos. Tá na ráitis airgeadais san fhoirm atá faofa ag an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide le comhthoilíú an Aire Caiteachais Phoiblí, Soláthair PFN agus Athchóirithe faoin Acht um lascach Intíre 2010. Cuireadh na beartais chuntasaíochta seo a leanas i bhfeidhm go comhsheasmhach nuair a bhíodas ag plé le míreanna a mheastar le bheith bainteach le ráitis airgeadais lascach Intíre Éireann.

d) Ioncam

Deontais ón Oireachtas

Tugtar cuntas ar ioncam ó Dheontais Oireachtais ar bhonn fáltais airgid.

Tugtar cuntas ar ioncam ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail faoina scéim Áineasa Tuaithe ar bhonn fabhráithe.

Tugtar cuntas ar ioncam ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide maidir leis an Straitéis Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta (NSAD) agus Scéim Tacaíochta lascaire na nEascann ar bhonn fabhráithe.

Tugtar cuntas ar gach ioncam eile a fhaightear ar bhonn fabhráithe.

Aisíocaíochtaí deontas a íocadh

Tagann deontais a íocadh chun bheith in-aisíochta i gcúinsí áirithe, amhail leachtú/díscaoileadh na cuideachta is faighteoir, nó mura gcomhlíontar coinníollacha an deontais. Aithnítear aisíocaíochtaí deontais nuair is dócha go bhfaighidh lascach Intíre

Éireann an t-airgead agus is féidir an méid a mheas go hiontaofa; dá bhrí sin tugtar cuntas orthu ar bhonn fabhraithe.

Ioncam ó ús

Aithnítear ioncam ó ús ar bhonn fabhraithe ag úsáid mhodh an ráta éifeachtúil úis.

Ioncam Eile

Aithnítear ioncam eile ar bhonn fabhraithe seachas ciste Caomhnaithe, fíneálacha & forghéilleadh, díol foilseachán agus táillí iarratais na Saorála Faisnéise a thuairiscítear ar bhonn airgid a fhaightear.

e) Cuntas Caipitil

Seasann an Cuntas Caipitil don tsuim ioncaim gan amúchadh a úsáidtear chun sócmhainní seasta a mhaoiniú.

f) Maoin, Gléasra agus Trealamh

Tá réadmhaoin, gléasra agus trealamh luaite ar a gcostas lúide dímheas carntha, arna choigeartú d'aon soláthar don lagú. Déantar dímheas maidir le gach réadmhaoin, gléasra agus trealamh, seachas talamh ruilse agus saothar ealaíne, ar rátaí a mheastar chun costas gach sócmhainne a dhíscríobh, lúide an luach iarmharach measta, de réir méid chothroim, thar a saolré úsáideach ionchasach, mar seo a leanas:

(i) Foirgnimh agus Gorlanna	2%
(ii) Mótarfheithiclí	20%
(iii) Trealamh Allamuigh	25%
(iv) Trealamh Saotharlainne	33⅓%
(v) Báid	10%
(vi) Leantóirí	10%
(vii) Innill	20%

(viii) Troscán agus Trealamh Oifige	20%
(ix) Ríomhairí	33⅓%

Léirítear leis an luach iarmharach an méid measta a gheofaí faoi láthair ó dhiúscairt sócmhainne, tar éis costais mheasta na diúscartha a asbhaint, dá mbeadh an tsócmhainn sin ar aois agus sa riocht a mbeadh coinne leis ag deireadh a saolré úsáidí.

Má tá fianaise oibiachtúil ann ar lagú ar luach sócmhainne, aithnítear caillteanas lagaithe sa Ráiteas ar Ioncam agus ar Chaiteachas agus sna Cúlchistí Ioncaim Coinnithe sa bhliain.

g) Fardal

Is éard atá san fhardal earraí lena n-athdhíol, agus aithnítear é sna ráitis airgeadais ag an gceann is ísle de Chostas agus Glanluach Inréadaithe (NRV). Ríomhtar an costas ar bhonn is túsce isteach is túsce amach (FIFO) agus áirítear leis na costais cheannaigh go léir. Is é NRV an praghas díola (iarbhrí nó measta) lúide na costais chríochnaithe riachtanacha go léir. Ríomhtar stoc san fheirm éisc le ráta mortlaíochta gafa de 60%.

h) Infháltais

Aithnítear infháltais ar a luach cóir, lúide soláthar d'fhiacha amhrasacha. Soláthar sonrach is ea an soláthar d'fhiacha amhrasacha, a bhunaítear nuair is ann d'fhianaise oibiachtúil nach mbeidh lascach Intíre Éireann in ann gach méid atá dlíthe dó a bhailiú. Aithnítear gach gluaiseacht sa soláthar d'fhiacha amhrasacha sa Ráiteas ar Ioncam agus Caiteachas agus sna Cúlchistí Ioncaim Coinnithe.

i) Léasanna Oibriúcháin

Aithnítear caiteachas cíosa faoi léasanna oibriúcháin sa Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Coinnithe thar shaolré an léasa. Aithnítear caiteachas ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa, ach amháin sa chás go bhfuil méaduithe cíosa nasctha leis an ráta measta boiscithe, agus sa chás sin aithnítear na méaduithe sin nuair a thabhaítear iad. Aithnítear aon dreasacht léasa a fhaightear thar shaolré an léasa.

j) Sochair Fostaithe

Sochair Ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha amhail pá saoire mar chostas sa bhliain, agus áirítear sochair a fhabhraítear ag deireadh na bliana san fhigiúr Iníoctha sa Ráiteas maidir leis an Staid Airgeadais.

Sochair Scoir

Bhunaigh lascach Intíre Éireann a scéim pinsin féin le sochar sainithe roimhe seo, arna maoiniú go bliantúil ar bhonn 'íoc mar a úsáidtear' ón airgead a bhíonn ón airgead a chuireann an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil ar fáil agus ó ranníocaíochtaí a asbhaintear de thuarastail choinnithe na mball foirne. Oibríonn lascach Intíre Éireann Scéim Pinsin Aonair na Seirbhísí Poiblí ('An Scéim Aonair') freisin. Is scéim sochair shainithe í sin do státseirbhísigh inphinsin a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh. Íoctar ranníocaíochtaí bhaill na Scéime Aonair leis an Roinn Caiteachais Phoiblí, Soláthair PFN agus Athchóirithe (DPENDPDR). Léirítear le costais pinsin na sochair pinsean atá tuilte ag fostaithe, agus taispeántar glan ó ranníocaíochtaí pinsin na mball foirne

iad. Aithnítear aon suim a bhaineann leis an muirear pinsin mar ioncam sa mhéid go bhfuil sé inghnóthaithe go ndéantar é a fhritháireamh in aghaidh deontais a fhaightear le linn na bliana i leith íocaíochtaí pinsin a íoc.

Tá gnóthachain agus cailteanais achtúireacha a d'éirigh as dlíteanais na scéime léirithe sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach agus tá coigeartú comhfhreagrach aitheanta sa tsuim atá inghnóthaithe ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide.

Léiríonn na ráitis airgeadais, ag luach cóir, na sócmhainní agus na dlíteanais a eascraíonn as oibleagáidí pinsin lascaigh Intíre Éireann agus aon mhaoiniú gaolmhar, agus aithnítear na costais a bhaineann le sochair phinsin a sholáthar sna tréimhsí cuntasáochta ina dtuilleann fostaithe iad. Déantar dlíteanais na scéime pinsin a thomhas ar bhonn achtúireach trí leas a bhaint as modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa.

k) Breithiúnais agus Meastacháin Chuntasaíochta Chriticiúla

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú, ní foláir don lucht bainistíochta breithiúnais, meastacháin agus toimhdí a dhéanamh a mbíonn tionchar acu ar na méideanna arna dtuairisciú le haghaidh sócmhainní agus dlíteanas amhail dáta an chláir chomhardaithe agus na méideanna arna dtuairisciú d'ioncaim agus do chaiteachais i rith na bliana. Mar sin féin, d'fhéadfadh na torthaí iarbhir a bheith éagsúil leis na meastacháin sin mar gheall ar nádúr an mheastacháin féin. Is iad na breithiúnais seo a leanas is mó a chuaigh i gcion ar na méideanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais.

Bearnú Réadmhaoine, Gléasra agus Trealamh

Déantar athbhreithniú ar shócmhainní atá faoi réir ag amúchadh do bhearnú nuair a léirítear le heachtraí nó athruithe i gcúinsí go mb'fhéidir nach mbeadh an tsuim ghlanluacha in-aisghabhála. Aithnítear caillteanas bearnaithe mar an tsuim a sháraíonn suim ghlanluacha na sócmhainne a suim in-aisghabhála. Is ionann méid in-aisghabhála na sócmhainne ná luach cóir na sócmhainne lúide a costas díolta nó a luach úsáide, cibé acu is airde. D'fhonn bearnú a mheas, déantar sócmhainní a ghrúpáil ag an leibhéal is ísle a bhfuil sreafaí inaitheanta airgid (aonaid ghinte airgid) ar leith ag baint leo. Déantar athbhreithniú ar shócmhainní neamhairgeadais a d'fhulaing bearnú le féachaint an bhfuil an bearnú curtha droim ar ais ag gach dáta tuairiscithe.

Dímheas agus Luachanna Iarmharacha

Tá athbhreithniú déanta ag na Stiúrthóirí ar shaolré sócmhainní agus ar na luachanna iarmharacha gaolmhara de gach aicme sócmhainne seasta agus, go háirithe, ar shaolré eacnamaíoch fhónta agus ar luachanna iarmharacha daingneán agus feisteas, agus bhain de thátal as gurb iomchuí saolré na sócmhainní agus na luachanna iarmharacha.

Soláthairtí

Déanann Iascach Intíre Éireann soláthairtí d'oibleagáidí dlíthiúla agus inchiallaithe, arb eol di a bheith gan íoc ar dháta deiridh na tréimhse. Déantar na forálacha sin de ghnáth bunaithe ar fhaisnéis stairiúil nó ábhartha eile, arna coigeartú le haghaidh treochtaí le déanaí nuair is ábhartha. Mar sin féin is

meastacháin iad ar na costais airgeadais i gcás teagmhais nach bhféadfadh tarlú go ceann roinnt blianta. Dá thoradh sin agus de bharr an leibhéil éiginnteachta a ghabhann leis na torthaí deiridh, féadfaidh an toradh iarbhir a bheith an-difriúil ón meastachán.

Oibleagáid Sochair Scoir

Maidir leis na toimhdí atá mar bhunús na luachálacha achtúireacha lena gcinntear na méideanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais (lena n-áirítear rátaí lascaine, méadaithe sna rátaí maidir le leibhéil chúitimh sa todhchaí, rátaí básmhaireachta agus treochtaí sna rátaí i leith costas cúraim sláinte), déantar iad a thabhairt cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar na dálaí geilleagracha reatha agus aon athruithe ábhartha ar théarmaí agus ar choinníollacha na bpleananna pinsin agus iarscoir.

Is féidir leis na nithe seo a leanas dul i gcion ar na toimhdí sin:

- (i) an ráta lascaine, athruithe ar an ráta toraidh ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta
- (ii) leibhéil chúitimh amach anseo, dálaí sa mhargadh saothair amach anseo

2 Deontais ón Oireachtas

Is éard atá i gceist leis na Deontais Oireachtais a vótáladh chuig IIÉ ó Vóta 29 Comhshaol, Aeráid agus Cumannachas, Fo-Cheann C5 lascach Intíre mar a léirítear sna ráitis airgeadais:

	2023 €	2022 €
lascach Intíre Éireann		
Deontas Caiteachais Reatha	30,698,452	28,519,477
Deontas Caiteachais Reatha - Straitéise Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta	154,648	362,199
Deontas Caiteachais Reatha - Eascanna Eolaíochta	-	75,564
Deontas Caiteachais Chaipitiúil	2,576,486	2,074,333
	33,429,586	31,031,573

3 Ioncam Eile

	2023 €	2022 €
Obair ar chonradh	798,443	2,801,834
Ioncam Feirme Éisc	336,972	300,710
Ioncam ó Cheadanna	613,440	628,397
Ioncam ó Cheadúnais		
Slat	538,532	
lascach tráchtála	43,580	
Cuid X Ceannaithe	34,239	
lascaigh Stáit	67,170	683,521
Maoiniú don Chaomhnú Bradán	108,036	368,488
Fíneálacha & Forghéilleadh (a)	94,180	122,896
Rátaí lascaigh	226,426	233,214
Brabús (Caillteanas) ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta	299,129	81,402
Ciste Áineasa Tuaithe	-	95,297
Ilghnéitheach	21,209	101,167
	3,181,356	5,434,614

(a) Le linn 2023, íocadh €34,018 san iomlán ón Vóta Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide faoi Alt 315(3) den Acht lascaigh (Comhdhlúthú), 1959. Tá siad sin san áireamh i bhFíneálacha agus Forghéilleadh (2022: €21,428).

4 Riarachán

	Nótaí	2023 €	2022 €
Costais foirne agus Táillí na gComhaltaí Boid	6	4,697,014	4,225,409
Speansais oifige	8e	318,575	260,758
Muirir Bhainc		25,218	45,815
Fógraíocht & faisnéis phoiblí		81,579	72,443
Poiblíocht & cur chun cinn		81,554	68,965
Táillí gairmiúla		369,228	305,790
Táille iniúcháireachta *		48,300	55,300
Speansais an Bhoird		6,549	19,277
Táillí Dí		151,036	108,225
Árachas		61,330	53,926
Dímheas	9	477,457	484,695
Caiteachas Ríomhaireachta	8d	335,162	372,677
Ilghnéitheach	8b	115,519	115,796
Soláthar do dhrochfhiacha	8b	63,309	98,046
		6,831,830	6,287,122

5 Oibríochtaí

	Nótaí	2023 €	2022 €
Costais foirne	6	24,619,567	23,794,065
Speansais oifige	8e	974,704	865,342
Sábháilteacht		467,813	304,151
Oiliúint		269,767	312,842
Táillí Dí		767,428	350,730
Táillí gairmiúla		620,539	668,446
Deisiúcháin & cothabháil	8e	68,829	132,673
Soláthairtí allamuigh		316,013	331,479
Oibreacha Forbartha	8c	732,054	1,374,622
Soláthairtí Forbartha	8c	579,219	802,981
Reáchtáil & cothabháil feithiclí & bád	8a	1,480,339	1,560,652
Speansais saotharlainne		36,711	40,321
Ceannach éisc & bia éisc		189,035	218,310
Árachas		363,393	341,752
Dímheas	9	2,201,973	1,967,905
Ilghnéitheach	8b	376,696	347,638
Caiteachas Ríomhaireachta	8d	280,130	182,316
Coimisiún ceadúnas agus ceadanna		53,179	49,002
		34,397,389	33,645,227
Iomlán an chaiteachais		41,229,219	39,932,349

* Cuimsíonn Táille Iniúchta 2022 an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste fabhrú €11,400, a bhaineann le táille bhreise as Iniúchadh 2021

5a Costais Chomhairleachta - Mionsonraí

	2023	2022
	€	€
Feabhsú gnó	128,157	182,575
Airgeadas	105,252	45,844
AD/Pinsean	120,562	158,611
Táillí Dlí	918,464	458,955
Innealtóirí Comhairleachta	159,443	75,554
Suirbhé ar Eascanna	26,000	23,292
Comhairleacht Chomhshaoil	262,410	298,811
Seirbhísí Liachta	22,816	22,585
Seirbhísí Tréidliachta	24,342	17,919
Eile	-	542
Caipiteal Eile	97,281	64,432
Caidreamh poiblí / Margaíocht	76,095	66,896
Réadmhaoin/Pleanáil	47,123	39,430
Iomlán	1,987,945	1,455,446

6 Luach saothair agus Costais Eile Phá

6a

	Nótaí	2023 €	2022 €
Tuarastail & pá *		20,982,198	19,963,301
Táillí Chomhaltaí an Bhoird	7	72,160	43,701
Taisteal & Cothú - Náisiúnta		865,293	953,614
Taisteal & cothabháil – Idirnáisiúnta		44,066	23,588
Costais phinsin	14a	7,352,865	7,035,270
		29,316,581	28,019,474

Níl aon scéimeanna pá i gcoibhneas le feidhmíocht ag IIÉ.

San áireamh i dtuarastail agus pá tá:

- Suimeanna iomlána dar luach €1.407m a íocadh le 279 mball foirne (2022: €1.403m a íocadh le 267 bhall foirne) maidir le híocaíochtaí uaireanta míshóisialta
- Socraíocht amháin €38,500 le hiarfhostaí a briseadh as a phost, tabhaíodh costais dlí €33,012. Socraíocht amháin eile €49,900 le pinsinéir, níor tabhaíodh aon chostais dlí . (2022: 2 lomarcaíocht €15,972)
- Laghdaítear Tuarastail agus Pá €98K mar gheall ar fháltais ón Roinn Coimirce Sóisialaí don fhoireann, ach níl san áireamh i Nóta 6c Táillí Comhaltaí Boird, Taisteal agus Cothabháil ná sochair do bhaill foirne a fuarthas ón Roinn Coimirce Sóisialaí

	2023	2022
Líon na bhfostaithe	Líon	Líon
Bainistíocht & cléireachas	65	64
Taighde / teicniúil	255	249
Eile	1	1
Iomlán Foirne	321	314

6b

Raon na sochar gearrthéarmach tuarastail d'fhostaithe		Líon na bhFostaithe	
Ó	Go dtí	2023	2022
€ 60,000 -	€ 69,999	41	33
€ 70,000 -	€ 79,999	24	23
€ 80,000 -	€ 89,999	7	5
€ 90,000 -	€ 99,999	5	6
€ 100,000 -	€ 109,999	4	1
€ 110,000 -	€ 119,999	3	4
€ 120,000 -	€ 129,999	-	-
€ 130,000 -	€ 139,999	-	-
€ 140,000 -	€ 149,999	-	-
€ 150,000 -	€ 159,999	-	1
€ 160,000 -	€ 169,999	1	-
€ 170,000 -	€ 179,999	-	-

Tabhair faoi deara: chun críocha an nocht seo, áirítear le sochair ghearrthéarmacha fostaithe i ndáil le seirbhísí a tugadh le linn na tréimhse tuairiscithe tuarastal, liúntais ragoibre, liúntais agus íocaíochtaí eile a rinneadh thar ceann an fhostaí, ach níl ÁSPC fostóra san áireamh.

6c Sochair Fostaithe Chomhiomlána

	2023	2022
	€	€
Tuarastal foirne agus sochair ghearrthéarmacha Foireann Bhuan	18,011,209	17,332,576
Tuarastal foirne agus sochair ghearrthéarmacha Foireann ar Conradh	1,185,387	888,856
Costais sochair scoir	7,352,865	7,035,270
Ranníocaíocht an fhostóra le leas sóisialach	1,883,472	1,839,386
	28,432,933	27,096,088

Níl san áireamh i Nóta 6c Táillí Comhaltaí Boird, Taisteal agus Cothabháil ná sochair do bhaill foirne a fuarthas ón Roinn Coimirce Sóisialaí

6d Sochair Ghearrthéarmacha Foirne

	2023	2022
	€	€
Bunphá	16,532,170	16,191,612
Ragobair	7,656	7,569
Liúntais	1,415,594	1,411,726
	17,955,420	17,610,907

Tá san áireamh i Nóta 6d Táillí Comhaltaí Boird, ach níl san áireamh ann Foireann ar Fochonradh, Sochair a Fuarthas ón Roinn Coimirce Sóisialaí, ÁSPC an Fhostóra, Fabhráithe don Liúntas Iomlán Uaireanta Neamhshóisialta (UHA), Pá Saoire, Socraíochtaí CCÁO ná Aisiompú Fabhrúithe Comhaltaí Boird.

6e Príomhphearsanra Bainistíochta

I measc an príomhphearsanra bainistíochta in lascach Intíre Éireann tá comhaltaí an Bhoird, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, an Ceann Airgeadais agus Seirbhísí Corparáideacha, an Ceann Oibríochtaí, an Ceann Taighde agus Forbartha, an Ceann Acmhainní Daonna agus Ball Boird ar Stipinn (Sonraí Nóta 7). Leagtar amach thíos luach iomlán na sochar fostaithe le haghaidh príomhphearsanra bainistíochta:

	2023	2022
	€	€
Tuarastal	801,836	814,164
Liúntais	-	-
Sochair Foirceanta	-	-
Árachais Sláinte	-	-
	801,836	814,164

Ní áirítear ann luach na sochar scoir arna dtuilleamh sa tréimhse. Is comhaltaí de scéim pinsin lascach Intíre Éireann príomhphearsanra bainistíochta, cé is moite de Chomhaltaí an Bhoird, agus ní théann a dteidlíochtaí ina leith sin thar théarmaí scéim pinsin eiseamláireach na seirbhíse poiblí.

6f Luach saothair an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin

Bhí luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh comhdhéanta de:

	2023	2022
	€	€
Buntuarastal iantúil *	169,807	152,678
Iomlán	169,807	152,678

Tá an POF ina bhall de Scéim Pinsean Aonair na Seirbhíse Poiblí agus ní théann a chuid teidlíochtaí maidir leis sin níos faide ná an teidlíocht chaighdeánach i scéim aoisliúntais eiseamláireach na hearnála poiblí le sochar sainithe. Ní áirítear anseo luach na sochar scoir arna dtuilleamh sa tréimhse thuas.

Fuair an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin forchúiteamh taistil agus cothabhála dar luach €10,797 in 2023 (2022: €18,997).

Ba é €171,292 luach an tuarastail bhliantúil don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin @ 31 Nollaig 2023 ag pointe 3 den scála POF. Bhí Feithicil IIÉ in úsáid aige freisin.

*Forchúitíodh ró-íocaíocht €4,487.70 le linn 2022 le haghaidh ró-íocaíochta i mí na Samhna 2020.

Chuir an POF tús le saoire i mí an Mhárta 2024 agus é fós ar saoire.

7 Íocadh na suimeanna seo a leanas le comhaltaí an Bhoird don 12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2023

An Bord	An Bord	An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca	An Fochóiste Réadmhaoine	An Mheitheal Chomhpháirteach um Fheirm Éisc	Grúpa Stiúrtha Thionscadal na Feirme Éisc	An Fochóiste Straitéiseach Acmhainní Daonna	Míleáiste & Cothú	Táillí & Luach Saothair
	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023	2023
Líon na gCruinnithe							€	€
Fintan Gorman (Cathaoirleach) ^A								-
An tOll. Frances Lucy (Cathaoirleach) ^G							-	-
Seán Coady ^C								-
Patrick Gibbons ^{B, C}								949
Bernadette Orbinski Burke								401
Seamus Boland ^{A, C}								-
Michael McGreal ^{C, D}								949
Marie Louise Heffernan ^A								
Fiona Walsh								949
Seamus Neely	10	7					3,748	34,456
Tom Barry	10	7					2,974	34,456
Líon iomlán na gcruinnithe	10	7					6,722	72,160

Íocadh na suimeanna seo a leanas le comhaltaí an Bhoird don 12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2022

An Bord	Míleáiste & Cothú	Táillí & Luach Saothair	Líon na gCruinnithe ar Freastalaíodh Orthu
	2022	2022	2022
	€	€	
Fintan Gorman (Cathaoirleach)	6,168	4,121	6
An tOll. Frances Lucy ^{B, D, E}	2,410	-	16
Seán Coady ^C	5,890	-	14
Patrick Gibbons ^{B, C}	457	7,695	15
Bernadette Orbinski Burke ^B	943	7,695	16
Seamus Boland ^F	-	2,649	5
Michael McGreal ^{C, F}	4,820	7,695	13
Marie Louise Heffernan ^B	938	6,151	12
Fiona Walsh	436	7,695	16
	22,062	43,701	

B'ionann líon iomlán na gcruinnithe a reáchtáladh in 2023 agus 17 (2022: 24 cruinniú)

Ní bhfuair an tOll. Frances Lucy agus Seán Coady aon táille Boird faoin bprionsabal Aon Duine Aon Tuarastal (OPOS)

Freastalaíonn roinnt comhaltaí ar Fhochoistí Boird agus ar Mheithleacha freisin:

^A d'éirigh as oifig le linn na tréimhse

^B ballraíocht sa Choiste Iniúchta agus Riosca le linn na tréimhse

^C ballraíocht san Fhochóiste Réadmhaoine le linn na tréimhse

^D ballraíocht sa Mheitheal Feirme Éisc le linn na tréimhse

^E ballraíocht sa Ghrúpa Stiúrtha Tionscadal na Feirme Éisc

^F ballraíocht san Fhochóiste Straitéiseach AD

^G ceaptha ina Chathaoirleach ar an mBord an 4 Bealtaine 2022

8a Reáchtáil & cothabháil feithiclí & báid

	2023	2022
	€	€
Árachas Feithiclí	237,464	113,793
Deisiúcháin & cothabháil feithiclí	341,820	386,338
Breosla feithiclí	420,634	558,283
Árachas Báid	64,250	58,572
Deisiúcháin & cothabháil báid	116,954	122,185
Breosla báid	47,565	45,057
Stóráil Bád & Feithiclí	6,855	4,900
Fruiliú ginearálta Carranna	148,661	177,414
Costais reáchtála eile	96,136	94,110
	1,480,339	1,560,652

8b Ilghnéitheach

	2023	2022
	€	€
Irisí / tréimhseacháin	525	974
Speansais Cruinnithe	29,796	13,853
Cúiréir	13,558	18,784
Caiteachas Saoráidí	98,866	72,429
Vacsáiní d'Éisc	6,555	1,177
Costais Iasclainne	62,658	26,290
Soláthairtí tí	16,891	13,473
Glantachán	73,182	89,930
Slándáil	82,340	67,048
Deisiúcháin & cothabháil trealamh	81,793	73,899
Soláthar do Dhrochfhiacha	63,309	97,635
Drochfhiacha a Dhíscríobh	-	411
Trealamh faoi luach €500	19,405	67,211
Ilghnéitheach	6,646	18,366
	555,524	561,480

8c Caiteachas Forbartha

	2023	2022
	€	€
Fochonraitheoireacht / fruíliú gléasra	671,993	1,265,832
Soláthairtí forbartha	579,219	802,981
Oibreacha Athshlánaithe	60,061	108,790
	1,311,273	2,177,603

8d Caiteachas Ríomhaireachta

	2023	2022
	€	€
Tomhaltáin ríomhaireachta	37,310	66,130
Bogearraí ríomhaireachta	26,385	22,521
Cothabháil & Ceadúnúchán Ríomhairí	489,282	364,516
Seirbhísí Bainistithe & Néalríomhaireachta	62,315	101,826
	615,292	554,993

8e Speansais oifige

	2023	2022
	€	€
Priontáil & stáiseanóireacht	76,121	72,048
Postas & teileafón	101,770	105,032
Fóin phóca & Leathanbhanda & Crainn Aeróige & Cumarsáid Lasmuigh den Láithreán	384,097	370,536
Cíos & rátaí	99,818	135,986
Teas & solas	465,762	352,867
Deisiúcháin & cothabháil	234,540	222,304
	1,362,108	1,258,773

9 Réadmhaoin, Gléasra & Trealamh

	Talamh, foirgnimh, ceantair iascaigh agus gorlanna	Mótarfheithicilí	Báid & innill	Trealamh allamuigh agus saotharlainne, lena n-áirítear Leantóirí	Troscán, trealamh oifige. & ríomhairí	Iomlán
	€	€	€	€	€	€
Costas nó luacháil						
Amhail an 1 Ean 2023	23,237,451	7,047,030	6,641,500	7,148,757	3,684,290	47,759,028
Breiseanna don bhliain	341,559	936,036	101,968	384,564	386,255	2,150,382
Diúscairtí don bhliain		(695,965)	(667,203)	(125,372)	(24,289)	(1,512,829)
Athranguithe				(12,258)	12,258	-
Amhail an 31 Nollaig 2023	23,579,010	7,287,101	6,076,265	7,395,691	4,058,514	48,396,581
Dímheas						
Amhail an 1 Ean 2023	6,478,597	5,024,992	4,650,879	6,290,220	3,213,864	25,658,552
Muirear don bhliain	474,142	1,032,363	432,305	460,626	279,994	2,679,430
Diúscairtí don bhliain	-	(686,778)	(666,657)	(119,253)	(24,289)	(1,496,977)
Athranguithe				(2,809)	2,809	-
Amhail an 31 Nollaig 2023	6,952,739	5,370,577	4,416,527	6,628,784	3,472,378	26,841,005
Glanluach de réir na Leabhar						
Amhail an 1 Eanáir 2023	16,758,854	2,022,038	1,990,621	858,537	470,426	22,100,476
Glanghluaiseacht don bhliain	(132,583)	(105,514)	(330,883)	(91,630)	115,710	(544,900)
Amhail an 31 Nollaig 2023	16,626,271	1,916,524	1,659,738	766,907	586,136	21,555,576

I dTaca leis an mBliain Roimhe

	Talamh, foirgnimh, ceantair iascaigh agus gortanna	Mótarfheithicilí	Báid & innill	Trealamh allamuigh agus saotharlainne, lena n-áirítear Leantóirí	Troscán, trealamh oifige. & ríomhairí	Iomlán
	€	€	€	€	€	€
Costas nó luacháil						
Amhail an 1 Eanáir 2022	22,551,252	6,066,550	6,460,978	6,817,624	3,322,244	45,218,648
Athaicmiú an 1 Eanáir 2022	-	-	-	(111,037)	111,037	-
Breiseanna don bhliain	686,199	1,428,758	192,370	552,709	333,529	3,193,565
Diúscairtí don bhliain	-	(448,278)	(11,848)	(110,539)	(82,520)	(653,185)
Amhail an 31 Nollaig 2022	23,237,451	7,047,030	6,641,500	7,148,757	3,684,290	47,759,028
Dímheas						
Amhail an 1 Eanáir 2022	5,996,049	4,599,383	4,173,974	6,078,115	2,983,913	23,831,434
Athaicmiú an 1 Eanáir 2022	-	-	-	(92,136)	92,136	-
Muirear don bhliain	482,548	849,064	488,753	412,315	219,920	2,452,600
Diúscairtí don bhliain	-	(423,455)	(11,848)	(108,074)	(82,105)	(625,482)
Amhail an 31 Nollaig 2022	6,478,597	5,024,992	4,650,879	6,290,220	3,213,864	25,658,552
Glanluach de réir na Leabhar						
31 Nollaig 2021	16,555,203	1,467,167	2,287,004	739,509	338,331	21,387,214
Glanluach de réir na Leabhar						
An 31 Nollaig 2022	16,758,854	2,022,038	1,990,621	858,537	470,426	22,100,476

10 Anailís ar infháltais

	2023	2022
	€	€
Féichiúnaithe trádála srl.	1,103,935	1,026,044
Ioncam Fabhraithe	843,427	1,870,233
Soláthar do dhrochfhiacha	(820,125)	(771,667)
Réamhíocaíochtaí eile	139,640	33,828
	1,266,877	2,158,438

11 Anailís ar shuimeanna iníoctha

11a Ioncam Iarchurtha

	2023	2022
	€	€
Ioncam Iarchurtha		
Ioncam Conartha Iarchurtha	389,940	91,522
An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail - Ciste Áineasa Tuaithe	77,216	76,588
Scéim na Straitéise Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta	10,901	165,549
Eascanna Eolaíochta	104,925	104,925
Iomlán don Ioncam Iarchurtha	582,982	438,584
Cistí a choinnítear ar iontaobhas		
An Ciste Caomhnaithe Bradán	4,012,013	3,681,648
Creidiúnaithe trádála agus fabhruithe	2,633,698	2,428,933
	7,228,693	6,549,165

Gintear Cistí Caomhnaithe Bradán ó cheadúnais iascaireachta bradán agus ceadúnais iascaireachta tráchtála a dhíol. Déantar an t-ioncam a ghintear ón gCiste Caomhnaithe Bradán a ath-infheistiú chun téarnamh ár stoc bradán agus ár ngnáthóg a chur chun cinn, agus indéantacht tionscadail, infhaighteacht cistiúcháin agus luach ar airgead á dtabhairt san áireamh.

Tá an Ciste á bhainistiú ag Iascach Intíre Éireann agus tugtar cuntas air mar Chreidiúnaí sa ráiteas ar staid an airgeadais. I gcás ina dtabhaíonn Iascach Intíre Éireann caiteachas díreach ar thionscadail i ndáil le gníomhaíochtaí an Chiste aisíoctar ón gCiste é. Cuirtear caiteachas díreach IIÉ chun dochair ioncam agus Caiteachais agus cúlchistí ioncaim coinnithe. Tugann Iascach Intíre Éireann cuntas ar aisíocaíocht ón gCiste mar Ioncam Eile (Nóta 3) ar bhonn fáiltas airgid. Tugtar cuntas ar gach idirbheart eile a bhaineann leis an gCiste, lena n-áirítear íocaíochtaí le tríú páirtithe, mar ghluaiseachtaí i bhfigiúr na gCreidiúnaithe.

11b

Nochtar thíos idirbhearta maidir leis an gCiste Caomhnaithe Bradán in 2023.

	2023 €	2022 €
Iarmhéid Tosaigh	3,681,648	3,540,843
Fáltais	556,238	580,679
Ús tuillte	-	(15,605)
Caiteachas		
Árachas SCF Fostóra agus Dlíteanas Poiblí	(11,882)	(4,715)
Le tríú páirtithe	(73,724)	(51,066)
Le IIÉ*	(140,267)	(368,488)
Iarmhéid Deiridh	4,012,013	3,681,648

*Tugann IIÉ cuntas air mar Ioncam Eile.

	Ioncam Conartha Iarchurtha A	Ciste Áineasa Tuaithe B	SNFS C	Eascanna Eolaíochta D	Iomlán
Iarmhéid Tosaigh	91,522	76,588	165,549	104,925	438,584
Fáltais sa bhliain	332,494				332,494
Coigeartú slánúcháin					-
Scaoilte chuig an gcuntas ioncaim agus caiteachais	(34,076)	628	(154,648)		(188,096)
Iarmhéid Deiridh	389,940	77,216	10,901	104,925	582,982

- A** Ioncam Ceadúnais, Staidéar Géiniteach Breac i gcás ioncam conartha
- B** Cuireann an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail cistiú ar fáil ón gCiste Áineasa Tuaithe chun príomhthionscadail slatiascaireachta a fhorbairt i gceantair thuaithe
- C** Cuireann an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide cistiú ar fáil d'aon duine aonair, do chumann slatiascaireachta srl. a bhfuil suim acu i bhforbairt agus i bhfeabhsú slatiascaireacht agus/nó iascaigh na hÉireann faoin Straitéis Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta (NSAD).
- D** Is tionscnamh taighde comhoibríoch é Eascanna Eolaíochta lena mbaineann eolaithe IIÉ agus roinnt iar-iascairí eascann chun tuilleadh forbartha a dhéanamh ar eolas náisiúnta ar an speiceas agus ar a acmhainneacht mheántéarmach go fhadtéarmach le haghaidh téarnaimh

12 Cuntas caipitil

	2023	2022
	€	€
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir	22,100,476	21,387,214
Aistriú (chuig) / ó loncam agus Caiteachas agus cúlchistí ioncaim coinnithe		
Chun ceannacháin sócmhainní seasta a mhaoiniú	2,150,382	3,193,565
Méid Scaoilte ar Dhiúscairt Sócmhainní Seasta	(15,851)	(27,703)
Amúchadh ar aon dul le dímhéas sócmhainní	(2,679,430)	(2,452,600)
	(544,899)	713,262
Iarmhéid	21,555,577	22,100,476

13 Nochtuithe le Páirtithe Gaolmhara

Glacann Iascach Intíre Éireann nósanna imeachta de réir na dtreoirínte arna n-eisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Soláthar PFN agus Athchóirithe (DPENDPDR), lena gclúdaítear leasanna pearsanta chomhaltaí an Bhoird. I ngnáthchúrsa an ghnó, féadfaidh Iascach Intíre Éireann deontais a fhormheas nó dul isteach i socruithe conarthacha eile le heintitis a bhfuil comhaltaí Bhord Iascach Intíre Éireann fostaithe iontu ná a bhfuil leas eile ag comhaltaí iontu.

I gcásanna ina bhféadfadh coinbhleacht leasa a bheith ann, ní fhaigheann comhaltaí Boid doiciméid an Bhoird ná ní ghlacann siad páirt i gcomhráite maidir leis na hidirbhearta sin ná ní fhreastalaíonn siad orthu ar shlí eile. Coinnítear clár agus tá sé ar fáil arna iarraidh i leith gach cás den sórt sin.

Ní dhearnadh aon nochtadh tríú páirtí in 2023.

14 Costais Sochair Scoir

14a

	2023	2022
Anailís ar chostais iomlána Sochair scoir a chuirtear de mhúirear ar an Ráiteas Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Ioncaim Coinnithe		
Costas reatha seirbhíse	3,620,000	5,800,000
Ús ar dhliteanais na scéime sochair scoir	4,498,000	1,996,000
Ranníocaíochtaí fostaithe - Scéim Pinsin Neamhaonair	(487,436)	(508,467)
Ranníocaíochtaí fostaithe - Scéim Pinsin Aonair	(277,699)	(252,263)
	7,352,865	7,035,270

14b

	2023 €	2022 €
Athrú ar Ghlandliteanas sochair scoir le linn na bliana airgeadais		
Glanobleagáidí sochair scoir amhail an 1 Eanáir	(123,393,054)	(158,591,180)
Costas Reatha Seirbhíse	(3,620,000)	(5,800,000)
Costais Úis	(4,498,000)	(1,996,000)
Gnóthachain / (caillteanais) ó thaithe ar oibleagáidí sochair scoir	(4,333,000)	(4,763,000)
Athrú ar na toimhdí atá mar bhunús do luach reatha d'oibleagáidí sochair scoir	27,000	44,166,000
Gnóthachain/(caillteanais) achtúireacha iomlána sa bhliain	(4,306,000)	39,403,000
Pinsin íoctha sa tréimhse	3,962,436	3,591,126
Glanobleagáidí sochair scoir amhail an 31 Nollaig	(131,854,618)	(123,393,054)

14c Cistiú larchurtha do Phinsin

Aithníonn Iascach Intíre Éireann mar shócmhainn na méideanna sin atá comhfhreagrach don dliteanas iarchurtha neamh-mhaoinithe do shochair scoir ar bhonn an tacair toimhdí ar a bhfuil cur síos thíos agus ar bhonn roinnt teagmhas san am atá thart. Áirítear leis na himeachtaí sin an bonn reachtúil le haghaidh scéimeanna pinsin a chur ar bun, agus an beartas agus an cleachtas atá i bhfeidhm faoi láthair i dtaca le pinsin na seirbhíse poiblí a chistiú agus na ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus an próiseas bliantúil um meastacháin san áireamh. Níl aon fhianaise ag Iascach Intíre Éireann nach leanfaidh an beartas maoiniúcháin seo ag íoc na suimeanna sin de réir an chleachtais reatha.

Seo a leanas an Glanmhaoiniú larchurtha do shochair scoir a aithníodh sa ráiteas ar loncam agus Caiteachas agus cúlchistí ioncaim coinnithe:

	2023 €	2022 €
Maoiniú in-aisghnóthaithe maidir le Sochair scoir na bliana reatha	(8,118,000)	(7,796,000)
Deontas Stáit arna gcur i bhfeidhm chun sochair scoir a íoc	3,962,436	3,591,126
	(4,155,564)	(4,204,874)

Amhail an 31 Nollaig 2023, b'ionann an tsócmhainn maidir le maoiniú iarchurtha le haghaidh sochair scoir agus €131,854,618 (31 Nollaig 2022: €123,393,054)

14d

	2023 €	2022 €	2021 €	2020 €	2019 €
Stair maidir le hoibleagáidí i leith sochar sainithe					
Oibleagáidí sochair shainithe	(131,854,618)	(123,393,054)	(158,591,180)	(155,978,981)	(138,159,675)
Gnóthachain / (caillteanais) ó thaithí ar dhliteanais scéime sochair shainithe	(4,333,000)	(4,763,000)	1,501,000	(245,000)	2,489,000
Céatadán Dhliteanais na Scéime	-3.3%	-3.9%	0.9%	-0.2%	1.8%

14e

Is ionann an méid iomlán a aithnítear sa Ráiteas ar loncam Cuimsitheach agus (€4,306,000) (Gnóthachain/(caillteanais) ó thaithí dar luach (€4,333,000) agus athruithe ar thoimhdí €27,000)

14f Cur síos ginearálta ar an Scéim

Is éard atá sa scéim pinsin ná socrú pinsin le sochar sainithe atá bunaithe ar an tuarastal deiridh agus ina ndéantar sochair agus ranníocaíochtaí a shainiú trí thagairt do rialacháin "samhailscéime" reatha na hearnála poiblí. Faoin scéim, soláthraítear pinsean (aon ochtóid in aghaidh na bliana seirbhíse), aisce nó cnapshuim (trí ochtóid in aghaidh na bliana seirbhíse) agus pinsin do chéilí agus do leanaí. Is é 65ú breithlá an bhaill an ghnáthaois scoir, cé go bhfuil daoine a bhí ina mbaill den scéim roimh 2004 i dteideal dul ar scor, gan laghdú achtúireach, nuair a bhaineann siad amach aois 60 bliain. Déantar pinsin atá á n-íoc (agus atá á n-iarchur) a mhéadú de ghnáth i gcomhréir le boilsciú ginearálta na dtuarastal san earnáil phoiblí.

Deirtear in Alt 50 den Acht um Iascach Intíre - "Tagann íocaíochtaí pinsin agus dliteanais aoisliúntais eile an Phríomh-Bhoird agus gach ceann de na boird réigiúnacha i leith a n-iarfhostaithe chun bheith ina ndliteanais de chuid IIÉ an lá bunaithe"

Bhí an luacháil a úsáideadh i dtaca le nochtadh faoi FRS102 bunaithe ar luacháil iomlán achtúireach amhail an 31 Nollaig 2023 a rinne achtúire cáilithe neamhspleách chun aird a thabhairt ar riachtanais FRS d'fhonn dliteanais na scéime do IIÉ a mheas amhail an 31 Nollaig 2023.

Ba iad seo a leanas na príomhbhoinn tuisceana achtúireacha:	31.12.23	31.12.22
Ráta méadaithe ar thuarastail	3.80%	4.15%
Ráta méadaithe ar phinsin atá á n-íoc	2.30%	2.65%
Ráta na méaduithe pinsin - Scéim Aoisliúntais	2.80%	3.15%
Ráta na méaduithe ar phinsin - SPSPS	2.30%	2.65%
Ráta Lascaine	3.30%	3.65%
Ráta boilscithe	2.30%	2.65%

Leis an mbonn básmháireachta arna ghlacadh ceadaítear feabhsuithe san ionchas saoil le himeacht ama, ionas go mbeidh ionchas saoil ag dul ar scor ag brath ar an mbliain ina sroicheann ball an aois scoir (65 bliana d'aois). Taispeántar sa tábla thíos an t-ionchas saoil do chomhaltaí a shroicheann 65 bliana d'aois in 2023, 2043.

An bhliain ina sroichtear 65 bliana d'aois	2023	2043
Ionchas saoil - fir	22.1	24.3
Ionchas saoil - mná	24.4	26.4

15 Gealltanais Léasa

15a

Baineann gealltanais léasa iníoctha tar éis chúig bliana le stóras ar Bhóthar Bhéal Átha Síomoin, Luimneach.

An 31 Nollaig 2023 bhí na híocaíochtaí léasa íosta seo a leanas le déanamh ag Iascach Intíre Éireann faoi léasanna oibriúcháin neamh-incheallaithe do gach ceann de na tréimhsí seo a leanas amach anseo:

	€000's
Iníoctha laistigh de bhliain amháin	40
In-aisíoctha laistigh de idir dhá agus cúig bliana	142
Iníoctha tar éis chúig bliana	8
	190

B'fhiú €37,109 (2022: €37,109) na híocaíochtaí ar léasanna oibriúcháin a aithníodh mar chaiteachas.

15b Ceangaltais Chaipitil

Ceangaltais Chaipitil dar luach €1,117,070

16

Cuimsíonn fardal Stoc Feistis Oibre a shásóidh riachtanais feistis oibre don 2 bhliain nó 3 bliana seo chugainn.

	€
Iarmhéid Tosaigh an Chaite Oibre ar láimh	1,247,627
Ceannacháin	69,670
Lúide Díscríobh	-
Lúide Dáileadh ar Fhoireann le linn 2023	(247,263)
Iarmhéid Deiridh an Chaite Oibre ar láimh	1,070,034

17 Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

San áireamh in iarmhéideanna bairc IIÉ ag deireadh na bliana dar luach €9.1 milliún, tá €4.2 milliún ina airgead a fuarthas ach a cuireadh siar ag deireadh na bliana maidir leis an gCiste Caomhnaithe Bradán, an Ciste Áineasa Tuaithe, an Straitéis Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta, Eascanna Eolaíochta. Tá an t-airgead sin srianta le húsáid ar na tionscadail sin.

Tá na cistí seo a leanas i seilbh IIÉ agus dáilfear iad nuair a bheidh tionscadail críochnaithe - Ciste Caomhnaithe Bradán €4.01 milliún, An Straitéis Náisiúnta um Fhorbairt na Slatiascaireachta €11K, Ciste Áineasa Tuaithe €77K agus Eascanna Eolaíochta €105K. Ina theannta sin, tá ioncam iarchurtha dar luach €384K ann.

Tá iarmhéid airgid dar luach timpeall ar €5m faoi réir fhorálacha Chiorclán Deontais 13/2014 agus tá IIÉ ag obair lenár máthair-roinn, an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide maidir leis an iarmhéid a bhainistiú de réir an Chiorcláin. Sa chás nach bhfuil airgead ar láimh imfhálaithe (An Ciste Caomhnaithe Bradán, an Ciste Áineasa Tuaithe, an Straitéis Náisiúnta um Fhorbairt Slatiascaireachta, agus Eascanna Eolaíochta) rinneadh iarrachtaí dul i gcomhar leis an máthair-roinn chun iarmhéid an bhainc a laghdú.

18 Sócmhainn Theagmhasach

In 2022, rinne Comhairle Cathrach na Gaillimhe Ordú Ceannaigh Éigeantaigh maidir le talamh a bhí faoi úinéireacht IIÉ i gcomhair obair fhorbartha. Chuaigh IIÉ i dteagmháil le ceantálaithe le luacháil chuí a aithint don OCÉ sin agus tá sonraí faoin luacháil sin seolta chuig Comhairle Cathrach na Gaillimhe. Go dtí seo, níl comhaontú ann idir IIÉ agus Comhairle Cathrach na Gaillimhe ar an gceist.

19 Teagmhais tar éis an dáta tuairiscithe

Gnóthas leantach

Measann an Bord, óir soláthraíonn an t-eintiteas seirbhís phoiblí arna maoiniú ag airgead arna sholáthar ag an Státchiste, trí mheán a mháthair-roinne An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, gurb íomchuí na ráitis airgeadais seo a ullmhú ar bhonn gnóthais leantaigh.

20 Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh Bord IIÉ na ráitis airgeadais an 11 Nollaig 2024

Iascach Intíre Éireann
Inland Fisheries Ireland

Arna ullmhú ag IIE
fisheriesireland.ie

Iascach Iníre Éireann
Inland Fisheries Ireland